

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Cette œuvre est hébergée sur « *Notes du mont Royal* » dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES
Google Livres

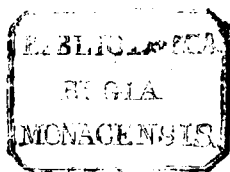
M. ANTONI
NI IMPERATORIS
ROMANI, ET PHILOSOPHI
De seipso seu vita sua Libri XII. Græcè &
Latine nunc primum editi, GVILIELMO XT
LANDRO Augustano interprete:
qui etiam Annotationes adiecit.

MARINI NEAPO-
LITANI DE PROCLIVITA
ET FOELICITATE LIBER:
Græcè Latineq; nunc primum publicatus,
Innominato quodam interprete,
adiectis itidem Scholijs.

BIBLIOTHECA ILLVSTRISSIMI
principis Othonis Henrici.

CVM PRIVILEGIO IN TRIENNIVM.

TIGVRI APVD ANDREAM
Gesnerum F.M. D. LIX.

VERE NOBI-
LI VIRO GEOR-
GIO A STETTEN IV-
NIORI, PATRICIO AVGVSTA-

no, summa fibi obseruantia colendo,

Guilielmus Xylander Augu-

Stanus. S.

*VM opusculum hoc M. AN-
TONINI Imperatoris Ro-
mani, eius qui Philosophus est ap-
pellatus, instinctu CORRADI
GESNERI, Medici & Philosophi prae-
stantissimi, mihiq̃ue summa amicitia iuncti, de
Græco Latinum fecissem, eiusq̃ue iam opusculi
adornaretur editio, ut id laudatissimo tuo, vir
Ornatissime, nomini inscriberem; non una me
impulit ratio. Nam & quàm grato animo tuæ
in me veneuolentiæ (quàm & aliàs & superior
ri præsertim Maio coràm in patria sum exper-
tus summam) memoriam colerem; publicè te-
statum facere me posse uidebam: & haud pa-
rum gratiæ tui nominis splendorem huic ipsi edi-
tioni conciliaturum iudicabam. Iam cùm satis
apud me constaret, quis esset tuus de studio sa-*

pientia, de quæ ijs quæ ad humanitatem spe-
 ctant disciplinis sensus, quantaque cum diligen-
 tiaque ab ineunte ætate in ijs versata, & boni-
 tate earum cultores sectatoresque complexus
 semper esses: non verebar, ne non gratum hoc
 qualecunque meum haberes officium. Ipse qui-
 dem certè liber cum auctoris dignitate, tum eius
 quam tractat rei præstantia, facile apud te im-
 petrabit, ut eum tua dignere tutela: de meo labo-
 re dicam postea. Scriptum esse ab ANTONI-
 NO Philosopho Imperatore hoc opusculum,
 id in annotationibus nostris demonstraui-
 mus: ut hinc ea repetere, quæ ibi diximus, nihil atti-
 neat. Potissima verò Philosophiæ capita secum
 meditatum esse hunc tantum Imperatorem,
 commentatumque diligenter, uel nostris ver-
 bis, uel si mauis, Græca ubi legeris, ipse depre-
 hendes. Etenim tamen si verum est, libellos hos
 ANTONINI (ut quidem in nostras i manus
 peruenerunt) esse mutilos, misereque & maio-
 re sui parte decurtatos: nihilominus id in-
 præptum est, grauissimas in his ipsis extare de fe-
 renda conditione humana, de contemnenda
 morte, de societate humana tuenda, de uera bea-
 titate, de causis miseriarum humanarum, &c.
 Unde id genus compluribus Philosophiæ capi-
 tibus

ribus disputationes, easdemque iuxta argutas,
 & exemplis comparationibusque appositissi-
 mis perpolitas. Nec absimile est nostri auctoris
 genus philosophandi ei, quo usum esse Epictetum
 (qui aetate ANTONINVM non ita mul-
 tum antecessit, cuiusque se usum praeceptis no-
 ster ingenuè praese fert) Arrhianus memoria
 prodidit. Floruit enim circa illud tempus ut-
 cunque Studium sapientiae cum ipsi Impera-
 tores aut colerent philosophiam, aut certè eius
 sectatores non aspernarentur. Quo factum est,
 ut extiterint permulti doctrina & gravitate
 praestantes viri: quorum partim nomina tan-
 tum & dicta factaque aliquot apud historiae
 scriptores extant, partim scripta etiam doctissi-
 ma & prudentia plena nostrum ad aevum per-
 durauerunt. Enimvero ANTONINVM ego
 iudico (neque aliter sentire doctos existimo) non
 id modo his voluisse in Commentarijs explica-
 re, quibus ipse in rebus animum suum occupas-
 set, quibusque praeceptis, exemplis, & ratio-
 nibus sese ad hominis, civis, Imperatoris, adeo-
 que Philosophi nomen cum dignitate tuendum
 informauisset. Sed vnà demonstrasse, quae esset
 vera atque expedita ad tranquillitatem animi,
 & eam quae homini in hac vita contingere po-

est felicitatem consequendam uia: tum quid-
nam rei esset, cur plerique hominum adeò de na-
tura, suæque sorte immeritò conquererentur.
Quippe hoc modo philosophia neglecta & spre-
ta ulciscitur illos: quorum questus & indigna-
tionem sapientissimus Poeta Euripides sanè
quàm scitè & (ut omnia) eleganter expressit,
senem calamitate iectum in scenam producens:
qui, cum parum rectè rationes ad vitam tum,
cum maxime debuerat, subduxisset, ut incidit
in res aduersas, non sua imprudentiæ culpam a-
gnosceret, sed (qui est mos uulgi) ad futilia &
inutilia vota confugeret. Cuius de inscitia hi
extant versus, quos adducam, Latine tamen
à me redditos, ne in hoc orationis generi peregri-
num sermonem interferam:

Eheu, datum non esse & hoc mortalibus,
Iuuenes ut esse bis queant, iterum & senes?
Nam si domi quid secius fortè euenit,
Corrigimus illud consilio tamen nouo:
Æuum retractare haud licet. quòd si redux
Iuuenilis ætas esset, & senium duplex,
Peccata vitæ corrigeremus istius,
Vitæ instituto prouidi melius noua.
Capitalis profectò Iphis, et quouis dignus infor-
tunio, qui non præsentem vitam præceptis ex-
emplis que

emplisq̃ue rectè informandam moueret, sed aliam optet, quā huius errata emendaripossent. Quantiò rectius Theseus ille Euripideus? cuius hanc suam Cicero aliud refert:

Nam, qui hac audita à docto meminissē uirā,
Futuras mecum commentabar misērias:

Aut mortē acerbā, aut exiliū mœstā fugā,
Aut semper aliquam molem meditabar mali.

Vi si qua inuecta diritas casu foret,

Ne me imparatum cura laceraret repens.

At enim ē philosophia petendum hanc vitæ institutionem, neque obscurum est, & ab alijs multis grauibꝫq̃ue autoribus ita demonstratum, ut meis verbis hoc quidem loco & tempore res non egeat. Id quidem haud temerè videor addere, eam philosophandi rationem, quā hic noster tenuit (hoc est, quæ breuibꝫq̃ue preceptis, exemplis, comparationibꝫq̃ue propositum absoluit) maiori hominum parti cū ad intelligendum faciliorem, tum ad tenēdum memoria commodiorem esse altera illa, quæ exquisitis disputationibus, ingeniosisq̃ue conclusionibus veritatem eruit. Quod ipsum eò spectat, ut intelligatur, quid præsens liber communi hominum vitæ formandæ conducere possit. sed mitto librum commendare, præsertim cū se

mel inceptus legi, facile lectorem retineat: ut ue-
 rū fore hoc loco nō dubitem, id quod est scitē ab
 eodem Poëta dictum, gustu percepto emptor-
 em allici. De meo labore, & opera quam in
 conuertendo adhibui, superest ut dicam: etsi fi-
 dem diligentiamque meam malo doctis collatio-
 ne facta Græci cum Latino libro æstimandam
 relinquere, quàm me aut mea iactare. Neque
 uerò metuo ne quis hanc editionem sit insectatu-
 rus, nisi si ij sint exituri, qui librum mutilum
 & plerisque locis interruptum interpolatum-
 que indignè sint laturi lectoribus offerri. Quos
 ego tum denique audiendos censeo, si integrio-
 rem ipsi proferant: alioquin si secundum eos iu-
 dicaturi sint docti, efficiant ut reliquæ bono-
 rum librorum, quas ipsas meritò gratas habe-
 mus, negligamus: imò si maioribus nostris idem
 fuisset iudicium de fragmētis librorum, aut mu-
 tilatis voluminibus, bene Deus, quot & quàm
 præclaros utilissimosque libros non haberemus
 hodie? Sed valeant iniqui isti. sanè mihi hoc inco-
 modo conuertendi labor mirum in modum est
 auctus: atque hæc sciq; an ab incepto destitis-
 sem, nisi me & verecundia fallenda quam de-
 deram fidei, & propositi mei (id autem est pro-
 desse Reip, literaria pro virili, eamque ob rē nulli
 labori

labori uelle succumbere) tenendi necessitas que-
 dam confirmassent. Latinitati quàm fieri poru-
 it maxime in hoc negotio studui: nisi quòd vo-
 ces quasdam, tritas illas, & aptas, non tamen
 usitatas apud antiquiores, perspicuitatis causa
 non contempsì. Verba appendere ad trutinam
 neque volui, neque verò debui: sensum quidem
 secutus sum, an autem affecutus sim ubique a-
 liorum opto iudicium: cur difficile hoc fuerit,
 multa sunt, neque non manifesta causa. Etsi fa-
 teor, in quibusdam me vel ut diuinarem opus
 habuisse, vel audacter à codice Græco aut usu
 communi discessisse: quibus locis etsi annota-
 tiunculis (eram enim occupatior, quàm com-
 mentandi orium suppeteret) aliquando consu-
 lui, tamen si cui secus videbitur, nihil moror:
 est enim (ut Bacchylidis utar proverbio) lata
 uia. Tibi autem, uir præstantissimè, & cur de-
 dicauerim hunc librum, meumque ei impen-
 sum laborem, & cur utrunque tuæ amplitudi-
 nis patrocinio non indignum fore duxerim, cõ-
 memorauiam antè. Supererat, ut orarem te,
 ut ne hoc meum tui nominis exornandi studi-
 um, gratique animi erga te declarandi uolunta-
 tem aspernareris: sed tanta est tua humanitas,
 rarusq; in rei literariae defensores amplificato-

resque (inter quos me vel extremo loco haberi peruelim) amor, ut certò mihi de te polliceri, non obsecrando in dubium uocare tuam bonitatem debeam: Itaque labore tui deprecandi supersedendum mihi animaduerto. Ego me tibi, quem singulare patriæ nostræ inclytissimæ ornamentum, Musarumque benignissimum hospitem noui, studiaque mea commendo, efficiamque profectò, nisi maturius nobis aliquid eueniat humanitus, ut ne tuæ te erga me possit poenitere beneuolentiæ. Vale. Heidelbergæ Calendis Octobribus. Anno salutis

1779

ESVDAE LEXICO

*Antoninus, laudatus per omnia
Philosophus: auditorem se prabu-
it alijs primùm, deinde Sexto Bo-
eto Philosopho Romæ: cuius etiam
fores frequentare voluit. eundem uerò etiam Ly-
cius quidam Herodi Atheniensi Rhetori fami-
liaris adire solebat. Hic aliquando Marcum ad-
uentantem, quonam & cuius rei causa se con-
ferret, interrogauit. Respondit Marcus: Deco-
rum est etiam senibus addiscere. quam obrem ad
Sextum Philosophum eo, ut ea discam quæ non
dum scio. Tum Lycius in cælum sublatis mani-
bus: O Sol (inquit) Romanorum Rex iam se-
nex, librum gestans doctorem frequentat. at
meus rex Alexander duos & triginta natus
annos obiit. Condidit hic Marcus de vita sua li-
bros XII.*

ET RVRSVS

MARCVM

MARCVM regem Romanorum
 silentio admirari, quàm pro di-
 gnitate laudare facilius est: cùm
 nulla eius uirtutes consequi &
 uerbis exprimere eloquẽtia pos-
 sit. Ab ineunte enim ætate mox uitam tran-
 quillam stabilemque adeò sibi instituit, ut nun-
 quam uel timore uel uoluptate uultum mutasse
 uisus sit. Stoicos præ cæteris Philosophos lau-
 dat, eosque non uiuendi tantum genere, sed e-
 tiam doctrinæ opinionumque studio sectaba-
 tur. Tam luculentum autẽ eius admodum adole-
 scentiæ adhuc ingenium fuit, ut sæpenumero A-
 drianus de transferenda in ipsum imperij succes-
 sione cogitarit. Sed cùm Pium iam antea sibi le-
 gitimè adoptasset, suam illi successionem serua-
 uit: Marcum uerò affinem ei & familiarem es-
 se uoluit, ut ita generis successionem ad imperium
 perueniret. Vixit autem Marcus priuatus ad-
 huc adeò modestè, ut nemini popularium Roma
 se anteferreret, nec adoptione generis ingenium
 mutaret. Et ad imperium euectus, cùm omnia
 iam solus gubernaret, & summa meraque pote-
 state frueretur, nullum unquam arrogantia si-
 gnum edidit. sed & beneficijs collocandis libe-
 ralis ac copiosus fuit: & in gentium ac provin-
 ciarum gubernatione bonus ac moderatus,

EX EPITO- ME SEXTI AV- RELII VICTORIS.

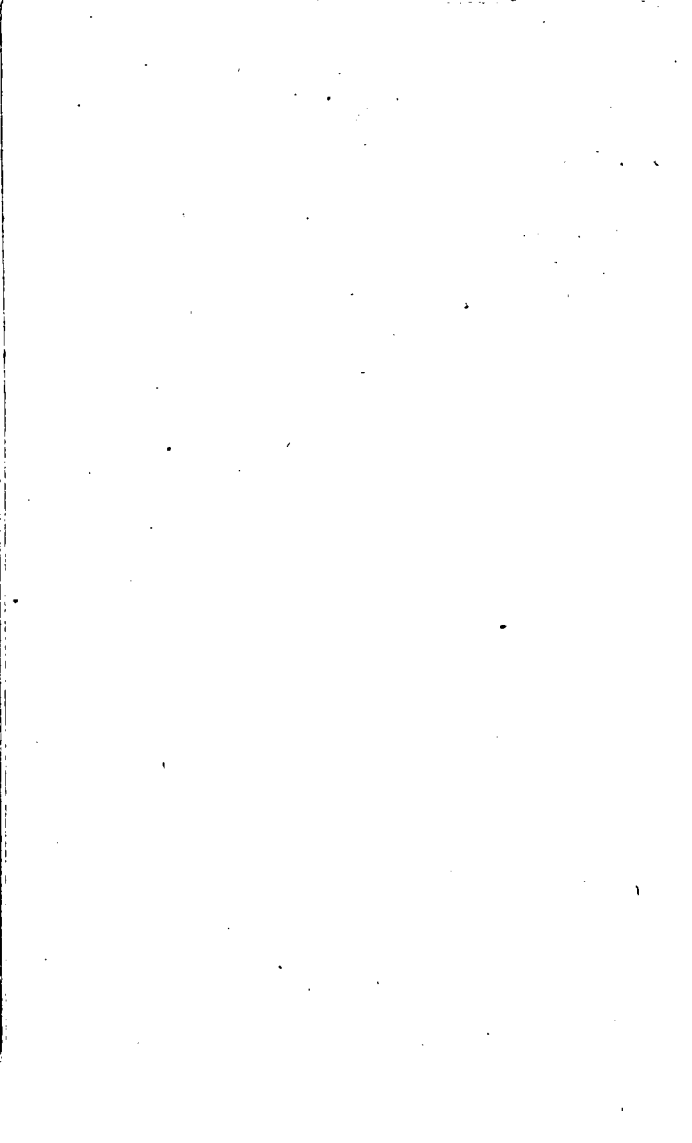

ANTONINVS imperavit ānos
XVIII. Iste uirtutum omnium cœ-
lestisq̃ue ingenij exitit, arumnis-
q̃ue publicis quasi defensor obie-
ctus est. Etenim nisi ad illa tempora natus es-
set, profectò quasi uno lapsu ruissent omnia sta-
tus Romani. Quippe ab armis quies nunquam
erat: perq̃ue omnem Orientem, Illyricum, Ita-
liam, Galliamq̃ue bella feruebant: terramotus
non sine interitū ciuitatum, inundationes flumi-
num, lues crebra, locustarum species agris infe-
sta: prorsus ut propè nihil, quo summis angori-
bus atteri mortales solent, dici seu cogitari
queat, quod non illo imperante scelerit. Is pro-
pinquum suum L. Annium Verum ad imperij
partem nouo beneuolentiæ genere asciuit. Qui
Verus inter Alitum atque Concordiam ier-
faciens ic̃tū sanguinis quem morbum Græci
ἀπὸ πλῆθους

ἀποπλάγῃς uocant, undecimo imperij anno ex-
 tinctus est, carminum maxime Tragicorum
 studiosi, ingenij asperi atque lasciu. Post cuius
 obitum M. Antoninus Rempublicam solus te-
 nuit, à principio uitæ tranquillissimus, adeò ut
 ab infantia uultum nec ex gaudio, nec ex mæro-
 re mutauerit, philosophiæ studens, literarum-
 que Græcarum peritissimus. Hic permisit uiris
 clarioribus, ut conuiuia eodem cultu, quo ipse,
 & ministris similibus exhiberent. Hic cum æ-
 rario exhausto largitiones, quas militibus im-
 penderet, non haberet: neque indicere pro-
 uincialibus aut Senatui aliquid uellet, instru-
 mentum regij cultus, facta in foro Traiani se-
 ctione distraxit, uasa aurea, pocula crystallina
 & murrhina, uxoriæ ac suam sericam &
 auream uestem, multa ornamenta gemmarum:
 ac per duos continuos menses uenditio habita
 est, multumque auri redactum. Post uictoriam
 tamen emptoribus precia restituit, qui reddere
 comparata uoluerunt. Molestus nulli fuit, qui
 maluit semel emptæ retinere. Huius tempore
 Cassius tyrānidem arripieus, extinctus est. Ipse
 uitæ anno LIX. apud Vendobonam morbo
 consumptus est. De eius obitu nuncio Romam
 peruecto, confusa luctu publico urbe, Senatus
 in

*in Curia veste tetra indutus, lachrymans conue-
nit. Et quod de Romulo agrè creditum est, o-
mnes pari sensu præsumpserunt, Marcum
cælo receptum esse: ob cuius honorem
templa, columna, multa que a-
lia decreta sunt.*

2

M. ANTONINI IMPERATO-
ris de uita sua,
LIBER I.

Guliel. Xyládro Augustano interprete.

Auo meo Vero didici placidis esse moribus, et iræ abstinens. Existimatione parétis mei, eiusq; recordatione ad uerecundiam & uiro dignos mores usus sum. Matrē in studio pietatis erga deos iheralitateq; imitatus: præterea in abstinendo à nō perpetrandis modò, sed & cogitâdis flagitijs: tum in frugalitate uictus, ab opulentiâ comitâte luxu remotissima. A proauo id habui, ut ne in publicos ludos cômearer, sed bonis præceptoribus domi meæ uterer, intelligerēq; nullis hac in re parcendū sumptib. Ab educatore, ne auriga Prasinus, aut Venetus, né uepalmularius aut scutarius fierem: ab eodē tolerare labores, esse cōtentus paruo, operari, non immiscere me multis negocijs, haud facilè calumniam admittere, didici. A Diogneto, studium in res inanes non conferre, fidem abrogare ijs quę de incantationibus, de

monūqꝫ ꝑꝑligationib. acid genus alijs reb. ꝑꝑstigiatores & impostores referūt: neqꝫ animi causa coturnices alere, aut si miliū rerū studio & cupiditate teneri: itē liberē dicta ferre æquo animo, philosophiæ me addicere, audire primò Bacchiū, deinde Tandafidē ac Marcianum, scribere dialogos, pueriliē tate, grabatū, pellem, aliaqꝫ ad Grēcā disciplinam pertinentia, usurpare. Rustici monitu in eā deueni cogitationē, mores meos correctionē ac cultu opus habere: nō esse imitandos Sophistas, nō esse instituendas de contemplationibus scriptiones, neque oratiunculas adhortatorias declamandum, neqꝫ speciem uiri exercitijs dediti, ac laboriosi ostentādam: ad hæc Rhetorica, poēsi, & Astrologia abstinēdum, domi neqꝫ uestitu, neqꝫ alijs huius modi reb. utendum: epistolas scribendas simpliciter, quo modo ipsius ad matrem meam est epistola Sinuessam missa: insuper placabilitatem esse, & in alloquio facilitatem exhibendam ijs qui stomachū nobis mouerint, aut aliquid deliquerūt, simul atqꝫ ij redire ad officiū uelint:

uelint: diligenter etiam legendum, neq; omnino considerationem accuratam satis putandum, neq; celeriter adsentendum loquaciter conuersantibus: cōmentarios Epicteti legendos, quorum & è domo sua mihi copiam fecit. Apollonius me docuit, ut libertatem sectarer, certamq; constantiam, neq; aliò unquam, ne minimum quidem, quàm ad rectam rationem respicerem, ac semper mei similis essem in grauibus doloribus. amissione proles, morbisq; diuturnis: ut què in uiuo exemplo euidenter cōtemplarer, posse eundem & durissimum esse, & remissum quàm maximè. Tum etià, ut in percipienda doctrina me non morosum præberem, sed circumspicerem de homine qui palàm experientiam, & in tradendis scientijs facultatem minimum suorum bonorum putaret. Præterea modum beneficia (ut ijs uidetur) ab amicis accipiendi, ne uel accepta ea nos uiliores redderent, uel stupidè negligeretur atq; p̄termitterent. In Sexto depræhēdi comitatē, & exemplū dom⁹ ad arbitriū patris familiās institute, uiuē

di secundum naturam, grauitatem non simulatam, inq̃ consulendo amicorum commodis sagacitatem, facilitatem erga priuatos, * moresq̃ omnibus accommodatos. Quo fiebat, ut eius consuetudo omni adulatione suauior, ipseq̃ eodem tempore in summa apud eos quibus cum agebat ueneratione esset. Porro autem expeditam uiam ac rationem inueniendi & disponendi praecepta ad usum uitae necessaria. item quod neque irae neq̃ alius cuiusq̃ animi commotionis ullum indicium dabat, sed simul & quàm maximè affectibus uacuus, & humanissimi erat ingenij. In eodem honestam famam sine iactatione, multarumq̃ rerum scientiam citra ostentationem. Alexandrum Grammaticum obseruabam ab increpationibus sibi temperare, neque ignominiose castigare si quis barbarum, solœcū, aut absonum quippiam protulisset, sed ciuilitè id modò, q̃ dicendū fuerat, pronūciare: perinde ac si respondens uel suam sententiam interponeret, aut rationem re ipsa, nō uerbo, cum altero conferret: aut omni

no alia quadam solerti & occulta correctione idē efficiebat. A Frontone didici, ut scirem quæ consequeretur tyrānidem inuidia, quæ uarietas, simulatio: & quòd omnino qui nobis patricij dicunt, inhumaniores quodā modò sint reliquis. Ab Alexandro Platonico, ne crebrò, nèue nisi necessitate coactus cuiquam dicerem scriberem uē me esse occupatum, nèue identidem impendētia negocia prætendendo debita familiaribus officia detrectarē. A Catulo, ne parui facerem si quid amicus conquereretur, etiam si nulla id ab eo fieret ratio: Sed anniterer cum in pristinam gratiam reducere. Item ut summa animi cōtentione præceptorum laudem prædicarem: uti de Domitio & Athenodoto traditum est. Vtq; liberos uerè diligerē. A fratre meo Seuero amorē familiariū & ueritatis, iusticiæq;. Per eundem cognoui Thraseā, Heluidium, Catonem, Dionem, Brutum. Idem mihi autor fuit ut animo conciperem formam reipub. in qua æquis legibus eodemq; iure omnia administrarent, ac regni, cui nihil ef

set libertate subditorum antiquius. Eundem obseruans curis esse uacuum, constantiam in honore philosophiæ habendo, beneficentiam, & liberalitatem perpetuam seruare, benè sperare, ac de amicorum in amore certò sibi polliceri, à quibus animo esset factus alieno, id ijs non occultum ferre: neq; amicis eius opus esse, ut de ipsius uoluntate coniecturâ facerent, sed eam apertam esse. Maximus adhortatus me est, ut suo exemplo me ipsum regerem, neq; ulla in re præcipitarem, animo bono cùm alijs in casibus, tum in morbis essem: Vt moribus uteretur temperatis, blandis, ac grauibus, ut quæ instituissem, expeditè nec magna cùm molestia perficerè. Dicebat sibi uerba facièti aut agèti quicquâ, neminè nò fidè habuisse, ex animi ipsum sententia loqui uel agere. Nullius rei admiratione se obstupuisse, nunquâ aut festinasse, aut cunctatû fuisse, neq; trepidasse, neq; moesticiæ, neq; gaudijs nimis uisuisse, neq; iracundû, neq; suspiciosum: sed beneficû, placabilè, ueracè, magisq; còstantiâ erroris securâ, q̃ erratorû correctionè præ se tulisse. Neminè fuisse, q̃ se

ab ipso cōtēptū, aut ipso p̄stantiorē putaret. Liberaliter quoq; facitū fuisse. Patris notavi humanitatē, & in ijs, quæ semel essent accuratē deliberata, p̄mansionē, uanæ gloriæ, & eorū q̄ putant, neque sunt tñ, honorū cōtēptū, studiū laborū, assiduitatēq;. Libēter audiebat eos, q̄ aliqd̄ reip. utile poterāt adducere. In tribuēdo unicuiq; p̄ dignitate suū firmiter p̄seuerabat, p̄itus ubi intēdēdū esset, ubi remittēdū. Amores adoleſcētulorū coërcebat, utilitati publicæ oēs cogitationes intēdebat. Amicis secū cōnādi, aut iter faciēdi necessitatē remittebat, & q̄ necessitate aliqua impediti eū nō cōitati fuerāt, eundē semp̄ ipsum inueniebāt. In cōsilijs accuratē qd̄ cōducere posset īgrebat, ac cōstāter, neq; obuijs quibuscq; cogitationib. cōtent⁹ finē cōsultādi faciebat. Amicitiam cōseruabat, neq; uel satietatē amicorū capiebat, neq; ad eos parādos furore aliquo ferebat. In oīb. reb. oīa sua ī se reposita habebat, læto uultu. Lōge futura p̄uidebat: atq; ēt minima antē p̄parabat, idq; citra tumultū. Acclamatiōes, oēm̄q; adulationē cōpescēbat.

Quæ ad magistratum erāt necessaria, semper custodiebat, sumptus procurabat, neq; detrectabat de ijs reb. causam dicere. Deos citra superstitionem colebat, homines neq; demerebatur, neque auram popularem captabat: in omnib. his sobrius, cōstans, nusquam ineptus, aut nouitatis studiosus. Has porrò res, quæ ad uitę commoditatem aliquid cōducunt, quas fortuna suppeditat, liberaliter, simulq; sine fastu tractabat, ita ut & si adessent, haud sollicitè ijs uteretur, neq; desideraret, si deessent. Nemo fuit, qui eum aut sophistam, aut uernam, aut hominem de schola esse diceret. Sed uirum maturum, absolutum, adulatione superiorem, qui & seipsum regere, & alios posset. Iam philosophiam ueram profitentes in honore habēs, reliquis nihil exprobrauit. Cæterum in consuetudine familiari commodus graciosusq; extra fastidium erat. Corpus suum moderatè curabat, nō ut qui uitæ cupidus, aut cui formę elegancia curæ esset, non tamen interim negligenter: itaq; suæ diligentię causa paucissimis medicorum phar

pharmacis et fomentis opus habuit. Id in eo præclarissimū fuit, quod facultate alicuius rei præditis concedebat absq; inuidia, ut oratoriar, historiar, legum, cōsuetudinū, aliorumq; id genus: quin etiam ut gloriam ijs rebus quibus excellebant, adipiscerentur, operam suam ipsis nauabat. Et cum ageret omnia secundū instituta maiorū, ne hoc ipsum quidem studebat consequi, ut uideretur à maioribus accepta obseruasse. Ad hæc non erat uagus aut leuis, sed locis & negocijs ijsdem solebat immorari. Post intentissimos capitis dolores, recens atque alacer ad consueta opera redibat. Præterea pauca admodum habebat arcana, & hæc quoq; tantum de rebus publicis. Prudēs porrò erat, moderatusq; cū in spectaculis exhibendis, tum in operū extructionibus congiarijsq;, & alijs huiusmodi negocijs: quippe uir qd ex usu foret potius, quam quæ gloria factum sequeretur, reputans. Non utebatur alieno tempore balneis, non erat ædificandi cupidus, non de ciborum, non uestium texturæ aut infecturæ, nō

formæ corporis elegãtia anxius. Comitatus ei è prædio qui cum ab inferiori casa deduceret : inter Lanuinos plerunq; Tusculano publicano utebatur, etiam deprecante. Omnino in eius moribus nihil inerat inhumanum, nihil inuerecundum, nihil procax, ne (quod dicitur.) ad sudorem usque: Sed omnia ita apta & cõcinna, ut si per ocium cogitata fuissent, cõpositè, placidè, firmiter, & sibi inuicem conuenienter. Accommodari posset ei id quod de Socrate memoratur, quòd & abstinere potuerit, & frui reb. istis, quibus & carere pleriq; per infirmitatem, & in fruendo cõtinerere se nequeunt: at temperare sibi ab utroque uitio posse, & sobrium permanere, id uerò uiri est animo integro inuictòq; præditi: quod ille in morbo Maximi præstitit. A dijs bonos auos, bonos parentes, bonam sororem, bonos præceptores, familiares, necessarios, amicos bonos accepi, ferè omnia bona: tum q; in nullum eorum quicquã deliqui, quãquam ita affectus, ut, si occasio incidisset, utiq; aliquid tale admissem: uerum benefi-

beneficio deorum euenit, ne res ita caderent, ut hoc in me depræhenderetur. Id quoque ijs acceptum refero, quod non diutius apud concubinam aui sum educatus, quod ad pubertatem castus perueni, neque ante eam uir sum factus, sed tempus expectaui. Quod principi & patri subditus fui, qui erat omnem mihi superbiam excussurus, ostensurusque posse eum qui in aula uiuat & stipatoribus carere & uestibus pictis & facibus, statuisque certi generis, reliquoque luxu: Sed licere ei proximum priuato homini habitum sumere: imò uerò eum splendorem eos, qui principes reipub. gerere uelint, demissio, res segnioresque efficere. Itemque eum fratrem sum nactus, qui moribus suis me ad curam mei ipsius habendam posset excitare, honore autem & amore in me suo delectare. Quod liberi mihi neque indole, neque corpore prauinati sunt. Quod magnos in Rhetorica, poetica, reliquisque studijs progressus non feci, quod me fortassis planè detinuisset, si me feliciter perficere sensissem.

Quòd maturè eos à quibus sum enutritus in dignitate constitui, quod mihi videbantur cupere, quodq; id iuuenib. adhuc præstiti, neq; diu eos futuri spe laetaui. Quòd Apollonium, Rusticū, Maximum cognoui. Quod perspicuè atq; sæpenuerò naturalem uitam cum animo meo reputaui, qualis nam ea esset: nimirum quod ad deos attineret, & eorum munera, cogitationesq; inde conceptas, nihil iam obstare, quin aut secūdum naturam uiuerem, aut non: atque hoc quidem fore mea culpa, qui deūm monitus, ac tantū non præcepta non obseruassē. Quòd in tali uita meum corpus tandiu durauit. Quòd neque cū Benedicta, neq; cum Theodoto rem habui, sed & postea amore cōcitus, rectæ rationi parui. Quòd Rustico sæpius indignatus, nihil prætereà admiserim, cuius me poenitere potuisset. Quòd mater, cum esset adhuc iuuenis moritura, reliquos tamen uitæ suæ annos mecū exegit. Quòd quotiescunq; pauperi aliqui, aut alias indigenti opitulari statuissem, nunquam audiui, pecuniam mihi
non

nō esse, unde id facerē: & quòd mihi nūquam usu uenit, ut alterius ope indigerem. Quòd uxorem ita obsequentem, mei amantem, ac simplicē habui. Quòd alumni quibus liberos meos credere idonei non defuere. Quòd in somnis cū alia mihi remedia sunt data, tūm cōtra sanguinis excreationem, ac contra uertiginem, hocq; Caietę. Sicut Chręse.
 * cūq; animū ad philosophiā adiunxissem, nō incidi in sophistā aliquē, aut scriptorē, uel q; syllogismos dissoluere doceret, aut meteora traderet. Oīa hęc
 * Deorū auxilio, fortunaq; indigent. Hęc in Quadis ad Granuā.* Solebatis sibi prædicere, erit ut incidam in curiosum, ingrātū, cōtumeliosum, dolosum, inuidum, dissociabilē. Omnia hęc ijs euenerunt ignoratione bonorum & malorū. Ego uerò, qui naturam boni perspectā habeo, quòd honestū sit, & mali, quòd turpe, ipsamq; eius qui peccat naturā, quòd mihi sit cognata (non quia eiusdem carnis est aut seminis, sed mentis, & diuinę particulę particeps) à nullo eorum lædi possum. Neque enim in me

turpitudinem aliquam quisquam con-
ijciat. Ei porro quod mihi cognatum est,
neque irasci possum, neque infensus esse:
ut enim unus alterum iuaret in suo o-
pere, eò nati sumus, ut manus, ut pedes,
ut palpebræ, ut superiorum inferiorumque
dentium ordines. quare contra naturam
est, ut inuicem nobis repugnemus: atqui
succensere & auersari se inuicem, id qui-
dem est repugnare: Quidquid ego sum,
id omne constat caruncula, animula &
mente. Proinde missos fac liberos, neque
stude, non enim licet. Quin tu, ut mox
uitam cum morte commutaturus, cor-
pus sperne, quod est tabus, ossicula, &
reticuli muliebris instar plexus neruo-
rum, uenarum arteriarum. Animam quoque con-
sidera, qualis ea sit: Spiritus nimirum, ne-
que is idem semper, sed qui in horas ali-
us efflatur, alius sorbetur. Restat tertia
pars, principatum obtinens. Proinde sic
tecum reputa. Senex es? ne patere hanc
principem partem ulterius seruire, neque
alieno impetu raptari, neque fatum uel præ-
sens iniquè fer, uel impedes subterfuge.
Res Deorum plenæ sunt prudentiæ: for-
titudinæ

tuitæ aut nō carent natura, cōplexūue
corum quæ à prudentia administrātur.
Inde omnia fluunt: necessitas etiam ac-
cedit, & totius uniuersi (cuius tu pars
es.) utilitas. Porro autem quod natura
uniuersi fert, quodquæ ad eam facit con-
seruandam, id bonum est unicuius uni-
uersi particulæ. Conseruant autem
mundum, quemadmodum elemento-
rum, ita & ex ipsis concretarum rerum
mutationes. Hæc sufficiant tibi, ac sem-
per præceptorum locum habeāt. Libro
rum uerò sitim projice, ne mur-
murans moriari, sed uerè pla-
catus, atq; ex animo gra-
tiam dijs a-
gens.

Gulielmo Xylandro Auguftano
interprete.

Memento quandiu hæctenus
ea distuleris, ac quoties pro
rogato tibi à dijs tempore,
eo non usus sis. Certè aliquã
do te animaduertere oportet, cuius mû
di pars sis, & à quo mundi gubernatore
deflueris: tum finem præscripti tibi té-
poris futurũ. Quod quidẽ tépus si ocio
sus intra parietes consumpseris, elabet̃,
neque redibit unquã tibi defuncto. Sin
gulis horis animo in id incumbere, ut for
titer, quemadmodum Romano & uiro
conuenit, id quod præ manibus est, per
agas, accurata & non ficta grauitate,
humanitate, liberalitate, iusticiaq; adhi
bitis. Interea animum tuum ab omnib.
alijs cogitationib. abduc: quod ita fiet,
si unum quodlibet negocium, eorum
quæ in uita tua exequenda tibi sint po
stremum esse iudicans, ita conficias, ut

ne quid uanitatis, affectuum à consilio auertētium, simulationis, amore sui, aut earū rerū quæ fato quodam ei negotio adiunctæ sunt improbationis admittat. Cernis, quàm pauca sint ea, quorum cōpositam uitam felicem ac diuinæ similem uere homo potest? nam eā qui adseruat, ab eo dii nihil ultrà exigunt. Ignominia te ipsum affice anime, contemne te ipsum inquā, ut enim honore te ipsum afficias, non tibi præterea tempus suppetet. Vita enim unicuique id præbet: quæ tibi propemodum iam exacta est. Non igitur te ipsum uenerare, sed felicitatem tuam aliorum in animis repositā habe. Nō patere ab ijs quæ extrinsecus accidunt, te circūagi, sed otium tibi para ut boni aliquid addiscas, ac uagari desine. Est & alter declinandus error: nōnulli enim actibus uitæ suæ confecti delirant, quòd scopum nullum habent, ad quē omnes suos conatus & cogitationes dirigant. Haud temerè quisquam repertus est infelix ea de causa quòd non inquireret quid aliorum animis accideret: qui uerò sui ipsius animi motib. non

obsequitur, necessariò miser est. Horù
semper oportet recordari, quæ sit uni-
uersi natura, quæ mea, quomodóque
hæc ad illam sit affecta, qualis pars ea cu-
ius totius sit: adhæc neminem esse qui
obstet, quo minus semper ea, quæ natu-
ræ (cuius tu pars es) sint consentanea, &
agas, & dicas. Theophrastus in com-
paratione peccatorum, ubi ostendit
communioem ea inter se conferendi
rationem, philosophicè, inquit, ea quæ
per cupiditatem cõmittuntur peccata,
grauiora esse ijs quæ per iram. Etenim i-
ratus uidetur cum dolore quodam, &
occultè correptus animo, à recta ratio-
ne diuertere: qui uerò per cupiditatem
peccat, uictus à uoluptate, intemperan-
tior altero censetur, magisq; effœmina-
tus. Rectè igitur, & ut philosopho di-
gnum erat: in maiori esse culpa pronun-
ciauit cui uoluptas, quàm cui dolor pec-
candi fuisset causa: ac omnino hic antè
læsus, & propter dolorè iratus, ille spon-
te sua ad delinquendum cupiditatis ex-
plédæ causa fertur. Omnia tibi ita & a-
genda sunt, & dicenda, & cogitanda,
ut

ut si iam nunc uitam in exitu esse arbi-
 treris. Cæterum è uiuis discedere, si-
 quidem dii sunt, nihil habet incommo-
 di: neque enim ij te aliquo malo sunt af-
 fecturi. Sin autem, uel non sunt dii,
 uel res humanas non curant, quid atti-
 nebat uiuere in mundo deûm, ac pro-
 uidentia uacuo? Enim uero & sunt dii,
 & rerum humanarum curam gerunt:
 & ut ne homo in ea, quæ re uera sunt
 mala, incideret, id quidem in eius pote-
 state posuerunt: in reliquis rebus si quid
 mali inesset, utique & hîc ei prospe-
 xissent, ne omnino in malum incideret.
 Quod uerò hominem deteriore non
 efficit, quónam id modo uitam eius
 posset reddere peiorem? Et quidem u-
 niuersi natura nunquam neq; per igno-
 rationem, neq; sciens quidem, non ua-
 lens autem cauere aut emédare illa, tan-
 tum errorem admiserit, neque imbecil-
 litatis, neque inscitia causa, ut bona &
 mala bonis malisque hominibus pro-
 miscuè & ex æquo accidant. Atqui
 mors & uita, honor & ignominia, do-
 lor & uoluptas, opes & paupertas, o-

mnibus hæc uniuerſa eadem ratione hominibus cùm bonis tum malis contingunt, ſuntq; neque honeſta, neque turpia: ergo neque bona quidem, neque mala. Quàm celeriter omnia abolètur, in mûdo quidem corpora, in quo autemetiam eorum memoria. Omnia quæ ſub ſenſum cadût, ac præſertim ea, quæ uel uoluptate alliciunt, uel dolore terrèt, uel feſtu ſuo clara ſunt, quàm uilia ſunt ea omnia, & contemptione digna, quàm ſordida, obnoxia interitui, & mortua? Intelligentiæ eſt, indagare quidnam ſint ij, quorum opiniones & uoces gloriâ. * Quidnã eſt mors? Certè ſi quis eã per ſe intueatur, cogitationeq; omnia ab ea ſeparet, quæ ei ineſſe uidentur, is iam nihil aliud exiſtimabit eſſe mortem, quàm opus naturæ. At uerò puer eſt, qui naturę aliquod opus formidat. Et quidem mors non opus ſolû eſt naturæ, ſed & prodeſt ei. Quónam modo Deus hominem attingit, & qua hominis parte? præterea quomodo affectur eo tactu pars illa? Nihil miſerius eſt eo, qui omnia circulando ſcrutatur,

&

&(quod aiunt) ea etiam quæ sunt infra terram rimatur, coniecturaq; ea quæ in aliorum animis eueniant inquit, neq; sentit sufficere, ut suū quisq; qui in ipso inest genium obseruet, eumq; legitimè colat. Colitur autem, si quis seipsum ab animi perturbationib. à uanitate, ab indignatione eorum causa quæ à diis aut hominibus aguntur concepta, uacuum conferuet. Quæ enim dij agūt, uirtutis causa honorem, quæ ab hominibus, cognitionis nomine amorem merentur: nonnunquam etiam miserationem, ratione ignorationis eorū quæ bona aut mala sunt. qui sanè defectus non uilior est eo, quo ne inter album & nigrum discernere possimus, impediunt. Quòd si tria annorum millia tibi uiuenda forēt, insuperq; triginta alia, tamen recordandum tibi est, neminē aliam ab ea quam uiuit uitam deponere, neq; aliam deponere quàm eam quam uiuit. Itaq; idem est longissimum spatium cum eo quod est breuissimum. nam quod præsens est, id omnibus idem est, quanquā id quod periit, non sit idem, atq; id quod amitti-

temporis punctum esse apparet. Etenim neq; præteritum aliquis, neq; futurum quicquā amittere potest: quī enim id ei adimatur, quod ne habet quidem. Duo itaq; hæc memoria sunt tenenda, Vnum, omnia ab æterno esse eiusede formæ, atq; circulo reuolui, neque differre quicquam, eadēne cētum aliquis, aut ducentis annis, an uerò infinito uideat tempore. Alterum, quòd is qui diutissimē uixit, & is qui celerrimē moritur, tantundem amittunt: eo enim tantū priuantur, quod præsens est, quando id etiam solū habent: quod autem nō habet, ne id ne deperditur quidem.

Vniuersa esse sita in opinione: quod patet ex his quæ cum Monimo Cynico sunt disputata. Perspicua autem est eius quod dictum est utilitas, si quis eatenus eius suauitatem admittat, quatenus ueritati congruit. Anima hominis contumelia seipsam multis modis afficit. Primo, quum quantum in se ipsa situm est, abscessus quidam, & quasi ulcus mundi fit. Abscedit autem à natura, quando ea quæ fiunt, iniquo fert
ani

animo: cuius quidem naturæ una in parte reliquæ singulorum naturæ omnes continentur. Deinde, quum hominem aliquem auersatur, aut lædendi causa aduersatur: hoc est iratorum. Tertiò, quum uoluptati aut dolori succumbit. Quartò, quum simulat, fictèque aliquid aut facit aut loquitur. Quinto, quum siquam actionem aut conatum ad nullum certum scopum dirigit, sed frustrà quicquam, nullaque consequentia agit: quum oporteat etiam minima quæq; ad certum finem referri. Finis autem animanti ratione prædicto propositus est ut rationem atque Legem ciuitatis uetustissimæ sequatur.

Humanæ quidem uitæ tempus, momentum est, natura fluxa, sensus obscurus: totius corporis temperamētum putrescit facilè, anima uaga est, fortuna quæ sit, difficile est colligere, fama incerta est. Atque ut summam rei dicam, omnia quæ ad corpus pertinent, fluuij naturam habent, quæ ad animā, insomnij & fumi: uita bellum est, & peregrinatio, fama post mortem, obliuio est.

Quid ergo est quòd tutò hominem pos-
sit deducere? philosophia. Ea uerò in
hoc consistit, ut genium qui in te est, in-
contaminatum conserues, atq; illèsum,
uoluptatibusq; & doloribus superiorè:
ut nihil frustra, nihil fictè aut falsò agas:
nihil cures, agátne quicquam alius, aut
omittat. Præterea, ut ea quæ accidūt, fa-
tòue eueniunt, ita accipias, tanquã inde
missa, unde tu quoq; ueneris. Postremò,
ut placido mortè animo expectes, quip-
pe nihil aliud, quàm dissolutionem ele-
mètorum eorum, ex quibus unūquod-
libet animal concretum est. Iam si ipsis
elementis nihil mali euenit continenti-
bus istis mutationibus, quibus ipsa in-
ter se alia identidem in alia uertuntur,
quænam causa est, cur de mutatione u-
niuersi corporis, dissolutionéque sini-
strum quicquam suspicari debeamus?
cùm ea secūdum naturam fiat. nihil ue-
rò malum est, quod natura euenit. Hæc
Carnunti disputata.

M. ANTONINI IMPERA-
toris de uita sua,

LIBER III.

Guilielmo Xylandro Augustano
Interprete.

On hoc tantum est conside-
randum, singulis diebus uitã
cõsumi, partẽq; eius subinde
minore relinqui: sed & hoc
cogitandum, q̃et si quis diutius sit uictu-
rus, incertum tamen est, sitne suppedita-
tura eadem intelligentia ad cognoscen-
das res, & cõtemplationẽ, cuius finis est
peritia rerũ diuinarũ atq; humanarum.
Etenim si delirare ceperit homo, spira-
bit quidẽ nihilominus, nutrietur, imagi-
nabitur, appetet, reliquasq; id genus fa-
cultates retinebit: ea uerò uis, qua se i-
pso uti queat, rationes officii subduce-
re accuratas, quæ animo præcepit in or-
dinem collocare, de eo ipso an iam tem-
pus sit uitam relinquendi deliberare, ac
si quæ alia sunt, ad quæ obeũda ratione
probè exercitata opus est, ea inquã uis
iam antè extincta est. Festinandum est i-
gitur, non ideò solũ, quòd subinde mor-

ti propiores fimus, sed & quia rerum intelligentia nos ante exitum uitæ destituit. Id quoque obseruandum, ea quæ appendicis quasi loco adhærēt his quæ natura fiunt, habere non nihil gratiæ & oblectationis. Vt quum panis pinfitur, uideamus quasdam particulas eius rumpi: quod ipsum etsi quodāmodo accidit præter institutū pistoriæ artis, habet tamen non nihil decoris, appetitumque cibi suo quodāmodo excitat. Ficus quoque quū maximè maturæ sunt, fatiscūt, itēque oliuis maturissimis quiddam putredini proximum, pulcritudinem peculiarē addunt. Iam spicas deorsum se flectentes, leonis supercilium, spumam apro-rū ex ore effluentem, multaque eiusmodi alia si quis seorsim consideret, intelliget ea etsi longè absunt à pulchritudine, tamen quia rebus naturalibus inhærent, & eas consequuntur, eo & ornatum his adferre, & delectare. Quam obrem qui attentius ea quæ in rerum natura fiunt mente contemplatus fuerit, nihil non eleganter esse factum putabit, etiam eorum quæ appendicis loco res
natu

naturales consequuntur. Itaque ueros belluarum rictus haud minori cum uoluptate aspiciet, quàm quos pictores & figuli effingunt: uetulae etiam & senis maturam aetatem, puerorumque amoris aptum florem castis oculis intuebitur: multaque alia cernet, non apud omnes fidem inuenientia, sed apud eos solum, qui naturam, eiusque opera rectè intelligit. Hippocrates quum multos sanasset morbo, ipse morbo decessit. Chaldaei multis finem uitae praedixerunt: post ipsos etiam fatum arripuit. Alexander, Pompeius, & C. Caesar, quum totas urbes toties deleuissent, commissoque praelio multa equitum peditumque millia cecidissent, ipsi quoque tandem uita excesserunt. Heraclitus, multa de natura rerum, & incendio finem uniuerso allaturo quum disputasset, ipse intercute aqua distentus, stercore bubulo oblitus mortem obiit. Democritum pediculi, Socratem cicuta absumpsit. Quorsum haec? Ingressus es uitam, nauigasti, uectus es: discede. Quod si abeundum est

est in aliam uitā, equidem ne ibi quidē
erit quicquā dijs uacuum: sin omnis sen-
sus adimet, nō iam præterea dolores ac
uoluptates ferēdæ, neq; seruiēdum uasi
tantò deteriori. Quinimo quod seruit,
id supercrit, nimirum mēs & genius: cū
uas illud terra sit, & tabus. Proinde: reli-
quum uitæ tēpus ne absume de alijs co-
gitando, nisi ad commune aliquod cō-
modum id referatur: alioquin enim in-
terim ab alio negotio detineberis. Nam
cogitare, quid hic uel ille agat, quam ob-
rem, quid loquatur, quid cogitet, quid
moliatur, aut omnino de alijs esse solici-
tum, id uerò efficit ut euagemur, neque
obseruemus eam quæ principatū in no-
bis obtinet partem. Itaq; in serie cogita-
tionū declinanda est uanitas, omniūq;
maximè curiositas, & malitia. Ad suefa-
cere te ipsum debes, ut de his tantū re-
bus cogites, de quibus si quis te subitò
interroget quid nunc mediteris, confe-
ssim liberè possis respondere, hoc aut
hoc: nimirum ut statim constet, cogita-
tiones tuas esse simplices, placidas, con-
sentaneas animali sociato alijs, ac ne-
gligenti

gligenti earum quæ ad uoluptatē oblectationem uē faciant cogitationum, uacuo contentionis, inuidiæ, suspicionis, aliorū uē, quæ si te animo agitalle falsus esses, pudore suffundi oportuisset.

Vir ad hunc modum compositus, non est cur diutius expectet nomen eius, qui in optimorum sit numero. Est enim sacerdos quasi, & administer deū, utiturq; eo, quod in ipso tāquam sacrario est positum. Id autem hominē præstat purum à uoluptatibus, inuiolatū à doloribus, intactum à libidine, inscium omnis malitiæ, certatorem maximi certaminis (ne scilicet ullus eum affectus deijciat) altè tinctum iustitia, ex animo cōtentum ijs quæ eueniunt, fatō uē destinata ipsi sunt, non sæpe, neq; nisi magna & publica necessitate urgente, de aliorum dictis, factis, aut cogitationib. meditantem: solis enim ijs quæ in ipso sunt ad agendum intentus est, ac quæ à fato uniuerſi ipsi sunt destinata, continenter considerat. Nam illa censet honesta & pulcra: quæ uerò sibi obtigerunt, ea bona esse persuasum habet: quippe unius-

cuiusq; factū & constat aliunde, & secū aliud adfert. Meminit etiam oīa ratione prædita esse inter se cognata, esseq; hominis naturæ cōueniens, ut omniū hominū curā gerat: existimationem autē non ab omnibus hominibus petēdam, sed ijs tantū, qui naturæ conuenienter uiuunt. Qui uerò aliter uiuunt, hi quales se domi & extra ædes, noctu atque interdiu gerant, ac quibus se hominibus admisceant, perpetuò memoria tenet: ab his igitur laudari se nihil curat, quum ij ne sibi quidem ipsis probentur. Ne inuitus accedas ad agendum, neque cœtus humani immemor, neque non bene cogitata re, neque patere te retrahi: ne in cogitationibus tuis astutiam secteris, neque uerbosus sis, neque multa negocia suscipias. Enim uero Deus qui in te inest, præsit tibi, masculo animanti, seni, ciui, Romano, ac principi, qui se ita comparauerit, ut ad abitum instructus expectet quando receptui ex hac uita canat. Ne iuramento indigeas, neue hominis alicuius testimonio. Hilari esto uultu, ac qui exter-

no ministerio possit carere., eaq; quam
 alij suppeditent quiete. Rectū esse expe-
 dit te, nō quī lapsus se erigat. Si quid in
 uita humana inuenis potius iustitia, ue-
 ritate, temperantia, fortitudine, aut si
 quid aliud melius est, quā animum
 tuum esse seipso contentum, quatenus
 præstat ut secundum rectam rationem
 agas: si, inquam, in fato, & ijs quæ absq;
 tuo delectu tibi sunt destinata inuenis
 aliquid his quæ dixi præstabilius, eo ut
 fruaris toto animo incumbe. Sin eo qui
 in te est collocatus genio nihil præstan-
 tius inuenis, qui & appetitus sibi ipsi
 subiecit, & uisa examinat, & à persua-
 sionibus sensuum. (ut dicebat So-
 crates) seipsum abduxit, seque Deo
 submitit, & pro hominibus procurat:
 si hoc inferiora omnia, & uiliora de-
 prehendis, nulli alteri rei locum con-
 cede, ne semel ad eam inclinans, post-
 hac proprium illum tuum bonum præ-
 ferre omnibus rebus nequeas. Ne-
 fas enim est ullam aliam diuersi generis
 rem bono ratione prædito, & effectri-
 ci opponi: ut laudem popularem,

principatum, diuitias, uoluptatum perceptionem: hæc omnia, si uel parùm te iis accómotare uisum fuerit, confestim præualent, & à recta uia abducunt. Tu uerò, inquam, simpliciter ac liberè id quod est melius elige, eiq; inhære: melius autem est id quod conducit. Atq; hoc ipsũ si ea ratione sit utile, quatenus métem habes, serua: sin quatenus es animal, repudia, & iudicium integrum retine. Id modò cura, ne quid p tuo còmodo amplectaris, quòd possit aliquando te compellere ad fallendum fidem, prodendam uerecundiam, odium alicuius, suspitiones, imprecandum, simulandũ, appetendũ uel aliquid, quod parietes & uelamenta desideret. Etenim qui méti ac genio suo, & sacris uirtutis eius primas defert, is tragoediam nullam excitat, non gemit, nò solitudinis, nò frequentia hominum indigebit: plerunq; uiuet neq; appetēs quicquã, neq; fugiens. diu ne an paruo tēporis spatio inclusa corpori anima utatur, nihil omnino curabit: nam etsi continuo migrandum sit, ita faciliè dissoluetur ut si ad aliam quandam

dam functionem uerecundè ac decen-
ter obeundam se conferat. Id unum si
per uniuersam uitam obserues, ut cogi-
tationes tuæ sèper sint de ijs rebus quæ
ad societatem ciuilem nato animali, ei-
que rationis compoti cõueniant, nihil
unquam in animo deprauatũ, nihil pu-
rulentum, nihil contaminatũ, nihil sug-
gillatũ inuenies: (Neq; uerò fatum uitã
imperfectã adhuc abrũpit, quemadmo-
dum dici posset de tragædo fabula nõ-
dum peracta discedete.) præterea nihil
seruile, nihil fucatum, nihil alligatum,
nihil abscissum, nihil obnoxium, nihil
occultum. Venerare facultatem cogita-
tricẽ: in eo. n. sunt oĩa, ut pars tui prin-
cipatum obtinēs nihil unquam animo
concupiat quod sit naturæ inconueni-
ens, aut constitutioni animalis ratione
præditi. Illius autem constitutionis est
munus, ut à temeritate alieni, coetui hu-
mano adiuncti, dijsq; obsequentes si-
mus. Proinde omnibus proiectis, hæc
modo pauca comprehendere, ac memo-
ria tenere, q; unusquisq; tantũ, id quod
præsens est temporis punctum uiuit: re

liquum uitæ aut iam exactum, aut in incerto positum est. Exiguū sanè tempus quod uiuit quisq; perexiguus etiā terræ, in quo uiuitur, angulus: etiā longissima post obitū fama, exiguum est, quæ & ipsa per successionem cōseruatur hominūculorum mox moriturorum, ac ne se quidem ipsos cognoscentium, nedū eum, qui iam pridem fato concessit. Ad dendum his quæ commemorauī præceptis unum, nempe eius quæ quouis tempore animo nostro cogitanda accidit rei, definitionem seu descriptionē esse faciendam, quo tecū ipse differere possis, quænam sit eius nuda & ab omnibus alijs separata natura, ac qualis: tū quod proprium eius nomen, quæ item appellationes eorum, è quibus ipsa conflata est, & in quæ dissoluet. Nihil enim perinde animum magnitudine extollit, ac uia & uerè posse singula, quæ in hac uita nobis occurrunt, examinare, atq; eo modo semper intueri, ut unā deprehendatur, cuiusnam uniuersi parti unū quodque usui sit, quo in precio habendū ratione cum ipsius uniuersi, tū hominis, qui

qui ciuis est supremæ ciuitatis, ac cuius quasi domus sunt reliquæ ciuitates.

Quid est, quibus ex elementis concretum. & quandiu fert natura eius ut permaneat id, quòd modò cogitationē animo meo attulit? qua porrò uirtute ad id usus erit? scilicet, mansuetudine, fortitudine, ueritate, fide, simplicitate, ea qua totus ex me aptus sum, ceteris? de singulis ergo dicendum. Hoc diuinitus uenit, hoc fati connexio, casusq; aut fortuna attulit, hoc pfectum est à cognato meo & socio, ignaro quidem quænam esset eius natura: ego autem & noui, & eo secundum legem societatis naturalem uitor æquo animo, iusteq; simulq; in medijs rebus coniecturam facio ut unicuique suum ut dignum est tribuam. Si rectam rationem sequens, id quod instat agas diligēter, firmiter, æquo animo, neque instituto negotio alia admisceas, sed tuum genium sincerum conserues, perinde ac si iam is dimittendus tibi esset, atq; ita si perseueres nihil expectās, nihil fugiens, sed eo quod secūdum naturam agis, & heroica in dictis factisq;

ueritate cōtētus, bene uiues Nemo aut
est, qui hoc impedire possit. Quēadmo
dum medici ad subita mala curanda, in
promptu sua instrumenta habent, atq;
ferramenta: sic tu ad res diuinas huma-
nasq; præcepta instructa habe, atq; para-
ta: omniaq; etiam minima ita age, ut me-
mineris hæc duo genera inter se esse cō-
nexa. Neq; enim rem ullam humanā re-
ctē perfeceris, nisi simul eam ad deos re-
feras: neq; contrā. Nō erra amplius. Nō
enim commentarios leges tuos, neque
priscorum Romanorum & Græcorum
acta, excerptaq; è libris, quæ tibi ipsi in
senectute utenda reposuisti. Itaq; ad fi-
nem propera, uanasq; spes missas faciēs,
tibi ipsi opem fer, siquidē (dum licet) tui
rationem habes ullam. Nesciunt quàm
multa significet uocabulum furari, fere-
re, emere, quiescere, uidere quid sit agē-
dum: quorum hoc non oculis cernitur,
sed alio uisū. Corporis sunt sensus, ani-
mi appetitus, mentis præcepta. Imagina-
ri aliquid, & uisum concipere, nobis cū
pecoribus est commune. Moueri appe-
titus explendi causa, id quidē & belluis

contingit, & Androgynis, & Phalaridi,
 & Neroni. Porrò mentem ducē habere
 ad ea quæ apparent esse officiū, eorum
 etiā est, qui deos esse negant, qui patriā
 deserunt, qui simulacra claudere, ni-
 hil non turpe perpetrant. Si igitur reli-
 qua his quæ diximus omnibus sunt cō-
 munia, reliquum sanè est aliquid, quòd
 proprium sit uiri boni: nempe æquo a-
 nimo ferre ea quæ accidunt, fatoq; ei e-
 ueniūt, in pectore collocatum genium
 non commouere, neq; turba uisorum
 perturbare, sed quietum seruare, ei que
 decenter tanquam Deo obsequi: nihil
 à ueritate alienum loqui, nihil præter iu-
 stitiam agere. Quòd si nemo hominum
 credat eum simpliciter, uerecundè, ac
 tranquillo animo uiuere, tamē neque
 succensebit cuiquam, neq; deflectet à
 semita ad finem uitæ ducente: ad quem
 finem uenire debet homo purus, quie-
 tus, ac dissolutu facilis, & qui nulla ui
 coactus ultrò suo se fato
 accommodauerit.

M. ANTONINI IMPERATORIS
de uita sua,
LIBER IIII.

Guilielmo Xylandro Augustano
Interprete.

VAE in nobis inest pars principatum tenens, ea si secundum naturam se habeat, ita ad ea quæ accidunt comparata est, ut quouis tempore facile ad id quod possibile est & conceditur se adiungat. Neque enim materiam aliquam sibi propriam subiectam habet, sed ut cum exceptione quadam ad ea fertur, quæ proposita sunt, ita id quod offertur ei, pro materia sua accipit. Quemadmodum ignis, qui ijs quæ incidunt preualet, à quibus exiguus lychnus fuisset extinctus: at copiosior ignis statim ea quæ ipsi iniecta sunt, sibi accommodat, atque consumit, atque ex ijs ipsis augetur. Nihil agendum frustra, neque aliter, quam secundum contemplationem, qua artis defectus compleatur. Secessus uulgo querunt hominibus, rura, litto-*ra*, montes: tu quoque soles maxime ea desiderare. Atqui id planè est rudiū
&

& abiectæ sortis hominum. Tibi quacūq; uisum fuerit hora licet in teipsum recedere: nusquam enim neq; tranquillior, nec maioris otii secessus homini datur, quàm ad animum suum: præsertim ei qui intus ea habet, in quæ aspiciens, statim summam animi tranquillitatem reperit: bene nimirum omnibus intus compositis. Cōtinenter igitur te eò recipe, ac teipsum renoua. Breuia autē sint quædam, & elementorū uicem obinentia, quæ tibi statim occurrant, omniq; te molestia liberent, & remittent nihil indignè ferentem eorum ad quæ reuerteris. Quid enim fers indignè? nū hominū improbitatem? Reputa tecū, ita esse statuendum, ratione prædita animantia unum esse alterius causa natum: tum æquanimi-
tatem partē esse iustitiæ: item non sua eos peccare uolūtate: quā multi exercitis inimicitijs, odijs, suspicionibus, confossi perierunt, ac in cinerem reducti sunt: itaq; desine tādē. At molestū tibi est fatum tuum? in mētem reuoca quomodo uniuersi partes distinxerit uel prouidentia, uel atomi illę, uel

quodcunq; illud fuit, ex quo demonstratum est, mūdum instar ciuitatis esse. At quæ corpus attingūt, ea te afficiūt? cogita intellectū, cū semel seipsum collegerrit, suamq; uim perspexerit non permisceri Spiritui leniter aut asperè moto: præterea quæ de uoluptate & dolore auditu perceperis, repete, atq; illis adscētire. Sed forsitan gloriola te sollicitū tenet? respice quā celerrimè omnia oblivione deleantur, quod sit chaos infiniti utrinq; æui, quā inanis famæ sonus, quā inconstantia & incertitudo opinionum humanarum, quàm arcto includātur hæc omnia loco. Quippe punctum est terra, atq; huius ipsius quàm perexiguus angulus habitat? quot uerò sunt in ea ipsa, aut quales illi, qui te sint laudaturi? Proinde memento in hanc (quā demonstraui, particulam tui recedere: idq; præcipue cura, ne cupiditate traharis, sed liber mane, resq; ita intuere, ut uirum, ut hominē, ut ciuē, ut animal mortale conuenit. Cæterum ex his quæ tibi inspicienti quàm maximè in promptu esse debeāt, duo sunt: alterū, q̃ res ipsæ
ani

DE VITA SVA LIB. IIII. 41
animã non contingūt, sed extra eam fir-
mata persistunt. Perturbationes tãtũm
ex internis opinionib. nascunt. Alterũ,
q̃ oĩa hæc quæ cernis, statim mutabun-
tur, neq̃ erunt amplius: perpetuoq̃ co-
gita, quot iam eorũ mutationib. ipse in-
terfueris. Mundus quidẽ rerum in uari-
as subinde formas mutatio est, uita in o-
pinione consistit. Si intelligentia esse
prẽditũ, hominibus nobis inter nos est
cõmune, erit & ratio, ob quam illud no-
bis adest cõmunis: sin hæc, etiam ratio
quæ præcipit quid agendum sit, quid o-
mittendum, communis erit omnium:
proinde & lex. Quod si ita habet, ciues
sumus: ergo ciuitatis alicuius partici-
pes. Quo relĩquit, mũdũ ciuitatis loco
esse: cuius .n. alius ciuitatis dicere pos-
simus cõmunionẽ esse humano generi?
utrũ itaq̃ ex hac cõmuni ciuitate nobis
esse capacib. intelligentiæ, uti ratione,
& legi, datũ est, an aliunde? Vt enim ter-
renæ mihi à terræ aliqua particulæ sunt
tributæ, & humor ab alio quodã elemẽ-
to, itẽq̃ spiritus, calor, & ignea natura,
suis singula à fõtib. ad me deriuata sũs,

nihil enim est, quod non alicunde & ueniat, & aliquò abeat.) ita & intelligētia nobis aliunde data est. Mors, perinde ac uita, arcanum est naturæ opus, ex iisdem elemētis in eadē confusio & mixtio. Deniq; non est cares, cuius pudere aliquem debeat: neque enim est contra causas animalis mente donati, neq; cōtra eius structuræ rationem. Hæc ita, hisq; de causis sūt necessariò: quod qui fieri nolit, perinde faciat, ac si ficum arborem succo uelit carere. Omnino autem memineris, intra breuissimum tempus & tibi fore moriendū, & alteri: paulo pòst, ne nomen quidem uestrum supererit. Tolle opinionem, simul etiam de accepto damno abolebitur cogitatio: hacq; sublata, ipsum etiam dānum non erit. Quod hominē seipso deterio-rem efficere nō potest, id neq; uitā eius peiorem reddit, neq; lædit, neq; extrinsecus, neq; intrīsecus. Natura utilitatis hoc necessariò fecit, ut quicquid accidat, iustē accidat: quod, si diligēter obserues, ita habere inuenies: atq; hoc dico, non tantū causarum consequen-
tia

tia ita fieri, sed etiam ratione iustitiæ, & ab aliquo, q̃ tribuat unicuiq̃ p̃ dignitate suū. Itaq̃, uti cœpisti, obseruare hoc perge, & quicquid facies, hoc modo age, adhibita bonitate, quo modo uerè bonus intelligitur: idq̃ in omnibus tuis obserua actionibus. Non ita tibi sentiendum est, quemadmodū is qui iniuriā facit, uel ipse sētit, uel te existimare uult: sed res ipsæ quid uerè sint, perspice. Semper hæc duo in promptu habenda sunt: alterū, ut ea tātum agas, quod ratio eius partis, quæ regnum in te, & potestatem obtinet legislatoris, te hortat, idq̃ propter hominum utilitatē. Alterum, ut si quis adsit, qui te corrigere, & ab aliqua opinione deducere uelit, sententiā mutet: modò ut ea mutatio fidē mereatur iustitiæ aut publicę utilitatis, aliū sue huiusmodi causa, nō uoluptatis gloriæ uel gratia facta esse. Ratione præditus es: cur ea non uteris? quid enim præterea desideras, ea suum obeunte officium? Scis te, ut partē, interiturū in eo, quod te produxit uniuerso: imò potius facta mutatione, assumeris ad mentem eam,

quæ est reliquarum origo. Multa thuris
grana eidem aræ impolita, unum alte-
ro prius igni corripit, sed nihil interest.
Intra decimum diem, Deus uideberis
ijs, qui te nunc bestiam & simiam putât:
si quidem ad præcepta & uenerationē
mētis reflectas, neq; cogites uitam tibi
in immensos annos prorogatum iri.
Mors imminet, ergo dum uiuis, & li-
cet, bonus ut sis cura. Quantum otij lu-
cratur, qui non uidet quid proximus di-
cat, agat, aut cogitet, sed tantum quid
ipse agat, curatq; ut hoc iustū sit & fas.
At qui secundum Agathonem fortè bo-
num nō circumspicit nigros mores, sed
propositam lineam recto, non uago cur-
su tenet. Qui famæ post mortem cupidi-
tate ducitur, non cogitat quenlibet eo-
rum, qui ipsius mentionem sint facturi,
innox ipsum etiam moriturum: deinde
itidem cum qui huic succedit, idq; eo-
usq; dum omnis memoria per attoni-
tos inani fama, extinctosq; homines p-
pagatu aboleatur. Quinetiam finge im-
mortales fore eos, qui tui recordentur,
immortalemq; tui futurā memoriā.

quid

quid ergo id ad te, ne dicam, mortuum? quid uel uiuo tibi laus proderit? nisi ratione cuiusdam dispensationis: omittē enim nunc naturæ munus, huic temporī non conueniens, & de quo suo loco erit differendum. Omne quod pulchrum est, ex seipso tale est, atque in se ipso absoluitur, nullamque sui partem habet laudem. Ideo id quod laudatur, eo ipso neque peius fit, neque melius. Idque etiam de ijs intelligi uolo, quę cōmuni ori nomine pulcra aut bona dicuntur, ut quę ex materia fiunt, & artis opera. Id autem quod reuera bonum est, non magis alia quadam re opus ad id, ut sit bonum, habet, quàm lex, ueritas, tranquillitas animi, uerecundia: quid horū uel si laudetur bonum fit, uel uituperatione corrumpitur? Smaragdus quidē nisi laudetur, de bonitate sua aliquid amittit? quid aurum, ebur, purpura, culter, flosculus, arbuscula? Si permanent animi, quomodo eos ab æterno capit aer: & quomodo terra ab æuo usque humatorum corpora recipit? Quemadmodum hīc corpora quum aliquādiu

in terra delituere, mutantur, dissipataq;
 spatium alijs cadaueribus præbent: sic
 animæ in aërem subuectæ, quum aliquā
 diu ibi perstiterunt, mutantur, fundun-
 turq;, & ad mentē omnium aliarum ge-
 nitricem adiungunt, eaq; ratione alijs
 aduentantibus locum cedunt. Hoc re-
 spóderi potest, posito animas esse cor-
 poribus superstites. Neq; uerò tantum
 multitudo sepultorum eo modo cor-
 porum considerata est: sed & eorum
 quæ quotidie comeduntur à nobis, &
 bestijs animalium, & sic quodammo-
 do sepeliuntur magno numero, ac ni-
 hilominus suppeditat spatium alijs, p-
 pter eorum in sanguinem, aërem, calo-
 remq; mutationem. Ratio autem ueri-
 tatis constat, si materia & causæ inqui-
 rantur. Non est uagandum, sed in omni
 appetitu iustitiæ ratio habenda: omniq;
 in cogitatione, certitudinis. Quicquid
 tibi, ô Natura rerum, cōuenit, id omne
 mihi conuenit, nihilq; mihi uel immatu-
 rum est, uel tardū, quod tibi sit tépesti-
 uum: oē id fructum meum puto, quod
 tuæ ferunt horæ. Ex te sunt, & in una te
 omnia

DE VITA SVÅ LIB. IIII. 47
omnia, ac in te unam omnia redeunt.
Quidam dixit, ô chara Cecropis urbs.
ego autem de te cur non dicam, ô cha-
ra Dei urbs? Pauca age, inquit, si tibi
tranquillitas animi curæ est. Nihil eo
plus cnofert, quàm ea quæ necesse est,
agere, & quæ ratio animalis ad ciui-
lem societatem nati, ac quo ea modo
deligit. Id enim non modò recte a-
gendo, sed & pauca agendo animi tran-
quillitatem parit. Nam ex his, quæ
plurima & agimus & loquimur, si quis
ea quæ non sunt necessaria tollat, is
& maiori otio utetur, & pauciores per-
turbationes experietur. Itaque singu-
lis in rebus circumspectendum, ne quid
non necessarium agamus: ac non mo-
dò actiones, sed & cogitationes inuti-
les sunt uitandæ. ita enim fiet, ut ne a-
ctiones quidem superuacaneæ conse-
quantur. Fac periculum, ut tibi boni ui-
uita quadret: eius inquam, qui fato sibi
destinata æquo fert animo, contentus
est iustis suis actibus, & placido statu: ui-
disti illa, hæc quoque intueri. Non per-
turba te ipsum, sed simplex esto. Si quis

peccat, sibi ipsi peccat. Tibi si quid boni obtigit, ab initio tibi id fato tuo fuit destinatum. Omnino autem brevis quum sit uita, curandum ut præsens tempus lucreris rectam rationem & iustitiam sequutus: ac in remissionibus animi sobrius sis. Aut compositus est certo ordine mundus, aut cōfusio quæ ram rerum temerè mixtarum, mundus tamen. An quum in te ipso possit ordo locum habere, uniuersum nullo ordine constare dicemus? præsertim omnibus in eo rebus ita digestis, diffusis, atque inter se affectis. Mores nigri uocantur mores effœminati, duri, ferri, pecorum aut infantium similes, stolidi, fucati, scurriles, cauponarij, tyrannici. Si peregrinus in mūdo habetur, quæ in mundo sunt, non cognoscit: haud minus peregrinus erit, qui ea quæ fiunt: non cognoscit: exul, qui ciuilem rationem fugit: cæcus, qui intelligentiæ oculos clausos habet: pauper, qui alio indiget, neque in se habet omnia quæ ad uitam conducunt.

Abcessus, siue ulcus mundi est, qui se
à com

à communis naturæ ratione sciungit, in dignè ferendo ea quæ eueniunt: (ea em̃ quæ te produxit natura, omnia p̃fert.) frustum à ciuitate amputatum, qui suam animam à communi & unica om̃ium ratione præditorum mēte rescindit. Alius sine toga philosophatur, alius absq; libro, alius seminudus, panesq; se non habere, & tamen insistere rectæ rationi dictitans, alius se disciplinis suis non alere, & tamen perseuerare profitemens. Tu artem quam didicisti, dilige, in eaq; acquiesce. Reliquam uitæ partem ita exige, ut q̃ ex animo dijs omnia tua commiseris, neq; ullius te hominis uel seruum uel tyrannum constituas.

Cósidera (uerbi gratia) quæ Vespasia ni tépore euenerint: inuenies homines tum nuptias contraxisse, liberos aluisse, ægrotasse, diem suum obijisse, belligerasse, festos dies egisse, negociatos fuisse, agriculturá exercuisse, adulatos fuisse, præfractos se gessisse, suspicionibus indulgisse, insidias fecisse, quosdam uotis mortem uocasse, alios quiritados de præsentē rerum statu, amasse, thesauros

collegisse, consulatus et regna expetisse. Nonne eorum omnium uita iam abolita est? Rursus ad ætatem Traiani descende: inuenies eadem omnia, atque eius quoque ætatis homines mortuos esse, eodem modo si etiam reliquas ætates, & gentes totas consideres, uidebis quàm multicũ ad summũ cõtendissent, paulò post ceciderint, & in elementa resoluti sint. Præsertim uerò hi memoria recolendi sunt, quos ipse cognouisti uana affectantes, cum agere secundum id ad quod natura erant facti, eiisque inhærere, & eo contenti esse cessarent. Id quoque opus est meminisse, in unaquauis actione tantum uersandum, quantum dignitas eius & modus permittunt: ita fiet, ut non diutius quum par sit reb. exiguisimoratus, nullũ fastidiũ cõtahas. Vsitata quondã uocabula, nunc interpretationis loco sunt: ita et eorum qui fuerunt olim celeberrimi, nunc quodammodo sunt glossæ, ut Camillus, Cæso, Volesus, Leonnatus, tum paulò post Scipio, Cato, inde Augustus, Adrianus, Antoninus:

nus: omnia enim hæc euanida sunt, & mox in fabulam abeunt: mox obliuione oīa obruuntur. Atq; hoc dicode ijs, qui ad miraculū usq; clari erant: reliq; enim simul atq; animam efflarunt, obscuro, & ignoti facti sunt. Quāquā quid est omnino, cuius sit memoria sempiterna? Omnia sunt inania. Quid est igitur, in qd sit studio incūbendū? Vnicū hoc, ut cogitationes sint iustæ, actiones societatem humanam respiciant, ratio te nunq fallat, itaq; sis aīo affectus, ut quæ cūq; accidūt, eatanq; necessaria, nota, ab eodē principio & fonte promanantia, approbes. Vltrò te fato submitte, patreq; id te ijs quæ ei uisum fuerit reb. destinare: oīa in diē sunt, cū id q; recordat alicuius, tū id, cuius sit mentio. Nunquā nō considera, oīa per mutationes fieri, neq; uniuersi naturæ quicquā esse usitatus, q; res mutare, & innouare. Omnia em̄ quæ in natura subsistūt, semina quasi sunt eorum, quæ ex illis sunt nascitura: est autem nimium rudis hominis existimare ea tātū semina esse, quæ in terram aut matricem deijciuntur.

Iam morieris, neque in posterum eris
is quinunc es, simplex, perturbationū
uacuu, nihil suspicans extrinsecus tibi
posse damni afferri, omnib. benignus,
prudentiam in eo tantum ut iustè agas
positam censens.

Intuere aliorum principem partem,
ac quænam fugiant, quæ sequantur pru
dentes.

Tuum quidem malum non est in al
terius animo positū, neq; in conuersio
ne ulla aut mutatione cœli. Vbi ergo?
in opinione de malis tua. Nihil igitur
malum esse iudica, & omnia bene habe
bunt. Quòd si corpus, quod animo tuo
est proximum, secetur, uratur, suppure
tur, putrescat, tamen ea pars, quæ iudi
care de his debet, quieta sit: hoc est, exi
stimet nihil esse neque bonum, neque
malum, quod ex æquo potest bono at
que malo accidere: nam quod ei qui se
cundum naturam uiuit, ex æquo acci
dit, id neque secundum, neque contra
naturam est,

Afsiduè tecum cogita, mundum esse
animal quoddam unum, unam naturā,

uno

uno animo præditum, quomodo omnia ad eius sensum unicum referantur, omnia ab eo unico appetitu mouēte agantur, ac omnes res omnium rerum causæ aliqua ex parte sint, tum quis earum inter se contextus & ordo.

Animula es, quæ cadauer gestat: ut Epictetus dicebat.

His q̄ in mutatione sunt, nihil est malum: ut neque bonum quicquā his qui è mutatione existunt.

Aeum, fluctus quidam est rapidus earum quę fiunt rerū: simul enim unum quodq̄ & apparet & præterit, & aliud subsequitur, mox item aliud succedet. Omne quod nobis accidit, ita consuetum est, & notum, ut rosa uere, fructus æstate. Eadem est ratio morbi, mortis, calumniæ, insidiarum, omniumq̄ eorū, quæ stultis uel gaudium, uel tristitiam afferunt. Quæ subsequuntur subinde, ea præcedentibus rite succedunt. Non enim numerus tantum certus est eorū, à sola necessitate dependens: sed & cōsentanea eorum inter se colligatio. ac quemadmodum certo ordine res inter

se sunt coaptatæ, ita quæ fiunt, non successi-
onem nudam, sed mirabilem etiam
quandam inter se coniunctionem et ne-
cessitudinem ostendunt. Dictum Hera-
cleti semper est memoria tenendum: ter-
ræ mortem scilicet esse aquam, aquæ aë-
rem, aëris ignē, idq; uicissim. Eius quo-
que exemplum recondendum, quine scia-
bet quorsum iter duceret. Et quod
cum ratione quæ uniuersum admini-
strat, continenter consuetudinem ha-
bentes, tamen ab ea discrepant: itaq; in
quæ quotidie incidunt, ea noua ipsis
& peregrina uidentur. Non tanquam si
dormiremus, agendum nobis est & lo-
quendum: in somnis enim tantum uide-
mur nobis sgerere aut dicere. Neque imi-
tandi sunt nobis pueri, q; à parentib; suis
hoc ē, nudè, sicut accepimus, Quē admo-
dū si q; tibi Deorū diceret, moriendum
tibi aut cras, aut ad diē tertiū: nō iā ma-
gnopè tertiū diē crastino pferres, nisi a-
nimi esses oīo abiectissimi. quātū em̄ est
interuallum? Eodē modo iudica non in
magno esse fouēdū discrimine, post mil-
lenos ne aonos, an uerò cras decedas.

Cre-

Crebrò reputa,quàm multi medici sint mortui,qui sæpenumero ægrotos insipientes supercilia contraxerint: quot Mathematici,qui alijs exitû è uita prædicèdo seiactauerint: quot philosophi, qui de morte & immortalitate multa afferuissent: quot re bellica laudati, qui multos occiderant: quot tyranni, qui magna cum insolentia tanquam immortales potestate sua usi erant: quot urbes mortuę (ut ita dicā) sunt, Helice, Pompeij, Herculani, & alię innumeræ. Collige etiam, quos tu ipse nosti unum post alium, cuius funus curasset mortuos: Et quod heri fuit piscis, cras erit falsamentum, aut cinis. Momentaneum itaq; tēpus à natura esse constitutum, considerandum est, æ quoq; animo è uita abeundum: perinde ac si oliua maturitatē cōsecuta si decidat, arborē q̄ ipsam tulit ac genuit, collaudet, & gratias agat. Similis esse debes promontorij, ad quod assiduò fluctus alliduntur: ipsum autem persistit, ut cunque undę æstuant es circum feratur. Diceret aliquis: infelicem me, cui hoc acciderit: quinimò felicem

me, qui hunc casum sine dolore perfectam, & nec presentibus frangar, nec futura extimescam. Nam unicuique tale quod potuit accidere; at non cuiusvis erat, siue dolore eum casum excipere. Cur igitur illud potius infortunio, quam hoc felicitati adscribis? aut cur id infelicitatem hominis appellas, in quo nihil mali passa est hominis natura? an uero damnum tibi humanæ naturæ uideri potest id, quod non est contra uoluntatem naturæ eius? Quid ergo? Num casus iste efficere poterit, quo minus sis iustus, magnanimus, temperans, prudens, circumspectus, tutus ab errore, uerecundus, liber? aut adimere omnino quicquam eorum, quæ hominis naturæ sunt propria? Proinde quoties inciderit quicquam, quod ad dolorem te prouocet, recordare huius præcepti, non illud infortunium esse appellandum, sed felicitati tribuendum, quod id fortiter feras.

Est quidem ignobile, præsens tamen ad contemnendam mortem auxilium, memoria repetere eos, qui uitam in longissimum extraxere tempus. Quid enim
hi

hi amplius consecuti sunt, quàm ij, qui immatura morte sunt abrepti? Vtique ipsi etiam defuncti iacent, Cadicianus, Fabius, Iulianus, Lepidus, alijq̃ eorum similes, q̃ cū multos extulissent, ipsi deinde elati sunt. Omnino em̃ exiguū est spaciū, idq̃ per quot labores, inter quos, & quali in corpusculo exigendum? Ne igitur mortem pro re difficili accipe. Intuere eius quod retro est æui vastitatē, & eius quod restat, immensam longitudinem: in tanto tempore quid præstat is qui tres ætates, ei qui uixit triduum? Semper breuiorem uiam ingredi: breuissima autem est ea, quam natura præscripsit. Itaq̃ in omni & sermone & actione id sectare, quod est rectissimum.

Hoc propositum laboribus, militia, cura rei familiaris, & sollicitudine liberat.

Gulielmo Xylandro Augustano
interprete.

Anè cum grauatim à somno surgis, in promptu tibi sit cogitare, te ad humanum opus faciendum surgere. Ita que ergo (dices) grauatè accedo ad agēda ea, quorum causa natus sum, ac propter quæ in hunc ueni mundum? scilicet in hoc factus, ut decumbēs in lecto me ipsum calefaciam? Atqui hoc iucundius est. Ergo ne ad uoluptatem natus es, non ad agendum? non uides plantulas, passerculos, formicas, arcanear, aspes, singula hæc suo intenta officio: tu uerò ea quæ sunt hominis obire recusas, neq; ad id te confers, quod naturæ tuæ conuenit? At uerò quiete opus est. Sane: sed & huic modū statuit natura, p̄inde, ut edēdi, bibēdiq;: atqui tu ultra modū & iā q̄ q̄ satis ē, p̄cedis: n̄ reb. uerò agēdis intro modū subsistis. Fit hoc eò, q̄a te ipsum nō diligis: alioqn em̄ &

na-

naturā tuā, eiusq; uolūtātē diligeres. Et enim alij qui suas artes amāt, operibus suis ita incumbunt, ut neque balnearū neq; cibi curā habeant. Tu naturā tuā non tanti facis, quanti aut tornator, aut histrio suam artē, quāti avarus argentum, & inanis gloriæ cupidus gloriolam. Hi enim quarum rerum studio tenentur, dum eas augere possint, cibū & somnum postponunt. At tibi actiones ad societatem spectantes humanā uiliores uidentur, minoriq; opera dignæ? Quām facile est omnem cogitationem quæ animo aut perturbationem afferat, aut nō conueniat, reijcere, & dele-re, statimq; esse in summa animi tranquillitate?

Omnem sermonem & actionemque sit secundum naturam, dignam te iudica: neq; te auertat ab ijs reprehensio aut sermones aliorum ea cōsequentes: Sed si quid factū dictūue pulchrum est, id te ne indignum putes. Alij enim aliam rationem, alios appetitus sequuntur: ad quos tibi non est respiciendum, sed recta uia cōpergendum, quò & tua, & cō-

cōmunis omnium ducit natura: utriusque autem una eademq; est uia per eaque sunt secundum naturam progredior, donec morte finiam: expirans quidem eam, quā inspiro quotidie animā, cadens uerò in terram, ex qua & semen meum pater, & sanguinem mater, & lac nutrix collegit: quæ me terra tot iam annos quotidie alit cibo ac potu, quæ me calcantem fert, ac tot modis ipsa abutentem.

Austeritatem tuam ut admirētur nō est: Sit sanè, at multa alia ad quæ te non esse natura aptum, dicere non potes. Ea igitur profert, quæ tota sunt in te: integritatem, grauitatem, laborum tolerantiam, uoluptatum abstinentiam, animum sua sorte contentum, pauca desiderantem, placidum, liberum, à curiositate & nugis alienum, altitudine præditum. Non sentis, quam multa possis præstare, de quibus nulla est excusatio naturæ ad ea non aptæ: & tamē adhuc spōte tua inferius manes. Quid? an te natura parum bene instructa cogit indignati, cūctari, adulari, corpusculum tuum incusa-

DE VITA SUA LIB. V. 61
incusare, tuam sortem improbare, leuē
esse, animoq; uagari: non me hercle, sed
his omnibus iampridem ut liberareris
malis, in tua fuit potestate. Hoc tantum
erat uitij, quod tardioris ingenij, ac qui
non facilē assequeretur ea quæ traderē
tur, existimari poteras: Sed & hoc exer-
citatione erat corrigendum, ne subinde
cogitares de tua tarditate, neue ea de
lectateris.

Eorum qui bene alijs faciūt, tria sunt
genera: primum eorum, qui statim exhi-
bito beneficio, statim etiam quam sint
meriti gratiam reputant. Alterum eo-
rum, qui id quidem non faciunt, tamen
conscij quid fecerint, debitorem se iam
habere cogitant. Tertij quodammodò
ne hoc ipsum quidem quod fecere, no-
runt: uiti similes, quæ uuam cum protu-
lit, ut semel suum dedit fructum, nihil
præterea quærit.

Equus si cucurrit, canis si uenatus
est, apis si mel fecit, satis est. Homo autē
si benè fecit, non reuocatur, sed ad ali-
ud negotium transit, quemadmodum
uitis, ut rursus suo tempore uuam pro-

producat. In his ne igitur esse debent, quæ aliquomodo sine consequentia id faciunt? equidem. sed hoc ipsum debet consequi. Propriū enim est (inquit) animalis lege sociati, ut sentiat se & societatis causa egisse & ut uelit omnino id eū qui societatis est eiusdem, sentire. Verū est quod dicis: quod autem nunc dicitur, excipe. Propterea ex eorum numero eris, quorū antè feci mentionem. Hi enim uerisimilitudine quadam probabili abducuntur. Quòd si intelligere uis quid nā sit id, quod diximus, ne timeas, ne ob id actio aliqua societati hominū inferuiēs tibi sit omittēda. Atheniensū erat hoc uotū: plue, pluuiā ò chare Iupiter in agros & cāpos Athenienses demitte. Enim uerò aut nihil est optandū, aut omnino simpliciter, & liberaliter.

Quod dicimus Aesculapium huic equitationē, illi lotionē in frigida, alteri ut nudis pedib. ambulet, iniūxisse: nihil aliud est cū dicim⁹, natura uniuersū huic hoī morbū, defectū aut amissionē membri alicui⁹ imposuit. Nā ut illic cum dicimus iniunxisse, intelligit. Aesculapium

unam

unam rem ad alterā ordinasse, uerbi gratia, eam rem respectum habere ad sanitatē: ita hic id quod unicuique accidet, rationē habet & respectum ad fatū. Ita enim hæc nobis accidere & cōgruere dicimus, ut opifices quadratos lapides in muris aut Pyramidibus extruendis congruere afferunt, quippe certa eos collocacione inter se componētes. Omnino enim una quædam est harmonia: atque ut uniuersi huius corpus ex omnib. corporib. est compactum, ita ex omnib. causis Fatum suprema causa constat. Id quod dico, etiam rudissimi intelligūt homines: dicūt enim, hoc fors eius tulit, hoc ei erat impositū. Accipiamus ergo hæc ita, ut illa quæ Aesculapius imposuit: nā & in illis multa sunt aspera, quæ tamen spe sanitatis ferimus. Tibi ergo eorū quæ cōmunis natura tibi iniūxerit perfectio, similis sanitati iudicet: atque ita æquo suscipe animo oīa quæ fiūt (etiā si quid durius uideat.) quoniā ad id ducunt, quod ratione mūdi ē sanitas, nēpe ad felicitatē. Nihil enī accidisset tibi, nisi in re uniuersa ita esset: neque enim una quæuis natura

quicquam fert, sed id modò, quod respectum ad id quod ab ea administratur, habeat.

Quare duæ sunt rationes, cur ea quæ tibi eueniunt, & quod debeas animo ferre. Vna, quia fors tua sic ferebat, & tibi destinata erant ab antiquissima causa fatali, habentia ad te certum respectum. Altera, quòd ea faciunt ad profectum, & perfectionem, ac permanentiam eius, quòd uniuerso præest. Totum enim mutilatur, si etiam minimam partem continuitatis & coherentię ut membrorum, ita etiam causarum discindas. Id autem quantum in te est, facis, quoties ea quæ tibi obtigerunt, molestè fers, ac quodam modo tollis.

Fastidire, animum despondere, ac de terreri nò debes, si nò ubiq; tibi successus respondet, secundum recta præcepta agere singula cupienti: sed frustratus conatu, cum redintegrare, & æquo animo pleraq; humana ferre: neque debet te eius, ad quod redis, poenitere. Neque tibi est ad philosophiam tanquam ad pædagogum redeundum: Sed ut solent
qui

qui ex oculis laborant, ad spongiam & ouum, alij ad cataplasma & perfusionē confugere. Ita enim nō opus erit tibi ostendi, ut rectē rationi obedias: sed in ea ipse acquiesces.

Memento philosophiam ea tantum poscere, quæ natura etiam tua exigit: tu aut aliud quippiam uolebas. Vtrum uero horum blandius est? an non hoc pacto decipit uoluptas? Vide gravior ne sit magnamitas, libertas, simplicitas, æquanimitas, sanctitas? Quid enim ipsa prudentia sit acceptius, ubi cum animo tuo reputes facultatem quæ scientiam certam, & certis consequentijs nixam habet, nusquam labi, & ubiq; successum habere?

Res quidem ipsæ in tanta quodammodo uersantur obscuritate, ut philosophorū plerisq; & ijs nō ignobilibus, omnino percipi posse nihil uisum sit: Stoici tamē posse percipi, sed planē difficulter, censuerunt. Estq; omnis nostra affectio talis, ut falli & mutati possit: quis enim se nō posse errare dixerit? Trāsfert itaq; cogitationes ad ipsas res subie-

etas, ac uide quàm breues, uilesq; sint, quæ etiam à cinædo, scorto, aut prædone possint teneri. Inde transi ad mores eorum, quibus cum uitam degis, inter quos uix est etiam gratiosissimum perferre, ne dicam, quod uix seipsum quis perpeti possit. Tanta igitur in caliginē, sordibus, tātōq; rerum, temporis, motuumq;, & rerum quæ mouentur fluxu, non uideo quid sit esse in honore, aut obseruantia hominum. Contrā præstat seipsum confirmare, ac mortem æquo animo expectare, neq; moram indignè ferre, sed in his modò acquiescere duobus: uno, quòd nihil mihi accidet, quod nō sit secundum naturam uniuersæ: alterum, quòd licet mihi, nihil agere quod contra Deum geniumq; sit meū nemo em̄ ad hoc me cōpellere potest. Subinde hoc teipsum interroga: quam ad rem nunc utor animo meo? atq; examina teipsum: ea pars, quam principem uocant, quomodo nūc habet? cuius aīo præditus sum? num pueri, num adolescētis, num mulierculæ, num tyranni, num iumentis, num feræ?

Qua-

Qualia sint illa, quæ uulgò bona habentur, etiam hinc euidens fiat. Si enim animo concipias ea quæ sunt reipsa bona, ut prudentia, ut temperantia, ut iusticia, ut fortitudo, his iam antè reputatis, nihil porrò audies nominari bonū, quod nō sub hæc referatur. Quæ uerò uulgus hominum bona putat, ea qui antè mente conceperunt, simul atq; nominari audiūt, perfacilè accipiūt, perinde ut si quid à Comico appositè dictū est. Hæc est fere uulgi de differentia bonorum opinatio: alioquin enim haud eò peruentum esset, ut uera bona auersarent, diuitiarū aut, uoluptatis aut gloriæ mentionē ita admitterēt, ut scitè atq; urbanè dicta. Progredere ergò, ac interroga, sintne in honore habenda et in bonis ducenda hæc, quæ si animo tuo imaginatus fueris, aptè quis dicere possit, cum qui ista possideat, propter hanc copiam ne ubi quidem cacet habere.

Ex forma & materia consto: horum uerò neutrum in nihil uertetur, ut neque ex nihilo extitit. Ergo omnis mei pars per mutationem redigetur

in aliquam mundi partem, atq; hæc rur-
sus in aliam uniuersi portionē transibit,
idq; ad infinitum usq;. Huiusmodi autē
mutatione & ipse extiti, & parētes mei,
idq; in infinitum usq; retrò eunti licet
dicere: quāquam certis alioquin circui-
tibus mundus administratur.

Ratio, & rationalis ars, facultates
sunt sibi ipsæ sufficientes, suisq; operib.
Progrediuntur à suo principio, ac per-
gunt ad finem propositum: habent a-
ctiones earum à uia cui insistant illę no-
men apud gręcos, ut sint *κατὰ φύσιν*: nos
rectas effectiones dicere possumus. Ho-
rum nihil de homine dici potest, neque
enim ei conuenit, ea ratione, qua homo
est: Non hæc homo, neq; ipse natura
proficitur: non est ea in humana natura
perfectio. Proinde in externis rebus ne-
quaquam erit finis homini cōstitutus,
neq; id bonum, quod finem illum absol-
uit: Alioquin hominis partes non fuif-
sēt, ut eos despiceret, neq; laude dignus,
qui se ita parat, ut illis non indigeat: ne-
que qui illis rebus abstinet, bonus dici
mereretur, siquidem eæ bona essent.
Nunc

Nunc uerò tanto quisq; melior est, quāto magis seipsum ab illis rebus abstinet.

Talis erit intellectus tuus, qualia sunt ea, de quibus subinde cogitas: nam à uis seu cogitationibus illis animus imbuitur. Infice igitur eum adſiduitate huiusmodi cogitationum, quales sunt: ubi cunque uiuere, ibi etiam bene uiuere licet: uiuere autem licet in aula, ergo etiā bene uiuere licet in aula. Item alicuius rei causa singula sunt facta cui⁹ uerò gratia unūquodq; factū est, ad id fert, ad q^d aut fert in eo finis eius ē positus: ubi uero finis, ibi et bonū unicuiq;. Ergo finis animanti ratione p^redito p^positus est, societas, natos enim nos esse ad eā, iam pridem est demonstratum.

An uerò non euidens est, deteriora p^ræstantiorum, rursumq; ex his unum alterius causa esse. P^ræstant uerò inanimis animata, atq; inter hæc ipsa, ea quæ rationem habent.

Insani est, sectari impossibilia. At fieri non potest, quin mali suo more agāt.

Nihil cuiquam accidit, nisi ita Natura destinarit. Id quod alius iniquè fert,

alteri accidit, qui siue ignoratione eius casus, siue ut magnanimitatem ostēdas, cōstantiā tuetur, atq; illæsus manet. Iniquū est igitur admittere, ut in scitia et opinio prudētiā supent. Etenim res ipsæ animū nequaquā attingunt, non intrāt ad eū, neq; mouere, neq; uertere possunt. Solus ipse seipsum ciet, ac quale iudicium tulerit, talia ea quæ accidere, fiunt.

Alia rōe summa nobis est necessitudo cū hoīe cōstitutā, quæ ei benefacere, eumq; ferre iubemur: cū aut impedire conant nostras actiones, nō magis ad nos attinēt, q̃ Sol, uetus: bestia. Atq; hī qdē impedire effectū aliquādo possint: animi uero appetitiōē, & affectum nequeunt, quia hæc exceptionē habēt, & conuersionem. Nā omne id quod impedimento fuit effectiōni, id animus ad ea quæ præcesserūt, cōuertit, atq; eo modo id, quod instituto operi, uiceq; in itq; obstitit, ei iam confert aliquid.

Id quod in mūdo est præstantissimū, cole. Est aut id, qd̃ oībus reb. utitur, oīa gubernat. Similiter id quoq; honora, q̃ in te est primū: nimirū illi alteri cognatum,

tum, quòd & cæteris quæ in te sunt omnibus utitur, & tuam uitam regit.

Quod ciuitati nullum affert detrimentum, id ne ciui quidẽ nocet. Hæc regula recolenda tibi ẽ, quotiescũq; telæsum aliquâ esse cogitas. Sin ciuitas damno affecta est, ei qui itulit, succedere nõ debes. Quid neglectũ est? Sæpenumero cõsidera, q̃ celeriter oĩa quæ & sunt & fiunt, abripiãtur & euanescãt. Etenim & ipse naturę amnis instar in adsiduo sunt fluxu, & effectiões cõtinentib. mutationibus obnoxia, & causarũ infinitæ sunt uices: deniq; nihil ferẽ perstat, aut sui simile durat. Iã & præteriti, & uenturi cui infinita ẽ, in qua oĩa abolentur, uastitas. Quĩ ergo stultitiæ nõ damnet, q̃ in hoc tã exiguo tẽporis articulo supbit, appetit, aut molestia se affectũ quiritat. Vniuersæ rerũ naturę recordare, cuius minimã partẽ tenes: totius xui, cui⁹ breue & momẽtaneũ tibi ẽ attributũ spacium: facti, cuius perexigua ad te portio ptinet. Peccat alius q̃s aduersum me uiderit, suã habet affectionẽ, suum actum. Ego in præsentia id habeo, quod me habere

vult cōmunis natura: agoq; id qđ agere me iubet mea natura. Pars animi tui princeps no inuertatur ullo uel leui uel aspero carnis motu, neq; admittat persuasiones quę in membrisoriantur, Sed circumscribat eas. Quod si ex ratione alterius consensus ad intelligentiam efferūtur, nimirum quatenus ea cum corpore copulata est, tum quidem sensui, cum is à natura profiscatur, reluctandum non est: opinioni autem mali aut boni adsentire mens non debet.

Viuentum est cum dijs. Vitam uerò cum dijs agit, qui continenter ijs suum animum ostendit probātem ea quę ipsi fatum tribuit, agentemq; ea quę genio placerent: quem Iupiter suę quandam particulā naturę unicuiq; præsident, ducēq; dedit, nimirū mentē atq; rationē.

Ne irascaris ei qui hircū olet, aut cui aīa foetet: nihil, n, ad te idē mali redibit. Alæ ipsius, & os ita sunt affecta, ut necesse sit hęc mala consequi.

Ratione, inquis, præditus est homo, ac si scrutari uelit, intelligere potest quā in re delinquat. Bene res habet. Pro
inde

inde tu, qui & ipse præditus es ratione, mentem eius tuæ mentis motu excita, doce, commonefac: si enim obtemperat tibi, sanabis eum, neq; ira opus erit.

Non ita hic uiuendū est tibi, ut Tragædo aut scorto qui egrediēs uiuere cogitat. Quòd si tibi non cōceditur, tunc uita excedere, ita quidē, ut q̄ nihil mali patiatur, ac fumi instar abeat, Quid hoc rei esse putas? Dum uerò nihil me tale abducit, liber permaneo, neq; me quisquam prohibet agere, ut uolo; uolo autem, ut naturæ animantis ratione præditi, & ad cætrum nati conuenit.

Mens quæ mundum gubernat, societatis rationem habuit; itaq; & inferiora præstantiorum causa effecit, & præstantiorum unum alteri subdidit, Videt, ut subiecerit, cōiunxerit, ac unicuiq; secū dū dignitatē suā tribuerit, eaq; quæ sunt præstantissima, mutuo cōsensu deuīxerit.

Quomodo usus es hætenus dijs, parentibus, fratrib. uxore, liberis, doctoribus, alumniis, amicis, familiaribus, famulis? an in hunc usque diem in neminem horreū uerbōue fuisti iniurius?

Reminiscere et quod superaueris, ac toleraueris: tum fabulam uitae tibi iam peractam, teque tuo ministerio defunctum esse. Quam multa uidisti pulchra? quot uoluptates quot dolores despexisti? quot peruersis hominibus. æquum te praeuisti?

Quam obrem animi artis & disciplinae uacui arte & scientia praeditum confundunt? quem uerò animum arte & scientia praeditum uocas? eum, qui principium & finem cognoscet, et mentem, quae per uniuersam rerum naturam penetrat, ac per omnes saeculorum cursus definitos atque statos mundum gubernat.

Iam cinis eris, & ossa nuda, nihil propter nomen (si quid id supererit) tui restabit. Nomen autem nihil est quod sonitus. At ea quae magni in uita precij habent, uana sunt, putrida, exigua, atque instar catellorum mordicantium, aut puerorum inquietorum, qui modò rident, mox plorant. Caeterum fides, pudor, iusticia, & ueritas.

Climatibus terrae calsi petiere relictis.

Quid ergò restat, quod te hic detineat? sensiliãne tam fluxa, totque mutationibus exposita? an sensus, obscuri, & qui facile

lè decipiantur? animula ipsa, quæ est ex
 halatio à sanguine? gloria inter huius-
 modi homines, inanis illa? Quid ergo
 aliud operiris, nisiue extinctionem, uel
 translationem, id quæ quo animo? Quid
 interim dum eam occasio adducit; tibi
 sufficiet? Quid aliud, quàm deos uene-
 rari & collaudare, hominibus benefac-
 re, eos quæ & ferre, & ijs abstinere: quæ ex-
 tra tuæ carunculæ & animulæ sunt po-
 sita fines, ea meminisse neque possessiõis,
 neque potestatis tuæ esse? Semper potes
 uti secundis successibus, si rectæ viæ in-
 sistere uis, duosque hæc obseruare, quæ di-
 uinæ menti communia sunt cum homi-
 nis, omnisque ratione præditi aialis ani-
 mo: unum, non posse te ab alio impedi-
 ri: alterum, iniusta uoluntate & actione
 bonum esse collocatum, eumque ad finem
 esse appetitiones dirigendas:

Si hoc neque mea fit malicia, neque actio
 est à mea proficiscens malicia: neque cõ-
 munitati dāno est, quid sollicitus de eo
 sum? quod uerò dānū ē cõmunis societatis?

Non debemus nos cogitationib. om-
 nino abripiēdos præbere, sed opitulari

quātum eius fieri potest, & dignum est, etiam si in medio sit defectus: neque id pro damno ducere. ea enim cōsuetudo mala est. Sed quemadmodū senex discedens rhombum alumni poscebat, memor rhombū esse. ita etiam hic: quoniam bonū aliquid fiat in rostris. Heus homo, oblitus es, qd hæc sint? sanè: Sed ea, in quibus hi studiū ponāt. Propterea tu quoq; stultus es factus? Aliquando ut eunq; relictus, factus sum felix. Felicitas aut est, ut bonam tibi ipsi sortem uendices: id est, boni motus animi, bonæ appetitiones, bonæ actiones.

78
M. ANTONINI IMPERATO.

ris de uita sua.

LIBER VI.

Gulielmo Xylandro Augustano
interprete.

Natura uniuersi suo gubernatori obediēs est, ac benè cōposita: quæ uerò eam gubernat mens, nullā in seipsa habet malè agendi causam: quippe nihil ei inest uitij, neq; peccat, neq; ab ea quicquam læditur: omnia uerò secundum eam fiunt atq; perficiuntur.

Nullò pone in discrimine, algenē, an calens, dormituriēs an somni satur, mali an benè audiens, moriens an aliud quid agens id facias, quod te decet: quando mors etiā una est earum actionum, quæ ad uitam referuntur. Sufficit igitur ea etiam imminente, id quod instat, benè collocare.

Intrò respice. Nullius rei neque propria qualitas, neq; id quod ei debetur, te fallat.

Omnia quæ subiecta sunt, celerimè mutantur, & aut in halitum resolvuntur, siquidem sit compacta eorum substantia, aut dissipantur.

Mens uniuersi gubernatrix scit quò se habeat, quid agat, & quã habeat materiam subiectam.

Vlciscèdi ratio optima est, ne similis fias eius, qui iniuriam fecit.

Vno hoc te oblecta, in q̃ uno hoc acquiesce, ut ab una societatis humanæ tuendę causa suscepta actione, ad aliam transeas, dei memor.

Princeps hominis pars est ea, quæ se ipsam excitat atq̃ ciet, seq̃ talem, qualem uult, efficit, præstatq̃ ut ea quæ eueniunt talia, qualia ipsa uult, sibi uideantur.

Omnia secundũ naturã uniuersi fiũt: neq̃ enim possunt fieri secundũ aliã aliquam, siue extrinsecus circumdantem, siue inclusam, siue foris suspensam.

Vniuersum aut confusio quædam est, & cõtextus fortuitus rerum iterum à se diuellendarum & dissipandarũ: aut unitione ordine, & prudẽtia constat.

Si

Si prius illud uerum est, quid est, cur cupiā inani huic colluiei & mixturæ immorari? quid aliud expetendum, quàm ut in terram ut cunq; redigar? quid perturbor? quicquid egero, tamen dissipatio me corripiet. Sin altero mō res habet, ueneror eū, animoq; constāri sum, & gubernanti mundum confido.

Cum te rerum præsentium status nō nihil perturbat, celeriter ad te redi, neq; ultrā quàm necesse ē, à modo eius quā instituisti cantilenæ discede. Nam cō facilius harmoniam tueberis, si continenter ad eam reuertaris.

Si tibi simul & nouerca, & mater esset, illam quidem coleres, & tamen crebrō ad matrem te reciperes. Eadem est tibi ratio aulę & philosophiæ. Quare ad hanc sæpenuerō reuertere, & in hac acquiesce, quæ efficit, ut & res aulicæ tibi tolerabiles uideantur, & tu duminis uersaris, ferri queas.

Quid cogitandum est de cibis & id genus rebus? hoc esse piscis cadauer, illud auis, aut porci: item Falernum, succum esse exiguum uulæ

purpuram capillos esse ouiculæ, modico testudinis sanguine imbutos: tum coitum, intestini parui affrictione, mucicq; excretionem non sine cõuulsione. Cogitationes hæ præclaræ sunt: nam re ipsam attingunt, ac pertranseunt, ut qualis ea sit, cerni possit. His per omnem uitam utendum est: ac sicubi res quàm maximè uidetur comprobata digna, tegumentis est nudanda, ut & eius in cõspectum ueniat uilitas, & id, quo se ostentabat, ei adimat. Etenim fucus impostor est callidissimus, ac tum maximè in fraudem inducit, cum quis maximè se res serias & dignas tractare putat. Vide igit, quid de Xenocrate ipso Crates dicat: Pleraq; inquit, eorum, quæ uulgus admiratur, si sub habitu aut natura continerent, ad latissimè patentia genera reuocabat, ut lapides, ut ligna, ficus, uites, oleas. Quæ sub arctiorib. aliquanto, ad animata, ut greges, armeta. Si qua paulò pl⁹ haberet gratiæ, hæc ad ea reducebat q̃ cõpræhéduntur sub aia rõe prædita, nō quidē uniuersali, sed quatenus artes tractat, aut alias facultates: aut ipsa per se

se æstimabat, ut: quidnam esset, possidere multa mancipia. Qui uerò animū ratione præditum cū omnibus suis facultatibus, ciuilibꝫ coetus studio uenerat, reliquarum is rerum nullam curat: sed omnibus postpositis suum animum ita affectum, atq; ita se mouentem, ut rationi & ciuili societati cōgruit, conseruat: ijsq; qui sunt eiusdem generis, ut idem præstent, auxilio est. Quædam iam fiūt, quædā mox existent, quin & eius quod fit, pars iam nunc aliqua euauit. fluxus, & alterationes continenter mundū renouāt: quemadmodum infinitum æuum temporis adsiduo lapsu nouū sub inde reddit. In hoc itaq; flumine quis nā ea quæ præterferūt, ac quibus insistere non possit, honore aliquo dignetur? is quidem perinde sit, ac si quis unum de præteruolātibus passerculis diligere incipiat, atq; is iam ē conspectu eius abierit. Ita se & uita uniuscuiusque hominis habet, ut halitus a sanguine sublatus, & aer inspiratus. Quale. n. est quod semel animā attrahimus, & efflamus, id quod identidem facimus, tale etiam est, quod

omnem respirādi facultatem, quam heri aut nudius tertius nati accepimus, eò reddimus unde accepimus. Quod uegetamur more stirpium, respiramus more pecudū, & ferarū, quòd uisus afficimur, quòd appetitionis causa mouemur, & congregamur, quòd nutrimur, omnia hæc non maiori sunt in pretio ponēda, quàm quòd excernimus cibi recremēta. Quid igitur honore dignū est? num plausus? nequaquā. Ergo ne laus quidē populi, quæ nihil est aliud quā plausus linguarū. Sublata igit̃ etiā gloriola, quid restat, quod suspiciamus & ueneremur? equidē hoc censeo, ut quemadmodū facti instructiq; à natura sumus, ita moueamur. Eò nos etiam diligentia opificum, & artes ducūt. Oīs. n. ars huc collimat, ut id quod paratū est, aptū sit & idoneū ad opus, cuius operis causa paratū est. Idē querit uinitor, idē qui pullos equorum domat, idē qui canes educat. Ergo & institutio primę ætatis & doctrina eò contēdunt: isq; finis est, quem expetere debeas. Hūc cōsecutus, nihil est in alijs rebus quod sis tibi quæsiturus. Quòd si
pergas

pergas alia etiã expetere, neq; liber eris,
 neq; tibi sufficies ipse, neq; eris affectuũ
 uacuu: necessariò .n. inuidebis, æmula-
 beris, sinistra suspicaberis de his, qui illa
 tibi adimere possũt, insidiaberis ijs, qui
 id quod magni fit à te possidēt. Oĩno .n.
 necesse est eũ esse aĩo pturbato, q̃ ista de-
 siderat: sepe etiã deos incusare. Qui ue-
 rò mentẽ suam reueretur atq; colit, is &
 sibi ipsi probabitur, & cum coetu homi-
 num bene ei conueniet, cũque dijs
 consentiet, id est, laudabit quæcunque
 ij distribuunt & ordinauerunt. Infrà,
 super, atque circum te motus sunt ele-
 mētorum. Motus uerò uirtutis in corũ
 nullo est, sed diuiniore quadã, & ad in-
 telligendum difficili uia procedit. Vide
 quid agant homines. Eos qui eodem
 cũ ipsi uiuũt tẽpore, laudare nolũt: ipsi
 uerò à posteritate laudari magnũ existi-
 mant: nimirũ ab ijs quos neq; uiderunt,
 neq; uidebũt unquã. Id uerò haud mul-
 tò aliud est, quàm si doleret, non à prio-
 ris etiã ætatis hominib. se laudatos esse.
 Nò, si quid assequĩtelligẽtia tua neq; id
 à nullo posse apprehendi homine existi-

ma: Sed quicquid homo potest, quicquid ei conuenit, id & tibi concedi iudica. In palæstra si quis unguibus aduersarium laniauit, aut capite incusso ferijt, non indignamur, neq; offendimur, neq; insidiarum suspectum habemus: cauemus quidem nobis ab eo, non ut ab hoste, neque sinistrum quid de eo suspicamur, tantum placidè eum declinamus. Id fieri debet etiam in reliquis uitæ partibus, ut idem de alijs sentiamus, quod de ijs, cum quibus colluctamur: possumus enim (ut dixi) citra suspicionem & odiũ ab ijs cauere, & eos uitare. Si quis meredarguere potest, & demonstrare, quòd non rectè sentiam, aut agam, læto animo sententiã mutabo: ueritatem. n. quæro, quæ nemini unquam dāno fuit: damnum autem facit, qui in errore & ignorance sua pmanet. Ego, quod est mei officij, ago, cætera me non auellũt. Aut enim anima, aut ratione carent, aut uiz ignara errant. Animantia rationis expertia, tũ omnes eiusmodi res & subiecta, magno & liberali animo sunt usurpanda tibi, nempe ratione prædito. Homi-
minibus

minibus uerò, ut ipsis quoque mente instructis, ratione societatis habita utere. In omni uerò negotio deos comprecare: neque sollicitus esto, quantum temporis spatium tibi ad agendum detur: sufficiunt enim uel tres huiusmodi horæ. Alexander Macedo, agasque eius, mortui in idem sunt redacti: aut enim assumpti sunt ad mentem mundi eam, qua sati sunt reliquorum animi, aut dissipati sunt in atomos, unus perinde atque alter. Cum animo tuo considera, quam multa unico temporis momento fiant in uniuscuiusque nostrum, cum animo, tum corpore: ita fiet, ut non mireris, quod longe plura, imò uerò omnia quæ in mundo hoc fiunt, simul extent. Si quis à te quærat, quomodo sit nomen Antonini scribendum: nonne singulatim omnes literas proferres? Quid ergo si qui irascuntur, num uicissim tu quoque stomachaberis? non potius numerum inibis placide singularum rerum? Itaque etiam hinc memeto suis omne officium quibusdam constare numeris: quos si imperturbatos seruaueris, neque indignatibus alijs ipse

quoq; indigneris, recta uia id quod proposuisti, perficies. Inhumanum esse uidetur, hominem impedire, ne ad ea feratur quæ ei utilia & cognata uidentur. At qui id tu ne faciant prohibes quodammodo, dū iniquo animo fers eos delinquere. Ferunt enim utique ad id, quod naturæ suæ coniunctum, & utile putāt. Sed res nō ita habet. Id itaq; ostēde eis, & doce citra indignationē. Mors finem imponit sensuum, motus, & cogitationum officijs, animūq; à corporis ministerio liberat. Turpe autē est in hac uita, in qua corpus tuū labori nō succūbit, animū tuū elāguescere. Vide ne à præsentī statu deiectus obruaris. Potest. n. hoc fieri. Itaq; cōserua te ipsum simplicē, bonū, integrū, grauē, apertū, iustitiæ studio sum, piū erga deos, benignū, humanū, ad officium tuendū fortē, annitere ut talis perman eas, qualē te facere uoluit philosophia. uenerare deos, salutē hominibus affer. Breue est uitæ in terra degendæ tempus, omnisq; eius fructus, sancta animi constitutio, & actiones communitali hominum utiles. Omnia ut decet

Anto

Antonini discipulum. age. Quæ fuerit eius in agendo secundum rationem firmitas, quæ ubique æqualitas, quæ sanctitas, memento: quæ uultus serenitas, ac comitas. Quantus ille gloriæ contemptor, quod eius in percipiendis rebus studium, quum nihil prætermitteret, nisi prius accuratè perspexisset, ac cognouisset. Ut tulerit iniuste ipsum reprehēdentes, neque conuitium his reposuerit: ut nihil properatè aut cupidè aggressus sit: ut calumnias nō admiserit, ut diligens fuerit morum actionumque examinatus: non obrectator, non meticulosus, non suspiciosus, non sophista.

Quàm paucis fuerit contentus, ut domo, lecto, ueste, cibo, famulatu: quàm tolerans laborum, quàm leni animo: ut tempus neque ad uesperam propter uictus tenuitatē egerit, ita ut ne excernere nisi cōsuetā hora opus ei esset. Quæ eius in amicitia fuerit constantia, & æqualitas: quomodo tulerit eos, qui ipsius sententiā liberè impugnarent, gauisusque fuerit, si quis melius aliquid ostēderet. Qua ille deos religione coluerit citra

superstitionem, recordare, ut tibi quoque ultima hora perinde atque is fuit rectè tibi cōscio adueniat. Expergiscere, & te ipsum reuoca, somnoq; discusso cogitans quæ te insomnia perturbarint, uigilās ea intueri, ut illa inspexisti. Ex corpusculo & anima consto. Corpusculo nihil interest inter res, neque enim potest discrimen statuere. Rationi autem inter ea discrimen habetur, quæ nō sunt ipsius actiones: has uerò oēs in sua habet potestate. Quod ipsum tantum est de præsentibus accipiendum, præteritę enim & futurę animi actiones, ipse quoque nullum habent iam discrimen. Manui ac pedi, dum suum agunt officium, nullus est præter naturam labor: ita homini quoque ea agenti quæ ipsius sunt partium, nullus est præter naturam labor: ergo ne malum quidē. Quot uoluptatibus, ac quantis frui contigit latronibus, cinædis, parricidis, tyrannis? Nōne uides ut qui sordidas profitentur artes, usque ad certum finem se priuatis hominibus accōmodent? nihilominus tamē suæ artis rationem retinēt,
neque

neque ab ea decedere uolunt. Nónne aut turpe sit, si architectus & medicus magis suæ artis ratione reuereatur, quàm suam homo, quæ quidẽ ei est cum deo communis? Asia & Europa, anguli sunt mundi: uniuersum mare, gutta mundi: At hos, glebula mundi: omne instans tempus, pũctum est æternitatis. Omnia sunt parua, mobilia, interitui obiecta: omnia inde ueniunt, profecta à principe uniuersi, aut per consequẽtiam. Etenim rictus leonis, lethalia uenena, omniaq; maleficia, ut spina, coenũ, pulcrarum & bonarum rerum sunt additamẽta. Non igitur ea aliena ab eo quod colis imaginare, sed fontem omnium rerum considera. Qui prẽsentia cernit, omnia uidit, quæ ab æterno fuerunt, & in infinitum usq; erunt. Omnia enim sunt eiusdem generis, & conformia. Sæpenumero cogita de omnium in hoc uniuerso rerum connexu, mutuaq; affectione. Quodã enim modo omnia inuicem sunt implicata, eaq; ratione amica mutuò. Aliud enim ex alio consequitur, propter constantem motum, ac conspirationem &

unitionem (ut ita dicam) subesse. Quib.
 negotijs addictus es sorte tua, his te ac-
 commodas: & quibus te hominib. fatū
 adiūxit, eos amore, idēq; uero, prosequere.
 Organa, instrumenta, uasa, quum id
 agunt, cuius gratia sunt adornata, bene
 habent: & quidē is qui ea parauit, abest
 ab ipsis. At in his quæ natura continen-
 tur, remanet, intusq; est uis ea paratrix.
 Itaq; tanto magis honoranda est, & exi-
 stimandū, si secundum eius uoluntatem
 agere perseueres, oīa tibi secundum mē-
 tem esse: idēq; de alijs hoībus oībus in-
 tellige. Quodcūq; ex ijs reb. quæ extra
 te, neq; in tua uolūtate sunt positæ, tibi
 pposueris, boni uel mali noīe, id, si uel
 ut malū tibi cōtingat, uel si, cū p bono
 ducas, adipisci non possis, efficiet ut &
 deos incuses, & odio habeas homines
 qui in causa sūt, aut eo certe noīe suspe-
 cti habēt, q; uel malū hoc habeas, uel bo-
 no careas. Propter hāc rerū differentiā,
 quam ipsi statuimus, fit ut multa peccē-
 mus. Quod si sola ea, quæ in nobis sunt
 posita, bona & mala tractaremus, nihil
 causę restaret, ne aut Deū incusaremus,
 aut cū hoībus inimicitias suscipereamus.

Oēs ad eū dē finē & effectū agimus: pars sciētes, & certo ordine, pars inscij. Quē admodū & dormiētes. Heracletus (ni fallor) dixit esse operarios, qui adiuuēt sua opera hęc quę in mūdo fiūt. Alius autē alia rōne id opus adiuuat: sup̄uacanea opera est eius q̄ rephēdit, & reniti conat̄ ijs quę fiūt, eaq̄ rescīdere: nā & hoc utitur mūdus. Proīde animum aduerte, in quorū tu te numero reputes. Nā administrator huius uniuersū, utiq̄ te utet̄ rectē, & accipiet te inter cooperarios. Tu uerō ne sis huiusmodi eorū pars, qualis est in fabula uilis ille & ridiculus uersus, cuius mentionē Chrysippus facit. Sōlne pluuię munia obire cupit, aut Aesculapius terrę frugē ferētis? Quid uerō sydera, annō diuersa quidē singulis est actio, quę tñ ad cōmune opus cōferat? Quod si de me & his quę mihi euenire debuerūt, dij. cōsultauerūt, rectē nimirū mihi consuluerūt. Nam Deum sine consilio agentem ne cogitare quidem facile est: quę autem fuisset causa, propter quam malē mihi consultum uoluisset? Quid inde ad deos, & ad uniuersum (cuius maximē habent rōnē) fructus rediisset?

Sin de me priuato nihil consultauerūt, ac de uniuerſo utiq; rationes duxerunt, ex quo quum ea conſequūtur quę mihi eueniunt, non debet me eorum poenitere. Sanè de nulla re eos conſilium inire, impiū eſt credere: aut ne ſacrificā dum, ne precandum, ne iurandum quidē, neque quicquam eorum faciendum, quę ſingula tanquam cum præſentibus & unā uiuentibus dijs agimus. Sed tamen ſi nihil illi de nobis ſtatuērūt, licet mihi de meipſo cōſiliū capere, ac de mea utilitate deliberare. Vtile aut eſt unieuiq; id, quod eſt naturę eius & conſtructioni cōſentaneū. At natura mea rationis eſt cōpoſ, & ciuili coetui accommodata. Ciuitas mihi eſt & patria, quatenus quidem Antoninus ſum, Roma: quatenus homo, mūdus: hæc igit tantū mihi ſunt utilia, quę his ciuitatibus conducunt. Quę ſingulis eueniūt, ea profunt uniuerſo: id erat ſatis ſcire. Sed & hoc addendum, quòd ſi animaduvertere uelis, ubiq; uidebis: quę homini, aut alijs hominibus * Sed nunc uocabulum utilis accipiamus latius, ut etiam medijs rebus

rebus pateat.. Quæ in theatro aut simili
 bus locis uides, ea quum semper eadem
 spectentur, & uniformia, spectaculi sa-
 tietatem afferunt. Id etiam de tota uita
 sentiendum. Omnia enim superiora &
 inferiora eadem sunt, & ex iisdem causis
 extiterunt. quousq; igitur? Ad siduo ois
 generis homines considera, qui ex om-
 nis generis professionibus & nationi-
 bus mortui sunt: ita ut etiam usque ad
 Philistionem, Phocbum, & Origanio-
 nem descendas. Hic sanè cogitandum,
 idem euenturū nobis, quod accidit tot
 eloquentibus oratoribus, tot grauib;
 philosophis: Heracleto, Pythagoræ, So-
 crati, tot Heroibus prius, deinde tot du-
 cibus, tyrannis: tum Eudoxo, Hippar-
 cho, Archimedi, alijs acutis ingenijs,
 magnanimis, laboriosis, callidis, contu-
 macibus, his ipsis, qui caducam hanc &
 & in dies durantem uitam hominū sub-
 sannarūt, ut Menippo & similibus. Hos
 omnes cogitandum est dudū esse mor-
 tuos: quid autē mali inde habent? Quid
 hi, quorum ne extant quidem nomina?
 Vnum hoc summi est pretij, ueritate &

iustitia seruata, mendacib. & iniurijs hominibus placidū uiuere. Cū te ipsum oblectare uis, cogita uirtutes eorū qui uiuunt tecum: strenuitatem eius, illius uerecundiam, aut liberalitatē, aut aliud quippiam. Nihil enim est, quod tantam afferat lætitiā, quantam similitudines uirtutum in eorum quibuscū uiuimus moribus expressæ, ac sese cōfertim offerentes cōspectui. itaq; in promptu habenda. Non iniquè fers, tot libras te appendere, & non trecentas: ita etiā quod annorum certum, & eo non maiorem uiues numerum, indignari non debes. Etenim ut corporis tantam, quanta tibi est tributa, portionem probas: ita & de tēpore tibi sentiendum est. Annitendum est nobis, ut persuadeamus ijs cum quibus agimus: sin minus, etiam illis inuitis id agendū est, quod iustitiæ ratio iubet. Quod si quis ui te impediat, transi ad equanimitatem, eoq; impedimēto ad alterius uirtutis opus abutere: memor, te cū exceptione quadā īstituere actionē, neq; ea appetere, quæ fieri nequeāt. Itaq; is fuit impetus animi tui, cui satisfiat, si
id

id, cuius causa citatus es, cōsequat̃. Glorie cupidus, alienā actionē p̃ suo bono reputat. uoluptuarius affectionē, quā ipse afficit: mēte uerò p̃ditus, suā actionē. Licet etiā nihil de his existimare. ipse .n. res nō sunt eius naturæ, ut iudiciū nostrū efficiat. Ad sue fac te, ut alio docēte cogitationes nō aliò diuertas, sed totus animo dicētis sis intētus. Quod alucri nō p̃dest, id ne api quidē p̃dest. Si nauis malè gubernēt, aut nō rectē curētur ægroti, dicūt: alius erat quærendus, cui me cōmitterē: aut quō hic salutē nauigātib. uel ægrotis sanitatē afferet? * Quā multi iam unā cū his, quibuscū in mundum uenerūt, ex mūdo exceſſerūt? Morbo regio laborātib. mel amarū uidetur: morsus à rabida bestia, aqua est timori: pueris spherula pulcra est. Quid ergo irascor? aut tibi minor uis uidetur esse falsitatis, q̃ bilis apud ictericū, aut ueneni apud morsum à rabioso animali. Nemo prohibebit, quin secundū rationē tuæ naturę uiuas: neq̃ tibi quicquā accider, quod sit cōtra rōnē uniuersū. Quales sūt illi, quibus cupimus placere, aut p̃pter qd, q̃ eis superſit, aut per quas actiones?

quàm celeriter æuum omnia abscondat: imò quàm multa iam nunc occultauit?

M. ANTONINI IMPERATORIS de uita sua,
LIBER VII.

Guilielmo Xylandro Augustano
Interprete.

QUID est malicia? id, quod sepe numero uidisti. Et quicquid omnino acciderit, expedit in promptu te habere hanc regulâ, sæpe id esse à te uisum. Omnino si superiora & inferiora animo repetas, inuenies omnia eadem esse, quorum plenæ sunt prisca, mediæ, recetescq; historiae, & urbes, & domus: nihil nouum est, omnia usitata & breui durâtia tempore. Neque uerò alia ratione extinguipossunt opiniones, quàm cogitationibus quæ ijs respondent, abolitis: quas quidem ut continenter resuscites, in tua est positum potestate. Possum de re oblata existimare, id quod oportet: si
hoc

hoc possum, quid est cur animo perturbetur? Quæ sunt extra mentem meam, nihil omnino ad eam attinēt. Hoc modo affectus, rectus eris. Reuiuiscere potes: nam si res quas antè uidisti, rursus apud animum tuum contempleris, exactam uitæ partem quasi repetes.

Inane pompæ studium, fabulæ scenicæ, greges, armenta, uelitationes, ossiculum catello proiectum, aut esca in piscinam iniecta, formicarû labores, & onerum gestationes, murium per territorû discursus, simulacra neruis tracta ut se moueât. In his igitur oportet animo placido, & non elato consistere, & intelligere, tanto unumquemque dignum esse, quâto ea in quibus studium suû is posuit. In oratione singula uerba, in ijs quæ fiunt, singulæ appetitiones sunt animaduertendæ: atque hic statim uidentû, quæ ad finem eæ referantur, illic quid significant.

Sufficit ne intellectus meus ad hanc rem, an secus? Quòd si sufficit, ut ore eo ad rem propositam tanquam instrumētum mihi ab uniuersi natura concessio. Sin

contrà, aut eam rem alteri cuidam, qui melius id possit, perficiendam relinquo, præsertim si alioquin id agere officium meum non iubet: aut ipse perago pro uirili mea, adscito mihi auxiliario, cuius opera mea mens id efficere possit, quod in præsentia sit commodum, & societati hominum conducatur.

(Quàm multi quondam fuere celebres, quorum nunc fama est obliuioni tradita? quàm multi etiam horum, qui istos celebrauerunt, è medio sunt sublati?)

Ne ducas tibi pudori, si cuius auxilio usus es. Propositum est enim tibi id agere, quod sit tuarum partium: perinde ac militi in oppugnatione murorum. Quid ergò faceres, si tu claudicans solus conscendere propugnaculum nequires: ab alio adiutus, posses?

Ne te perturbent futura. Nam si ita usus erit, peruenies ad ea eadem instructus ratione, qua nunc in præsentibus uteris.

Omnia inter se sunt complexa sacro
nodo

hodo, neq; quicquam ab altero est alienum, ordine enim omnia certo sunt disposita, unum eundemq; mundum exornent. Mundus ex omnibus constat unus, unusq; per omnia diffusus est Deus, una natura, una lex, una ratio cōmunis omnibus ratione præditis animantibus, una ueritas: Siquidem et una est perfectio eorum quæ eiusdem sunt generis, eiusdemq; participia rationis animantium.

Omne id quod materia constat, celerimè in uniuerso abolet: omnis causa, celerrimè in rationem uniuersi adsumitur: omnium rerum memoria quàm primùm æuo confunditur.

Ratione prædito animali eadem actio & secundum naturam est, & secundum rationem.

Rectus, an qui erigatur? Quam rationem in unitis & compactis corporibus habent membra, eam obtinent ratione prædita animalia in diuisis, præparata ad unam quandam actionem. Hæc cō magis animum tuum tanget,

si crebro tibi ipsi dicas : pars sum eius, quod est ex ratione præditis conflatum, corporis: Si autem propter elementum R. dicas te esse partem, nondum ex animo diligis homines, nondum ex beneficentia delectationem capis, quam vere apprehendat animus tuus, adhuc decori tantum causa ita agis, non ut in te ipsum beneficium conferens.

Sanè alijs quęcunq; accidunt, eorum est, si uelint, ea culpare. Ego quidem rebus mihi contingentibus, nisi in malis eas ducam, nihil lædor: & licet mihi ea non putare mala.

Quicquid alij loquantur & faciant, me quidem oportet esse bonum: haud aliter, q̃ si aurum uel smaragdus, uel purpura semper ita diceret, quicquid alij dicant, aut faciant, smaragdum esse oportet, me colorem seruare meum.

Mens ipsa seipsam nõ perturbat, hoc est, non affert sibi ipsi ullam cupiditatem aut metum. Si quid aliud est, quod possit eam terrere aut dolorem afferre, faciat sanè: ipsa quidē per se nulla opinione sibi hos motus affert. Corpusculum
uerò

uerò ipsum curet, ne quid patiatur discatq̃, si quid patitur. Animo nullus metus, dolor, aut opinio horum accidere p̃ot. neq̃ em̃ ei sunt habitus ad hęc. Per se omni metu mens uacat, nisi seipsam destituat: itaq̃ & perturbationis, & impedimenti exors.

Felicitas est bonus dæmō, seu bonū. Quid igitur tu hic agis phantasia? ubi, unde uenisti, non enim te opus habeo. Sed uenisti secundum pristinam consuetudinem: non tibi succēseo, saltem abi.

Si quis mutationem timet, is cogitet absq̃ ea nihil fieri posse, neque esse ea quicquam naturæ uniuersæ amicus. An tu lauare posses, nisi ligna mutarentur? aut ali, nisi nutrimento mutato? aut quid nam aliud utile potest absq̃ mutatione fieri? Non ergo uides etiam tui mutationem earum similem esse, ac perinde necessariam uniuersæ naturæ. Per uniuersam naturam: tanquam per torrentem, transeunt omnia corpora, uniuerso ipsi cognata, & eius operum adiutoria, uti & nostra inuicem sunt membra. Quot

Chryſippos, Socrates, & Epictetos zuū
iam deglutijt. Idem de omni re & homi
ne tibi ad animum accidet.

Vnum hoc me ſolicitum tēnet, ne qđ
faciam, quod hominis conſtitutio aut
nolit factum, aut alio modo, uel tempo
re factum uelit.

Propediem erit, ut & tu omnium re
rum obliuiſcaris, & nulla ſit uſquam tui
memoria.

Proprium homini eſt, ut etiam eos di
ligat, qui peccant. Fiet hoc, ſi in mentē
tibi ueniat, eſſe eos tibi cognatos, im
prudētia, & inuitos peccare, paulò poſt
& te, & illum qui peccauit, moriturum:
idēq; potiffimum, nō læſum te ab eo. nō
enim eius peccato tua mens deterior,
quàm fuerat, facta eſt.

Natura mundi, ex uniuerſitate tanq̃
è cera modò equum finxit, mox eo con
fuſo, materia iſta ad fabricam arboris
uſa eſt, deinde ad homunculi, inde ad a
liarum rerum. Harum ſingulæ quā bre
uiſſimo durarunt ſpacio. Atqui arcula
ut ſi compingatur, nihil eſt mali: ita ne ſi
diſſoluatur quidē. Irati uultus oīo eſt
cōtra naturā, quādo ſæpius immoriēdi

fit pretextus, aut ad extremū extinctus est, ut oīo inflammari nō potuerit. Hoc ipso intelligere labora, irā à ratione esse alienam. Nam si etiā sensus peccati nullus erit, quæ erit uiuendi causa?

Quæcunq; uides, ea iam iam à guberatrice mundi natura in alias, rursusq; & deinceps in alias mutabit formas: ut semper recens sit mundus.

Si quis aliquid contra te deliquerit, statim cogita quānam boni uel mali opinione peccauerit: id. n. si cernas, misereris eius, ac neq; miraberis, neq; irasceris. Nam aut ipse idē, quod is, bonum putas, aut aliud quiddā eiusdē generis: uenia ergo danda. Sin tu secus de bonis & malis iudicas, eò placabilior eris ei qui falsus. Non de ijs quæ absunt, tanquam de præsentibus cogitandum est: sed præsentium ea quæ sunt aptissima, deligenda sunt, illorumq; causa memoria repetendū, quānam rōe fuissent quærenda siquidem abfuissent. Caue tamen præsentia adeò probes, ut etiam in honore ea habeas, ac si quādo absint, perturberis. Intra te ipsum uertere.

Hæc est natura mentis, ut iuste agens, in hocq; acquiescēs, nihil extra se quærat. Aufer uisa, inhibe motum neruorū, circumscribe instans tempus, cognosce id quod uel tibi, uel alij accidat, diuide subiectum in materiam & formam, cogita de postrema hora.

Quod peccatū est, ibi cessat, ubi peccatum subsistit. Intendendus est animus ijs quæ dicuntur, mente penetrandum in causas & effectus.

Exorna te ipsum simplicitate & uere cūdia, eoq; ut quæ sunt medio inter uirtutem & uitium loco, in nullo ponas discrimine. Dilige humanum genus, obsequere Deo: is enim ait omnia fieri certa lege. Quod si diuina sunt etiam elementa. Satis est meminisse, hæc omnia certa lege constare, aut admodū pauca scus.

Mors ē aut dissipatio, aut indiuiduarum particularum secretio, aut exinantiō, aut extinctio, aut migratio.

Dolor si sit intolerabilis, mortem affert: diuturnus ferri potest, interimq; animus suam retinet tranquillitatem, neque sit deterior. At partes dolore confectæ,

fectæ, ipsæ quæratur, si quidem possunt.

Hominum opiniones de gloria intue re, quales sint, quid propositum habeant, quid fugiant,

Utq; in littore maris arenæ cumuli alij super alios appulsi, priores occultât, ita in uita quoq; priora à subsequenti- bus celeriter absconduntur.

Platonicû. Qui igitur animo est præ- ditus alto, & cognitione habet omnis temporis, omnisq; naturæ, an tu eû pu- tas existimare, quòd hominis uita ma- gnum sit aliquid? Nequaquam, respon- dit ille. Ergo, inquam ne mortem qui- dem in malis ille reputabit? Minimè uerò.

Antisthenicum. Regium est malè au- dire, cum bene feceris. Turpe est uultû obsequi intellectui, seq; componere ita ut is iubeat, cum ipse intellectus se ipsum non componat atq; ornet.

Nam rebus irasci, nihil sanè expedit: Iram curât enim nostram nihil. Dijs læ- ti ignaris, & nobis gaudia dones.

Frugiferam uti spicam meæ uitæ me- tam.* Atq; hoc quidem esse, illud non.

Quod si dii me, liberosq; negligunt,
Ratio est & huic. Meum enim est
Bene esse, & iusticia. Non unà lugere,
neq; tremere.

Platonica.

Ego autem haud iniuria hoc retule-
rim. Non rectè dicis, ô homo, si putas es-
se uel uitam uel mortē aliquo in discri-
mine ponendam ei uiro, qui uel alicu-
ius sit precij: ac non id potius unum cō-
siderare cum inter agendum, iustēne an
iniustē agat, & cāne sint uiri boni an ue-
rō secus. Rei enim ueritas, & Athenien-
ses, ita habet, ut quo quis loco seipsum
constituerit, existimans ita optimum es-
se, aut cum ita sit optimum, eō colloca-
tus fuerit, ibi (mea quidem sententia)
persistere debeat, ac quoduis pericu-
lum subire, neq; mortem, uel ullam aliā
rem turpitudine grauiorē ducere. Sed
heus tu, uide, ne animi magnitudo, et bo-
num aliud quidpiam sint, quam serua-
re, & seruari. Neque enim conceden-
dum est, eum re uera uirum dici mereri,
qui quantocunq; tempore uiuendum,
neque rationem uitæ habendam putat:
Sed

Sed eum, qui de his cura deo commissa, credens mulieribus, non posse factum ab ullo euitari, id considerandum porrò ducat, quàm ratione tempus uitæ concessum sibi quàm optimè exigat.

Cursus siderum considerare expedit, quasi eos comitemur, & elementorū mutarum mutationes crebrò cogitandæ. Hæ enim cogitationes uitæ humilis sordes abstergent. Bene est à Platone hoc dictum. Etiam cùm de hominibus loquimur, intuendum est in res terrenas. Etenim qui memoria altius repetierit hominū cōgregationes, exercitus, agriculturas, nuptias, pacta, ortus, interitus, iudiciorum turbas, vastitates regionum, varias Barbarorum gentes, ferias, luctus, nundinas, in summa, qui colluuiem illarum, & ex contrarijs compositum præteritorum aceruum, tantasq; imperiorum mutationes recoluerit, is etiā futurā prævidere poterit. Quippe eandem hæc habent cum præteritis formam, neq; alio possunt mō fieri: Itaq; e

idem est, quadraginta, an decies miliū
spacio annorum, uiram humanam exa-
mines. nihil enim amplius uidebis.

Ex terra enim nata, in terram redacta
sunt: quæ uerò genus traxerunt cælitus,
rediere ad æthereū polū: siue hæc quæ
dissolutio complexuum, quibus ato-
mi iunguntur, siue elementorum passio-
nis expertium dissipatio.

Cibisq̃, potuq̃, & magicis adeo arti-
bus Auertimus currum, & mortis fugi-
mus uiam.

Flantem diuinitus auram

Opus est tolerare laboribus,

Luctu, lachrymisq̃ calentibus.

Est aliquis te peritior luctæ: quid tū?
at nō societatis humanę studiosior est,
non uerecundior, non ita commodè
fert ea quæ accidunt, nō ita mitis homi-
num peccatis.

Vbicunq̃ potest aliquid perfici, secun-
dum cōmunē dijs & hominibus ratio-
nem, ibi nihil est mali. Nam ubi utilita-
tem consequi licet actionis, quæ recta
uia procedit secundum constitutionē
hominis, ibi non est uerendum ne quid
subsit

subsit damni. Vbiq; & semper in tua est manu positum, ut ea quæ in præsentia tibi acciderunt, & approbes piè, & cū hominibus qui tecum sint, iustè agas, & uisa oblata artificiose examines, ne quid non satis perceptum admittatur. Noli aliorum mentes circumspicere, sed cò rectà intueri, quò te natura ducit, cū uniuerſi, per ea quæ tibi eueniunt, tum tua per ea quæ tibi ad agendum sunt proposita. Id autem unicuiq; ad agendum proponitur, quod est eius constitutioni consentaneum. Porro ita constituta sunt & comparata singula: reliqua quidem omnia eorum causa, quæ mente sunt prædita, nimirum deteriora præstātorum causa, ratione autem præditorum unum alterius causa factū est. Primas igitur inter partes ex quibus homo constat, ea pars obtinet, quæ societatem humanam respicit: alteras, ea, qua sibi à persuasionibus corporeis illo abstinet. Ratione enim & intellectu præditi motus proprium est, seipsum circūscribere, & neq; sensitiuæ, neque appetitiuæ motioni succumbere: harum enim utraq; etiam brutorum est.

At intellectu a principatum obtinere, neque ab illis regi uult: nec iniuria, quippe cuius natura ferat, ut omnibus reliquis ipsa utatur. Tertiū est, uacuitas temeritatis & erroris. Quibus intēta pars princeps, rectā progrediat, suis cōtēta.

Tanquam mortuo, & qui hactenus tantū uitæ usura fuerit cōcessa, quod superest uiuendum tibi erit secundum naturam, tanquam ex abundanti.

Tu solus ea diligens, quæ tibi fatum iniunxit, eo contentus esto. Quid enim magis congruum, quàm ut singula eueniunt, statim eos ante oculos habere, quæ cum eadem ipsis euenissent, indignati sunt, nouitatem rei mirati, & reprehenderunt ea. Vbi nunc ij sunt? nusquam. Quid attinet te eorum similem esse uelle? ac non potius alijs suum morem relinquere, ipse in hoc esse, ut rebus tuis bene utaris? Idque poteris præstare, nec deerit materia, modò animaduerte, & stude, ut tibi ipsi in omnibus actionibus uidearis honestatem consecutus. Vtriusque uerò actionum finis recordandum est. Intrò respice: intus est fons boni, sem

persecuturiens, siquidem semper fodias.

Corpus constare, ac neq; motu, neq; habitu dissolutum esse debet. Sicut em̄ mens efficit, ut uultus sit compositus & aptus, ita de toto corpore ut tale sit annitendū est. Omniaq; hæc curandū ē, ut ne ostētationis causa simulata sint.

Viuendi ars palæstricæ est, quòd sal-
tatoriæ similior, eò quòd ipsa quoq; cu-
rat, ut ad ea quæ incidūt, neq; antè sunt
præcognita, parata sit, & à casu tutum
hominem seruet.

Adfiduò inquire, quales ij sint, quos
testimonium de te ferre uis, ac quæ co-
rum sint mentes. Ita neq; eos qui inuo-
luntariè peccant culpabis, neq; testimo-
nij egebis, si in ipsos fontes inspicias, un-
de ij opiniones suas, appetitionesq; hau-
serunt: Omnis animus, inquit ille, non
sua sponte priuatur ueritate: idem sen-
tiendum de iusticia, temperantia, beni-
gnitate, omnibusq; similibus. At neces-
sariū est quā maxime, id te nunquā nō
meminisse: ita. n. erga oēs eris mitior.

De omni dolore in pròptu sit tibi co-
gitare, cum neq; turpem esse, neq; men-
tē gubernatricem reddere deteriore

quippe hæc neq; ratione materiæ, neq; societatis humanę damnum accipit. In maiori autem dolorum numero etiam Epicuri dictum prodest, eum neq; intolerabilem esse, neq; æternum. si quidem finium recorderis, ac non præiudicium feras. Id quoq; recordare, multa cū eādem habeant cum dolore naturam, tamen occultè modò molesta esse: ut dormiturire, estum ferre, nauseare: quorum aliquod si molestè fers, dic tibi ipsi, te dolori succumbere.

Vide ne ita afficiaris contra inhumanos, ut homines contra homines.

Vnde nobis constat Socratem fuisse illustrem, & meliori constitutione præditum? Non enim satis est eum clariori morte occubuisse, aut peritiùs cum Sophistis disputasse, & patientiùs in frigore pernoctasse, & Salaminium abducere iussus, fortiter repugnasse, ac iuijs maiestatem uultus præ se tulisse, de quo maximè dubitari potest an uerū id fuerit: Sed hoc considerandum est, quo animo fuerit Socrates, an potuerit contentus esse, Si iustum se hominibus præbe-

ret

ret, ac pium erga deos, an neque temere ob aliorum maliciam sit indignatus, neque ullius inscitiae subseruiuerit, an nihil eorum quæ si uniuersi natura attribuisset, tanquam peregrinū aut intolerabile acceperit, nunquā ne affectibus carnis consentientem mentem præbuerit.

Non ita confudit omnia natura, ut nō liceat circūscribere seipsum, & quæ sunt propria cuique, ea ipsum in sua retinere potestate. Admodum enim possibile est, ut quis diuinus uir fiat, ac à nemine cognoscatur. Huius semper memento: atque huius etiam, quod uita beata in paucissimis rebus est posita. Neque quia desperasti te Dialecticū aut Physicum futurum, iccirco etiā liberū, pudicum, sociabilem, deoque obedientem te fieri posse.

In maxima animi uoluptate licet uiuere, tutum ab omni ui, ut cunque omnes quæ uolunt contra nos clamitent: etiā si corporeæ huius molis membra à feris laniētur. Quid enim obstat, quo minus interim mens seipsam conseruet in tran-

quillitate, ueroq; de rebus præsentibus iudicio, & usu eorū quæ sunt præ manibus expedito: ita quidem ut iudiciū rei subiectæ dicat: sanè tu natura tua hoc es, etsi aliud uideris: utq; usus dicat rei oblata: Ego te quærebam. Semper enim id quod adest, materia mihi est exercendæ uirtutis rationalis & ciuilis, omninoq; uirtutis humane aut diuinę. Omni enim id quod accidit, deo est aut homini familiare, neq; nouum, neq; intractabile, sed consuetum & tractabile.

Perfectio morū hoc præstat, ut omnē diē tanquā supremū agas, nihil tremas, nihil torpeas, nihil simules. Dij, cū sint immortales, tamen non indignè ferūt, quod in tam diuturno æuo semper omnino tot improbos homines perferre debeant: quinimo illorum curam summamgerunt. Tu autem qui iamiam cessabis uiuere, desperas, idq; unus è numero malorum. Ridiculum est te non fugere tuā ipsius maliciam, id quod potes, aliorum uelle fugere, quod non conceditur tibi.

Quicquid rationalis & ciuilis tua uis
inue

DE VITA SUA LIB. VIII. 11
inuenerit neq; rationi cōsentaneū, neq;
ad societatem conducens, id rectè ea
indignum iudicabis.

Si tu benè alicui fecisti, & est, qui à te
beneficium acceperit, quid præter hæc
duo tertium aliquid requiris stultorū
more, ut, & uidearis benè fecisse, & gra-
tiam recipias. Nemo defatigatur accipi-
endo aliquid utile. Atqui utile tibi est,
te secundum naturam aliquid agere: ne
igitur dum alij prodes, defatigare tibi
aliquid boni parando.

Vniuersi natura olim ad mundum fa-
bricandum se contulit: nunc autem uel
omnia quæ fiunt, consequétia sūt sua,
uel etiā in præcipuis eorum, ad quæ se
mundi gubernatrix natura confert, ra-
tioni nullum locum esse & cōsilio, tené-

dum est. Hoc, si memoria teneas,

multis in rebus animo ut sis

tranquilliori effi-

ciet.

M. ANTONINI IMPERATORIS
de uita sua.

LIBER VIII.

Guilielmo Xylandro Augustano
interprete.

D quoque ad minuendam gloria cupiditatem facit, quod non licet tibi adhuc totam uitam, quæ à prima tua ætate fuit, philosophicè uiuere: sed cū multis alijs, tum uerò tibi ipsi manifestum est factum, te procul à philosophia abesse. Conturbatæ igitur sunt tuæ rationes, cum neque ipse iam nomen philosophi facile possis adipisci, & tuum institutum repugnet. Si itaque uerè perspexisti, in quo sit res posita, omitte curare quis habearis: satis autem sit tibi si reliquū uitæ arbitrio naturæ exigas. Quid ea uelit, cogita, hinc te nihil diuellat. Expertus enim es circum quot res uagatus, nusquam uitam beatam inueniris: non in ratiocinationibus, non in diuitijs, non in gloria, non in uoluptate, nullibi

nullibi. Vbi uerò est? in agendo ea, quæ hominis natura requirit. Quomodo ita aget? Si ea habeat dogmata, à quibus cōsentaneæ appetitiones & actiones ueniant. Quæ sunt illa? de bonis & malis. Scilicet, Nihil esse bonū homini, quod nō reddit iustum, temperantem, fortem, liberalem: nihil malum, nisi quod horum contrarium efficiat.

In omni actione à te ipso quære, qualis ea tibi sit. Nec pœnitentia eius mouere: parum abest, ut moriaris, & omnia è medio sint. Quid præterea requiro, si præsens actio animalis est mente præditi, societatis hominum studiosi, & deo æqualis.

Alexāder, Caius, & Pompeius, quid hi ad Diogenem, Heraclitum, uel Socratem? Hi enim nouerant res, earum causas, materias: ita erant ipsarum mentes instructæ. Ibi uerò, quibus in rebus esset prudentia, & seruitus. Nihilominus eadem facient, etiam si tu te ruperis.

Primum est hoc, ne perturberis: omnia secundum uniuersā naturam eueniunt: paulò pōst, nusquā eris, sicut nūc

Adrianus & Augustus. Deinde in rem ipsam intueri, eamq; cōsidera, recordatusq; debere te esse bonum uirū, ac qđ hominis natura uelit, age id quod propositum est cōstanter, ac iustissimē tūc te egisse puta: modò placidē, uerecūdē, & citra simulationem egeris.

Vniuersi natura hoc agit, ut quæ hoc modo habent, aliò mutet, & ex uno loco in alium res transferat. Omnia constant mutationibus, neq; quicquā metue: nihil enim noui, omnia usitata eueniunt, & æqualiter dispensantur. Cæterum unaqueq; natura, si recta uia ingreditur, sibi ipsi sufficit. Natura autem intellectiua id facit, si in cogitationibus, id obsetuet, ne falso, aut obscuro astipuletur: impetus animi ad eas solum actiones dirigat, quæ faciunt ad societatem hominum: ea tantum appetat & uitet, quæ in nobis sunt posita: omnia quæ à communi natura tribuuntur grata habeat. Rursum enim pars est, sicut natura filij, naturæ stirpis pars est: nisi quod hæc est eius naturæ quæ & sensu & intellectu carens, impedire possit. Hominis natura,

tura, pars est naturæ quæ impediri non possit, intelligat, & iusta sit: siquidem æqualiter, & p̄dignitate uniuscuiusvis tempora, substantiam, actionem, & euentu diuidit. Considera autem æqualitatē eā inuenturum te si singulas res examines: si unam cum uniuersis conferas, non item.

Atqui licet libidinem arcere, uoluptatibus & doloribus superiorem esse, itemq̃ gloriola: licet etiam stupidis & ingratis non irasci.

Nemo te audiat uitam aulicā reprehendere, ac ne tu quidem te ipsum.

Pœnitentia est reprehensio quædam sui ipsius, propter bonū aliquod dimissum: bonū uerò, oportet utile esse, ideo quæ ei⁹ cura ē habēda uiro bono & honesto. At nullus talis pœnitentia ducetur obneglectam aliquam uoluptatem, ergo uoluptas neq̃ in bonis est, neq̃ in utilibus numeranda.

Res ita expēdendæ sunt. Quid ē hoc p̄ se, & sua p̄pria cōstitutione? q̄ ei⁹ substantia & materia, quæ forma? quod eius in mundo officiū, ac quandiu permanet? Si difficulter à somno exp̄giscaris, remi

niscere consentaneum esse tuæ constitutioni, & naturæ humanæ, ut aliquid agas quod cœtui humano p̄sit. At dormire, etiam brutis est commune. Quod autem unicuiq; secundum naturam est, id & magis proprium ei est, & cognatius, adde etiam gratius. Hoc assiduò & quibuscûq; incidētibus cogitationib, si fieri possit, in promptu habendum.

Si de natura, affectibus, aut alijs reb, disputare cum aliquo libet, statim te ipsum antè interroga: Quæ nã is sentit de bonis & malis. Nam opiniones de uoluptate & dolore, eorumq; efficientibus, de honore, ignominia, morte, uita.

Non debet mihi nouum aut mirum uideri, si quæ res hoc aut hoc modo agât; cogitabo em̄, ita opus esse fieri. Cogitabo, sicut turpe sit uelle me in miraculum rapere si ficus fructum suum producat, ita etiam, si mundus ea proferat, quorum est ferax: etiam medico & gubernatori turpe sit mirari uelle, si quis febricitaret, aut si aduersus uentus existeret.

Memento mutare sententiam, & re-
cède

Etè monenti obsequi, perinde esse liberi. Tua enim actio secundum tui animi impetum fit atque iudicium, tuamq; mentem.

Si in tua est potestate, cur facis? sin in alterius, quid repræhendis? atomósne, an Deum? quorum utrunq; est cum insania coniunctum. Nihil igitur repræhendendum. Nam si potes, uel eum qui causa est, corrige, uel, si prius nequis, rem ipsam: sin neutrum, quid iam tibi profuit repræhédisse? atq; nihil frustra faciédú.

Quod moritur, non excidit è mundo: nam ut constat, & mutatur, ita etiá dissoluitur in elementa, quæ tibi sunt cū mundo communia. atq; hæc ipsa etiam mutantur, neq; indignè ferunt. Vnumquodq; est ad certum finem factum, ut uitis, equus. quid mirum? etiam sol, & reliqui dii possunt dicere, cuius rei causa facti sunt.

Tu uerò cuius causa? num uoluptatis? uide an hoc ferat intellectus.

Natura consilium inijt de uniuscuiusque rei tam fine, quàm initio & duratione. Si quis pilam in sublime iaciet, quid

nam ea uelcùm effertur, uel cum deferit, aut cadit quid boni maliue patit? Quid bullæ boni accidit si constet, aut mali si dissoluatur? Idem de lucerna possis intelligere. Cogita quid fiat corpusculo si senescat, si ægrotet, si scortetur.

Breuis uita est & laudantis, & eius qui laudatur, eius qui mentionem facit, & eius, cuius mentio fit: præterea fit hoc in angulo portionis mundi, ac neque ibi quidem omnes consentiunt, imò ne sibi quidem ipsi quisquã. Tota uerò terra punctum est.

Animum aduerte subiectæ opiniononi, actioni aut dicto. Meritò hæc pateris, malles uerò cras bonus fieri quàm hodie. Siquid ergo, id ita fit à me, ut ad benefaciendum hominib. referatur. Accidit mihi aliqd, refero id ad Deos, omniumq; rerum fontem, & originẽ, à qua omnia inter se connexa dependent.

Lauare, quæ tibi res uidetur? Oleum, sudor, sordes, aqua, stigmata: omnia ab ominanda. Ita se omnis pars mundi, omnisq; res subiecta habet.

Lucilla Verum, deinde Lucilla secūda

da Maximum. Secunda Diotimum, Faustianam, Antoninus hæc omnia. Ceterū Adrianum, inde Celer.* Vbi uerò austeri illi & uates, & inflati? ut ex austeris Charax, et Demetrius Platonius, Eudemon, & si qui alij tales. Omnia in diem durant. iam pridem mortui sunt: quorūdam ne minimo quidem tempore durauit memoria: quidam fabula facti sunt: nonnulli etiam è fabulis iam euanuerūt. Id igitur memoria tenēdū, q̄ necesse erit aut dissipari tuā mixturā, aut extinguī animulā, aut mutari, et aliō trāsferri.

Læticia hoīs ē, ut faciat quæ ei sunt propria. Propria autē eius sunt: beneuolētia erga suū genus, cōtēptus motuū q̄ sunt in sensib. distinctio inter uisa p̄babilia, cōtēplatio naturæ uniuersī, & eorū q̄ secundū eā fiūt. Itē tres respectus: unus ad causam p̄ximā, alter ad diuinā causam, à qua oīa oībus eueniūt, tertius ad eosq̄ nobiscū uiuūt. Dolor aut corpori malus ē: ergo ipsum id p̄nūciat, aut aīo. Sed animus potest suam tranquillitatem & serenitatem conseruare, neq̄ dolorem pro malo ducere. Omne enim iudicium, omnis impetus, appetitio, & incli-

natio intus est: neq; ei dolor quicquam mali affert. Quare omnia uisa tolle ex animo.

Continenter te ipsum admone: Nūc in mea est potestate, ut in animo hoc nihil sit maliciæ, nihil cupiditatis, nihil tumultus: ac cum omnia ita cernam, uti sunt, singulis uxor pro ipsorum dignitate. Hoc tibi licere, memineris secūdam naturam.

Loquere & in senatu, & cum quibuscunq; hominibus compositè. Sana oratione non est apertè semper utendum.

Aula Augusti, uxor, filia, nepotes, posterii, soror, Agrippa, cognati, propinqui, amici, soror, Agrippa, cognati, propinqui, amici, Arcus, Mæcenas, medici, sacerdotes: omnino totam aulam mors abripuit. Deinde etiam accede, ubi non unus modò est mortuus homo. Defecit tota Pompeiorum gens: hinc monimentis etiam inscribi uidemus, fuisse aliquē eius familiæ ultimum. Quàm anxij uerò fuere maiores eius, ut aliquē successorem relinquerent: & tam necesse est aliquem esse ultimum.

Vita

Vita componenda est ita, ut constet uniuscuiusque actionis ratio. Quarum si unaqueque suum, quantum eius fieri potest præstet officium, contentus sis: atque id quo minus fiat, nemo tibi obstare poterit. Sed obstabit, inquis, aliquid extrinsecus. Nihil quidem, quod iusticiæ, modestiæ & prudentiæ impedimento sit. At qui fortassis aliquid vim agendi habens impediet? quin tu id impedimenti boni consule, sicque statim facto transitu ad id quo conceditur moderato, alia emerget tibi actio, quæ ad eam, de qua loquimur, constitutionem quadret. Accipiendum sine fastu, dimittendum cum facilitate.

Si quando uidisti manum abscissam, uel pedem, caputue amputatum alicubi seorsim à corpore iacere, cogita ei se adsimilare pro uirili sua hunc, qui improbat ea quæ ipsi eueniunt, seque à communi societate sciungit, aut agit aliquid ab ea alienum, Ita tu te ipsum ab unitione naturali abruptisti, cuius eras pars naturalis: nunc uerò te ipsum abscidisti. Id uerò scitum est, quòd iterum tibi licet ei adiua-

gi: id quod nulli alij parti deus concessit, ut separata & auulsa rursus inolescere toti. Hic mihi bonitatem considera, quæ homini tantum honoris detulit. Nam & initio ipsius in manu posuit, ne à toto auelleretur: & deinde, ut auulsus redieret, iterumque concrescereque locum partis recuperare posset, dedit. Nā quæadmodum singulæ ferè rationis cōpotes nature ab ea cæteras facultates, ita nos quoque hanc ab ipsa accepimus. quemadmodum enim ipsa omne id quod obstat & resistit, cōuertit, & fato subijcit, suamque partem efficit: ita animal ratione præditum potest omne impedimentum pro sua materia accipere, eoque uti ad id, quod intenderat.

Ne te cogitatio totius uitæ confundat: neque animum aduerte ijs, quæ multa uidentur dolorem posse afferre. Sed singulis rebus oblati à te ipso quære, quid nā ea in re sit intolerabile: id enim pudebit te fateri. Deinde memineris, neque præterita tibi, neque futura ullam afferre molestiam, sed præsentia tantum.

At hæc extenuantur, si suis ea limitibus,

bus determines, cogitationemq; tuam redarguas, si ea tam exigua rei nō sit ferenda.

Num iam domini tumulo adfident Panthea, aut Pergamus? Num Adriani sepulchro Chabrias & Diotimus? ridiculum hoc. Quid uerò si adfiderent, sentirentne illi? aut uoluptatem caperent, si quidem sentirent? aut si eam cepissent, an eo immortales essent redditae? Nōne his quoque fatum fuit, ut senes & uetulae prius fierent, inde moreretur? Quid autem illi postmodò faciēt, his mortuis? Oīa hāc foetida sunt, & tabus in sacco.

Si acutè uidere potes, aspice et quā sapientissimè iudica, inquit ille.

In constitutione animantis mente præditi nullam inuenio uirtutem quæ iusticiam expellat: Sed quæ uoluptatem eiiciat, uideo continentiam.

Si tuam opinionem detrahas ab eo quod uidetur dolorem afferre, ipse intutissimo es collocatus. Quis ipse?

Ratio. Verùm ego, inquires, non sum ratio. Esto. Proinde ratio seipsam ne dolore afficiat: Si quid aliud in te est quod lædatur, ipsum de se iudicet.

Cùm impedit somnus aut appetitus, id malum accidit uegetatrici animæ: quæ & alia ratione offenditur. Ita si mens impediatur, fit cum damno mente prædictæ naturæ. Hæc oïa ad te transfer. Dolor, uoluptas, attingunt te? Si uisus impeditur quo minus cernat, impeditur iã sensus. Quòd si absq; exceptione aliquid appetis, iam id cū rationis capacis partis incommodo fit: sin communetibi ppositum est, neq; læsus es, neq; impeditus. Mentis quidem proprias actiones nihil aliud impedire potest: non enim attingitur ab igni, ferro, tyrāno, aut calumnia, aut alia ulla tali re.

Sphæra cum fit, rotunda manet.

Indignum est, me mihi ipsi dolorem afferre, qui nullum unquam aliū lubens læserim.

Alijs aliæ res læticiam afferunt: mihi, si pars mei princeps sana sit, neq; auersetur quenquam uel hominem, uel humanum

num casum: Sed omnia placidis aspiciat oculis, omnia accipiat, ijsq; utatur uti dignum est.

Disce præsens tempus tibi ipsi gratificari. Qui commendationem posteritatis magis curant, nō reputant eos horū similes futuros, quos nunc ægrè ferunt, atq; ipsi etiā mortales. Porro quid omnino tua interest, si talibus ij uocibuste cantent, aut ita de te sentiant.

Tolle me, & pone quocunq; uolueris, ibi enim utar genio meo propicio. i. cōtēto, si habeat se & agat naturæ meæ consequenter.

Id uerò an dignum est, ut malè propterea habeat animus meus, ac seipso deterius? abiectus, appetens, anxius, perterritus? Ecquid eo dignum inueniam? Homini nihil accidere potest quod nō sit humanum, neq; boui, uiti, saxo quicquam, quod non sit consentaneum eius naturæ. Quòd si unicuiq; id contingit, quod & cōsuetum est, & naturale, quid est cur indigneris? nihil intolerabile tibi communis adfert natura. Sin propter extraneam aliquam ré perturbaris: nō

illa tibi, sed tuum de ea iudicium, molestiā affert: id uerò ut aboleas, in tua est potestate. Quòd si quid eorū quæ in te sunt, te molestat, quis est qui prohibeat, ne opinionem emendes? Similiter si doles te hoc non agere, prodest cogitare, cur non potius agas aliquid, quàm doleas: sin aliquod potētius obstat, noli dolere, cū nō fiat tua culpa, ne agas. At uidetur uiuendum non esse, nisi hoc agatur: placidus ergo uitam relinque: quādo & is qui agit, moritur æquus impredientibus.

Memento partem tui principem superari non posse, cum in se collecta se ipsa contenta est, neque quicquam præter uoluntatem agat, etiam si non instruet ratione pugnam conferat. Quid ergo fiet, si et à rōe parata, circūspectè de reb. iudicet. Itaq; mēs ab affectibus liberta, arx ē: nihil. n. munitius homo habet, quò refugiēs superari nō pōt. Id qui nō uidit, indoctus est: qui uidit, neq; eò refugit, infortunatus.

Siquid uisa aut cogitationes tibi renūciāt, caue aliquid tu addas. Renunciatū est,

est, aliquem tibi malè dixisse. Esto id al-
 latum, non tamè id quoq, esse te lèsum.
 Video puerù ægrotare: video, sed q in
 periculo sit, non video, Ad hunc modù
 semper insiste primis uisus, nihil ipse in-
 tus adijce: ita nihil mali erit. Imò hoc ad
 de, nosse te omnia quæ in mundo cuc-
 niunt.

Cucumis amarus est, omitte eum: ue-
 pres in uia sunt, declina eas: neq, uerò
 dicas, Curnam hæc in mûdo sunt facta.
 Ridereris enim ab homine naturæ rerù
 indagatore, haud secus quàm à fabro
 aut sutore, si damnares quòd in officina
 ramenta & refecamenta operum uide-
 res. Atqui hi ea possunt aliquo abijce-
 re: uniuersi natura nihil extra se habet.
 Verùm hoc in eius arte potissimùm mi-
 rari decet, q, cùm seipsam circumscri-
 pisset, omnia quæ in se habet, quæ ob-
 noxia corruptioni, senioq, & nulli⁹ esse
 usus uideantur, in seipsam transmutat,
 rursusq, ex his alia noua efficit: ita ut ne-
 que substãtiã extra se requirat, neq, lo-
 cum, quò uiliores res ei ciat. Contenta
 est igitur suo loco, materia: & arte.

Neq; in rebus agendis fluctuandum est, neque in communi uita turbandū, neque cogitationibus uagandum, neq; omnino animus contrahendus, aut subito impetu efferendus, neq; uita occupationibus inanibus atterenda. Cædes peragunt homines, mactant, execrantur: quid hæc possunt, quo minus mens tua permaneat pura, prudens, modesta, iusta? Quemadmodum si quis limpido & dulci fonti assisens, ei conuicium faciat: illa quidem ob id non cessat purā aquam scaturire: quin & si quis lutum, aut sterces iniiciat, tamen statim illa dissipabit atq; eluet, neq; ab ijs obturabit. Quid ergo agendum, ut fontem perennem habeas, non cisternam? Compose te ipsum, ut sis ad oēs horas liber, mansuetus, simplex, uerecundus.

Qui nescit esse mundum, nescit ubi sit. Qui nescit, cuius rei causa sit natus, neq; quis ipse sit, neq; omnino mundū esse scit. Quorum alterutrum cui deest, is cuius gratia extiterit, dicere nequeat. Vter uerò tibi elegantior uidetur, is q; plaudentium fugit laudem, an illi, qui neq;

neq; ubi, neque qui sint, cognoscunt.

Laudari cupis ab hîc, q seipsum spacio unius horæ ter execrat? placere uis homini, qui ne sibi quidem ipse probatur? nisi is probetur sibi ipsi, qui ferè omnium eorum, quæ egerit, poenitètia corripitur.

Non iam tantùm unà spirandus est circumfusus aër, sed & consentiendum cum mête quæ uniuersa complectitur. Haud em̃ minus uis intellectrix omni ei, quod eam trahere potest, circumfusa est, quam spiritus spirare uolenti.

Generatim malicia mundo non obest: in specie autē, nihil lædit proximū: Soli ei obest cui & concessum est, ut cū primū ita uoluerit, liberari ea possit.

Non magis ad meam uoluntas aliena pertinet, quam uel anima eius, uel caro. Nam etsi maximè uerum est, unū nostrū esse alterius causa natū, tamē principes nostrum partes, suum quolibet dominium obtinet. Etenim cur alterius malicia, mihi esset malo? cum non sit uisum Deo, ut in alterius sit potestate, esse me infelicem.

Sol diffusus esse uidetur? atq; omnino quidem fusus est, non tamē effusus, Fusio enim eius, extensio. Itaq; & fulgores eius, quos nos radios, actinas ab extendendo Græci dicunt. Quod autem sit natura radij, uidere est, si inspicias lumen solis per angustum in umbrosam donum immissum. Recta enim immittitur, & diuiditur ad obiectum solidum corpus, quòd aërem intercipit: ibi uerò permanet, neq; decedit. Itaq; intellectum fundi ac diffundi, non tamen effundi oportet: quippe ut extendatur, neque ui & temerario impetu ad obiecta impedimenta impingat: neq; concidat, sed perstet, & illustret id, à quo accipitur. Id quidem, quòd cum transmittet, splendore se ipsum priuabit.

Qui mortem metuit, aut amissionē sensum timet, aut diuersum sensum. Quod si amittet sensum, nihil utiq; mali sentiet: sin alium sensum adipiscetur, aliud erit animal, neq; amittet uitam.

Homines unus alteri⁹ causa nati sunt. Disce igitur, aut fer.

Aliter iaculū, aliter mens fertur. Hæc enim

DE VITA SUA LIB. VIII. 135
enim etsi cauta sit, & in deliberatione
uersetur, rectà tamen fertur. ingredi in
principem cuiusvis partem: præbet au-
tem etiam alij unicuique ingredi in su-
am principalem partem.

M. ANTONINI IMPERATO-
ris de uita sua

LIBER IX.

Guilielmo Xylandro Augustano
interprete.

Vi iniuste agit, impietatis
reus est. Etenim cum uni-
uersi natura ratione prædi-
ta animantia eò effecerit
ut quantum eius dignum
est, unum alteri pro sit, noceat autem ne-
quaquam: qui uoluntatem eius præua-
ricat, impius utiq; est in omniũ deorũ
primam. Ac qui mentitur, etiam impie-
tatis in eandem deam sese obligat. Na-
tura enim uniuersi, eorũ est natura, quæ
sunt: hæc autem omnia inter se cognata
sunt. Porro autem eadem Veritas

dicatur, uerorūq; prima est causa. Qui itaq; studiō mentitur, eò quod decipit, impius est: qui non dedita opera, eò, qd ab uniuersa natura discrepat, & quòd præter decorum agit, repugnās uniuersæ naturæ: repugnat enim ei, qui in contrariam partem à ueris deflectit, præter quam ipsius natura ferat, quæ ei occasiones præbuit, quibus neglectis non pōt iam uerā à falsis discernere. Impietatis reus is quoque est, qui uoluptates tanquam bonum appetit, dolorem ut malum fugit. Hic enim necesse est sæpenu-merò incuset communem naturā, quasi ea aliquid præter dignitatem bonis malisue tribuerit: ppter ea, quod sæpe mali uoluptatibus fruuntur, eaq; quib. efficiūtur eæ, possidēt: boni uerò dolore afficiunt, & in causas doloris incidūt. Iam qui dolorem metuit metuet aliquādo aliquid eorum, quæ in mundo fient: id uerò impium est. Rursus qui uoluptatem consecratur, non abstinebit se ab iniusticia: id uerò palām impietas est. Oportet autē ad ea, quæ natura in utrāq; partem æqualia effecit (neq; enim utra-

que

que fecisset, nisi ad utranq; partem ex æquo se habuisset) cum qui naturam uult sequi ducem, similiter æqualiter esse effectum. Itaq; qui dolores & uoluptates, mortem & uitam, gloriam & ignominiam, quibus æquali ratione utitur natura, non in eodem ponit momento, proculdubio impie agit. Quod autē dixi, Naturam communem ijs ex æquo uti, ita intelligendū est, qđ ea eueniūt in utrāque partē consequentia quadam, iuxta antiquum prouidentię impetum, quo illa ab aliquo principio se ad res ita disponendas contulit, complexa rationes quasdam eorum quæ essent futura, destinatisq; quibusdam facultatib. ex quibus nascerentur subiectæ, mutationes, & successus eorum.

Gratiosius quidem erat, hominem mendacij, simulationis, luxus & superbix omnis inexpertum mori: secunda (aiunt) nauigatio est, satietate horum affectum antè migrare è uita quàm illa uitia probare. Nondum ne tene experientia quidem docuit, ut pestem fugias? Pe

flis enim est ea intellectus corruptio, lógè magis, quàm aëris quædam intemperies ista & mutatio. Hæc enim animali pestis est, quatenus uiuit illud : hæc hominum, qua ratione sunt homines.

Mortem non contemne, boni tamē consule, quippe rem ex ijs unā, quas naturadecreuit. Quale enim est iuuenescere, senescere, augere, uigere, dentes, barbam, canos ferre, liberos creare, uterū ferre, parere, reliquæq; naturales effectiones, quas tempora uitę adferūt, tale est etiā dissolui. Hominis itaq; ratione utentis est, mortem neq; grauem, neque uiolentam, neq; contemnendam rem existimare, sed operiri eam, tanquam unam è naturalibus actionibus : perinde atque nunc expectas, quando foetus ex utero tuę uxoris edatur, ita expectanda etiam hora, qua animula tua ex hoc receptaculo excidat. Quod si rude quidē, sed tamē quod cor attingere possit, documentum accipis, omninò ut facile feras mortem efficiet, si cogites, quales ij sint à quibus discedas, & à quorum morum sit animus tuus separandus colluic.

luuie. Irasci quidē ijs qui tecum uiuūt, nequaquam debes, sed eorum curā gerere, ijsq; placidum te prębere: Cogitandum tamē tibi est, te ab hominibus non idem tecum sentientib. discedere. Hoc enim unum erat, quod poterat retinere in uita, si fuisset homini datum uiuere cum ijs, qui eadem sentirent: Nūc uides quā laboriosa sit inter unā uiuentes dissensio, ita ut dicas: ô mors, ueni celerius, ne quādo ipse quoq; mei ipsius obliuiscar. Qui peccat, sibi ipsi peccat: qui iniuste agit, sibi ipsi iniuste agit, seq; malum efficiens ipsum, lædit. Sæpenu- merò iniuriam facitis qui nihil agit, nō is modò qui agit.

Si adsit certa de rebus sententia, & actio societatem humanam spectans, & animus ita affectus, ut boni cōsulat omnia quæ accidunt præter id quod est à causa profectum: hæc si adsint, suffi- ciūt ad opiniones tollendas, sistendum im- petum animi, extinguendum appetitū, & habendum paratam apud sese partē principalem.

Vna uita brutis animantibus est di-
tributæ

tributa: una mens, rationem adeptis.

Quemadmodum una est terrenorū terra, & unam lucem uidemus, unum aëre trahimus. quæcūque uidendi & uiuēdi uim habemus.

Quæ commune aliquid habent, contendūt ad id quod est eiusdem generis. Omne terrenum ad terram uhit, omne item humidum, aut aëreum ad suū itidem genus, ita ut necesse sit ui ea inde intercludi. Ignis sursum effertur, propter elemētarem ignem: omni uerò hic igni aliquid est paratum ut inflammetur, ita ut omnis materia paulò siccior facilè ignem concipiat, quia minus est in eius temperie id quod inflammationē prohibeat. Itaq; & omne, id quod communis mentis est particeps, similiter ad cognatum suū contendit: atq; etiam amplius. Quanto enim est alijs rebus præstantius, tanto & paratius ut cōmiscetur cum eo quod eiusdem est generis. Itaque apud ipsa statim bruta inuenta sunt examina, greges, pullorum educationes, atq; id genus quasi amores. Anima enim iam in his est, idq; quod ea in
unum

unum conduceret, apud præstantiorē partem reperitur: id quod in plantis, lapidibus & lignis nō inuenitur. At apud ratione p̄dita animalia, ciuitates sunt, et amicicię, & domus, & concilia: in q̄ bello pacta & inducię. Apud præstātiora, etiam ex diuersis modis unitio quædā constat, ut apud astra adeò ascensus ad superiora consensum etiam in de iunētis efficere potuit. Atqui apud ea tantū, quę mentem habent, obliuio mutui studij & consensus reperitur, & hic modò non uidetur quomodò ad se inuicem affluant. Quanquam etiam si fugiant homines hanc coniunctionem, tamen ab ea corripuntur, natura nimirū præualente. Videbis autem id quod dico, si animum aduertas. Facilius enim inuenies terreum aliquid nulli terreno adiunctum, quàm hominem ab hominibus auulsum.

Fructum fert & homo, & deus, & mūdus, suo unumquodq; tempore: quòd si consuetum est in uite, ut suum fructū, nullum communem ferat, tamen ratio fructum fert & communem & propriū,

nascunturq; ex eo alia quædam eiusmodi, qualis est ratio.

Peccat aliquis. Si potes, melius illum doce: sin uerò, memineris mansuetudinem tibi propterea datam: nam & ipsi dii illis sunt clementes, qui & nonnullis ad consequendam sanitatem diuitias, & gloriam, auxilium ferūt: ad eò sunt benigni. Id & tibi licet, neque impedit quisquam.

Labora, non ut miser, neq; ut qui uel misericordiã, uel laudẽ consequi studeas: id unum tibi sit propositum, agere secundum ciuilem rationem.

Hodie omni me periculo exemi, imò uerò omnia quæ uidebantur mala eieci: nihil enim extrà erat, sed omnia intus in opinione mea.

Omnia hæc, quæ in caducis sunt, familiaria iam mihi fecit experientia: duratione autem sunt diurna, materia fordidã, omnia talia, qualia erāt etiã apud illos, quos sepeliuimus.

Res ipsæ extra fores stāt, nihil ipsæ de seipsis norūt, neq; pñunciāt. Quid igit de ijs pronunciat? ratio. Neq; id persuasione,

sione, sed actione distinguit bonum & malum ciuilis animalis ratione præditi: sic ut neq; uirtus neq; uitiũ in persuasione, sed actione.

Lapidi in altum coniecto nihil mali accidit si decidat, neq; bonum, quòd in sublime effertur.

Introspecte eorum animos, & uidebis quos ij iudices timeant, & ut hi seipfos iudicent.

Omnia sunt in mutatione, ac tu ipse quoq; in perpetua alteratione, ac quodammodo corruptione. Quin & totus mundus. Alterius peccatum ibi est relinquendum, ut sit actionis defectus, appetitus, opinionis quies, ac quasi mors. nihil mali.

Transi nunc ad ætates, ut puericiam, adolefcentiam, iuuentutem, senectam: horum omnium mutatio est mors. nunquid mali? Trãsi deinde ad uitã sub auo actam, sub matre, sub patre: quin etiã alias multas mutationes & fines inuenies, quære ex teipso, an quid mali sit? Ad eundem modum est etiam totius tuæ uitæ finis, quies, ac mutatio.

Perpende mentem tuam, uniuerſi, ac
 -proximituam, ut eā iuſtam reddas: uni-
 -uerſi ut recordere cuius pars ſis: proxi-
 -mi, ut uideas ſitne in ea igo oratio, an ue-
 -rò intellectus. Simul intelliges te factū
 ad explēdum ciuile corpus, atq; ita om-
 nem actionem tuam facere ad uitam ci-
 uilem complendam. Etenim quecūque
 tua actio nō ad ſocietatem humanam,
 tanquam finem uel propinquum uel
 remotum refertur, illa uerò uitam inter-
 polat, & unitatem eius ſoluit, turbasq;
 ciet, ſicut in populo cum plebs ſecefſio-
 nem facit.* Ab hac concordantia. Pue-
 -rorum irē, ludicra ſpiritus qui cadauera
 geſtant: ut eo efficacius accidat id quod
 eſt in Necya.

Vade ad qualitatem cauſæ, eamq; à
 materia ſecretam conſidera, tum quā
 diu permanere omnino poſſit ea pro-
 pria qualitas.

Paſſus es innumera, eò quod non cō-
 tentus fuiſti tua mente agere ea, ad quæ
 erat facta. Sed hæc ſatis.

Cum te alius repræhendit aut, odit,
 aut aliquid tale pronunciat, aſpice eorū
 animulas:

animulas: intra, & uide quales sint. Cernes nihil esse tibi laborandū, ut hoc uel illud ij de te iudicent. Bene quidem ijs uelle debes: natura cū amici sunt, eosq; dij omni ratione iuuant, per insomnia, uaticinia. Hæc quidem de quibus ij certant, circulus sunt rerum mundanarum, quæ sursum deorsumq; ab uno æuo in alterum uoluuntur.

Aut ad singulas res uniuerſi intellectus se applicat, quod si est ita, id, quod ea se applicat: approba. Aut semel tantum impetū fecit ipsa mēs, reliqua omnia consequēter fiunt.* Et quid unum alicui. Quodam enim modo Atomī.

Omninò autem, siue Deus sit, rectè omnia habent: siue temerè sunt omnia, nunquid & tu?

Iam nos omnes terra occultabit: pòst ipsa quoq; mutabitur: & res deinde alię item in infinitum mutabuntur. Enim uero qui fluctus mutationum & motuum considerabit, earumq; celeritatem, is omnia mortalia contemnet. Torrentis instar causa uniuerſi rapit omnia. Iam ipsa ista ciuilia quàm sunt uilia? & quàm

videntur homunciones isti philosophicè agentes, pleni esse muci? Quid faciendum? quod nunc natura poscit, eò contendere si liceat, neq; cura, an sit aliquis mortalium hoc cogniturus. Neq; Platonis remp. spera: Sed contentus esto, si uel minimum procedat: hūc quē ipsum successum cogita quā non sit exiguus. Mutat aliquis illorum suum placitum? atqui sine horum mutatione quid est, quā seruitus gementium, & persuasos se esse simulantium. Vade nunc & Alexandrum, & Philippum, & Demetrium Phalereum mihi dic. Vide rint an scierint quid communis uoluerit natura, & an seipso sub disciplina tenuerint. Quod si tragicè tantū sese ostentarunt, nemo me damnauit, ut cogar eos imitari. Opus philosophiæ simplex est, & uerecundum. Noli me adducere ad fastū, qui præ se ferat grauitatē.

Supernè contemplari infinita armenta, sacrificia, omnis generis diuitias, in tempestatibus & serenitate: quæ facta sunt, cum ijs nata, quæ item decesserūt.

Confidera etiā uitam eorum qui
ante

ante te, & qui post te uiuēt: horū ē, qui hodie apud Barbaros uiuūt: q̄ multi eorum ne nomen quidem tuū sciant, multi statim obliuiscuntur, multi cū te nūc laudent, statim sunt culpaturi. Deniq̄ quam res nullius momenti sit memoria aut gloria, aut aliquid tale. Vacuitas perturbationum in his quæ ab extrinseca causa accidunt, iusticia in ijs, quarū actionum tu es causa: hoc est impetus animi, & actio, quæ finem habeat societatem humanam: id enim est tuæ naturæ consentaneum. Multa sup uacanea ex his q̄ te perturbāt, præciderē potes, q̄ tota in tua sunt opinione sita, multūq̄ laxitatis et spacij tibi acquirere. Totū mundū aīo cōcipe, tuūq̄ æuū per pēde, tū celerē singularū rerū mutationē. breue. s. esse tēpus ab ortu ad interitū, id uerò q̄ hunc sequit̄, idq̄ q̄ illū præcessit, infinitū. Oīa quę uides, celerrime interibūt: hi quoq̄, qui eorū interitū uident, ip̄i quoq̄ mox peribunt. Qui decrepita senecta moritur, idem feret eum eo, qui immatura morte cadit.

Quænam sunt eorum mentes, quibus rebus student, quæ habent in honore, quæ amant? iudicate nudas ipsorum intuituri animas. Cum uituperando obesse, aut prodesse laudando se putant, quæ est illa opinio?

Amisio uitæ nihil est aliud quam mutatio: hac autem delectatur natura uniuersi, secundum quam omnia fiunt rectè. Ab æterno res eiusdem formæ natæ sunt, sicq; erit in infinitum. Quid ergo dicis omnia facta, & futura male. Ergo nullus inter tot deos repertus est, qui ea corrigeret, sed damnatus est mundus ut perpetuis malis conflictetur.

Vide quàm putris sit omnium rerum materia, aqua, puluis, ossicula, foetor: rursus calli terræ, marmora: fæces, aurum & argentum: crines, uestis, sanguis, purpura, omnia reliqua eiusdem modi. Etiam quæ spiritu constant, alio modo talia, atq; ex his in hæc mutantur.

Satis miseræ uitæ est, & murmuris, & imitationis? Quid perturbaris? quid in his noui? Qui terret te? nū forma? aspice eā. nū materia? aspice illā. Extra hæc

hæc nihil est. Quin & iam erga deos simplicior & melior es factus.

Idem est siue tribus hæc, siue centum annis ea discas.

Si peccauit, malum apud ipsum est: fortassis autem non peccauit.

Aut ab una aliqua mente tanquam ex omnia progrediuntur, quæ corporibus accidunt: proinde pars non debet euentis totius succensere. Aut atomi sunt omnia, confusio, & dissipatio: quid ergo perturbaris? Menti tuæ dicis. Mortuus es? perijsti, efferatus es, simulas, es in cætu, aleris?

Aut nihil possunt dii, aut aliquid. Si nihil, cur non compræcaris eos? Sin possunt, cur non magis etiam petis ut dæt tibi, ne quid horum metuas, aut expectas, neque magis doleas si absit, quam si adsit. Omnino enim si possunt adiuuare ij homines, etiam in hoc poterunt. Fortè dices, Deus ea in mea posuit potestate. Esto. Nónne ergo præstat te ijs quæ in tua sunt potestate uti libere, quàm de ijs quæ non sunt in tua manu posita, sollicitum esse, animo seruilis & abjecto

Quis autem tibi dixit, deos non in his etiam, quæ penes nos sunt, auxilium adferre? Incipe ergo præcari de his, et uidebis. Precatur alius, ut cum aliqua cubet: tu pete, ne eius rei appetitus tibi oriat. Alius petit, ut certa re leuetur, tu, ne ea leuari tibi op⁹ sit. Alius, ne amittat filiû: tu, ne id ipsum metuas. Omnino ad hunc modum uota concipe, & quid sit futurum uide.

Epicurus ait sibi cum ægrotaret, nulla fuisse de corporis affectione cum suis colloquia, sed de causis rerum naturalium præcedentibus disputatum continenter. Ei rei se intentum, mentem habuisse perturbationum uacua, ut quæ motuum corpusculi nullam partem acciperet, suum bonum custodiens, ideo quæ se ne medicum quidem qui applicaret pharmaca adhibuisse: Sed uitam benè habuisse. Tu quod is in morbo perit, hoc si quid alterius rei incidat, obserua. Vt enim non desistere à philosophia propter quæuis negocia, neq; cû quouis uulgari homine nugari, omnib. sectis è cõmune; sic in omni actione ei è incum-

incumbendum soli, q̄ p̄positum est, instrumento q̄ quo ad id utimur. Si cui⁹ impudētia offenderis, statim percōtare teipsum, an possit fieri, ut nulli sint in mūdo impudētes. nō pōt aut hoc fieri: ne igit postula id qđ fieri nequit: alioquin ipse quoq; un⁹ eris ex impudētib. ijs, quos esse in mundo oportet. Idem de uersuto, infideli, omni deniq; quo cū que mō uitioso in prōptu sit tibi cogitare. Nā si recorderis necessario id genus hominū esse, singulos æquiorē te prēbebis. Id quoq; utile ē, statim cogitare, quā homini natura uirtutē cōtra id peccatū dederit. Remediū. n. tribuit, cōtra ingratos mansuetudinē, cōtra aliud uitii, aliud pharmacū. Oīo aut licet tibi in uiam reducere eū qui errauit: nā oīs q̄ peccat, cōerrat, q̄ à p̄posito aberrat. Denique quid inde tibi damni allatū ē: inuenies quidē nullū eorū quib. irasceris, tale quippiā fecisse, quo mēs tua sit futura deterior: atqui in hoc unico sitū erat, ut malū tibi atq; dānū accideret. Quid uerò malū aut nouū accidit, si indoctus homo agit suo modo: uide ne tu tibi ip-

se potius sis reprehendis, qui non præsenseris fore, ut is ita peccaret. Etenim ansam tibi omnino præbuit ut cogitares, consentaneum esse ut is ita peccaret. Ac tamen eius oblitus, miraris eum deliquisse? Maximè uerò si cui infidelitatis uel ingratitude causa succenses, intra te conuertere. Proculdubio enim à te peccatum est, si eum ita affectum iudicauisti fidem seruaturum: aut si beneficium conferens, non eo còtentus fuisti quod dederis, neque fructum te ipsa ex actione capere cogitauisti. Quid enim aliud requiris, cum homini bene facis? non tibi satis est, te tuæ naturæ conuenienter egisse, sed & mercedē insup desideras, perinde ac si mercedē oculus poscat, quia uiderit, aut pedes ppter gressus. Quēadmodū enim hæc ad certū finē facta sunt, ita ut secundū suam constitutionē atq; naturam si egerint, suum finem adepta sciamus: ita homo ad beneficentiam natus, si quid beneficij còtulerit, aut aliud quid egerit, quod societati humanæ conducatur, fecit id, cuius gratia est factus, consecutusq; est id, quod ad eum pertinebat.

M. ANTONINI IMPERATO-

ris de uita sua,

LIBER X.

Guilielmo Xylandro Augustano
interprete.

Ris aliquando , ô anima,
bona, simplex, unica, &
nuda, splendidior corpo
re tibi circumiecto. Gu
stabis olim amoris affe
ctum: plena eris, nullius indigens, nihil
desiderans neq; animati neque inanimi
ad fruitiones uoluptatum: neq; tempus
requirês: quo diutius fruarè, neq; locû,
regionem, aut aëris commoditatem,
neq; hominum conuenientiam. Sed cõ
tenta eris præfenti ftatu, delectaberis
omnibus quæ erunt in promptu, tibiq;
ipsi perfuadebis, omnia tibi adesse, om
nia tua rectè habere, omnia à Dijs tibi al
lata, probabis quæcûq; ijs probabunt,
ac quæ tibi ad perfecti animalis salu
tem dabunt, quod bonum est, iustum,
honestum, omnia generat atq; continet

& amplectitur, quæ dissoluuntur eò, ut alia ex ipsis existant. Eris aliquando talis, ut ita cum Deo & hominibus uiuas, ut ne quid in ijs repræhendas, neq; ab illis damneris. Obserua quid natura tua requirat, quippe qui tâtum à natura gubernaris: id deinde fac & admitte, nisi tua natura, qua animal es, eò fiat deterior. Secundo loco animaduertendum est, qd animalis natura quæ in te est, requirit idq; omne omittendum est, nisi deterius sit habitura ea natura, ob quam rationis particeps diceris: nempe ciuilibis, & rationalis. His usus regulis, nihil ages superuacaneum.

Omni quod tibi euenit, aut ita euenit, ut tu laturus es, aut secus. Si eo modo, quo tu id ferre potes, non fer ægrè, sed ut natura tua te docet: sin còtrà, non li tamen indignari, etenim ipsum peribit. Enimuerò memento eam esse tuam naturam, ut omnia feras ea, quæ an intolerabilia iudicare uelis necne, in tua est situm potestate, secundum uisa, quæ id tibi prodesse aut conuenire ducis.

Si quis errat, docere illum debes benigne,

gnè, & ostendere quid non animaduertit. Si id nescis, te ipsum accusa, imò ne te ipsum quidem.

Quidquid tibi euenit, id omne ab æterno tibi destinatum est, atq; à connexu causarum fataliter tributum. Nam & quod tu es, et quæ tibi eueniunt, ab æterno dependent.

Siue ex impartilibus corpusculis, siue natura mundus constat, id primum constat, esse te partem totius quòd à natura gubernatur. Deinde, coniunctionem tibi quandam esse cum eiusdem generis partibus. Horum memor, quatenus partem me esse totius sentio, nihil ægrè feram eorum, quæ à toto mihi tribuuntur. Parti enim nihil potest nocere, quod toti prodest. At totum nihil habet, quod nō ipsi profit. Idq; cum omnibus est commune naturis, tū Vniuersi naturæ hoc accedit, quod ne ab ulla quidem extrinseca causa potest cogi, ut aliquid sibi dānosum producat. Quatenus uerò mihi cognatio quædam est cum partib. quæ sunt eiusdem generis, nihil agam quod non respiciat communitatem, imò

semper ad communem utilitatem dirigam meas actiones, & à contrario auertam. His ita constitutis, necesse est uitā prosperos habere successus: sicut & ciuis uitam prosperam intelligeres, procedentis per actiones ciuibus utiles, boniq; consulentis quæcunq; ei ciuitas tribueret.

Omnes partes mundi interire necessarium est, hoc est, alterari. Quod si hoc etiam malum ipsis sit, nōne uniuersum malè possit perdurare, partibus ad interitum, & alterationem cōparatis. Vtrū enim natura instituit suas partes malè afficere, maloq; obnoxia, & quidē necessariò, efficere? aut per imprudentiā hoc admisit? Vtrunq; quidem non est ueri simile. Quin etiam ratione Natura omissa, ipsarum rerum naturam consideret, item ridiculum erit hoc. Simul enim dicere, quod mundi partes à natura factæ sint ad mutationes, & earum mutationes quasi contra naturam euenientes mirari aut indignè ferre, absurdum sit: præsertim cum singula ex quibus sunt conflata, in ea etiam dissoluantur. Aut enim

enim discretio fit elementorum, ex quibus concretæ sunt res, aut mutatio, solidi quidem in terram, aërei autem in aërem, ita ut hæc quoque assumantur in Rationem uniuersæ, siue hoc certis conuersionibus inflammabitur, siue perpetuis uicibus renouatur. Solidas autem & aëreas partes non opinare ab ortu te habere: omnia ista heri & nudiustertius ex alimento & inspirato aëre affluxerunt: hæc quoque mutanti, non id quod ex utero matris attulisti.*Pone aut, hoc te admodum adiungere propriæ qualitati: nihil reuera, puto, ad id quod dicitur.

Cùm sumpseris tibi ipsi nomina hæc, bonus, uerecundus, uerax, intelligens, prudens, alti animi, caue ne quando ista nomina, amittas, alijs quoque ea mutes. Celeriter ea a se repete, ac recordare noie intelligentis indicari scientiã de singulis rebus percipiendi, & eū, qui cogitationibus alienis non occupetur: prudentis uerò, uoluntariam approbationem eorum, quæ communis natura tribuerit: altitudine animi, mentis intentione & sublimitatem, supra leues & duros

motus carnis, gloriam, mortem, aliasq;
res elatæ. Si igitur teipsum dignum his
nominibus præstiteris, non id appetēs,
ut ab alijs ita appelleris, alius eris, aliāq;
ingredieris uitam. Nam talem te porro
esse, qualis hætenus fuisti, hoc est in hac
uita raptari & inquinari, nimis stupidi
est hominis, & uitam amantis, similisq;
eorum, qui in pugna aduersus feras se-
mefi sunt. Hi enim pleni uulnerum & ta-
bi, tamen hortantur, ut in crastinum ser-
uentur, iterum pugnaturi aduersus eof-
dem ungues & dentes. Itaq; te paucis i-
stis nominibus accommoda, ac, si qui-
dem possis, ea tuere, perinde atq; si in In-
sulas quasdam fortunatas commigra-
ses. Sin te inferiorem ijs esse sentis, sece-
de audacter in angulum aliquem, ut ibi
uictoriam obtineas: aut omnino è uita
abi, non iratus, sed simplici & libero ani-
mo, atq; uerecundo, cum id unum in ui-
ta egeris, ut eo modo discedas. Vt autē
memoriam illorū nominum retineas,
haud exiguū tibi adferet adiuuentū,
si recorderis deorum, atq; eos nolle se
adulari, sed hoc uelle, ut ratione prædi-
ta

ta animalia, ipsorum quàm similima efficiantur.

Ficus, canis, apis, suum quoduis officium facit: idem est & hominis partium.

Mimus, bellum, terror, stupor, seruitus: hæc quotidie debebunt sacra illa tua placita, quæ à contemplatione naturæ rerum hausta circumfers. Omnia autem, ita sunt inspicienda & agenda, ut & circumstantijs simul satisfiat, & cognitio in actione uertatur, serueturque animi constantia ex earum scientia accepta. * Ignorant, non tamen est absconditum Quando capies fructum simplicitatis? quoniam gravitatis? quando cognitionis singularum rerum? quæ nimirum sit eius natura, quis in mundo locus, quandiu ferat eius natura ut dureret, quibus ex rebus conflata sit, quis eam possit possidere, quis dare aut adimere.

Aranea, si muscam ceperit, exultat: alius si leporem, aut pisciculum, aut suem, aut ursum, aut farnatas, nonne hi sunt prædones? Si opiniones examines, quomodo unum in alterum trans-

mutetur, uiam ac rationem contemplā
di parabis. Continenter autem huc ani-
mum aduerte, teq̃ huic parti adsuefac:
nihil est enim quod perinde animum
magnum efficiat. Corpus enim exue, in-
telligensq̃ iam iam te ex hominibus di-
scedentem ista omnia deserturum, totū
te ipsum da iusticiæ in actionib. tuis ser-
uandæ, in reliquis quę eneniunt, rerum
naturæ totum te cōmitte: quid alij uel
sentiant de te, uel agant contra te, ne ad
mentem quidem tibi tuam accidat.
Duobus his contentus esto, ut & iustè
agas in præsentia, & id quod nunc tibi
obtigit, boni consulas. Omnes alias oc-
cupationes, omnia studia missa fac, huic
modò intentus, ut rectà secundum legē
ingrediaris, deum sequens.

Quis sit usus de rebus tanquam suspe-
ctis deliberādis hinc patet. Si quid agē-
dum sit, uideasq̃ id esse ex usu, firmiter
eò procedendum. Sin id non intelligis,
inhibenda actio, & optimis utendum
consiliarijs. Quòd si alia his aduersa oc-
currant, progrediendum est iuxta præ-
sentes occasiones, animo ei quod iustū
uidetur

uidetur intento. Optimum enim est eū attingere scopum.

Quietus simul, & ad motus facilis, simul & lætus, & constans estis, qui rationem ubiq; sequitur ducem.

Interroga ex te ipso statim à somno expergefactus, nū tua inter sit, si quæ iusta sunt & rectè habent, in aliorum sint potestate? Nihil interest.

Nunquid oblitus es, illi qui aliorum sermonibus & laudibus se iactant, quales in lecto sint, quales in mèsa? quid agant, quæ fugiant, quæ consecretentur? quæ furentur, quæ rapiant? non quidè manibus & pedibus, sed preciosissima ipsorum parte, qua acquiri potest (si quis uelit) fides, uerecundia, ueritas, lex, bonus gnus.

Omnia danti & recipienti naturæ p̄bè institutus & uerecundus dicit: Da quicquid uis, aufer quicquid uis. Neque hoc audacia elatus dicit, sed ei obediens, eamq; probans.

Vitæ exigua restat pars: uiue tanquā in monte. Nihil em̄ refert hīc ne sis uel illic, modò scias te ubiq; in mundo, tan

quam in urbe esse.

Videant, inquirant hominem homines uerum ac secundum naturam uiuentem. Si non ferunt eum, occidant: præstat enim hoc, quàm illo modo uiuere.

Non iam præterea tibi disputandum est, qualisnam sit uir bonus: sed curandum, ut sis uir bonus.

Subinde tibi ante oculos pone æuū totum, & uniuersam naturā: cogita, ut res singulæ ratione substantiæ nuclei sint oliuarum, temporis, tenebri cōuersio: id quod de singulis rebus indaga. Quem admodum eæ iam dissoluātur, sint quæ in mutatione ac quasi putrefactione & dissipatione: ut unumquodque suam ueluti mortem habeat. Qui sunt illi, qui nunc comedunt, dormiunt, coeunt, uentrem purgant? tum qui imperant alijs, superbiunt, indignantur, inferiores increpant? quibus illi paulò antè seruiuerunt, & quibus de causis? qui erunt paulò post?

Vnicuique id prodest, quod natura uniuersi fert, atque eo quidem tēpore, quo ea fert. Expetit quidem pluuiam terra: expetit autem uenerandus æther cum
est

est repletus nubibus in terram decidere, ita & mūdus id agere cupit, quod fit: dico itaq; mundo, me ei adsentiri. Itaq; & hoc fit, & dicitur fieri, quod mundus uult ita fieri. Aut hic uiuis, & te adfuecisti, aut aliò te confers, & hoc uoluisti: aut defunctus tuo munere moreris. Nihil est præter hæc. Bono ergo es animo.

* Semp̄er fit euidens, hoc esse agrū: & quomodo omnia sunt hic ijs qui in summo sunt mōte, aut in littore, aut ubiuis. Omnino enim inuenies Platonis illud, stabulo in monte abditus: & balare.

Quid est mens mea? ad quid nunc ea utor? Estne aliquid mentis uacuum? estne aliquid à cōmunitate diuulsum? num affixum & admixtum carni, ut illud unà mutetur?

Qui dominum suum fugit, fugitiuus est. Lex autem dominus est. Ergo qui cōtra legem agit, fugitiuus est. At dolorem aliquis, iram, aut metum concipit, propter aliquid eorum quod factū est, uel fit, uel fiet secundum uoluntatem

cuiusqui uniuersum gubernat. Hic uerò lex est tribuens suum unicuique. Ergo qui hoc modo timet, dolet, aut irascit, fugitiuus est. Pater semine in uterū matris dimisso abiit. Inde succedēs alia causa agit, & absoluit fatum, animaduertendum est ex quo quid efficiatur. Rursus cibus per fauces dimittetur, deinde alia causa succedens, sensum, appetitum, uitam, robur, omniaque ista alia efficit. Itaque ea, quæ in tanta occultatione fiunt, consideranda sunt, facultasque ita consideranda est, ut & eam quæ deorsum, & eam quæ sursum uergit uideamus, non oculis quidem corporeis, sed haud minus tamen perspicuè.

Afsiduò considerandum est, quomodo omnia hæc sint, qualia fuerint, ac sint futura: & ante oculos ponendæ totæ fabulæ atque scenæ earundem in speciem rerum, quas uel experientia uidisti, uel ex antiqua historia cognouisti, ut, aulā Adriani, totam Antonij aulam, totam Philippi aulam, Alexandri, Croesi. Omnia enim hæc, talia erant.

Tantum per alios animo tibi finge eū, qui alicuius rei causa dolet aut indigna

tur, similem esse porcello qui mactatur, & calcitrat atq; grunnit. Similis etiā ei qui gemit in lectulo solus tacitè alligationem nostram. & quod soli animali ratione prædito datum est ut rebus quæ eueniūt spōte obsequat. Oīo aut sequi eas, oībus ē necessariū. In singulis reb. q̄ rere ex te ipso debes, sit ne mors mala, propterea quòd ea re te sit spoliatura.

Cum alicuius offenderis peccato, statim ad te reuertere, ac cogita qua in simili re tu pecces: ut, Quòd argētum, uoluptatem, gloriolam in bonis ducas. Id iram mox obliuione delebit: accedat autem & hoc, ut eum inuitum peccare scias. Quid uerò faceret coactus? Tu, si potes, effice ne cogatur.

Cùm Satyronem uides, Socratium tibi finge conspectū dari: cùm Eutychem, Hymenem, uel Euphratem ceruis, Euty chionem, Syluanum, Alciphronem, uel Trophæiferum imaginare: Xenophonte uiso, Critonem aut Seuerum: deniq; singulis aliquem priorum certa ratione similem oppone. Simul uerò tibi ad animum accidat, Vbinam sunt illi? nus-

quam, aut ubicunq;. Ita nunquam non cernes res humanas fumum esse, & uanitatem. Maximè si recorderis id quod semel mutatum est, nihil fore in infinito tēpore. Tu aut in quo tempore es? aut qui non sufficit tibi, breue hoc honestè exigere? quam materiam, q̄ subiectum fugis? Quid enim sunt hæc oīa, nisi exercitia rationis quæ accuratè perspexit naturam earum quæ in uita occurrunt rerum. Perdura igitur, dum eas res tibi familiares reddās: Quēadmodū ualid⁹ uentriculus oīa sibi efficit familiaria: & ignis splendidus quiddā ei iniicias, flāma ex eo & fulgorē edit. Nulli liceat uerè dicere, nō esse te simplicē & bonū: sed mentiatur, quicūq; hoc de te sentit. Id uerò omne penes te est: quis enim prohibeat, ne sis bonus & simplex? Tibi mō stet sententia, nō uiuere, nisi talis sis: neque enim patitur ratio te nisi talem.

Quid sit, quod possit de proposita materia rectissimè dici, uel agi, considera: quicquid erit, facere tibi uel dicere licet, nemine obstāte: neq; præte de te impediri. Neq; prius desine sollicitudinē, q̄
ita

ita sis affectus, ut qđ uoluptuarijs sunt
 deliciæ, id tibi sit actio in subiecta & ob
 lata materia, humanæ cōstitutioni cō-
 sentanea. Oē. n. id qđ licet tibi agere se-
 cundū naturā, p uoluptate habendū ē:
 licet aut ubiq. Nam cylindro quidem
 non datur, ut quouis loco feratur suo p
 prio motu, ut neq. aquæ, neq. igni, neq.
 alijs, quę à natura aut anima rationis ex
 pertere guntur: multa enim sunt quę ob
 stent eis, & intercipient. Mens autem, si
 ue ratio per omnia quæ resistunt perge-
 re potest secundum suam naturā & uo-
 luntatem. Hanc facultatem ante oculos
 tuos ponens, q mens per omnia possit
 ferri, sicut ignis sursum, lapis deorsum,
 cylindrus per decliue, nihil præterea re-
 quire. Reliqua impedimenta aut corpo-
 rei sunt cadaueris, aut præter opinionē,
 ipsiusq. mētis remissionē nō lædunt, ne
 que ullū afferunt malū: Alioquin is qui
 impediret, malus confestim fieret. Nā
 reliquæ res omnes ita sunt compara-
 tæ ut si qđ eis mali accidat, statim dete-
 riores fiāt. At hīc, si oīo dicēdū est, meli-
 or etiam fit homo, maioriq. dignus

aude, si rectè utatur ijs quæ occurrunt. Omnino autem memoria tenendum est, ei qui natura ciuis est, nihil posse nocementi accidere, quod non idem ciuitati noceat. Atqui huic nihil nocet, nisi quod ob sit legi. Eorum uerò, quæ incòmoda aut infortunia uocant, nihil legi officit: ergo neq; ciuitati, neq; ciui.

Qui morsus est à ueris dogmatibus, ei ad recordationem uacuitatis dolorū & metus sufficiet uel minimum. quale illud:

Sternit humi uentus folia.

Haud aliter genus humanum.

Foliorum uerò rationem obtinent & liberi tui, & ij homines qui acclamāt & collaudant ita, ut fidem mereri uideantur, aut contrà execrantur, aut tacitè repræhendunt & subsannant. Foliorū rationem obtinent & hi, qui famam posteritatis excipient. Hæc enim omnia nascuntur tempore ueris: pòst animus ea deiicit: inde alia ipsorum in locum sylua producit. Breuitas uerò téporis omnibus est communis. Tu autem omnia perinde atque æterna fugis aut appetis,
paulò

paulò pòst moriturus:& cum qui te efferet, alius lugebit.

Sani oculi est, omnia uisilia cernere, & non uiridia tantum uelle, quòd faciunt ij, qui uitio aliquo oculorum laborant. Idem de sano auditu, & olfactu sentiendum, utriq; omnia sui generis sensilia esse promptè appræhendenda: quæ ratione etiam uentriculus ad omne alimétum paratus debet esse, instar molaræ, quæ ad quæcunque molienda parata est. Proinde & mēs sana parata debet esse ad omnia quæ occurrunt. Sed ea q̃ hoc tantum curat, ut liberi sint salui, ut ab omnib. laudentur eius actiones, oculo similis est uiridia, aut denti tenuia tantum uolenti.

Nemo est adeò felix, cui mortuo non sint adstituri quidam, qui malú quod ei obtigisse putatur, haud malè sit consulturus: probus, dicent, & sapiens erat: nōne ad extremum aliquis dicet secum, Et ipse aliquando respirabo ab hoc pædago. Nulli quidem nostrum erat grauis, sed sensu tamen clam nos ab eo sperni. Hæc de bono uiro dicentur.

Nobis quàm multa sunt alia, ppter quæ multi sunt, q liberari à nobis cupiant. Hæc moriens si cogites, eò facilius discedes hinc, reputans te ex ea uita abire, ex qua ij ipsi q ei⁹ sunt participes, quorum gratia tâta certamina sustinui, precatus sum, pcuravi, me uolūt migrare, fortasse aliquid mea morte alleuationis sperâtes. Quid ē, cur diutius hic morari quæras? Nihilominus tñ minus benignus illis discede, mōrem tuum seruans, amicus, beneuolus, propicius: neq; ut is qui abripiatur, sed qui benemoritur, animula facilè se soluente è corpusculo. Eo modo & ab his discedendum est, quib. nos natura accommodauit & miscuit. Dissoluit nunc? dissoluor, & à familiaribus abducor, non reluctans, non uim patiēs. est enim & hoc unum eorū, quæ sunt secundum naturam.

Asuesce, ut in omni re te ipsum perconteris: Heus tu quorsum hoc referēt? A teipso fac initium, teq; primò examina. Memento facultatem motricem corporis intus latere. Hæc est facundia,

dia, hæc uita, hoc est, ut ita dicam, homo.

Nunquam circumiecta uasa animo
 tibi propone, & instrumenta hæc tibi
 afficta: similia enim sunt dolabræ, co-
 tantum differentia, quod adnata
 sunt. Alioquin sine causâ, quæ ea
 mouet & continet, haud maio-
 ri sunt usui, quàm radius te-
 xtrici, calamus scri-
 ptori, flagellum
 aurigæ.

M. ANTONINI IMPERATO-

ris de uita sua

LIBER XI.

Guilielmo Xylandro Augustano
interprete.

HÆc propria sunt animi
 ratione præditi: Seipsum
 uidet, seipsum componit
 seipsum talē, qualē uult,
 efficit, fructus quos fert,
 ipse percipit, (Etenim plantarū fructus,
 atq; etiam animalium, alij percipiunt.)
 suum finem consequitur, quicunq; ui-
 tæ fit terminus: nō ut in saltatione, & a-
 gendis fabulis, alijsq; id genus rebus fit,
 ut si quid offendatur, tota actio fiat irri-
 ta: sed is animus omni in parte, ubicūq;
 depræhendatur, id quod oblatum est, p-
 fectum & nullius rei indigum reddit,
 ita ut dicere possit se suum habere. Con-
 plectitur prætereā totum mundum, eiūq;
 inane circumdatum, figuram eius, infini-
 tatem æui, certis conuersionibus con-
 stantem regenerationem uniuersarum
 rerum contemplatur. Inde cogno-
 scit,

scit, neq; nouum aliquid posteris euenturū, neq; eos qui ante nos fuere, quicq; amplius nobis uidisse: sed quod is qui ē quadraginta annorū, si mēte utatur ferē oīa prāterita & futura uidet in reb. eiusdem formę. Hęc quoq; ei sunt propria, amor proximi, ueritas, uerecundia, ut ni hil seipsa prāstantius ducat, quod quidem ei cum Lege est commune, ita ut ni hil intersit inter reclam rationem, & rationem Iusticię.

Cantilenam iucundam, saltationem, & pancratium contemnes, Si uocē suauē sonantem diuidas in singulos sonos, atq; seorsim de singulis ex teipso queras, an ab eo patiaret uinci: pudore profectō afficeris. Idem de reliquis suo modo intellige. Deniq; in omnib. illis quę non sunt uirtus, nec à uirtute proficiuntur, memento ad partes eorum respicere, diuisioneq; illa in cōtemptum adducere: idq; in usum totius uitę est transferendum.

Qualis est aīa quę parata sit, si iam debeat à corpore solui, & uel extingui, uel dissipari, uel constare. Vt autem sic parata

ta sit, à peculiari iudicio uenit: non ut simpliciter mortem aliquis subeat id q̃ Christiani faciunt, sed bene subductis rationibus & cum grauitate, ita ut & alteri hoc sine uerborū exaggeratione persuadere possis.

Egi aliquid ad societatem humanā cōducens: ergò utilitatem sum cōsecutus. Id semp̃ occurrat, neq̃ unquā desit. Quā tenes artē? Bonus esse. Quānam sit hoc ratione? Si contempler, partim naturā uniuersi partim hominis structurā.

Initiò Tragoediæ prolatae sunt, quæ monerent de ijs quæ accidere hominibus solent, eamq̃ esse rerum naturam, ut sic eueniant. At uerò quib. in scena delectabamini, cur ijsdem offendimini in maiore uitæ humanæ theatro? Videris quidem, quod ita hæc debuerint perfici, quodq̃ ea ferunt etiam ij, qui clamauerunt. Id Cithoron. Et sanè quædam utiliter à poëtis dicuntur, quale est illud in primis.

Quod si dii me negligūt, & liberos.

Rationem habet illud. item.

Nam reb. irasci sanè nihil expedit. &
Fru

Frugiferam uti spicam meæ uitæ me-
 tam. aliâq; id genus. Post Tragœdiâ
 uetus Comœdia illata est, libertatē disci-
 plinæ accommodatam habens, eaq; ip-
 sa haud inutiliter nos monens, ne fastu
 extolleremur. Cuius simile aliquid etiâ
 Diogenes usurpauit. Post has & media
 quædâ comœdia & ad extremû noua
 assumptæ sunt, haud alium ob finem, q̃
 ad studiû artis imitando ostentandæ.
 Dici enim & ab his ipsis quædam utilia,
 non ignoratur: sed tota huius poëscos
 & fabularum, scriptionis intentio quæ-
 nam finem respicit? Quomodo euident
 fit, non esse aliud uitæ propositû ita cõ-
 modû ad philosophadû, ut est id, quod
 nûc tenes? Ramus à pximo amputari ra-
 monô pôt, qn & à tota arbore re secet:
 sic homo etiâ ab uno auulsus hoïe, nō
 pôt nō êt à toto excidisse cætu. Itaq; ra-
 mum quidem alius aliquis, homo scip-
 sum à proximo separat, cum eum odit
 aut auersatur: ignorat uerò êt à tota ciu-
 li societate se eadē rōe abrumpitur. Ve-
 runtamen hoc habemus munere Iouis, q
 hâc societate cõstituit, ut rursus ad cre-
 scere pximo, & explere totû possimus:

Et tamen si hæc auulsio sæpius admittatur, efficit, ut uniri iterum atq; coalescere haud facile possit id quod erat auulsum: tum uerò, quòd fatent plátatores, non eadem est ratio rami qui ab initio floruit cum arbore, mansitq; in ea, & eius qui amputatus, rursus deinde est insitus.

Oportet igitur in eadem arbore esse, etsi non idem cum omnibus sentias.

Qui tibi secundum rectam rationem procedenti impedimento sunt, ut auertere te à recta actione nō possunt, ita neque tua erga ipsos beneuolentia depellant te: utrobique te ipsum eundem serua, ut non modò in iudicando cōstantiā, & agēdo, sed & aduersus eos q te phibere conantur, aut aliās indignantur, māsuetudinē tuearis. Haud em̄ minus infirmi est illis irasci, q̄ desistere ab actione, & concidere metu perculsum: utrunque est eius qui ordinem suū deserit, quod alter metu facit, alter odio cognati sibi, & amici natura.

Nulla natura arte inferior est: quippe cū artes sint naturæ imitatrices.

Quod

Quod si est, utiq; natura omnium perfectissima & omnia comprehendens, artium solertia nequaquam cedit.

Porro omnes artes præstantiorum gratia faciunt uiliora: ergo & communis natura. Atq; hic est ortus iusticiæ: ab hac reliquæ uirtutes dependent: non enim constabit iusticia, si uel rebus suapte natura neq; bonis neq; malis nimium tribuamus, uel temerarij, uel errori proclives erimus.

Non ueniunt ad te res eę, quarum fuga uel appetitu perturbaris, sed tu quodam modo ad eas accedis: iudicium ita que de ijs quiescat, ita et ipse quiescent, & neq; sequeris eas, neq; fugies.

Animus globo similis est, figuræ æquabilis, quando neq; effert se, neq; contrahit, sed lumine fulget, quo in omnibus rebus ueritatem cernit, & in se quoque ipso.

Contemnor ab aliquo: uiderit. ego curabo, ne quid contemptu dignum agam aut loquar. Odit me aliquis: uiderit. Ego quidem omnibus sum placidus & beneuolus, atq; eo ipso promptus ad

ostendēdos alijs suos errores: neq; hoc exprobrādi causa, aut ut patientiam ostentem meam, sed ingenuè & probè. Quantus erat Phocion, nisi id ipsum præ se tulisset. Intus enim omnia oportet rectè habere, & à dijs conspici hominem nullam rem indignè ferentē, aut quiritantem. Quid enim mihi mali accidit, si alius id agit, quod est naturæ tuæ commodum? nō accipies id quod nunc naturæ uniuerſi est opportunum, cum sis homo eò destinatus, ut communi utilitati inseruias?

Qui contemnunt se mutuò, iidem mutuò se demerentur: & qui mutuò de primatu contendunt, mutuò sibi concedunt.

Quam putidus est, & falsus ille, qui dicit: Statui simpliciter tecum agere. Quid agis? non erat hoc præfari opus: ipsa res hoc ostendet. Statim ipso in uultu inscriptus debet esse sermo, ac statim ex ipsis oculis apparere: Quemadmodū ex aspectu amatores sensum sui amari statim cognoscunt. Omnino uir bonus & simplex hircosi debet aliquid simile

mile habere, ut qui ei adest, uelit, nolit, tñ eius simplicitatē depræhendat. Ostentatio aut simplicitatis, insidiæ sunt rectæ: neq; uerò quicq̃ turpius est subdolis ac infidis congressib. Hoc oīm maxime fugito. Bonus, simplex & mansuet⁹ uir, hæc oīa ī oculis habet, neq; ea latet,

Rectissime uiuēdi facultas ē in tuo aīo posita, nimirū ut res neq; bonas neque malas, in nullo ponas discrimine. Id fiet, si unamquamlibet eorum contēpleris diuissim, & ratione totius, memor nullam earū in animis nostris de se posse excitare opinionē, neq; ad nos uenire: sed ipsas quidē quiescere, nos autem esse, q̃ de ijs iudicia faciamus apud nos, easq; nobis quasi depingamus: cū liceat tñ aut oīo nō depingere illas, aut si hoc oīo sit admissum statim delere. Exigui temporis attētio hæc est, inde finis erit uitæ. Quid obstas, quo minus hæc rectè habeant? Quæ si sunt secundū naturam, gaude illis, & erūt facilia: si cōtra naturam, quære quid sit tibi secundum naturam, atq; id contēde, & si gloria carcat. Ignoscēdū ē. n. oī ei, q̃ suū q̃rit bonum.

Vide unde uenerint omnia, ex quib. constent, in quod mutantur, qualia sint inde futura, tum nihil mali eis accidere.

Primum, quis mihi ad eos respectus. Nati sumus in uicē un⁹ alterius gratia. Alia autem ratione natus sum ut ipsis pręsim, sicut aries gregi, aut taurus armento.

Rem altius repete. Si nō constat mūdus ex atomis, utiq; natura eum gubernat. Quod si detur, utiq; deteriora præstantiorum gratia sunt: hæc uerò, unum propter alterum.

Deinde, quales illi sunt in mensa, lecto, alibi? Maxime autem, quib. illi sunt necessariò opinionibus addicti, & quāto cum fastu agunt sua.

Tertium est. Si rectè faciunt hæc, nō est indignè ferendum: sin secus, at non sponte, sed ignoratione peccant. Omnis enim anima inuita priuatur cum ueritate, tum eo, ut possit cum uno quolibet ut est dignum, uiuere. Itaque dolore afficiūtur, si iniusti, ingrati, auari, omninoq; iniuriy erga alios dicantur.

Quartum est. Ipse quoq; in multis de
linquis,

linquis, esq; ipsorum similis: ac tamen si quibusdam peccatis abstines, tamen habitum ea faciendi habes, ac uel metus, uel gloriolæ consecrandæ causa, aut aliud ob malum, abstines similibus peccatis. Quintū ne hoc quidem satis scis, an peccent. Quædam enim ordine fiūt. Omnino autem multa experiri opus ē, antè quàm certum aliquid de aliorum actionibus statuas.

Sextum. ut maximè stomacheris, tamen uita hominum est momētanea, ac paulò pòst omnes morimur.

Septimum. Non actiones ipsorū nobis molestiam exhibent, cū eæ sint in ipsorum animis: sed nostræ opiniones. Itaq; tolle uoluntatem iudicandi de re aliqua tanquam mala: simul sustuleris iram. Quomodo, inquis, tollam? Si re-putes, non esse rem turpem. Nam nisi sola turpitudine malum esset, tu quoq; necessariò multis modis peccares, fieresq; latro, & omnia tentares.

Octauum. Multò grauiora adferunt dolor & ira, quam ob aliorum peccata concipimus, quam ipsa illa, ob quæ

rascimur & dolemus.

Nouū mansuetudo, si genuina sit, nō adscititia aut fucata, inuicta ē. Quid uerò uel extremæ libidinis homo tibi faciet, si constanter mansuetudinem serues, ac si res ita ferat, placidè eum hor-teris ac doceas eo ipso tempore, uacās huic rei tum, cū is te lædere nititur. Si dicas, Noli fili, ad alias res nati sum⁹: ego quidem non lædar, sed tu: idq; ei aperte & integrè ostendas, neque apes, neq; ullum aliud eorum quæ ad cœtū apta sunt natura animalium ita agere. Oportet autem neque irridendi, neque conuitiandi causa hoc facere, sed amanter, atq; ita ut ne cor mordeatur, nè e ocio abuti uidearis, ac ne quis adstans miretur, sed ut cum solo, ita loqui debes, etiam si alij adsint. Horum nouem capitulorum memento, tanquam à Musis si ea dono accepisses. Ac incipe tandem homo esse, dum uiuis. Tā uerò cauendum ne irascaris eis, quàm ne adularis: utrunque enim à societate est alienum, & damnosum. In promptu tibi sit ira accedente, non iram esse uiri, sed man-

suetudinem: id ut humanius, ita & uiril
 us est, requiritq; robur, neruos, & forti-
 tudinem: quæ non sunt apud indignan-
 tes & morosos. Nam quanto propinq-
 uor est mansuetudo uacuitati affectuum,
 tanto & potentia: ac quemadmodum
 dolor, in impotêtes cadit, sic & ira. Vter
 que enim uulnus accepit, & herbâ por-
 rexit. Quod si lubet, etiam decimum à
 duce Musarum donum accipe: nempe;
 Infani esse, uelle ne prauī homines pec-
 cent. qui enim hoc petit, id petit, quod
 fieri nō pōt. Alijs uerò cōcedere ut sint
 mali, modò ne in te peccent, ingrati est,
 et tyranni.

Quatuor potissimum motus animi
 continenter sunt obseruandi, ac, si eos
 deprehenderis, inhibendi. Primò, ut di-
 cas. Hæc cogitatio non erat necessaria.
 Alterum, hoc facit ad societatis dissolu-
 tionem. Tertium, Hoc non ex te dices:
 nam non à te dicere, inter absurdissima
 est reputandum. Quartum: tibi ipsi ex-
 probra, esse hoc eius, qui diuiniore sui
 parte uincatur, & cedat ignobiliori &
 mortali parti, corpori scilicet & eius
 crassīs uoluptatibus. m 4

Aëreū, & oēs igneę particulę quę cōmixtę sunt tuo temperamto, et si natura sursum efferantur, tamen ut obediāt ordini uniuersū, ab ipsa mixtione continentur. Similiter omne terreum in te, & humidum, cū natura sua deorsum ferantur, tamen in sublimi manēt, non in suo naturali loco. Adeo elementa uniuerso obtemperant, ac si quod destinentur per uim, manent, donec dissolutionis rursus canat classicum. Nonne igitur iniquum sit, solam tuam rationem nolle obedire, suūq; locū indigne ferre. Et quidem nihil ei uiolentum imponitur: ea modò, quę eius naturę conueniunt. Et tamen ea non sustinet, sed in contrarium fertur. Motus enim ad iniusticiam, luxuriam, iram, dolores, & metus, nihil aliud est, quàm secessio à natura: & cū animus aliquid eorum quę eueniunt indignè fert, tunc quoque suū locum deserit. Etenim ad equalitatem & pietatem cōstructus est haud minus, quàm ad iusticiam: quia & hę species sunt uirtutum, quibus benè defenditur societas humana, imò etiam antiquio-

res ipsis iustis actionibus.

Qui non eundem per omnem uitam propositum habet scopum, is unus & idem esse, p totā uitam nequit. Non satis est, id quod diximus, nisi & hoc addatur, qualem esse oporteat eū scopū. Quemadmodum enim non est similis de bonis utcunque plurium opinio, sed quæ est certorum quorundam communis: ita & scopus ciuilis, & communitatem respiciens est statuendus. Ad hūc qui oēs suos animi impetus direxerit, omnes actiones similes reddet, eoq̃ mō semper sui erit similis.

Murem montanum, et domesticum huiusq̃ pauorem & fugam.

Socrates, & uulgi opiniones, Lamias uocabat, puerorum terriculamenta.

Lacedæmonij peregrinis sub umbrā sedē adsignabāt in spectaculis, ipsi quo uis loco sedebant.

Socrates Perdiccæ quærenti cur nō ad ipsum ueniret, respondit: ne turpissimo interitu peream. hoc est, ne beneficio affectus, id non possim compensare. In Ephesiorum literis erat hoc præ-

ceptum, quod iubebat quotidie reminisci alicuius ex antiquis, qui uirtutem coluissent.

Pythagorei manè nos cœlum aspice re iubebant, ut recordemur eorum, qui semper suum officium præstant: itē ordinis, puritatis, & simplicitatis nudæ: astris enim nullum est uelamentum.

Memento qualis fuerit Socrates, cū pellem præcingeret, cū Xáthippe ueste sumpta processit: ac quæ dixerit socijs Socrates pudore affectis, ac recedētibz, cum uiderent eū in isto ornatu.

Nūquàm scribere & legere alios docebis: nisi ipse prius didiceris: id multò magis inuita est præstandum. Seruus es, ratione cares. tū charū cor mihi risum sustulit. Virtuti grauibz facient conuicia urbis.

Insani est, ficus hyeme quærere. Tale est puericiam quærere præteritam.

Epictetus puerum osculatus, interius cum eo se collocutum dixit.

Fortassis cras mortem obibis. Abominaris hoc: nihil dictu graue est, inq̃t, quod aliquod opus naturæ designat: ni

fi

si abominere, quod spicæ metuntur. Vva primùm cruda, deinde matura fit, pòst passa: hæc omnia rei sunt mutationes non in nihilum, sed in id quod iam non est.

Nemo (ut dicebat Epictetus) latro est uoluntatis. Ars autem, ait idem, inueniēda est in adfentiēdo, utq; impetus animi seruentur, ita ut habeāt aut adiunctam exceptionem, spectēt societatem & dignitatem.

Cupiditate omnino abstinendum est, neque inclinandum ad ea quæ non sunt penes nos.

Itaq; inquit, non de leui re, sed de infania certatur, nisi Socrates dixit. Vultis ne compotes rationis animos habere, aut non? uolumus. Cuiusmodi, bonos ne an prauos? sanos. Cur ergo nõ quæritis? Quia habemus.

Quid igitur contenditis?

M. ANTONINI IMPERATO-
 ris de uita sua
LIBER XII.

Guilielmo Xylandro Augusto
 interprete.

Omnia ista, quæ per circuitus temporum adipisci optas, iam nunc habere potes, nisi tibi ipsi inuides: hoc est, Si omne id quod prætere rit, omittas, uturum prouidentie committas, id modò quod præsens est, dirigens ad sanctitatem & iustitiam: alteram, ut boni consulas ea quæ tibi fatum tribuit (etenim id natura tibi attulit) alteram, ut liberè ac sine ambagibus ueritatem loquaris, agasque secundum legem, & ut dignum est. Non impediat autem te neque aliena malitia, neque opinio, neque uox, neque sensus circundare tibi carnis. Id enim curet, quod afficitur. Itaque iam in exitu cum sis, tantum mentem tuam, idque quod est in te diuinum, ueneraberis: neque morrem metues, sed nequando uiuere non secundum naturam incipias.

incipias. Sic homo eris dignus mundo qui te protulit, neq; amplius eris tanquam peregrinus patria tua, admirans ea quæ quotidie eueniunt, neq; de hac uel illa re dependebis.

Videt deus omnia mentes nudas à uasis materialibus & corticibus istis atq; repurgamentis. Sola enim sua intelligētia sola ista cōtingit, quæ ab ipso huc de fluxerūt ac deriuata sunt. Quod ipsum tu, quoque si facere asuescas, magna ex parte efficies, ne ita circūtrahare. Qui enim nō aspicit carnem circumiectam, occupatur in ueste, domo, gloria, reliquisq; exterioribus ac quasi tabernaculo contemplando.

Tria sunt ex quibus constas: corpus, anima, mens. Priora duo tātum ea ratione tua sunt, quòd eorum curam geris: Tertium solum uerè tuum est, quod si separet à te. Quæ alij dicunt aut faciunt aut quæ tu ipse, aut quæ te futura perturbāt, aut quæ corpori tibi circundato, uel animulæ unà natæ præter tuam uoluntatem accidunt, ac quæ fluctus externarum rerum uoluit: Ita ut intellectus ab

illis rebus, quæ fato unà sunt, exemptus liberā apud seipsam uitā uiuat, agens iūsta, probās euēta, dicens uera, si inquam remoueas à menteres quæ ei consensū quodam naturæ adhærent, item cōfuturum & præteritum tempus, efficies ex teipso globū, qualis ille Empedocleus.

Se solo exultās, totus teres atq; rotūdus: Disces id tātū uiuere q̄ uiuis, hoc ē. in præsentia. Ita fiet, ut q̄ ad finē usq; uitæ tibi superest, possis absque peturbationibus generosè, & geniū tuū p̄bās atq; amās exigere. Sæpenuerò mihi mirari subiit, quidnā esset rei, q̄ homines cū seipsos magis q̄ quenquam aliū diligat, tñ suam de sese existimationem minoris ducant quā aliorum.

Quòd si quis Deus, aut prudens præceptor mandet, ne quid homo apud se ipsum cogitet animòue concipi at, nisi id statim sit prolaturus, certè ne unum quidem diem id toleret: adèd magis ueremur, quid proximus de nobis sit existimaturus, quā quid ipsi nos.

Qui fit, quod Dij, cum oīa pulchrè & humaniter ordinauerint, hoc unū neglexe-

neglexerint, quod nonnullos homines
 apprimè bonos, ac in quos in plurimus
 suam erga deum pietatem quasi tesseris
 fecerunt testatam, unū inq; sese familia
 res multis pijs actionibus & sacrificijs
 effecerunt, semel fato functos non redu
 cunt, sed omnia extingui sinunt. Id autē
 si ita ē, scias deos aliter instituturos fuis
 se, si aliter fieri expediuisset. Nam si erat
 iustum, erat utiq; etiam possibile: ac si
 erat secundum naturam, certè natura id
 tulisset. Quòd ergò res nō ita habet (Si
 tamen non ita habet, id tibi faciat fidem
 non fuisse ex usu, ut aliter quàm est fie
 ret. Vides enim ipse quoque te, dū hoc
 scrutaris, cum Deo de iure disceptare.
 Atqui non hoc modo cū dijs colloque
 remur, nisi eos optimos esse & iustissi
 mos putaremus. Si autem tales sunt, ni
 hil certè in rerum dispensatione iniuste
 ac contra rationem neglectum prætere
 runt.

Ad sue fac te ad ea etiam, de quibus de
 speras. Etenim læua manus, cum ad alia
 obeunda sit inhabilis, propterea quod non
 consuevit: tamen frænum fortius quàm
 dextra continet.

Qualé te corripiet mors corpore et animo? Considera uastitatem æui quod ante & post te est, breuitatem uitæ, materiæ imbecillitatem: causas ipsas ab integumentis nudas inspice:

Quò referantur actiones uide: quid dolor, uoluptas, mors, gloria, quis sibi ipsi occupationum sit causa. Neminem ab alio impediri, omnia opinionib. constare.

In usu placitorum similem oportet esse pancratiastræ, nõ gladiator: hic enim enssem quo utit si deponit, interficitur, alter uerò manum semper habet paratã, eamq; ut ex usu est conuertit.

Huiusmodi res considerandæ sunt, diuisione earum facta in materiam, formam, & respectum. Quanta est potentia hominis? Cui licet nihil aliud facere, q̃ id, quod deus sit laudaturus, & amplecti omnia quæ ei Deus obtulerit.

Quod ad naturam consequitur, eius causa dei non sunt culpandi, (nam neq; uolètes, neq; inuiti peccât) neq; hoïes.

Quàm ridiculus est & perigrinus, qui ratur ea quæ in uita fiunt.

Om-

Omnia sunt aut necessitas fatalis, atque ordo ineuitabilis, aut prouidentia placabilis : aut confusio inanis & nulum habes perfectum. Quòd si est necessitas ineuitabilis, quid reluctaris? sin prouidentia quæ admittit placationem, dignum præbe teipsum diuino auxilio. Sin confusio est, cui præsit nemo, contētus esto, q̄ in tanto rerum fluctu ipse in te habes mentem : quòd si te abripiat æstus, abripiat sanè corpusculū, animulam, ac reliqua: mentem quidem nō abripiet. Quasi uerò lumen candelæ tanti sperluceat dum extinguatur, neq̄ splendorem amittat: Veritas autem in te, & iustitia, & temperātia ante obitum tuū extinguī debeat.

Si quis de se opinionem peccati præbeat, cogita: ecq̄d nosti, sitne peccatū? ac si peccauit: quid si ipse seipsum damnet, idq̄ perinde est ac suum ipsius lædere oculum. Qui autem prauos peccare non uult eius similis est, qui non uult ficum in suo fructu succum ferre, infantes plorare, equum hinnire: ac si quæ sunt alia necessaria. Quid enim aliud fa-

ceret, qui hunc sibi habitum contraxit. Si igitur trux est, cura eum morbum.

Si non conuenit, ne agas: si non est uerum, ne dicas. Tui animi motus ita sint compositi, ut omnia circumspectas. Cogita, quid sit quod cogitationem tibi commouet: idque excute diuidendo in causam, materiam, respectum, tempus, intra quod ea res desinet. Senti uel tandem, esse aliquid in te praestantius ac diuinius quam ea sunt, quae affectus ciēt, ac quae te mouent. Quid enim est intellectus? num metus, nū suspicio, num cupiditas, num aliquid aliud tale?

Primò cogita nihil frustra esse agendum, neque quod non aliquò referatur: deinde, ut non aliò quàm ad societatem humanam referatur. Paulò post nusquam eris, neque quicquam eorum quae nūc cernis neque quisque eorum qui nūc uiuunt. Omnia enim nata sunt ita ut mutentur, uertantur, & pereant, ut in eorum locum alia nascantur. Omnia opinione consistunt: haec autem est in tua potestate. Tolle igitur, cum lubet, opinionem, eritque tibi tanquam praemontorium praeteruecto omnia serena, & linus fluctibus uacans. Nulla, quaecumque ea sit

actio malū aliquid patitur, si suo tempore desinat: sicut neq; is, qui agit, ea rōe aliquid mali accipit. Itidem & corpus omnium in uniuersum actionū, quod est uita, si suo tempore desinat, nihil mali ea ratione patitur: neq; is qui opportunè finem facit seriei isti actionū, malū aliqd' fecit. Tēpus uerò debitū, & terminū natura cōstituit: aliquādo ēt priuatim ut in senectute: oīo aut uniuersi natura. Cuius quidē partib. mutatis, semper recens & uigēs mundus perdurat. Séper uerò id pulchrū ē & speciosum, qđ cōducit uniuerso. Finis itaq; uitæ, singulis mala quidē eē nō pōt. q̄ppe cū nō sit turpis: quippe nec uolūtate ē nostra depēdens, & à societate nō aliena. Bona aut fit: cū & opportunè fiat respectu uniuersi, & pro fit, & diuinitus accidat. His cogitatis, tria hæc in p̄mptu habe. Primū ut in agendo cures, ne quid frustra agas, aut secus quàm ipsa iustitia egisset: in rebus extrinsecus accidentib. eas fortunæ nutu, aut p̄uidētia obtigisse: quarū neutra ēīcufanda. Secūdū, quale unūquodlibet à priuatione fuerit usq;

dum animam accepit, indeq̃, donec eā reddidit: ex quibus conflatum sit, & in quā dissoluatur. Tertium, sursum elato animo humanas res intueri, earumq̃ multiplicem uarietatem: quā multa circum in aëre & in æthere habitēt: eaq̃ te uisurum, quoties in sublime attollaris: ut sint omnia. unius speciei, & breui tempore durent. Hisne superbimus?

Eijce opinionem, & saluus es. nemo id prohibebit.

Rem aliquam molestè ferēs, oblitus es omnia fieri secundum uniuersi naturā, & quod peccatum sit alienum: præterea omnia ita ut nunc sunt, semper facta esse, & futura, nūc q̃ fieri ubiq̃: item quā homini sit cū uniuerso genere hominū coniunctio: nō ea sanguinis aut seminis, sed mentis communicatio. Oblitus es etiam mentem uniuscuiusq̃ esse Deum, & inde fluxisse: nihil cuiq̃ proprium esse, sed illinc & foetum, & corpusculū & ipsam animulā uenisse. Oblit⁹ es oīa uersari in opinione, q̃ id tm̃ qd̃ præsens est, unusquisq̃ uiuit, & amittit.

Crebrò apud animū tuū recole eos q̃
certis

DE VITA SVA LIB. XII. 197
certis de rebus nimium sunt indignati,
qui maxima gloria, calamitate, inimici-
tia, aliâue quacûq; fortuna effloruerût:
deinde quære, ubinam sint ista: nempe
fumus sunt, & cinis, & sermo. aut ne hoc
ipsum quidem. Simul ad mentem tibi
accidat, qualia sint omnia. Vt Fabius
Cattullinus rure, Lucius Lupus in hor-
tis obiit, Stertinius Baijs, Tiberius Ca-
preis, Velius Rufus

Et omnino opinionis causa discriminẽ
in rebus indifferentibus statutum. Tum
quàm uile sit omne quod resistit. Item
quanto magis sit philosophiæ consenta-
neum, in data materia tueri iustitiam,
modestiã, ac simpliciter dijs obsequi. Fa-
stus enim qui superbiæ uacuitatem o-
stentando exercetur, omnium est gra-
uissimus.

Qui quærit cur Deos colas, quomo-
do eos uideris, aut esse deprehenderis,
ei respondebis, primùm esse eos uiles:
deinde absq; hoc sit, tamen animam me-
am cum non uideam, nihilominus ma-
gnifacio: ita Deos quoq; ex uiribus eo-
rum quas identidem percipio, cùm esse

esse intelligo, tum ueneror. In cò sita est
 uitæ salus, ut singulas res totas intuea-
 ris, quid in ijs formæ sit, quid materiæ:
 toto aîo age ut iusta agas & uera dicas:
 Quid enim superest, q̃ ut fruaris uita bo-
 nis bona annectédo, ita ut minimũ spa-
 cium intermittas. Vnũ est lumen solis, èt
 si interceptiatur parietibus, muris, alijs q̃
 innumeris rebus. Vna est communis na-
 tura, etsi certo modo affectis corporib.
 infinitis distincta. Vna anima, etsi natu-
 ris innumeris, proprijs q̃ circũscriptio-
 nibus distributa uideatur. Vna èt mens,
 etsi discreta uideat̃. Reliquæ proinde di-
 ctorum partes, tanquam spiritus & sub-
 iecta insensata, & inuicẽ nihil cõiunctio-
 nis habentia, tamen ipsa quoq̃ à mente
 & eius potentia continentur. At pecu-
 liariter intellectus eiusdem generis ad-
 iungit se naturis, neq̃ à societate diuel-
 litur. Quid quæris? ut uiuas? Id est sen-
 tire, appetere, crescere, desinere, loqui,
 cogitare. Quid horũ desideratu dignũ
 est? Quod si uilià sunt oîa hæc, ad extre-
 mũ te cõfer, népe ut sequaris rationem
 & Deũ ducem. Sed utrum huic institu-

to pugnat, ægrè ferre aliquid, an uerò mors id abolet?

Quanta pars immensè infiniti equi attributa est unicuique? celeriter ea in æternitate euanescit. Quanta pars uniuerſi? Quantaque est uniuerſi? quātula in glebula terræ repis? Hæc omnia tecū cogitans, nihil animo magnum concipe, hoc tantum, ut ductu naturæ agas, & feras quæ communis fert natura. Id cura, quomodo mens tua seipsa utatur: in hoc enim sunt omnia. Cætera sine à uoluntate dependeant, siue secus, mortua sunt, fumusque.

Id maximè ad contemptum mortis facit, quod hi et, qui dolorē in malis, & uoluptatē in bonis duxerūt, tamen eā dei spexerunt. Qui id tantū boni nomine dignatur, quod est opportunum, ac cui perinde est pluresne an pauciores secundum rectam rationem præstiterit actiones, neque in aliquo ponit discrimine, longiorēne an breuiori tempore mundum contempletur, ei mors nequaquā est terrori. Heus tu, ciuis fuisti in hac magna urbe, quid attinet, utrū quinquēnio?

Etenim quod secundum leges, id omnibus est æquum. Quid ergo graue accidit, Si te urbe emittit dominus: non is quidem iniustus iudex, sed natura quæ te introduxit: perinde ac si prætor histrionem emittat è theatro, in quod eū introduxerit. Quod si is dicat, se non quinque, sed tres modò actus recitasse, rectè dicet. At uerò in uita tres actus fabulam implèt: finem enim is determinat, qui & cōcretionis olim fuit, & nūc est dissolutionis autor. Tu neutrius es causa. Discede igitur æquo animo: nam & is qui te dimittit, propicius tibi est.

M. ANTONINI PHILOSOPHI
Imperatoris, de Vita sua Librorum
Finis.

GVLIEL. XYLANDRI AV-
gustani in Marci Antonini
de uita sua libros,
Annotatio-
nes.

Haud ingratam rem lecto-
ri, neque à meo institu-
to alienam facturus mi-
hi uideor, si principio de
autore nonnihil expo-
nam: nam de operis ipsius dignitate
atque usu, in præfatione ea quæ uisa fue-
runt referenda posuimus. Scriptum est
à Mar. Aurelio Antonino Vero, Impe-
ratore Romano, eo, qui philosophi co-
gnomen tulit. Cuius quoniam ex-
tat uita, per scripta à Dione nostro, Epi-
tomæq; Xiphiliniæ inserta, itemq; à
Iulio Capitolino, & alijs, ea modò addu-
cam, quæ ad propositum nostrum, (id
autē est, ut operi nonnihil lucis ad fera-
mus) uidebūtur sufficere. reliqua ex ijs,
quos dixi, petantur libris. Primò quod
in operis inscriptiōe posuimus **M. AN**
TONINI PHILOSOPHI, cogno

mentum in Græco non erat additū: est
 autem euitandæ obscuritatis causa à no-
 bis adiectum. Duo enim fuere. M. Ant.
 Imperatores, quorū alter pius, alter Phi-
 losophus cognominatus est. Scriptū ef-
 se hoc opus à posteriore, cū plurimis
 alijs argumentis, quæ in promptu sit ex
 utriusq; historia colligere, tum Suidæ te-
 stimonio cōstat. eius hæc sunt uerba in
 uocabulo *μάρεκα·δτ·ἐγραφε τὸ ἰδίον βιβλ.
 διαγαγὴν, βιβλίοις. ι β.* Hoc est. Scripsit
 hic de uita sua libros duodecim. Quod
 idē cū inscriptione nostra, *τῶν εἰς αὐτὸν
 βιβλία. ι β.* Operæ preciū porrò esse arbi-
 tror, nō nihil de genere & affinitatib. ei⁹
 cōmemorare: quādo ipse libro primo
 suorū familiariū mentionē facit. Adria-
 nus Imperator, cū liberos nullos sustu-
 lisset, adoptauit L. Ceioniū Cōmodū Ve-
 rū, cui ea ex adoptione Aelij & Cæsaris
 cognomina obtigerūt. Hic uiuēte etiā-
 nū Adriano decessit uita, filio eiusdem
 noīs relicto. Itaq; Adrianns ut successo-
 ré dignū relinqueret reipub. T. Aureliū
 Fuluiū Antoninū (qui & successit ipsi,
 & pius est cognominatus) adoptauit, ad
 op-

optandosq; ei prætereadedit Veri quē
 diximus superstite filiū, & M. Anton. q
 deinde philosophus ē appellatus. Erat
 hic (uti mox demonstrabimus) necessita
 te iunctus T. Aurelio Ant. uterq; defun
 cto Antonino pio, summæ rerū præfuit,
 donec L. Verus, L. F. rebus bellicis egre
 giè gestis, bello Marcomannico apud
 Altinū apoplexia uitam claudens, An
 tonino philosophi Imperiū collega uac
 uū reliquit. Cæterū Anton. pio uxor
 fuit Annia Faustina Galeria. filia Annij
 Veri, clarissimi uiri, q̄etbis Cōsul, (apud
 Xiphilinū sub finē Adriani legit tertiū
 Cōsulatū obuiſſe, haud scio an mēdo
 ſe) & urbis p̄fectus fuit. Ac qm̄ mētio Xi
 philini incidit, obiter annotandū puta
 ui, q̄ in editione Xiphilini cū Dione no
 ſtro editi eo facilius me fefellerat, quod
 illū ipse non cōuerteram, ea modo cor
 rexi quæ erant malè interpretata, idq; p
 perans. Nempe ubi est de M. Antonino
 philosopho, ἀννίῳ βίρρῳ τοῦ τοῦ ὑπατεύσαν
 τος καὶ χιλιάρχου τοῦ ἑγγονος, & in Lati
 no, filius Annij Veri, qui iij. Consul, ac
 Tribunus militum fuerat : legendum
 αὐτῷ ὑπὸ τοῦ τοῦ, ut dixi, uideri ex Capitolino.

posse certè πολιαρχήσαντ', non χιλιαρχήσαντ'. scribi: porrò Latinè legendum Nepos (hoc enim est ἔγγον') Annij, Veri, qui iij. Consul, & præfectus urbis fuerat. Ita Capitolinus habet, & cōsentaneum est rationi. Enimuerò Annus iste Verus, auus paternus fuit Mar. Antonini Philosophi. Habuit enim filium Anniū Verum, qui in prætura obiit, eius uxor fuit Domitia Caluilla, Calpurnij Tulli bis Consulis filia. His natus fuit M. Antoninus Philosophus, qui etiam Catilij cognomen tulit, à proauo materno. Porrò habuit M. Antoninus Philosophus in matrimonio Faustina, T. Antonini pij, & amittæ suæ Annæ Faustinae Galeriae filiam. Suam aut filiam Lucillā L. Vero collegæ nuptum dedit.

Hoc addédū, An. V.C.DCCCCXII. à nato autem seruatore nostro, CLXII. Antoninum philosophum accepisse imperium.

In Librum I.

Ab auo meo Vero didici.) παρὰ τοῦ παπποῦ ὧν ἐστ. uerbum ἑμαυτοῦ, aut aliqd tale, subintelligitur: idemq̃ in omnib. sequen

sequentib. particulis. Ego addédum de
meo singulis periodis aliquod uerbū cē
sui. Nam (nisi fallor) uoluit hoc libro o-
stendere, quā potissimū in re singulos
suorum cū necessariorum, tum fami-
liarium admiratus, imitatusq; esset.

Ne auriga prasinus) Quatuor genera
fuerunt aurigarum apud Romanos, di-
stincta coloribus, albo, rufo, prasino
(qui est porraceus, nimirum uiridis) &
ueneto. Paret hoc ex Dionis Nerone.

A Diogneto.) Operam prætereā pin-
gendo sub magistro Diogeneto (fortē
Diogneto) dedit. Iulius Capitolinus:

Nec animi causa coturnices ὀρνυγο-
τροφίαι. Hæc ipsa uerba sunt apud Suidā
in uoce ὀρνυγοκόπη. non tamen ex-
plicata. Ludi quidem genus ibi descri-
bit, in quo coturnices in gyrum collo-
atæ præcuterentur &c. citatq; locos
c Platone illius ludicri mentionem cō-
inentes. Existimo igitur ὀρνυγοτροφίας
ēut ὀρνυγοκοπίας uerbo prouerbialiter
omnia ludicra, & inania exercitia auto-
res intellexisse.

De contemplationibus) περί θεωρη-

μάτρωρ qualia sunt in physicis, ac præsertim mathematicis, ubi null^o usus, & effectus, sed cognitio tantum requiritur. Exercitijs dediti, ac laboriosi. τὸν ἀσκηλὴ καὶ ἢ ἔργον ἐργάζονται. fortè ἐν ἐργατικόν. Sēsui tamen uideor consuluisse.

& Astrologia) in Græco quidem est ἀστρολογίας, quod est facetijs, & urbanitate in dicendo. Ego tamen ἀστρολογίας legi ac uerti. Nā uidetur loqui de disciplinis istis, quæ eo nomine malè audiebāt, q̃ plus ostentationis, & inanis studii ac laboris q̃ fructus & uere utilitatis haberēt: in quib. numeratā fuisse ἀστρολογίαν, & adhuc à doctis multis numerari, satis notum est.

certamq̃ constantiam) ἀναμφιβόλως ἀκύβδουτον. Cubus alioquin constantiae signum est apud philosophos, ideoq̃ in Timæo Platonis Cubo terra conferitur, ut eleméntorū stabilissimo. Sed quæ tessæ luditur, ac multiplices sunt, uarij q̃ earū casus. ea rōe inconstantiae τὸ κυβόειν tribuitur, ut sit ἀκύβδουτον, quod cōstāter persistit, neq̃ facile mouet aut circūuoluitur. Itaq̃ et D. Paulus monet,
ut

ut *κυνέας τῶν ἀνθρώπων* caueamus, hoc ē,
ne omni uento doctrinę circumaginos,
& in errores abripi patiamur.

In sexto) *Ξεῖς*, lego *Σέξ*. Sextus phi-
losophus, quo usus est plurimum Anto-
ninus fuit patria Chæronέsis, nepos Plu-
tarchi.

Erga priuatos) *φ* in Græco sequit, *καὶ*
τὸ ἀθεώρητον τῶν διορθώων, conuertissem, si
intellexissem. Malui itaq; asterisco nota-
re, quàm arroganter aliquid facere. Su-
spicor uelle cū loqui de uacuitate fastus
& arrogantia. Per eundem cognoui
Thraseam) egregia uirtutum ac constā-
tia exempla. De Thrasea est apud Tac-
itū, Dionē, Suetoniumq;: ut & de Helui-
dio, Reliquorum uitæ sunt apud Plutar-
chum. Magisq; erroris securā) *ἀδυσπρό-
φου μᾶλλον ἢ διορθωμένης*. Infra lib. secundo
apertius hoc dicitur. *ὁρθὸν εἶναι χρὴ, ὅχι ὁρθὸν
μεινόν*. Neq; obuijs quibusq; cogit) sen-
sum extuli. Græca enim sunt corrupta.
ἀλλ' ὅ μόνον τὸ προαπέστημόνον τὸ uidentur
abundare.

adulationem compescebat.) *ἐπ' αὐτῷ*
σαλῶσαι. credo scriptū fuisse *συσαλῶσαι*.

Quippe uir quid ex usu.) καὶ τοῖς τοῖς τοῖς
ἀνθρώποις uitiosè, lego, καὶ τοῖς τοῖς τοῖς, καὶ ἀν-
θρώπου.

Nó utebat̃ alieno tépore.) diui nauí
hoc loco, (ὅτι γὰρ ἀνωρεῖ λείπει. qđ est fortè
ἀ λείπει.) sicut & in sequuti periodo. ubi
quidē pro τόπου & πρώτου legi. & ubi est
ad sudorem usq̃, planè nó intelligo. sunt
enim salēbrosa hæc.

Sicut Chresæ.) ὡς περιχρήσῃ. soleo asteri-
sco notare, quæ manca suspicer. forte
est, quó utaris. χρήσῃ. mutilus est locus.

Hæc in Quadis.) puto solitū annota-
re, quibus in locis singula esset commen-
tanus. sic ad finem libri secundi est, Car-
nunt ea esse scripta. Sequétia cum prio-
ribus non cohærent.

In librum II.

Ethic initium uidetur deesse, & ubi
est, ὅτι καὶ αὐταῖς, nihil adest, ad quod illud
αὐταῖς referri possit.

Si quis eatenus eius suauitatem.) τὸ νό-
σιμον est in Græco, quod uocabulum dul-
cedinē significat νόσιμος enim est reditus
in patriam, qua nihil esse dulcius Ho-
merici Vlissis testimonio receptum est.

Vtitur

Vtitur eodem modo Lucianus πέρῃ πρὶν-
 δος· τὰ μὲν γὰρ ὑδὶ τῇ καθαρῳασμῶν καὶ αὐτοῖς
 ὁρᾷτε οἶμαι, ὡς τὸ μὲν νοσιμώτατον τὸ πρὸς κιν-
 ασμῶν ὁ καπνὸς πρὸς λαβῶν, ἄνω εἰς τὸ οὐρανὸν
 οἶχεται.

Anima uaga est.) ἡ δὲ ψυχὴ ῥεμβόος. Est
 autem altera lectio annotata ῥεμβός, quā
 probaui, & secutus sum: neque enim ui-
 detur philosophicum esse, animam rhō
 bo (quæ est figura quatuor æqualium la-
 terum, non tamen rectangula) compara-
 ri. At ῥεμβός uagus est, & ῥεμβόος uaga-
 ri, & incuriè rebus uti, quo uocabulo i-
 pse suprà usus est sub initiū libri huius, &
 παῦσαι ῥεμβόμενους, ac uagari desine. Plu-
 tarchus Πόρκειο, ῥεμβόμενον γινώσκοντα πρὸς
 τὴν πρὸς πρὶν κατὰ μαθόν. animaduertēs
 Perpennam uagari, & incuriè rem gere-
 re. Idem in Fabio, ῥεμβόμενον ἀπὸ τῆς στρα-
 τίας, qui sæpe à castris aberat uagans a-
 liò, ad scortum nimirum suum comme-
 ans identidem. Porro autem adiectiua
 masculini generis, substantiuis foemininis
 addi Græco more, non est inusitatū. sūt-
 que multa à Budæo annotata eius rei ex-
 empla. In somnij & fumi) ὄνειδος & τὸ φῶς.

Scio *τύφος* esse fastum, *superbiā*q; inanē. Sed ea significatio huc nō quadrat. Ver ti ergo fumum, id enim uidetur *τύφος* p prie significare, seu caliginem ab igne prouenientem, cui uana elatio animi atque fastus quum sit simillimus, commo dissima translatione *τύφος* Græcis dicitur. Frequenter. n. res leues ac fluxæ fumo comparantur: atq; in Psalmo etiam Dauidis est: sicut fumus dies mei. Ceterū & si non recordor *τύφος* me pro fumo legisse, tamen id quod dixi, uerbo *τύφος* satis testatū relinquitur, cuius est apud poetas Græcos usus. Adducam unum exemplum, quod in præsentia succurrit, ex Apollon. ἀργοναυτικῶν β. ὑδὶ πῶς ἔλεγγυον ἐν τῇ κατὰ τὴν ἰσχυρόμεναι πῆξιν ἐκὰς αἰῶσσι. de apibus loquit. Ibi scholiastes. κατὰ τὴν τυφόμεναι, αὐτὴ τῇ κατὰ τὴν ἰσχυόμεναι. (& sic paulò suprā exposuerat τὸ τυφόμεναι.) σημαίνει δὲ καὶ ὅτι καίνομαι.

Carnunti.) Vrbs Pannoniæ fuit olim celeberrima, hodie (ut existimatur) In librum III.

Tempus sit uitam relinquendi.) *ἔλαττον αὐτῶν*. Est autem *ἔλαττον* εἰς αὐτὸν. sibi ipsi mor

mortem consciscere apud Græcos scrip-
tores. quæ significatio quia huc pa-
rùm quadrare uidebatur, mollioribus
usus sum uerbis.

Oliuis maturissimis.) In Græco legi-
tur *δρυπέσι*, scribendum *δρυπέσι*. Sed
& *δρυπέσι* legi potest (quæ lectio erat
in margine annotata) ut sint oliuæ præ
maturitate iam de arbore decedentes;
quarum similitudine usus est infrà libro
quarto.

Leonis supercil.) *ὠδισκυῖον*. Scholiast.
Homeri exponit *ῥωμοφρύωμα* ἔμελλ' ἔπειτα,
quod est superciliorum in fronte commissurâ.
aitq; hinc uerbū *σκύζειν*, quod est irasci,
deductū. Nā Homer. leonē iratū descri-
bēs. *ιλιε*. ita habet. *πάν δ' ἐτ' ὠδισκυῖον κέ-
τω' ἔλεται ὄσσε καλὸν ἦωρ*.

Castis oculis.) Secus quàm Sophocl.
qui apud Ciceronem à Pericle reprehen-
ditur ob formam pueri laudatam, q̄ ocu-
los abstinentes non haberet. i. Officior.

Democritum pediculi.) non memi-
ni me hunc exitum Democriti legere a-
pud ullum idoneum authorē. & quod
est *ζωκράτῳ ἄλλοι φθῆρες*.

(Socratē alij pediculi.) id multò minus
uerum est. Ac de Socratis quidem mor-
te cū ex Platone ac Xenophonte abū-
dè cōstet, audacter cicutam nominaui,
Democritum reliqui, ut erat in Græco.

Declinanda est uanitas) *πρὸς αἰσῶς*, atq;
haud scio, an in hac significatione uli
sint Græci authores antiqui. pro fugere
& declinare etiam D. Paulus usurpauit,
ad Timotheum poster. cap. 2. *τὰς δὲ βιβλίας
καὶ κηρυγμάτων πρὸς αἰσῶς*.

A temeritate alieni.) *ἀπὸ πρῶτον*, ua-
cuitatē temeritatis. *πρὸς πρῶτον* enim *πρὸς
πέπειον* dicit : Sic infra libor III. *ἀπὸ
πρῶτον* est, circūspectus, nō temerarius.

Itaque ad finē.) *εἰς τέλος*. lego *εἰς τέλος*.

Androgynis.) hoc est ijs, qui ambiguo
(ut Liuius loquitur) inter marem & fœ-
minam sexu sunt nati. Græcum retinui,
quia est & appositum, & Latinis autho-
ribus, ipsoq; Ciceroni etiam usurpatū.
aliās Hermaphroditos uocat, &c.

Nihil non turpe.) Desunt hæc in
Græco.

In librum IIII.

Cum exceptione quadā.) nimirum,
ut

ut agat, quantum homini fatum & res
permittit pposita. μετ' ὑπεξαίρεσις. Por-
rò ὑπεξαίρεσις rectè uerti exceptionē, ut
ex loco Plutarchi patet in uita Numæ,
ubi scribit quorundam sententia ponti-
fices à potentia seu potestate denomina-
tos, quòd uocabulū haberet uim excep-
tionis (ὑπεξαίρεσις ibi legis) indicandæ: q̃
scilicet pontifex rem sacrā, quantū eius
omnino fieri posset pgeret: nec ei frau-
di esset, si graue aliquod impedimētum
incidisset, quominus sacra perpetraret.

Ad mentem eam quæ est reliquarum
origo.) λόγον ἀπαραμεινόμενον. paulò infrà cla-
rius dicet de hoc fol. 26.

Ac qui secundum bonum.) κατὰ τὸν ἀ-
γαθόν. fortè Ἀγάθωνα. quod maximè uide-
tur cōfirmare articulus τὸν masculinus:
& uerba quæ sequuntur, omnino uidē-
tur ex aliquo poeta desumpta. Agatho-
nem uerò fuisse poetam satis constat ex
Aristophane: citanturq̃ eius uersus ab
ipso Aristotele, lib. ἠθικῶν νικομ. 5. porrò
quid sit μέλαν ἠθὺς nigri mores, infrà ipse
describit.

Nisi ratione cuiusdam dispensatio-

nis.) locus est deprauatus, atq; ideo ob-
scurus. Nihil eò plus còfert.) *μή ποτε ἀμεί-
νον τ' ἀναγκάζει*, nisi fallor, sensus ipse ostē-
dit esse legendum *μηδὲν ἀμείνον τὸ*.

Eius quoq; exemplū recolēdū.) Hęc
còparatio est interpolata, nec coherent
inter se quæ sequuntur. Non tanquā si
dormitemus.) Sensus est: perficiendum
strenuè, quod recto consilio agendū su-
sceperimus, neq; in medio actu desisten-
dum, aut titubandum. Nam in somnis
sæpe imaginamur nobis aliquid agere,
nihil tamen efficimus, sed (ut pulcherri-
mè expressit Maro) - in medijs conatib.
ægri. Succidimus, non lingua ualet, non
corpore notæ Sufficiunt uires, nec uox,
aut uerba sequuntur.

Quot urbes mortuę.) Ita Seruius Sul-
pitius in consolatoria ad M. Tullium e-
pistola, de Corintho, Athenis, & Mega-
ris loquitur, quum uno loco tot urbiū
cadauera proiecta iaceant.

Helice.) Vrbs fuit Achaie, in sinu Co-
rinthiaco sita. Hęc à mari absorptā testat
Polyb. lib. 2. Plin. nat. hist. lib. 2. cap. 92. &
Ouid. 15. Metamorph.

Si

Si queras Helicē, & Burim, Achaidas ur-
bes, Inuenies sub aquis, &c.

Pompeij & Herculanium oppida fue-
runt Campaniæ, haud procul à Vesuui-
o monte, ut Plin. ostendit lib. 3. cap. 5. quo-
rum de interitu nihil habeo compertū,
nisi fortè conflagratione Vesuuij mōtis
(quæ accidit Titī Vespasiani ætate, & in
eius uita à Dione describitur) perierint.

Quod heri fuit piscis.) In Græco est
μυξάριον. piscem aliquem innui ex eo *μυξάριον* sequitur, conijcio, certi nihil ha-
beo. Similis esse debes promontorij.)
Hac similitudine Cicero eleganter usus
est, ad Papirium Pætum scribens de for-
tuna: Quam existimo leuem & imbecil-
lem, ab animo firmo & graui, tanquam
fluctum à saxo frangi oportere.

In librum V.

Indignari, cunctari.) *γλιχρόθυμος*. *γλι-
χρόν* est lentū, tenax. itaq; suprà ad finē
libri prioris, *γλήχρως γινώσκειν βίαν* &c. *βίω* di-
xit, diu uiuere. Quare hic *γλιχρόθυμος*
uertendū putauī, cunctari, hoc est, ægrē

ac nulla cum alacritate suum officiū facere: quod uitium suprà etiam dānauit.

Leuem esse.) *πὸρ πὸρ δὲ ἰδὼν*. Suidas exponit *προπέτῃμ*. & *πρῶτῃσαν*, *βλακείαν καὶ προπέτῃσαν*, hoc est stultam & inanem temeritatē, seu leuitatē, ubi non ut ex usu est, sed ostētationis uanę gratia quicquā agit. D. Paulus 1. Corint. 13. *ἡ ἀγάπη ὃ πὸρ πὸρ δὲ*). Charitas nō est leuis, aut nugax.

Atheniensium erat hoc uotum.) Et si locus non est plenus, tamē satis apparet eum uoluisse improbare commune illud & damnosissimum uitium, quò plerique tantū ea curant, expetunt, & optant, quæ sibijs priuatim profint: nihil solliciti de communi bono. Id uerò uitium, omnium ferè quæ sunt in rebus publicis malorum causa est & origo. At plerique hodie tales esse laborant, qui suramquàm genu longius abesse dicant, (ut est apud Theocritū) & quorum hoc sit uotum *Ἄνθρωποι μοί τι γένοιτο*. mihi ipsi aliquid boni contingat, secus quàm ab animali ad societatem ciuilem nato fieri debeat. Præclara fuit apud Persas lex ea de relata, quā Herodotus his uerbis refert
ἰαντο

ἑαυτῷ μὲν δ' ἢ τῷ θύοντι ἰδίῃ μουῶν, ὅ οἱ ἐγγίνετ'
 ἀρᾶσαι ἀγαθὰ. Ὁ δὲ ὡς αἰθεῖσι πέρσῃσι κατ' ἐύ-
 χεται δὲ γίνεσθαι, εἰ θεὸς βασιλεῖ. γν' γὰρ τοῖσι ἀπα-
 σι πέρσῃσι καὶ αὐτὸς γίνετα. Hoc est. Perse-
 quum rem sacrā faciūt, sibi ipsi priuatim
 aliquid boni precari religio est. Cæterū
 omnibus Persis, ac regi prosperitatem o-
 ptāt. Quippe inter uniuersos Persas, ipse
 quoque unus est. Et diuina est apud Eu-
 ripidem Menœcci se pro patria deuotu-
 ri sententia, quam adscribam, ut hic An-
 tonini locus rectè intelligatur:

Εἰ γὰρ λαβὼν ἕκαστος, ὅ, τι δυνάιτο πρὸς
 Χρησὸν, διέλθοι ἄνθρωπον, ἢ εἰς κοινὸν φέροι
 Πατρίδι, κακῶν αὐτῷ αἰὲ πόλιν ἐλασόντων
 Περσέμενοι, τὸ λοιπὸν δύτυχοίην αὐτῷ. id est,
 Si quilibet, quantum queat boni, lubēs
 Patriæ offerat, donecque publicè rei:
 Haud totidē euenient ciuitatibus mala,
 Sed accident in posterum res prosperę.

Itaque Athenienses iniuste & illibera-
 liter suis tantū agris pluuiam & fertili-
 tatem poscebant: qui si omnibus homi-
 nibus felicitatem & successa omnia op-
 tassent, & humanę rationē societatis ha-
 buissent, neque cōmuni prosperitate exclu-

clusi fuissent. Totum enim mutilatur.)

πυρρῶται γὰρ τὸ ὁλόκληρον. non πυρρῶται.

Neq; tibi est ad philosophiam.) Sensus huius loci habet nonnihil obscuritatis: uidetur aut hæc esse sententia: Si quid institueris agere secundum rectam rationem, & euetus consilio tuo non responderit, non debes idcirco tuum propositum danare: sed potius cogitare, quæ multa in rebus humanis sint, & accidere queant, quæ obstet, quo minus id quod quæris, consequaris. Itaq; consuetudo boni propositi, & rationum rectè ductarum animus est confirmandus: ferè dum quod sors fert humana, & rerum caducarum conditio. Hæc tibi in promptu sunt habenda, iam multò antè ex philosophia petita, atq; ad usum preparata: ne tū demum consiliū & præceptū uelis petere à philosophia, cū eo sit utendū. est. n. hoc parū prudētis. Ita quæ lipitudine laborāt, aut alio morbo, remedia habēt præparata & instructa, quib. ingruente malo utāt: nō tū demū ea quæruūt, aut circūspiciūt, cū eorum usus est. Et in prælio aut dimicatione nō emittit, neq; acuit gladius, sed usurpatur. Videturq; oīno id uelle Antoninus

toninus dicere, quod est apud Plutarc.
 (Probl. Rom. 85) his uerbis. δὲ γὰρ πρᾶσκα
 να(αμλίνος πρᾶττειν, ἀλλὰ μὴ πρᾶσκαδὲν αἰετᾶν
 πρᾶττοντας. ὡς Μύσων πρὸς Χίλωνα ἡ σοφὸν
 ἔπυν, γ' ἡμῶνι δεινὰ τεκτονόμεν. Hoc
 est præparatis quæ ex usu sunt, agendum
 est, non inter agendū præparanda ea qui
 bus opus est: idē Myso Chiloni, ei q̄ sa-
 piens est usurpatus, dixit, hyeme uētila-
 brum fabricans.

Quod non sub hæc referatur.) Verba
 in Græco non cohærēt. Loqui uidet̄ de
 uulgi deprauato iudicio, ea quæ uident̄
 neq̄ sunt tamē, bona ueris bonis præfer-
 rēti. Id fit ex imperitia: idēq̄ accidit his,
 quod Plato alicubi ex Stefichoro citat,
 Troianos cū uerā Helenā non cogno-
 scerēt, de idolo eius sue inani figura de-
 certasse.. Quod idem fabula Ixionis cū
 nube, quam Iunonem putabat, concum-
 bentis poetæ delineant.

Ex forma & materia.) Formam dixi,
 quod author τὸ αἰτιώδους. i. id quod cau-
 sæ uim & naturam habet. Ceterū mate-
 riā, quasi patiēdi, formā (quæ τὸ τί ἦν ἔστι,
 ἔστι, γένεσις, γ' τελεσις, philosophis di-
 xitur) agendi & efficiendi uim habere,

notum est ex Physicis. Porro autem de rerum caducarum perpetuitate, quam habent continenti formarum naturalium in materia successione, perpetuisque rerum mutationibus, copiose est ab Aristotele cum alibi, tum in libris de ortu & interitu disputatum.

Ratio & rationalis.) ostendit in rebus humanis non esse eam, quæ est in scientijs & artibus, certitudinem atque constantiam & perfectionem. Hoc ipsum est quod Aristoteles initio suorum ad Nicomachum Ethicorum, tam accurate docet atque monet, non esse eandem quæ est in alijs, in philosophia morali demonstrationum & præceptorum certitudinem requirendam: sed ratione materię subiectę omnia examinanda. Adscribam verba Platonis, eandem rem optimè explanantia, idque Latinè: Dissimilitudines (inquit) cum hominum, tum actionum, rerumque humanarum tanta, ut nihil ferè in his ne uno quidem momento quiescat, ac persistet, inconstantia efficiunt, ne qua de ijs omnibus ars, & quæ omnibus temporibus congruat, tradi possit. His
infern

infert Antoninus, cōsequens ergo esse,
ut finis hominis non in rebus extra ipsū
positis, ac non uerè bonis, & mutabilib.
collocetur. Quod autem καὶ θεώσεως re-
ctas effectiōnes conuerti, Ciceronem se-
quutus sum authorem, qui ita extulit li-
bro De finib. bon. & malorum tertio.

Eum cū ferre.) ἀνακτίον. legi ἀνακτίον.

Ei qui hircum olet.) χράσωνι est scribē-
dum, non θράσωνι. χράσθω est foetor ille,
qui hirsutis (ut est apud Horatium) cu-
bat grauis hircus in alis. αὐτὸν ἡμῶν τὸ χρά-
σθω ἔχ' ἐπομνησίου. milites Alexātri de Per-
sis, pugnam inituri. Plutar. Apophtheg.

Aequum te præbuiſti.) εἰς ὅσας ἡ ἀγνώ-
μονας ἀγνώμων ἐγγίνα. ego δὲ γνῶμων lego.
quid enim erat laudis, malis se malū præ-
buisse? præsertim quum sæpius iam mo-
nuerit, uitia hominū nobis esse ferenda.

Climatibus terræ.) Alludit ad uersus
Hesiodi α. ὄργων, quos adscripsissem, nisi
satis notos esse putarem.

Cum hominis, omnisq; ratione prædi-
ti animalis.) Loquitur ex sententia phi-
losophorum, qui λογικὸν ζῷον, animal ra-
tione instructū nō soli homini, sed Deo

etiã dæmonibus, & heroibus genus cõ-
stituerũt, de quo multa legi possunt hĩc
inde apud Plutar. præsertim uerò in lib.
πρὶ τῶν ἐκλειποπότων χησκέλων.

In librum VI.

Quàm ut in terram utcunq; redigar.)
Non enim tantũ sacræ literæ docent
hominem esse ex limo creatũ, foreq; ut
in eundem redigatur: sed & antiquissimi
philosophi originẽ nostram eodem re-
tulerunt. Hinc Prometheus dicitur è li-
mo formasse hominẽ, de quo nullus nõ
mentionẽ facit poeta. Et apud Homerũ
Menelaus Græcis duellũ cõtra Hectorẽ
detrectantib. iratus, mortem eis ignobi-
lem imprecatur his uerbis, *ἄλλ' ἡμῖν μὲν
πάντες ὕδωρ καὶ γαῖα γήροιδε*, Vos in aquã
& terram cunctos conuertier opto.

Vide quid agāt homines.) Quæritur
de iniquo hominum iudicio, qui cũ
alijs præsentibus laudem meritam testi-
moniumq; uirtutis inuideant, ipsi ab ijs
quos nõ uiderũt, laudari uolũt, cũ nihil
inde fructus possit ferre, iã antè mortui.
Facit hoc egregiẽ ad famã contẽnendã.

Non indignamur.) *ὅτε ὑποσημαινόμεθα.*

in

7
in malam partem usum uocabulo hoc
& ipse puto, & sentētia testatur. Non re-
cordor me apud uetustiores auctores
hoc uocabulū ita sumptū legisse: Appia-
nus quidē Alexandrinus, haud inerudi-
tus scriptor eodē modo usurpauit lib. 5.
ἰμφυλίωρ, de milite loquens, qui ludis in
subsellia equitū ascenderat. *ὁ θυμός ἐπεσ-
μύατο*, & *ὁ καὶ αὐτὸς ἔσφαλιώτω ἀνέστησιν*. Po-
pulus murmure indignitatē rei testatus
est, & Cæsar militem inde abduxit.

Inhumanum esse uidetur. Hic locus
idem, sed paulò obscurius, uidetur do-
cere, quòd Cicero ad Lentulum de Pla-
tonis sentētia his uerbis monet: Id enim
iubet idem ille Plato, quem ego autho-
rem uehementer sequor, Tantum con-
tendere in republica, quantum probare
ciuibus tuis possis, uim neq; parenti, ne
que patriæ asferre oportere.

Vide ne à præsenti statu deiectus.) In
Græco est. *οὐρα μὴ ἀρκαιαίρωθῃς*, μὴ βαφῆς.
posterius est: ne mergaris. quid autē sit
ἀρκαιαίρωθαι (si, quod nō iudico, Græcū
est, aut omnino non deprauatum uoca-
bulum) nescio. Neq; uereor ne significet

imperio aut summa rerum deponi, καὶ τὸ
καὶ τὸ. neq; enim uel etymologia hæc
auditu digna, uel sensus loci esset ullus.
itaq; liberè mea uerba supposui.

Antonini discipulū.) Pij scilicet, qui
antecefferat eum in imperio.

Quæ uultus serenitas.) τὸ εὐδελιον τοῦ
προσώπου. legi εὐδελιον.

Aut Aesculapius.) uidetur aut mēda
esse in hoc uocabulo, aut certè pro sole
hic quoque positus esse.

In librum VII.

Velitationes.) In Græco est ἀσκήσις
μοι. quod tamen uocabulum fateor me
nō satis intelligere. λόγος quidem hastam
esse uel pueri sciunt, item λόγος esse e-
ius patriū casum: ut ἀσκήσις μοι uidea-
tur esse hastiludium (quod barbari uo-
cant) id est concertatio hastis quædam
inita. Sed haud scio quā huc id quadret.
Videtur autem his omnibus humanæ
uitæ uanitatem & uarietatem uoluiffe
demonstrare.

Quàm multi quondam fuere.) Aliun-
de huic loco uidetur hæc à librario esse
intercalata: incommodè profectò, cum
alioquin

alioquin sequentia optimè cum prioribus cohereant, in quibus ostendit nonnūquā ubi propriæ nos vires destituunt, auxilium aliorum non asperandum esse, dummodò nostrum officium faciamus. Etenim & Homericus ille diomedes socio adiuncto sperabat se propositum negotium rectius confecturum, unde est illud $\Sigma\lambda\omega' \pi\epsilon\delta\iota' \delta\iota\chi\omicron\mu\epsilon\lambda\acute{\epsilon}\omega$, usitatum bonis auctoribus, explicatumq; ab Aristotele libro 8. Ethicorū de amicitia disputaturo.

Est aliquis te peritior.) Adnotatū est hoc loco à librario, nō esse hīc nouæ initium tractationis, sed cohæreere cum hic, quæ ante ea quæ ex Platone sunt huc translata, præcedebāt. Sed quia illa ipsa erant mutila, id quidem non uideo. Quoniam $\kappa\alpha\beta\beta\alpha\lambda\acute{\omega}\tau\epsilon\omicron\upsilon$ luctatorem dico puto $\pi\acute{\epsilon}\rho\alpha\ \tau\omicron\ \kappa\alpha\tau\alpha\beta\acute{\alpha}\lambda\lambda\epsilon\iota\mu$, deijcere.

Omnis animus, inquit ille.) nimirum plato, in protagora.

Salaminium.) Leonem nomine, quē ad cædem ab eo duci Quitias Tyrannus uolebat, uide diogenem Laert. In eius uita.

FINIS.

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Une ou plusieurs pages sont omises
ici volontairement.

ΜΑΡΚΟΥ
ΑΝΤΩΝΙΝΟΥ ΑΥ.

ΤΟΚΡΑΤΟΡΟΣ ΚΑΙ ΦΙΛΟΣΟ-
ΦΟΥ ΤΩΝ ΕΙΣ ΕΑΥΤΟΝ
ΒΙΒΛΙΑ ΙΒ.

TIGVRI APVD AN-
dream Gesnerum F.

ΕΥΓΕΝΕΣ³

ΤΑΤΩΙ ΑΝΔΡΙ ΑΝΤΩΝΙΩΙ ΒΕΡΤΗ-

ρω Βαχλίγγης Διεσώτη Κορράδ^ο Γισ-
ν^υρος εν πράττων ξυρ Θι^ω.

ΑΛΗΘΗΣ καὶ ἐλεγκρινὲς θεόλο-
γία, θυγατέρα ΒΕΡΤΗΡΕ, καὶ
ἀνδρωπίνης θυδαιμονίας π^ε-
ρι ὁζήγησης, μετὰ τ^ης τ^ης ὁσμου
καταβολῆς δύθους, ὡς καὶ σὺ ἀ-
πειθῶς οἰσίας, τῷ πάντων ἡμῶν π^επάτορι καὶ
γενέτρ^η β^ε πρώτ^η πλάσ^η, π^ερὰ θεῶ ἀντ^ης π^εριδ^η
θη. Εἴτα τῷ Σηθ, καὶ Ενὼχ, καὶ Νῶε, καὶ λοιποῖς
πατριαρχαῖς ὡς διαδόχοις θείας ἐκείνης κληρο-
νομίας: ἕως μετὰ χρόνους συχνὸς τῷ δυσσεβέσ^ητ^η
Αβραάμω ἀφ^ηε^ηε^ηρον ὁ Θεὸς τ^ην ἀμύντορα τ^ην αὐ-
τ^ης ἀνδρωπίνης φύσεως ἐπήγγελε, π^ερ^ησ^ητε^ηθ^ης ἅμα
σημείον ποδ^ητομ^ης, σφραγίδ^ηα τ^ην δικαιοσύνης
τ^ης πίστεως: ὅτ^η τ^ην ἐκ τ^ης τ^ης ἐγγόνων τ^ης τ^ης σωτ^η
ρ^ης ἡμῶν γέν^ηαν π^εθ^ην^ηνο^ηη^ηα. ἔπειτα πάλιν
τῷ Μωϋσῇ, τῷ τῷ Ισδ^ηαίωμ ἡγεμόνι, παυ^ηβ^ηδ^η-
π^ης θρησκείας καὶ ἱερατικ^ης διατάξεως π^ερ^ησ^ητε^η
δαμόνης, ἀνεκαίνισ^ηη. Τελούτα^ηορ δ^η ὁ κύριος
καὶ σωτ^ηρς ἡμῶν ΙΗΣΟΥΣ Χριστ^{ος}, θεῶ υἱός, σ^ηρ

καὶ ἡμῖν ὁμοίαν ἐνδυσάμεθα, καὶ πολὺν χρόνον
 ἀνθρώποις πρῶτομλήτας, λόγοις τε καὶ θείας αὐ-
 τῷ διδασκαλίας, καὶ ἔργοις θαυμασίοις, βίῳ τε
 παντὶ, καὶ θανάτῳ ὑπὲρ ἡμῶν τριήμερον, τὴν
 αὐτὴν ἀλήθειαν βεβαιώσας ὑπὸς ὅσων ὅπως, ὡ-
 σε ἔρμετὰ ταῦτα πόδι αὐτῇ ἐτι ἀμειψοβητοῦν-
 τα, πάντῃ ἡγήτορι, καὶ ἀνέγκουσιν αὐτῆς, καὶ
 ἄθεον εἶναι μοι δοκεῖν. Αὕτη δὲ ἡμῶν παρὰ τοσούτοις δι-
 δασκάλου κατηχήθημεν σοφία, ὃ μόνον πόδι τῶν
 τῶν θείων θεωρίαν καταγίνεται· ἀλλὰ καὶ τὰ ἡ-
 θη καὶ τὰς πράξεις τῶν ἀνθρώπων διδύνει, καὶ
 τοὺς αὐτῆς ζήλωτας ὄντας τὰ πάντα διδασ-
 μονας ἀποδείκνυσιν· ἃ δὲ ἰδίᾳ ἐκάστοις μόνον, ἀλ-
 λά καὶ οἰκῶις καὶ πόλεσι φιλικῶς ἀληθῶς ἐνδαι-
 μονίας αἰτία γίνεται. Παρὰ ταῦτ' αὖτε δέξεται-
 ζόμενα τὰ φιλικὰ παρὰ τοῖς Ἕλλησι καὶ ἄλλοις ἔθνε-
 σι φιλοσοφίας τε καὶ θεολογίας δόγματα,
 τὰ μὲν πλεῖστα λῆρός τις καὶ ἀδολοχία μα-
 ταία (ἢ παλαιὸν ἔτι τοσοφῶς ἐρημνόν, ὅτι
 αἰετῶδες οἱ Ἕλληνες) τὰ δὲ καὶ ἀθείότης καὶ ἀ-
 σέβεια ὄντα φαίνεται. ἵνα γὰρ πόρι μυσίων ἁλ-
 λων, πρὸς διάφορα καὶ φιλοσοφίας μέρη τελούν-
 των, σιωπήσω, ἀπὸρ ἐν τοῖς ἁγίοις φιλικῶς
 πίστεως βιβλίοις ὀρθότατα καὶ τρανέστατα ἐρ-
 μηνύεται· πάντες γὰρ οἱ ἐξωθεν φιλόσοφοι
 ἐν πλείοις ὅσοις τοῖς ἄλλοις διαφωνοῦντες, πόρι

γε τὸ (ῥ καὶ πάντων προσηγμένῳ μεγιστὸν τε
 σφάλμα) συμφωνῶσι, φιλῶντως διδαιμονίας
 γὰρ τε τῷ πρὸν βίῳ, καὶ μετὰ ῥ φιλ ψυχῆς ἀπὸ
 τῶ σκῆψος χωρισμὸν, ἀρχὴν τε καὶ ῥίζαν ἐφ' ἡμῖν
 τε καὶ αὐτεξέσιον εἶν. ὁ δὲ φιλ πρὸς ἡμῖν θεολογίας
 ἀρχηγὸς καὶ διδασκαλὸς ΙΗΣΟΥΣ ΧΡΙΣΤΟΣ, ὡς
 μὲν ἀνθρώπων τὴν πηγὴν καὶ δεμίλιον φιλ αὐτῶ
 μακαριότητι μιδιαμῶς κείσθαι, ἡμᾶς ἐνθέτω
 σε μόνῃν δὲ πρὸς ταύτῃ ὁδὸν φέρεται τὴν δύσε
 εἰς πίσι, τὴν ἀπαίρεσθαι μὲν καὶ ἀναγομένην ἀ-
 πό φιλ ιδίας ἀδελφείας καὶ ἀμαρτιῶν, τῶν τοῦ τε ἐν
 ταῦθα θανάτου καὶ ἐτι τοῦ πονηματικῆς αἰτίων·
 παταγομένην δὲ καὶ ὁρμᾶσαι εἰς τε συνέδοκον
 θεοσεβῆ, καὶ πρὸς τὴν θεοδὸν χάριν ὑπὸ τηλείως
 ἔχου πίσι, τὴν ὡς μαλιστα πεπεισμένην,
 πάντα τὰ ἀπ' ἀρχῆς προῤῥηθέντα εἰς ἐνθέω
 καὶ προφητικῶν ἀνδρῶν, εἴτα εἰς ΧΡΙΣΤΟΥ τε
 καὶ Αποστόλων καὶ ἄλλων ἁγίων συσθεθέντα, ὡς
 ἀληθείατα εἶν. τούτων δὲ πάντων κεφάλαιον
 τὸ διδασκαλίας γιν' ὅτι τὸς τοσούτων (δι' ἀδελφείαν
 τε φύσεως, καὶ τῇ πᾶ μὲν ἀπὸ ταύτης ἐκφυομένην,
 πᾶς ἐπίκτητο μακρότητα) ἀπὸ τοῦ θεοῦ ἀφειρηθῶ
 τες ἄνθρωποι, ἐκ αὐτοῦ μέσσην τινὸς ὑπὸ τρέφει
 εἰς φιλικῶν πρὸς αὐτῶν, δυνατὸν δὲ, μέσσην δὲ τὸ
 αὐτὸς αὐτὸ καὶ μόνον γε εἶν ἀνανεώσας ἀπεδεί-
 ξας ὁ σωτὴρ, ὁ καὶ μόνος ἀμφοτέρων φύσεως, θά

ας τε καὶ αὐθροπίνης, μετ' αὐτῶν. ἀλλὰ τὸ μυστήριον
 τὸ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ εἰσὶν οἱ καὶ τοὺς ἑλληνας σοφοί,
 καὶ πόρ' ἄλλα μυρία πόρ' ἑκαστῶν θεῶν ἀρ-
 πώματα, μύθων τε καὶ ἀσεβείας γέμοντα, πῶς
 κέκμηται· κινδυνεύουσι δὲ ὁ μόνον ἐκείνοι, ἀλλὰ
 καὶ τῶν Χριστιανῶν ἐν φασκόντων πολλοί, πόρ'
 τὴν ἀρχὴν ταύτην τὴν ἐξωτὴν ἀνθρωπίνης δυνάμε-
 ως τε καὶ ἀξίας, ὡς μόνον τῷ μεσίτῃ (τῷ ἑαυτοῦ δικασ-
 τῇ) οὐκ ἐκείνῃ καὶ τελειότητι· ἡμῶν μεταδόντι, καὶ ἑλθὼν
 ἑαυτοῦ ἁμαρτίας τὰ πλημμελήματα ἡμῶν ἀπονι-
 ψαντες) βεβηκυῖαν, καὶ πᾶσαν τὴν δύσδαιμονίαν
 ἐκ πῶς τὸ θεῖον ὡς προφῶν ἐν ἑλθὼν αὐτῷ μόνον ἀ-
 παξάπλως καὶ συλλήβδην τιθεῖσιν, ὁ μετρίως
 ἁμαρτάνειν. γνομὴν δὲ πόρ' τὴν ἀρχὴν σφάλ-
 ματός πινθ' ὅπως οὐδέποτε, τὰ ἀπολυθόντα
 ἐν τούτῳ πάντα εἰς τὸ χεῖρον αἰὲν πρόεισι, καὶ εἰς
 πολλαπλασίαν χεῖρτα ἐπείτα. ὡς ὁρῶμεν τὴν
 ἐν τοῖς ἑλλήσι τε καὶ ἄλλοις πρὸς ταύτην τὴν ἀρ-
 χὴν φιλοσοφούντων λόγματα ἀναρίθμητα,
 ἐναντία ἀλλήλοις, καὶ τὸ ἀληθὲς δύσεβείας παλ-
 τα ἀλλότρια τυγχάνοντα. ἡ πόρ' δὲ μεμπῆτοι, οἱ
 ἀγαθῶν ζήλω καὶ δύποιίας πῶς ἀλλήλους
 αὐθροπῶν ἐνικα τὰς ἐπ' αὐθροπῶν (κατ' αὐ-
 τὸς) ἀρετὰς ὡς δύδαιμονίας αὐτῶν αἰτίας συσφ-
 λινται: ὡς πόρ' οἱ Στωϊκοί, ἄλλοί τε, καὶ Σαρ-
 κῶτες καὶ Ἐπικτετοῖ· καὶ ὁ μὲν αὐτὸς οὐκ ἐπὶ ταύ-

τὴν τῆς σοφίας μάλιστα διδοκιμήσας Ἀθωνῖνας
 ὁ αὐτοκράτωρ καὶ φιλόσοφος. εἰ γὰρ ἄλλο μὲν ὁ
 φιλοταύτης φιλαρίσιως, (φι καὶ τὴν ἀνδρω-
 πίναν σοφίαν βελτίστης πασῶν καὶ τελειώ-
 τας, ὡς πῦρ διδουμένην, καὶ τὴν, ὡς ἐπεὶ, ἐ-
 παυμένην,) ἀλλ' οἷον παιδαγωγὸς τις γί-
 νηται ἡμῖν πῦρ τὴν φιλοφιλίας ἀδυναμίας ἐπι-
 γνωσιν, ὡς περὶ καὶ τὴν ἀμετέρας πίστεως πα-
 λαιὰ διαθήκη καὶ περὶ τὸν νόμον καὶ τὰς πράξεις
 ἀνδρωπίνας. αὐτόθεν γὰρ ὁρμυδόντες καὶ οἰονεῖ
 παιδαγωγούμενοι, τότε τε ὡς ἐφοδία χρωόμενοι,
 (ἐπεὶ δὲ ἀτελεῖ, ὁ ταραχῆς καὶ παθῶν μετὰ
 πάντα τὰ ὑφ' ἡμῶν νοσημένα τε καὶ πρακτό-
 ρητα ἐνρίσκονται,) οὐκ ἔτι γινώσκοντες, ἀλλ' ἐκ τῆς ἡ-
 μῶν καὶ ὑπὲρ ἡμᾶς τῶν τελειότητά ζητῶν ἀρ-
 χόμεθα καὶ ἀπὸ τῶν τῶν σῶμα νοσούντων γίνοντες,
 τῆς μὲν ἀρχῆς παρῶμενοι εἰς ἀνατολὴν δὲ καὶ τὴν
 φύσιν ἀποκαθίσταται, χρόνον ἵνα ἀναμνησ-
 σιν ἅτα ὅσα βοηθούμενοι, ἴσως δὲ καὶ χεῖρον ἔχον-
 τες, ὡς ὑπὲρ τῶν ἰαυτῶν φύσιν ἄνθρωπος τῶ νοσή-
 ματος, καὶ ἐκ γινώσκοντες ἅτα τὸ ὑγιαίνειν, περὶ
 ἡμετέρας ἵνα βοηθούμενοι καὶ ἰατροὶ γινώσκοντες
 ἀρχονται. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ταῦτα.

περὶ δὲ αὐτῶν τῶν ὑπομνημάτων τότε
 συγγραφίως, λέγειν τι ἥδη καιρὸς. τὸ γὰρ τῶ φι-
 λосоφῶν ὄνομα Ἀθωνῖνος αὐτοκράτορι, εἰ τῶ ἀλλ-

λαὶ ἰσημερίων, ἃ πᾶν ἀρμόζει μοι δοκεῖ. Τῶν
 γὰρ φιλοσοφίαν ὀρίζουσι, δέων τε ἃ ἀνδραπί-
 νων πραγματῶν γνῶσιν, παρ' ὅσον ἐφικτὸν ἀν-
 θρώπῳ. Δοκεῖ δὲ ὁ αὐτοκράτωρ ὅτι εἰς ἀκρα-
 σοφίας, ἢ ἢ ἀνδρωπορ, ἢ ἢ δικῆς γέμασε
 λέγω, ἐληλυθώς. ἃ γὰρ πρὸς πάσας ἀρετὰς θαυ-
 μασιῶς εὐφυῆ ἔαυτ' ἐπέδειξε ἄλλο, καὶ τὴν ψυχὴν ὅ-
 πως πάντας σχεδὸν ἀνθρώπους μετρίαν ἃ κοσ-
 μίαν, ἥτοι πρὸς πάντα τὰ πρὸς πῆντα εὐκα-
 μετρίως ἢ καὶ ἀπαθῶς ἔχουσιν, ἐκτέλειτο.

Ἀλλὰ πῶς τῇ μετριοπαθείᾳ, καὶ πειρασ-
 σχεδὸν ταῖς τοῦ ἡθους ἀρεταῖς, δικαιοσύνη,
 σωφροσύνη, ἀνέξικακία, χρηστότητι, πραότητι,
 καὶ ἄλλαις, ὁ τὸν κορυφαῖον πάσης ἀρετῆς φέρ-
 ΧΡΙΣΤΟΝ ἀγνοῶν, πλείους σχεδὸν τὰς ἐμμετρί-
 ρας δυσεβείας ἐχομένους ὑπερῆκόντισεν; Ἄρ' ὅτι
 τὸ ἢ ἀδαιμονίας ὑπὲρ καὶ ἄκρον, ἐν αὐτῷ καὶ
 ταῖς αὐτῷ ἀρεταῖς κτεῖσθαι πεπαισμηλύνθη, εἰς ἣν
 ἡ ἀρετὴς ζῆν, καὶ περὶ ταύτας κτεθρῆν πάντα
 πρὸς αὐτὴν καὶ δυνάμει ἡγωνίζετο; οἱ δὲ Χριστι-
 νοὶ τὴν τῷ θεῷ χάριν καὶ ἐλεημοσύνην ἐδέχθη,
 τὰ δὲ ἀνθρώπινος ἀδυναμίας πάθη αὐτοῖς ἐμπε-
 φυλότα ὅχι ὅτι πάντως ἀποδύσαι αὐτοὺς ἄρ-
 σιν. οἱ πλείοσι γὰρ καὶ πάντις γε ἐν τούτοις ἀδύ-
 νῃσιν. εἰ δ' ὡντ' ὅχι ἄλλως γε ὑπολαμογήσιν, ἢ
 μὴ περὶ ταῦτα κτεθρῇσιν, ὡς περὶ ὁ ἄνθρωπος

κινῶ, ἐκτινίστρον αὐτὸν ἀπὸ τῆς ἀδελφείας. καὶ οὕτως
λέγει, ὅτι καὶ πάντων τῶν ἡμῶν πρὸς τὸ θεῖον
πιστοὶ ταγμένων ὑπὸ τῶν ἰσχυρίων, ὅμως δ' ὅλοι αὐτῶν
φύλαξις ἐστὶ εἶναι, καὶ ὁ δὲ περὶ τῆς πίστεως καὶ
ἐν ταῖς ποιάντων καὶ δεινῶν διὰ τὴν ἀδυναμίαν φῦ-
σιν τῶν ἀνθρώπων πῶς οὐκ ἔστιν, ὅτι ἐλεῖσθε ὅλα τὰ αὐτῶν
ἐπὶ βλήθην ἐν αὐτῶν χριστῷ ἵνα καὶ ἡ χάρις ὁ θεὸς, αὐτοῖς
δυσίτρον ἔχον δ' οὐκ ἔστιν οἱ πολλοί· ὁ πόρτος καὶ ἔχ
ἐπὶ πᾶσι ἐπαυεῖται, ὅμως ὁ πάντα πρὸς λόγον ἵνα
χάρις ὅν· καὶ γὰρ καὶ ὁ ἀμαρτωλὸς ἔσθ' ὁ τελὴς
της, ὁ ἐν τῷ νόμῳ ὁ δὲ τὸς ὁφθαλμοὺς ἐπαύει εἰς
τὸν θεὸν ἀνελχόμενον, καὶ πύπῳμ εἰς τὸ εὐθὺς
ἐν τῷ λέγων· ὁ θεὸς ἰλάσθῃ μοι τῶν ἀμαρτιῶν· ὁ
πῶς δὲ δίκαιον μὲν καὶ μᾶλλον τοῦ φαρμακίου, τοῦ
πάντη δίκαιον αὐτῶν, καὶ πᾶσι τὰς ἐντολὰς τῆς
τῆς σκηνῆς ἡγουμένον. ἡ γὰρ ἀνθρώπων δικαιο-
σύνη, καὶ οἱ εἰς ἀκρόν ἐληλακίνας δλοκῶτα, εἰ τι-
νῶν ἀξίαν αὐτῶν οἶται, ὅλα ταύτης τῆς οἰκονομίας
πάντως ἀναξίαν· ὁ δὲ δικαίον αὐτῶν καὶ βίβησι· ἀλλὰ
ὅμως ὁ χρὶς πῶς τῆς ἀρετῆς καὶ πρᾶξεις καλὰς καὶ
φρονήτικως ἔχον· μᾶλλον δὲ οἶονε καρπὸς ἵσσης
ἐξ ἧς χρεῖς τῆς πίστεως ἀποφορεῖται, μαρτύρι-
ον τῆς ἐνδοξασίας πίστεως, ἵνα καὶ θεὸς ἐν τῇ
πρὸς αὐτῶν πεποιθῆσιν ἡμῶν δ' οὐκ ἔστι· καὶ τοῦ
ἀπίστου, ὁ ἀσεβῆς, εἰ οἶόν τε, τῷ θεῷ ἡμῶν περὶ
κατὰ τὴν ἀποστολὴν καὶ πάντας ἀνθρώπους ἡγῶν δ' ἐ

ταμίῳ ὑπεργιγάνῳ, ἢ γὰρ ὁρατοῖς πᾶσι τοῖς
 μέν ἀπ' αὐτῶν μιμνήσκου. ὅν γὰρ φιλεῖ παῖς,
 ζῆλοί κ' ἢ μιμνήσκου.

καὶ ἐπ' αὐτῶν τὸν Ὀλοσφύτατον ἀνδρα
 ἵσταται πάντες μοι ὁ λόγος. τὸν γὰρ τὰ βιβλία τῶν
 παλῶν καὶ ἀπὸ αὐτῶν μακάριον τοῖς τοῖς, πᾶσι τὸν
 φινεῖται (ἐκ τ' Ὀλοσφύτατον εἰναι τὸν Ὀλοσφύτατον
 χοῖτον λαμπροτάτον βιβλιοθήκης) λαβὼν, ὅς ἐστι
 ἡμετέρας ὡς μελέας ἀμωσκόπως, νῦν πρῶτον γὰρ
 τυπωθέντα, τῇ σὴ ὑπόδοχῃ πρὸς φωνεῖται ἀνδρῶν
 ὡς, ἡ βολομένη, βέλτεται ΒΕΡΤΗΡΕ: κ' τὸν ἐν λόγῳ
 τῷ γὰρ λογιστῇ τῷ σὴ ὑπείκειται (ἵνα μὴ ἐμπόδιον
 τὸ ἐν σέβει κ' ἄλλων ἀρετῶν σου λέγω) ὁ μόνον
 πολλῶν σεμνυνόντων ἤκησα, ἀλλὰ κ' αὐτὸς ἀπὸ
 περὶ ἀδελφῶν πρῶτον, ξένον τῇ ἡμῶν πόλει σου ὡς
 δὴ κινῶνται. καὶ πάντως γὰρ ἀξίον μοι ἰδοῦναι
 τοῖς βασιλικῶς καὶ σαφωτάτοις ὑπομονήμασι
 τούτοις πρὸς φθιγγεῖται κ' ἀσπάζεσθαι τὸν τυ-
 χόντα, ἀλλ' ἐν γενεῇ τινα ἅμα κ' μεγάλῳ ψυχῳ, ὅτι
 ὁλοσφύτας τὴν κ' Ελλάδος γλώσσας οὐκ ἀπερομῶν αὐ-
 τῶν. τοῖς τοῖς δὲ σὺ, ὁλοσφύτας ἡμῶν ὑπὸ φανείς ξέ-
 νον, ὡς πρὸς διός (τὸ λεγόμενον) ἀπὸ μηχανῆς, γὰρ
 πᾶσι τῶν ὄντων σὴ ἡμῶν ἐπεδ' ἔξω. ὅτι γὰρ ἐν πατρί-
 δος ἐν γενεῇ τε τυγχάνεις ὡς, ὅτι τις ἄλλος κ' τὸ
 λόγων (γὰρ Ῥωμαίων τὴν ἑλληνῶν βιβλίους) κ' σὺ
 φίας πανθίας ὁ μὲν τῶν ἡμῶν (ἐπὶ πάντας γὰρ
 οἷον

ὁρ τὰς κατ' ἡμᾶς θυγενείας καὶ τύχας ὁμοίως ἐνρε-
 φοντας) ὡς καὶ οἱ δύο ἀδελφοί σου, διδασκάλων το
 ἄλλων λογιωτάτων, καὶ τῷ ΠΑΝΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΦΑ-
 ΒΡΙΚΙΟΥ τυχόντες. Λάβε γὰρ κράπτε ΒΕΡΤΗΡΗ
 τῷ βασιλικῷ ταύτῳ δωρεάν πρῶτος καὶ ἐμμε-
 νῶς καὶ τὸν αὐτῇ χρεῶν παμπόλων ὄντων ἐν τῷ
 χῶς ἀπόλαυε, ὅναυσ τε. οἱ γὰρ ἀγαθοὶ καὶ κατὰ Θεὸν
 σοφοὶ ἀνδρες ἐκ πάντων κερδαίνουσι, καὶ πάντα
 αὐτοῖς ἐπ' ἀγαθῷ γίνεται. ἐπεὶ δὲ πῶς ἐπίδη-
 ξιν, ὅτι ὡς ταῖς αὐτῶν κρῶξεσι τιθερέσθοντες
 παρὰ Θεῷ, δρῶσιν ὑδὲν. ἀλλὰ τὸν Θεὸν δόξασ-
 ῖν καὶ ποιῶσι πάντα: ὅχ ὡς δέλοι καὶ βάνανσοι με-
 δὸν ἀπαιτῶντες, ἀλλ' ὡς γνήσια δῶρα ΧΡΙΣΤΟΥ ἦ-
 κνα, πάντα ἐλδουθείως πράττοντες, τῷ Θεῷ ὡς
 πατέρος χάριν ἐνυμνῶσαν πατρικῷ μεδῶ παν-
 τὸς κράτῳ, ἀνγνωσίᾳ ὡς ἐλπίζοντες. Ηγεῖμαι δὲ ἐν
 χαίρει τοῖς χερσίν σου ὅτι ἐσόμενον: πρῶτον μὲν
 ὅτι ἄλλως τε θαυμάσιον ὅτι, καὶ πῶς πραγμάτων
 μεγίστων διδασκῶν (πρὶ ἀρετῶν πανθίων, πρὶ πῶ
 αἰρέσεως πρὶ ἡμαρτανῶς καὶ μᾶλλον τῷ Θεῷ πῶ
 νοίας, καὶ πῶς ταύτῃ δὲ συγχωρεῖν ἡμᾶς καὶ ἐπειδὴ
 ἐκ σοῦ ἄμα καὶ ἀόσπινος ὅποι αὐτῶν καὶ ἄλλων
 πλείων τῶν ἀνδρῶν σοφῶν ὑπεβαλλόντων) ἐπείτα δὲ,
 ὅτι παρὰ τοσούτω συγγραφείως δέξει δόθη, εἰ δὲ μὴ εἰς
 ἐκδοσιν ἴσως ἐπ' αὐτῇ γραφῇ. χρεῖον γὰρ παρὰ
 καισάρων ἐν βασιλείῳ ὑδὲν ἄλλο τὸ πῶς ἡμᾶς
 ἡλθὸν συνηγάφη.

ΕΡΡΩΣΟ, κὺ τοὺς ἀρίστους ἀδελφούς σου Βόλγαγγον
 Φίλιππον δ' ἐμὸν ἀπαστάμενος, τ' Ἄντωνίνα
 Βιβλίωμ μετὰδίδει. Ἐκ τ' Ἄντωνίαν πόλει
 τ' πρῶτης πρὸ Ἑλβεκίους, ἔτι σωτηρίας αὐθι,
 φεβρουαρίου μηνὸς μεσσηνίου.

ΕΚ ΤΩΝ ΤΟΥ

ΣΟΥΙΔΑ.

ΜΑΡΚΟΣ, ὁ κὺ Ἀντωνίνου, βασι-
 λεὺς Ρωμαίων, ὁ ἐπαινετὸς ἐκ τῶν
 φιλοσόφων, ἀκροατὴς μὲν κὺ
 ἄλλων γενόμενος, ὕστερον δὲ διή-
 κησε ἐν Σέξτῳ ἐκ βοιωτίας φιλοσόφου ἐπὶ αὐ-
 τῷ ῥώμης, δαμίζων αὐτῷ κὺ φοιτῶν ὑπὸ δούλου.
 πρὸς αὐτὸν κὺ Λύκιος τις, γινώσκων ῥήτορα Ἡρώδου
 τοῦ Ἀθηναίου ῥήτορος, ἤρετο περὶόντα, ποῦ βαδί-
 ζει ἐφ' ὅ, τι. καὶ ὁ Μάρκος· Καλὸν ἐφ' ἡ γη-
 ράσκων τὸ μανθάνειν. ἔμει δ' ἄν πρὸς Σέξτον τὸν
 φιλόσοφον μαθησόμενος ἂν ἔπω διδά. καὶ ὁ
 Λύκιος, δ' ἄρας τὴν χεῖρα ἐς τὸν ὕψανόν· Ὁ Ἡ-
 λει, ἔφη, ὁ Ρωμαίων βασιλεὺς, γεράσκων ἡδὲ
 δέλτου ἐφ' ἀνέμῳ ἐς διδασκάλου φοιτᾷ.
 ὁ δ' ἐμὸς βασιλεὺς Ἀλέξανδρος δ' ὅς κ' ἔλ-
 ὑτῶν ἀπὸ θανάτου. οὗτος ἐγραφε τοῦ
 ἰδίῳ εἰς ἀγαθὴν γ' ἐβελίσις ιβ.

ΚΑΙ ΠΑΛΙΝ

Μάρκος

ΑΡΚΟΣ βασιλεὺς Ῥωμαίων· ὃν
ἐκπλήθη διὰ σιωπῆς μᾶλλον, ἢ ἐ-
παινεῖν ῥαδιόν, ὅθεν δὲ λόγος ταῖς
τοῦ ἀνδρός ἀρεταῖς δζισουμγόν.

ἐκ πρώτης γὰρ ἠδὲν ἐν ἡλικίας, εὐσαδῆτε ὡς ἡ-
συχιον βίον ὑποσποάμενθ, ὅτε ἡλὶ δέεθ, ὅτε
καθ' ἡδονὴν τραπείς τὸ πρόσωπον ὠφθη πώ-
ποτε. ἔπαινε δὲ τῶν φιλοσόφων τοὺς ἀρ' ἡλο-
αῖς. καὶ ἦν ἀρ' ἐκείνων μίμητης, ὃ μόνον ἡλὶ τὴν
τῶν δζαίτημάτων ὑπὸ τῆς δόξης, ἀλλὰ καὶ ἡλὶ τὴν
τῶν μαθημάτων σύλληψιν. ὅτω γδ' ἐκ νέας κα-
μίδῃ ἐν ἡλικίας διέλαμπεν, ὡς πολλάκις τὸν
Ἀδριανὸν ὑπὸ τοῦτον ἐθελῆσαι τὸν ἐν βασιλείας
ἀγαγεῖν κλῆρον. ἐπεὶ δὲ ἐφθασε τὸν Εὐσεβῆ πρὸ
περὶ ἡλὶ νόμον ποιησάμενθ, ἐκείνω μὲν τὴν αὐ-
τοῦ δζαδοχὴν ἐφύλαξε. τοῦτον δὲ συνοικεῖν ἐ-
γνώ δζα ἐν ὑπαγμίας τῇ δὲ σεβῆ, ὡς αὐτῇ τὴν
τοῦ γένους δζαδοχὴν εἰς τὴν ἡγεμονίαν πρὸς ἐλ-
θοι. τότε γδ' ἰδιώτῃ βίον γν' ἰσηγορίᾳ πῆς πελ-
ποῖς Ῥωμαίοις ἐβίω, ὃν δὲρ τῇ ἐσποίησε τοῦ γέ-
νους ἀλλοιῶθεις· καὶ ἐπεὶ πρὸς ἡλθον εἰς τὴν ἡγεμο-
νίαν, ἡλὶ μοναρχίαν δζηγόμενος, καὶ τὴν ἀκραν δύ-
νασείαν καρπώμενος, πρὸς ὅδε μίαν ἀλαζονείαν
ὑπῆχθη πώποτε. ἀλλὰ ὡς ἐλδύδεθ καὶ
διαφιλῆς γν' πῆς εὐεργετήμασι· ἀγαθὸς
δὲ καὶ μέτριθ γν' ταῖς τῶν ἐθνῶν
διοικήσεις.

ΜΑΡΚΟΥ ΑΝΤΩΝΙΝΟΥ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟ
ρος τῷ εἰς ἑαυτὸν Βιβλίῳ α.

ΑΡΑ τὸ πάππυ ὁ ἄρτος, τὸ καλὸν
ἰες, καὶ ἀόργητον. Παρὰ τῷ δ' ὁ
ξῆς καὶ μνήμης τῷ ποδὶ τοῦ γημνή-
σαντος, τὸ αἰδ' ἡμὸν καὶ ἀρρήνικόν.

Παρὰ τῷ μικτρός, τὸ θεοσεβῆς, καὶ μετὰ δ' ὅλ-
κον καὶ ἐφελκόν, τὸ μόνον τὸ κακοποιεῖν, ἀλλὰ
καὶ τὸ ὑπὸ γνῶσις γίνεσθαι τοιαύτης. ἐπὶ τὸ τὸ
τὸν κατὰ τῷ δίαυται, καὶ πόρρω τῷ πλοσάκῃς
ἐλαγωγῆς. Παρὰ τὸ προπάππυ, τὸ μὴ εἰς δ' ὁ
μοσίας δ' αὐτῆς φοιτῆσαι, καὶ τὸ ἀγαθοῖς δε-
δάσκαλοις κατ' οἶκον γράσασθαι καὶ τὸ γνῶναι δ' αὐ-
εἰς τὰ τοιαῦτα δ' αὐτὸν ἀναλίσκειν. Πα-
ρὰ τὸ τρυφῆς, τὸ μὴ τε πρασιανός, μὴ τε βενε-
λιανός, μὴ τε παλμολάει τὸ ἡσκατάει τὸ γημ-
δαί, καὶ τὸ φερέπονον, καὶ ὀλιγοδίς, καὶ αὐτὸν γ-
κόν, καὶ τὸ ἀκλύπταγμον, καὶ τὸ δ' αὐτὸν ἐκ
τὸν δ' αὐτῆς. Παρὰ Διογνήτῃ τὸ ἀκρόασμα
δ' αὐτὸν καὶ τὸ ἀπικλινόν τοῖς ὑπὸ τὸν ὁρᾶν δ' αὐτῶν
καὶ γημτῶν, ποδὶ ἐπωδῶν, καὶ ποδὶ δ' αὐτῶν
ἀκρομπῆς καὶ τῷ τῶν τῶν λεγομένων. καὶ τὸ μὴ
ὁρτυγοτρυφῆν, μὴ δ' αὐτὸν τὰ τῶν τῶν ἐπὶ ὁρᾶν
καὶ τὸ ἀνέχιδνα παρρησίας, καὶ τὸ οἰκειωθῆναι
φιλοσοφίας καὶ τὸ ἀκρόασαι, πρῶτον μὲν βακχίς,

εἶτα τὰν δ' ἄσιδ' ὅ, καὶ μαρκιανῶ. καὶ τὸ γράψαι
 διαλόγους ἐν παιδί. καὶ τὸ σκίμποιδ' ὅ καὶ δο-
 ρᾶς ὠλθυμῆσαι, καὶ ὅλα τοιαῦτα ᾗ ἑλληνικῆς
 ἀγωγῆς ἐχόμενα. Παρὰ Ρουσίκου τὸ λαβεῖν
 φαντασίαν τοῖς γράζειν διορθώσεως καὶ θερα-
 πείας τοῦ ἥθους. καὶ τὸ μὴ ἐκτραπῆναι εἰς ἱ-
 λὸν σοφιστικόν, μηδὲ τοῦ συγγράφειν πόδι τῶν
 θεωρημάτων, ἢ προτριπτικὰ λογάεια διαλέγε-
 οντα, ἢ φαντασιοπλήκτως τὸν ἀσκητικόν, ἢ τὸν
 θυεργικόν ἀνδρα ὠλθείκνυντα. καὶ τὸ ἀρᾶν
 ναὶ ῥητορικῆς καὶ ποιητικῆς, καὶ ἀσειολογίας. καὶ
 τὸ μὴ ἐν πολλῇ κατ' οἶον ποδипατεῖν, μηδὲ τὰ
 τοιαῦτα ποιεῖν. καὶ τὸ τὰ ὠλσόλια ἀφελῶς γρά-
 φειν, ὅιον τὸ ἔπ' αὐτοῦ τόντου ἀρ' Σινοέσσης τῆς
 μητρὶ μου γραφγῆ. καὶ τὸ πρὸς αὐτὸν χαλεπίναν-
 τας καὶ πᾶν μελήσαντας θύανακλήτως καὶ
 θυδιαλέκτως, ἐπειδ' ἀν' ἰάχισα αὐτοῖς ἐπανελθεῖν
 ἐβελήσωσι, διακείδαι. καὶ τὸ ἀκριβῶς ἀναγινώ-
 σκειν. καὶ μὴ ἀρκείδαι ποδипοοῦντα ὀλοχερῶς.
 μηδὲ τοῖς ποδипαλῶσι ταχέως συγκατατίθεσθαι.
 καὶ τὸ ἐντυχεῖν τοῖς ἑπωικητέοις ἔπομνήμασι,
 ὡς οἶοθην μετέδωκε. Παρὰ ἀπολλωνίου, τὸ
 ἐλδύθερον καὶ ἀναμφιβόλως ἀκύνδουτον. καὶ
 πρὸς μηδὲρ ἄλλο ἀρ' βλέπειν, μηδὲ ἐπ' ὀλίγον,
 ἢ πρὸς τὸν λόγον. καὶ τὸ ἀεὶ ὅμοιον, ἐν ἀλγυδῶ-
 σι ὀξείαις, ἐν ἀρ' βολῆ τέκνου, ἐν μακραῖς νόσοις.

καὶ

καὶ τὸ ὡς πρῶτον ἀείματ' ἔδντ' ἰδίῃ ἡμέρᾳ
 γῶς, οὗ δ' ὕναται ὁ αὐτὸς σφοδρότατ' εἶν, καὶ
 ἀναιμνῶν, καὶ τὸ ἡν ταῖς ἐξηγήσεσι μὴ δυσχερὰ
 ἔκον. καὶ τὸ ἰδίῃ ἀνθρώπου σαφῶς ἐλάχισον τ'
 ἐαυτῷ καλῶν ἡγούμεν' τὴν ἐμπειρίαν, καὶ τὴν ἡν
 τρέχειαν τὴν πᾶσι τὸ πρῶτον διδόναι τὰ θεωρήμα-
 τα. καὶ τὸ μαθεῖν πῶς δεῖ λαμβάνειν τὰς δοκί-
 σας χάριτας παρὰ φίλων, μήτε ἐξηγήσασθαι
 ταῦτα μήτε ἀναιδῶς πρῶτον ἐμπόντα. Πα-
 ρὰ Σίξτῳ, τὸ δὲ μὲν καὶ τὸ πρῶτον ἀείματ' οἴκῳ
 τοῦ πατροχωρομνῶν. καὶ τὴν ἡν τοῦ κατὰ
 φύσιν ἔκον. καὶ τὸ σεμνὸν ἀπλάσως. καὶ τὸ σο-
 χαστικὸν τῶν φίλων κηδεμονικῶς. καὶ τὸ ἀνέκτικον
 τῶν ἰδίων τῶν. καὶ τὸ ἀβιόρητον τῶν οἰομένων. καὶ
 τὸ πρὸς πάντας ὑπερμῶς, ὥς ἐκολακείας μὴ
 πάσης προσκηνεῖσαν εἶν τῇ ὁμιλίᾳ αὐτοῦ, αἰ-
 δεσιμώτατα δὲ αὐτοῖς ἐκείνοις παρ' αὐτὸν ἐκεί-
 νοις τὸν καιρὸν εἶν. καὶ τὸ κατὰ κληπικῶς καὶ ὁδῶν
 ἐξουθενῶν τε καὶ τακτικῶν, τῶν εἰς βίον ἀναγ-
 καίων διλογμάτων. καὶ τὸ μὴ ἐμφασίμ' ποτε
 ὀργῆς, ἢ ἄλλου ἑνὸς πάθους πρῶτον. ἀλλὰ ἀμ-
 μὴν ἀπεχθέςατα εἶν, ἅμα δὲ φιλοσοφώτατα. καὶ
 τὸ ὑψηλόν, καὶ ὡς ἀποφησί. καὶ τὸ πολυμα-
 θὲς ἀνεπιφάντως. Παρὰ Αλεξάνδρου τ' ἡρα-
 ματικοῦ τὸ ἀνέπιπληκτόν. καὶ τὸ μὴ ὀνειδισ-
 κῶς ὑπολαμβάνεσθαι τῶν βαρβαρῶν, ἢ σόλοικόν

ἡ, ἢ ἀπὸ πηγῆς προγεγενημένων, ἀλλ' ὑπὸ δεξιῶς αὐ-
 τὸ μόνον ἐκείνο, ὃ ἐδ' εἰς ἡδονὰς, προφέρειν δα, γν' ὅ-
 τρόπῳ ἀρκείσεως, ἢ συνεπιμαρτυρήσεως, ἢ
 συνδολήψεως πρὸς αὐτοῦ τοῦ πράγματός,
 ὅχι πρὸς τοῦ ῥήματος, ἢ δι' ἐτόρας τινὸς ἑαυ-
 τῆς ἐμμελῶς πρὸς υπομνήσεως. Παρὰ φρόντος
 οὗ τοῦ ὑδισῆσαι οἷα ἡ τυραννικὴ βασιλεία, καὶ
 ποικιλία, καὶ ὑπόκρισις. καὶ οὕτως ὡς ἐπίπαν οἱ
 καλὸι μὲν οὗτοι παρ' ἡμῶν ὑπαρξίδαι, ἀσorgenό-
 τοι οὖτως εἰσὶ. Παρὰ Αλεξανδρίου τοῦ Πλατω-
 νικοῦ, τὸ μὴ πολλάκις, μηδὲ χωρὶς ἀνάγκης λέ-
 γειν πρὸς τινα, ἢ γν' ὑπὸ σολῆ γράφειν, οὕτως ἀχολός
 εἰμι. μηδὲ ἴσα τοιούτου τρόπο συνεχῶς πρᾶττεσθαι
 τὰ ἡμέτεράς πρὸς τοῦ συμβιοῦντας σχέσεις καθή-
 κοντα, προβαλλόμεν' τὰ πόδεσσι τὰ πράγμα-
 τα. Παρὰ Κατόλου, τὸ μὴ ὀλιγώρως ἔχειν φί-
 λου αἰλωμένον ἡ, καὶ τὴν αἰλὸγως αἰλωμένον,
 ἀλλὰ πειρᾶσθαι καὶ ἀρκαθιστάναι ὑπὸ τὸ σύνθη-
 ρος. καὶ τὸ πρὸς τῶν διδασκαλῶν ἐκθύμως δύφει-
 μον, οἷα τὰ πρὸς Δομητίου καὶ Αθηνόδοτου ἀρμνη-
 μον δ' ὁμῶς. καὶ τὸ πρὸς τὰ τέκνα ἀληθινῶς ἀγα-
 πηλὸν. Παρὰ τοῦ ἀδελφοῦ μου Σεουήρου,
 τὸ φιλοῖκειον, καὶ φιλάληθες, καὶ φιλοδίκαιον. καὶ
 τὸ δ' αὐτὸν γινώσκειν ὁρασέαι, Ελβιδίον, Κάτω-
 να, Δίωνα, Βροῦτον. καὶ φαντασίαν λαβεῖν πολυ-
 τίας ἰσονόμου, κατὰ ἰσότητη καὶ ἰσηγορίαν δι-
 οικυμένους,

σικτυμένης, καὶ βασιλείας τιμώσης πάντων μά-
 λιστα τῆς ἐλευθερίας τῶν ἀρχομένων. καὶ ἐπὶ παρ'
 αὐτοῦ τὸ ἀμελεῖς, καὶ ὁμόθυρον γὰρ τῇ τιμῇ τῆς φι-
 λосоφίας, καὶ τὸ ἀνυποκρινόμενον, καὶ τὸ ἀνυμεταδό-
 τον ἐκτενέως, καὶ τὸ δύνειπν. καὶ τὸ πεισδύτικόν
 πόρρι τοῦ ὑπὸ τῶν φίλων φιλεῖσθαι. καὶ τὸ ἀνε-
 πίκευπτον πρὸς αὐτὴν καταγνώσεως ὑπὸ αὐτοῦ
 τυγχάνοντας. καὶ τὸ μὴ δίδου σοχασμοῦ αὐτὸν φί-
 λους αὐτοῦ πόρρι τοῦ τί θέλει, ἢ τί οὐ θέλει, ἀλλὰ
 δῆλον εἶναι. Παράκλησις Μαξίμου, τὸ κρα-
 τεῖν ἑαυτοῦ, καὶ κατὰ μηδὲν πρίφορον εἶ-
 ναι. καὶ τὸ δύνυμον γὰρ τε ταῖς ἄλλαις πόρρι σά-
 σεσι, καὶ γὰρ ταῖς νόσοις, καὶ τὸ δύνκραττον τῶν ἄλλων,
 καὶ μείλιχον, καὶ γόδαρον, καὶ ὁ χετλίως κατὰρ-
 γαστικόν τῶν προκειμένων. καὶ τὸ πάντας αὐτῷ
 πεισδύειν, πόρρι ὡς λέγει οὗ ὅπως φρονεῖ καὶ πόρρι
 ὡς πράττει, οὗ ὅπως κακῶς πράττει. καὶ τὸ ἀθαύμαστον
 καὶ ἀνέκπληκτον, καὶ μηδιστοῦ ἐπειγόμενον, ἢ ὁκνῶν,
 ἢ ἀμυχανῶν, ἢ κατηφές, ἢ προσεσκηρὸς, ἢ πάλιν
 θυμῶδες, ἢ ὑφορώδες, καὶ τὸ δυνεργητικόν, καὶ τὸ
 συγγνωμονικόν, καὶ τὸ ἀψιδυδὲς καὶ ἀδιδασκόμε-
 μαλλον ἢ διορθουμένων φαντασίαν πρὸς ἑαυτὸν. καὶ
 οὗ ὅπως ὤθηται αὐτὸς ποτὲ ὡς ὑπερορᾷ αὐτὸς αὐτὸν,
 ὅπως ὑπὸ μένειν αὐτὸν κρείττονα αὐτῷ αὐτὸν ὑπολα-
 βῶν καὶ τὸ δυχαιεργητικόν. Παρὰ τὸ πατὴρ
 τὸ ἡμέτερον καὶ μενεχικόν ἀγαλόντως ὡς τὸ δύν-

τασμὲνως κριθέντων, καὶ τὸ ἀκινόδοξον ποδὲ
 τὰς διοκῆσας τιμὰς, καὶ τὸ πολύπονον καὶ γνῶσε-
 λές, καὶ τὸ ἀκτιστόν τῶν ἐχόντων πικρὴν φε-
 εῖσ φέρειν, καὶ τὸ ἀπὸ αὐτῆς πῶς εἰς τὸ κατ' ἀξίαν
 ἀκρὴν κινῆσαι ἐκάστω, καὶ τὸ ἐμπειροῦ, ποῦ μὲν
 χρεία γνῶσεως, ποῦ δὲ ἀνέσεως, καὶ τὸ παῦσαι
 τὰ ποδὲ τοῦ δρόμου τῶν μερακίων, καὶ ἡ νοινο-
 νομοσιώη, καὶ τὸ ἐφείδαι τοῖς φίλοις μήτε συ-
 δειπνῆν αὐτῷ πάντως, μήτε σιναποδῆμειν
 ἐπ' ἀναγκῆς, αἰεὶ δὲ ὁμοίον αὐτὲρ καταλαμβάνε-
 σθαι ὑπὸ τῶν δὲ χρείας τινὰς ἀκλειφθέντων, καὶ
 τὸ ζητητικὸν ἀκριβῶς ἐν τοῖς συμβουλίαις, καὶ
 ἐπίμονον, ἀλλ' ὅτ' ἀποπύσῃ τὴν ἐρδύνῃς ἀρκε-
 σθῆναι ταῖς προχείροις φαντασίαις, καὶ τὸ δὲ τη-
 ρητικὸν τῶν φίλων, καὶ μηδ' αὖτ' ἀφ' ἑαυτοῦ, μηδὲ
 ὑπὸ μανίας, καὶ τὸ αὐτὰρ κτὲς ἐν παντί, καὶ τὸ φαι-
 δρόν, καὶ τὸ πόρρωθεν προνοητικόν, καὶ τῶν ἐλα-
 χίστων προσδιοικητικὸν ἄρα γῶδως, καὶ τὸ τὰς ὑπὸ
 βοήσεως, καὶ πᾶσαν κολακείαν ἐπ' αὐτῇ σαλῆσαι,
 καὶ τὸ φυλακτικὸν αἰεὶ τῇ ἀναγκαίῳ τῇ ἀρχῇ, καὶ τῇ
 μισθολογικῇ τῇ χορηγίᾳ, καὶ ὑπομνητικὸν τῶν τῶ
 ἰσθμῶν ὅντων κατὰ τὴν ἀνάγκην, καὶ τὸ μήτε ποδὲ τοῦ θεοῦ
 λεισιδαιμόν, μήτε ποδὲ ἀνθρώπου δημοπο-
 κόν, ἢ ἀρεσκοντικόν, ἢ ὀχλοχαρὲς, ἀλλὰ νῆφον ἐν
 ταῖσι, καὶ βέβαιον, καὶ μηδ' αὖτ' ἀπειρόκαλον, μη-
 ῖν ἡλινοτόμον, καὶ τὸ τοῖς εἰς θυμάρειαν βίου φέρου

οἷον, ὡς ἡ Τύχη παρέχει δαψίλειαν χρησικλῆς ἀνύ-
 φως ἄμα, καὶ ἀπροφασίως, ὥς ἐπὶ πόντων μὲν
 ἀνεπιτιδιόυτως ἀπῆλθ', ἀπόντων δὲ μὴ δῖαι.
 καὶ ὅ μὴτε αὐτὰ ἐπεὶ μὴτε οὐ σοφιστὴς, μὴ-
 τε οὐ οἰκονομὸς ἐρπύκλει, μὴτε οὐ χολαστικὸς,
 ἀλλ' οὐ ἀνὴρ πέπειστος, τέλειος, ἀκολάκους,
 προεισάγει δυνάμειον καὶ τῷ ἑαυτοῦ καὶ ἄλλων.
 πρὸς τοῖς δὲ καὶ τὸ μὲν καὶ τῷ ἀληθῶς φιλο-
 σοφόντων, τοῖς δὲ ἄλλοις ἐκ δυνάμειον. ἐλπίς
 καὶ θυμολογία, καὶ θυμολογία καὶ κατὰ φύσιν. καὶ τὸ τῷ ἰ-
 δίου σώματος ὑπὸ μελετικὸν ἐμμετρώς. οὐτε ὡς
 αὐτὸς φιλόλογος, οὐτε πρὸς καλλωπισμὸν, οὐτε
 μὴ ὀλιγώρως. ἀλλ' ὥστε διὰ τὴν ἰδίαν προσο-
 χίαν, εἰς ὀλίγιστα ἱατρικῶν χρήζειν ἢ φαρμάκων καὶ
 ὑπὸ θημάτων ἐκτός. μάλιστα δὲ τὸ πρὸς αὐτὸν καὶ
 ἀβασκάνως τοῖς δυνάμειον καὶ κεκτῆμενοις. οἷον
 τὴν φρασικὴν, ἢ τῷ τὴν ἐξ ἰσορίας νόμον, ἢ ἐπὶ
 ἢ ἄλλων καὶ πρὸς αὐτὸν καὶ συσσωρευτικὸν
 αὐτοῖς, ἵνα ἐκαστοὶ καὶ τὰ ἴδια προτομήματα ἐν-
 δοκιμῶσι. Πάντα δὲ καὶ τὰ πάτρια πράσων,
 ἐπὶ αὐτὸν ὅσον ὑπὸ τῆς δυνάμειος φαίνεται τὸ τὰ πάτρια
 φυλάσσειν. ἐλπίς δὲ τὸ μὴ ἐν μετακίνητον καὶ ῥιπῆ-
 σικόν, ἀλλὰ καὶ τοῖς καὶ πράγματα τοῖς αὐτοῖς
 ἐν δυνάμειον. καὶ τὸ μετὰ τὸν παροξυσμὸν ἐλπίς
 φαλαγγίας, νεαρόν ἐν θύς καὶ ἀκμαῖον πρὸς τὰ
 σωθέντα ὄργανα. καὶ τὸ μὴ εἶναι αὐτῷ πολλὰ τὰ ἀπόρ-

ρητα, ἀλλὰ ὀλίγιστα καὶ σπανιότατα. καὶ ταῦτα
 ὑπὲρ τῶν νοινῶν μόνον. καὶ τὸ ἔμφορον καὶ μεμψή-
 μλον γνῆτε θεωρῶν ὑπὸ τελέσει, καὶ ὀργῶν κατα-
 σκόναῖς, καὶ δόξα νομαῖς, καὶ τοῖς ποιούταις ἀνθρώ-
 ποις, πῶς αὐτὸ δὲ τὸ δέον πραχθῆναι διωροκώ-
 τῳ, ὃ πῶς τῶν ὑπὸ τοῖς πραχθεῖσι δουδοξίαν. ὅτι
 γνῶσθαι λούσης. οὐχὶ φιλοκοδόμῳ. οὐ πόδε
 τὰς ἐδωδίας ὑδινοντῆς, ὃ πόδε ἐδῶτων ὑφᾶς καὶ
 χρῶας. οὐ πόδε σωμαῖον ὥρας, ἢ ἀπὸ λωρίου σολῆ,
 ἀνάγουσα ἀπὸ τῆς ἐπὶ αὐλῆος, καὶ τῶν γνῶλα
 ὑβίω τὰ πολλὰ. τῷ τελῶνι γνῶσθαι τοῖς πῶ-
 τισμῶν ὡς ἐχρήσατο, καὶ πᾶς ὁδοῖ τῷ τῶν πῶ-
 τῶν ἀπηνῆς, ὃ δὲ μὴ ἀδυσώπητον, ὃ δὲ λα-
 βρον, οὐδὲ ὡς αὐτὴν ἐπὶ πῶτε ἕως ἰσχυ-
 τῳ. ἀλλὰ πάντα διειλημμένα λελαγίως
 ὡς ὑπὸ χολῆς, ἀταράχως, τέταγμένως, ἐρῶμι-
 νως, συμφώνως ἑαυτοῖς. Εφαρμόσει δὲ αὐτῷ
 τὸ πόρι τοῦ Σωκράτους μνημονοδόμῳ, ὅτι καὶ ἀπὲ
 χεῖρ καὶ ἀπὸ λαύειν ἐδωδῶ τούτων, ὡς πολλοὶ
 πρόσθε τὰς ἀρχὰς ἀδυνῶς, καὶ πῶς τὰς ἀρχαῖ-
 σεις γνῶσθαι ἔχουσι. τὸ δὲ ἰχύνειν καὶ ἐκαστε-
 ρῶν καὶ γνῶσθαι ἐκαστέρῳ, ἀνδρός δὲ καὶ ἀρῆου καὶ
 ἀγῆθου ψυχὴν ἔχοντῳ, οἷον γνῶσθαι τῇ νόσῳ τῇ μα-
 ξίμῃ. Παρὰ τὴν θεωρίαν τὸ ἀγαθὸς πᾶσι, ἀγαθὸς
 γονίας, ἀγαθὸς ἀδελφῶν, ἀγαθὸς διδασκά-
 λος, ἀγαθὸς οἰκίος, συγγενὲς φίλος, χεῖρ ἀ-

παντασχειν. κη οτε πορισθῃσιν αὐτῶν προεπεισ)
 πλημμελῆσαι τε, καὶ διὰ θεσιν ἔχωρθαι αὐτῶν,
 ἀφ' ἧς, εἰ ἔτυχον, καὶ ἐπραξά τε βίον. τ' θεδρ' ὅδ'
 ποιῶ, τ' μηδὲ μίαν συνδρομὴν πραγμάτων γῆρ'
 οἶς, ἥ τις ἐμελλε με ἐλέγξειν. κη τὸ μὴ πλέον ὑπὲρ
 φῆναι πᾶρὰ τῆ παλακῆ τῶ παππου. καὶ τὸ
 πλὴν ὄραν δρασθῆσαι. κη τὸ μὴ πῶ ὄρας ἀνδρω-
 θῆναι, ἀλλ' ἐτι κη ὑπὸ λαβῆν τῶ χρόνῳ. τὸ ἀρχόντε
 κη πατρὶ ὑποταχθῆναι, ὅς ἐμελλεν πάντα τὸν
 τύπον ἀφαιρήσειν με, καὶ εἰς γῆνοιαν ἄξειν, τῶ
 ὅ, τι δωατόρ ὅδε γν' αὐλῇ βιῶντα, μήτε διορυφῶ
 ρήσεων χρῆζειν, μήτε ἐοδήτων σημειωδῶν, μήτε
 λαμπάδων κη αὐδριαντῶν βιῶνδ' ἐ τινων καὶ
 τῶ ὁμοίῳ κόμπῳ. ἀλλ' ἔξεσιν ἐγγυτῶτα ἰδιώτε
 σσεῖλαιν ἐαυτὸν, κη νῆ δία ὅσα ταπεινότητορ ἢ
 ῥαθυμότητορ ἔχειν πῶς τὰ ὑπερτῶν κοινῶν ἢ γε
 μονικῶς πραχθῆναι δέοντα. τὸ ἀδελφῶ τοιοῦτα
 ἵναι, δωαμὴν μὲ δ' ὅσα ἢ βίος ἐπεγείραι με πρὸς
 ὑπὲρ μέλαινα ἐμαυτῶ. ἀμαδίε κη τιμῇ κη σοργῇ δὴ
 φραίνοντές με. τὸ παιδί μοι ἀφ' ἧ μὴ γῆρ' ὀδῇ,
 μηδ' ἐ κη τὸ σωμῶτιθι διώσσοφα. τὸ μὲν
 ἐπὶ πλέον με προκόψαι γν' ῥητορικῇ καὶ ποιητι-
 κῇ καὶ τοῖς ἄλλοις ὑπὲρ τῆ διδύμασι, γν' οἷς ἴσως
 αὐ κατεχέθην, εἰ ἡδόμεν ἐμαυτὸν θυόδως προ-
 ὄντα. τὸ φθάσαι ὅσα ῥοφίας γν' ἀξιώματι κα-
 τασῆσαι, οὐ δὴ ἐδάκνυ μοι ὑπὲρ θυμῶν, καὶ μὴ

αὐαβαλέειν ἐλπίδι, τὸ μὴ εἰπεῖ νέοι ἐτιπ-
 σαι, ὕστερον αὐτὸ πράξειν. τὸ γινῶναι Ἀπολλώ-
 νιον, Ρῶσιον, Μαξιμόν. τὸ φαντασθῆναι πρὶς
 ἡγῆ φύσιν βίου ἐναργῶς καὶ πολλὰς, οἷον τις
 εἴη. ὥστε ὅσον πρὸς τοῖς θεοῖς, καὶ ταῖς ἐκείθεν διαδό-
 σεσι καὶ συλλήψεσι, καὶ ἐπινοίαις, μή ηὐκωλύειν ἢ
 διὰ ἡγῆ φύσιν ζῶμε. ἢ ἀρλείπειν ἐτι τούτου
 πρὸς τὴν ἐμὴν αἰτίαν, καὶ πρὸς τὸ μὴ διατηρεῖν
 τὰς ἐκ τῶν θεῶν ἐπομνήσεις, καὶ μόνον ὅχι διδασ-
 καλίας. τὸ ἀντιχεῖν μοι τὸ σῶμα ὑπὸ τοσούτον
 ἐν τοιούτῳ βίῳ. τὸ μήτε βρονδίστης ἀψαδῆς, μή-
 τε θεολότου. ἀλλὰ καὶ ὕστερον ἐν ἐρωτικοῖς πάθε-
 σι γηρόμην ὑγιᾶναι τὸ χαλεπώαντα πολλὰς
 Ρῶσικῳ, μηδὲν πλέον πράξαι, ἐφ' ὅσον με-
 τέγνωρ. τὸ μέλλουσαν νέαν τελευτᾶν τὴν τεκῶ-
 σαν ὁμῶς οἰκῆσαι μετ' ἐμοῦ τὰ τελευταῖα ἔτη.
 τὸ ὅσακις ἐβδλήθην ὑπὸ κυρῆσαι τινὶ πνευμά-
 τῳ, ἢ εἰς ἄλλό τι χεῖρον, μηδ' ἐποτε ἀκοῦσαί με
 ὅτι ἔκ' ἐσι μοι χεῖράϊα ὄθην γήνηται. καὶ τὸ αὐτῷ
 ἐμοὶ χεῖρον ὁμοίαν ὡς παρ' ἐτόρου μεταλαβεῖν,
 μὴ συμπεσεῖν. τὸ τῇ γυναικὶ τοιαύτῳ εἶναι, ὅτι
 σίμῳ περὶ ἡνιον, ὅτῳ δὲ φιλόσοφον, οὐτῳ δὲ
 ἀφελῇ. τὸ ὑπὸ τῆς δέουσι τροφίῳ εἰς τὰ παιδεία
 εὐπορεῖν. τὸ δὲ ὀνειράτων βοηθήματα δόξαι-
 ναι ἄλλα τε καὶ ὡς μὴ πῦρ αἶμα· καὶ μὴ ἰλιγ-
 γισθῆναι καὶ τοῦτον ἐν καὶ ἐτὶ ὡς πρὸς γήνη. ὅπως

τε ἐπεθύμησα φιλοσοφίας, μὴ ἐμπίσῃν εἰς τινὰ σοφιστὴν μηδὲ ἀρκαθίσαι ὑπὸ αὐτοῦ συγγραφῆς. ἢ συλλογισμὸς ἀναλύει· ἢ ποῦ τὰ μετεωρολογικὰ κατὰ γινέσθαι. Πάντα γὰρ ταῦτα θεῶν βοηθῶν καὶ τύχης δέσται.

Τὰ γνῶναι αὐτοῖς πῶς τῷ γράνουν. α.

Εὐθὺν προλέγειν ἑαυτῷ, σωτὴρ εἶμαι ποῦ δὲ γὰρ, ἀχαιῶν, ὑβριστῶν, δολιγῶν, βασκανῶν, ἀκοινωνήτων. Πάντα ταῦτα συμβέβηκέν ἐκείνοις. παρὰ τὴν ἀγνοίαν τῶν ἀγαθῶν καὶ κακῶν. ἐγὼ δὲ θεωρητικῶς τὴν φύσιν τοῦ ἀγαθοῦ, ὅτι καλόν, καὶ τοῦ κακοῦ, ὅτι αἰσχρόν, καὶ τὴν αὐτὴν τοῦ ἀμαρτανόεντος φύσιν ὅτι μοι συγγενὴς, οὐχὶ αἷμα τῷ ἢ ἀπὲρμα τῷ τοῦ αὐτοῦ, ἀλλὰ νοῦ, καὶ θείας ἀρμοίρας μέτεχον, οὐτε βλαβῆναι ὑπὸ τινος αὐτῶν δύναμαι· αἰσχρὸν γὰρ με εἶδεις ποῦ βάλῃ, ὅτε οὐ γίγνεται σύγγενεῖ δύναμαι, ὅτε ἀπέχεται αὐτῷ. γέγονα μὲν γὰρ πρὸς σωματείαν ὡς πόδες, ὡς χεῖρες, ὡς βλέφαρα, ὡς οἱ σοῖχοι τῶν ἀνῶ καὶ τῶν κάτω ὀδόντων. Τό οὖν ἀντιπράσσειν ἀλλήλοις παρὰ φύσιν. ἀντιπρακτικὸν δὲ τὸ ἀγανακτεῖν καὶ ἀρσερέφειν. Ὅτι ποτε τοῦτο ἐμὶ, ἁρκία ἐσὶ. Καὶ πνύματιον, καὶ τὸ ἡγεμονικόν. ἄφες τὰ βιβλία, μηκέτι παῶ. ὃ δὲ δότω, ἀλλ' ὡς ἡδὴ ἀποθνήσκων τῶν μὲν σαρκίῳ καταφρόνησον λύθον καὶ ὁσάρεα, καὶ κροκύφαντα,

ἐκ νύκτων, φλεβίωμ, ἀρτηριῶν πλεγμάτων, θείας
 σοφείας δὲ καὶ τὸ πνεῦμα ὁποῖόν τι ἐστίν· ἀνεμῶ,
 οὐδὲ αἰετὸν αὐτὸ, ἀλλὰ πάσης ὥρας ὀξευμένον, καὶ
 πάλιν ῥοφόμενον. τρίτον ὅμ' ὅστις ἡγεμονικόν. οὗδε
 ἀποκαθίηται. Γόρῳ εἰς μηκέτι ἴσχυρ' ἐάσης δια-
 λύσας· μηκέτι καὶ ὁρμῶν ἀκοινωνήτων νύκτο-
 σπασμοδῶν· μηκέτι τὸ εἰμαρμένον, ἢ πρὸς δις
 χορᾶναι, ἢ μέλλον ὑποδυναθῆναι. τὰ τῶν θεῶν προ-
 νοίας μεσά. τὰ τῆς τύχης ὅκ' ἀνδρὺς φύσεως ἢ συγ-
 κλώσεως, καὶ ὑδὶ πλοκῆς τῶν προνοίας διοικου-
 μένων. ταῦτά ἐκείθεν ῥεῖ. πράσσει δὲ τὸ ἀναγ-
 γαῶν, καὶ τὸ βελ' ὅλῳ κόσμῳ συμφέρον, ὃ μέρῳ
 εἶ. Παντὶ δὲ φύσεως μέρος ἀγαθόν, ὃ φέρει ἢ τοῖς
 ὅλοις φύσιν, καὶ ὃ ἐκείνης ὁδὸν σωσικόν. σώζουσι δὲ
 κόσμον ὡς πόρ' αἱ τῶν σοιχείων ὅπως καὶ αἱ τῶν
 συγκριμάτων μεταβολαί. ταῦτά σοι ἀρκείτω,
 αἰετὸν ὄγματά ἐς ω· τὸν δὲ τῶν βιβλίων δίδακ-
 τήν, ἵνα μὴ γαγγύζῳ ἀποθανύης, ἀλλὰ ἰλεως
 ἀληθῶς, καὶ ἀπὸ καρδίας θυ-

χάρις Θεοῖς

θεοῖς.

ΜΑΡΚΟΥ ΑΝΤΩΝΙΝΟΥ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟ
ρος τῶν ἐς ἑαυτὸν βιβλίου Β.

ΕΜΝΗΣΟ ἐκ πῶσου ταῦτα ἀνὰ
βάλλῃ, καὶ ὑποστάκεις προθεσμίας
λαβὼν πρὸ τῶν θεῶν οὐ χρεῖται
ταῖς· δ' εἰ δὲ ἥδη ποτὶ αὐτοῖς
τίν' ὁ κόσμος μέρ' εἶ, καὶ τίν' διοικῶν τ' ὁ
κόσμον ἀπόρροια ὑπέρκει· καὶ ὅτι ὅρ' εἰς οὐ
πῶδε γεγραμμέν' ἐστὶ χρόνος· ὡς αὖ ἐν τῷ μὴ ἀ-
παιβριάσαι χρόνῳ, οἰχόμενοι, καὶ οἰχόμενοι, καὶ αὐ-
θις ὅχ' ἤξειται. Γάρος ὥρας φρόντισις βαρύνει ὡς
Ῥωμαῖος καὶ ἄλλ' ἄνθρωπος ἐν χερσὶ, μετὰ τὴν ἀκριβὲς καὶ
ἀπλάστου σεμνότητος, καὶ φιλοσοφίας, καὶ ἐλευ-
θερίας, καὶ δικαιοσύνης πράξεις, καὶ χαλῶσαν-
τες ἀπὸ πασῶν τῶν ἄλλων φαντασιῶν πορίζου-
σιν· οἱ δὲ αὖ ὡς ἐχάτῳ τῷ βίῳ ἐκάστῳ πρὸς
ξίμην ἐργασίας ἀπηλαγμῶν πάσης ἐκαστοῦ
καὶ ἐμπαθὲς ἀποστροφῆς ἀπὸ τοῦ αἰροῦντος λό-
γου, καὶ ὑποκρίσεως, καὶ φιλαυτίας, καὶ δολο-
φρονήσεως πρὸς τὰ συμμειοιραμένα· ὥς ὡς
ὀλίγα ἐστὶν ὧν κρατύνει τις, δύναται δύρου
καὶ θεοδότη βιώσαι βίον; καὶ γὰρ οἱ θεοὶ πλεονε-
κτὴν ἀπατήσουσι παρὰ τὸ ταῦτα φυλάσσον-
τες. Ὑβρίζει ὕβριζε αὐτὸν ὡς ψυχὴν, τὸ δὲ τιμῆσαι
σεαυτὸν ἐκείνῳ καὶ ὅτι ἐξείς, οὐ γὰρ ὁ βίος ἐκά-

σω, ὅτι οἱ δέ σοι χεδὸν διήνυσαι, μὴ αἰδῆσθαι
 σεαυτὴν, ἀλλ' ἐν ταῖς ἄλλω ψυχαῖς τιθεμένη τῇ
 σὺν θυμοειδίαν. Περὶ σπᾶ τί σε τὰ ἐξωθεν ἐμ-
 πίπτοντα, καὶ χολῶν πάρεχε σεαυτῷ τὸ προσ-
 μαρτανεῖν ἀγαθόν τι, καὶ παύσαι ῥεμβόμηνθαι.
 ἥδη δὲ καὶ τῷ ἐτέρῳ ποδι φορὰν φυλακτέον.
 ληρῶσι γὰρ καὶ οἱ πράξιων, οἱ κεκμηκότες ὅθι
 βίω, καὶ μὴ ἔχοντες σκοπὸν, ἐφ' ὃν παῖσαν ὀρμὴν
 καὶ καθάπαξ φαντασίαν ἀποδυνῶσιν. Για-
 ρὰ μὲν τὸ μὴ ἐφιστάνειν τι ἐν τῇ ἄλλῃ ψυχῇ γί-
 γνεται, ὃ ῥαδίως τις ὠφθῇ κακοδαιμονῶν. οὗτος
 ὅστις ἐλπίδας ψυχῆς κινύμασι μὴ πρὸς ἀνελουθῶν
 τας, ἀνάγκη κακοδαιμονεῖν. Τῶτων αἰεὶ δὲ με-
 μνηδὶς. τίς ἡ τῶν ὅλων φύσις, καὶ τίς ἡ ἐμὴ. καὶ
 πῶς αὕτη πρὸς ἐκείνῃ ἔχουσα, καὶ ὁποῖόν τι μέ-
 ρεται, ὁποῖον τοῦ ὅλου ἔσται. καὶ ὅτε ὁ δειὶς ὁ λωλύων
 τὰ ἀκόλουθα τῇ φύσει, ἥς μέρος εἶ, πράσσειν τε
 αἰεὶ καὶ λέγειν.

φιλοσόφως ὁ Θεόφραστος ἐν τῇ συγγράμει τῇ
 ἀμαρτημάτων, ὡς αὐτὸς κοινότερον τὰ τοιαῦ-
 τα συγκεῖναι φησὶ βαρύτερα εἶναι τὰ κατ' ἐπι-
 θυμίαν πλημμελόμενα τῶν κατ' ἐνθυμόν. ὁ γὰρ θυ-
 μὸς μετὰ ἔνθου λύπης καὶ λεληθῆος συ-
 σολῆς φαίνεται τὸν λόγον ἀποστροφόμενον· ὁ δὲ
 κατ' ἐπιθυμίαν ἀμαρτάνων, ἐφ' ἡδονῆς ἡπλώ-
 μενον ἀκολαστότερος πῶς φαίνεται, καὶ θηλύτε-
 ρος.

ρθ' γν' ταῖς ἁμαρτίαις, ὁρθῶς ἔν κ' φιλοσοφίας
 ἀξίως ἔφη, μέζονθ' ἐγκλήματ' ἔχεδ' τὸ μεθ'
 ἡδονῆς ἁμαρτανόμῳ, ἢ πόρ τὸ μετὰ λύπης. ὁ-
 λως τε ὁ μὲν προηδικημένῳ μᾶλλον ἔοικε, καὶ
 εἴα λύπῳ ἡναγκασμένῳ θυμωδῆναι. ὁ δέ, αὐ-
 τόθεν πρὸς τὸ ἀδικεῖν ὥρμηται. φερόμενθ' ὡδ'
 τὸ πράξαι ἵνα κατ' ἐπιθυμίαν, ὡς ἡδὴ διωατ'
 ὄντ' ὀζιέναι τῷ βίον, οὕτως ἕκαστα ποιεῖν καὶ
 εἴα νοεῖδ'. Τὸ δὲ δὴ ἀνθρώπων ἀπελθεῖν, εἰ μὲν
 θεοί εἰσι, οὐδὲν δεινόν. κακῷ γὰρ σε ἔκ αὖ πόδε
 βάλοισιν, ἢ δὲ εἰ π' οὐκ εἰσι, ἢ οὐ μέλει αὐτοῖς τῶν
 ἀνθρώπων· τί μοι ζῶν γ' κόσμῳ λεγῶν θεῶν, ἢ
 προνοίας κενῶ. ἀλλὰ καὶ εἰσι, καὶ μέλει αὐτοῖς
 τῶν ἀνθρώπων. κ' τοῖς μὲν κατ' ἀλήθειαν κα-
 κοῖς, ἵνα μὴ πόδι πίπτει ὁ ἀνθρώπ' , ἐπ' αὐτοῖς
 τὸ πᾶν ἔβητο. τῶν δὲ λοιπῶν εἴ τι κακὸν ἢ καὶ
 ἴσθ' αὖ προΐδοντο. ἵνα ἔτι πάντῃ τὸ μὴ πόδι πί-
 πτειν αὐτοῖς. ὁ δ' ἐχέρω μὴ ποιεῖ ἀνθρώπου, πῶς
 αὖ ἴσθ' βίον ἀνθρώπου χέρω ποιήσεις; ἔτε δ' ἐ-
 κατ' ἄγνοιαν, ἔτε εἰδιῶ μὲν, μὴ διωα μὲν δὲ
 προφυλάξαδ', ἢ διορθώσαδ' ταῦτα, ἢ τῶν ὁ-
 λων φύσις παρῆδ' αὖ. ἔτ' αὖ τηλικῶτον ἡμαρ-
 τερ ἢ τοῖ παρ' ἀδιωαμίαν, ἢ παρ' ἀτεχνίαν,
 ἵνα τὰ ἀγαθὰ καὶ τὰ κακὰ ἐπίσης τοιοῖσι ἀγα-
 θοῖς ἀνθρώποις καὶ τοῖς κακοῖς πεφυρεμένως
 συμβαίνει. θανάτ' δὲ γε καὶ ζῶν, δόξα

καὶ ἀδ' οξία, πόν' οὐ καὶ ἡδ' ονῆ, πλ' οὐτ' οὐ καὶ π' οξία,
 πάντα ταῦτα ἐπίσης συμβαίνει ἀνθρώ-
 πωμοῖς τε ἀγαθοῖς καὶ τοῖς κακοῖς, ὅτε καλὰ ὄν-
 τα, ὅτε αἰχ' ἄ, ὅτ' ἀρ' ἀγαθὰ, ὅτε κακὰ ὄν-
 τα. Πῶς πάντα ταχέως γνῶφανίζεται, τοῦ μὲν κόσμου
 αὐτὰ τὰ σώματα. τοῦ ἡ αἰῶνι αἰ μνήμαι αὐτῶν,
 οἷα ὄντα τὰ αἰδ' ονῆτα πάντα, καὶ μάλιστα τὰ ἡδ' ο-
 νῆ διελιάζοντα, ἢ τοῦ πόνου φοβόντα, ἢ τοῦ τύ-
 φου δ' οξία βοκμύα. πῶς οὐτε λῆ καὶ οὐκαταφρό-
 νητα, καὶ ῥυπ' ἄ, καὶ οὐφθαρτα, καὶ νεκρά. νοε-
 ρῆς διωάμεως, ἐφιστάναι τί εἰσιρ' οὐδ' οἷα αἰ ὑπο-
 λήψεις καὶ αἰφωναί. τὴν οὐδ' οξίαν, τί εἰσιρ' οὐ
 ἀποθανεῖν, καὶ ὅτι ἐάντις αὐτ' οὐ μόνον εἰδ' ἡ, καὶ τῶ
 μερισμῶ τ' οὐ γνῶσας, δ' οξία τὰ ἐμφανταζόμε-
 να αὐτῶ οὐκέτι, ἀλλ' οὐ τί ὑπολήψεται αὐτὸ εἶν
 οὐ φύσεως ὁρ' ογμ. φύσεως δ' οὐ ὁρ' ογμ εἰτις φοβε-
 ται, παιδίον ὄν. τοῦ μὲν τοῦ οὐ μόνον φύσεως ὁρ'
 γομ' εἰσιρ, ἀλλὰ καὶ συμφέρον αὐτῆ. Πῶς ἀπ' ἡ
 ται θεῶ ἀνθρώπων, καὶ ἡ τ' οὐ τί αὐτὸ μέρ' ο. καὶ
 ὅταν πῶς ἔχῃ δ' οξία τὸ τῶ ἀνθρώπου τοῦ
 μόριον· ὅδ' ον ἀβλιώτερον τῶ πάντα κύκλω καὶ
 ποδιόρχομνῶν, καὶ τὰ νέρβον γὰρ φησὶν ἐρδ' ονῶν
 τ' ο, καὶ τὰ γν' οἷα ψυχαῖς τῶν πλησίων δ' οξία
 μέρεως ζητῶντ' ο, μὴ αἰδ' ομνῶν δι' οὐτ' οξία
 πρὸς μόνον τοῦ γν' ομνῶν αὐτὸ δ' οξία μόνον, καὶ τῶ
 τῶν γν' οἷα θεραπείαν, θεραπεία δι' αὐτοῦ κα
 θαρόμ

θαρρόν πάθους στατηρεῖν, καὶ εἰκαίστεται καὶ
 δυσαρρήστως ἐλπίως τὰ ἐκ θεῶν καὶ ἀνθρώ-
 πων γινόμενα. τὰ μὲν γὰρ ἐκ θεῶν ἀεδίσματα δι-
 αφετλῶν. τὰ δ' ἐξ ἀνθρώπων φίλα στα συγγένειαν,
 εἰσι δὲ ὅτε καὶ τρόπον ἵνα ἐλεεινὰ, δι' ἀγνοίαν
 ἀγαθῶν καὶ κακῶν οὐκ ἐλάττωρ ἢ πέρωσις αὐ-
 τῇ ἐλπίστικόνος τοῖ στακρίνειν τὰ λούκα καὶ
 μέλαινα. καὶ τρισχίλια ἐτη βιώσεσθα μέλα-
 λης, καὶ τοσαυτάκισ μύρια, ὁμως μέμνησο, ὅτι
 οὐδ' εἰς ἄλλον ἀρβάλλει βίον, ἢ ὅσον ὁμ ζῆν οὐδὲ ἄλ-
 λον ζῆν, ἢ ὁμ ἀρβάλλει. εἰς ὅσον οὐμ καδίσταται τὸ
 μήκισον τῷ βραχυτάτῳ. τὸ γὰρ πῶρον, πᾶσιμ ἴ-
 σον, εἰ καὶ τὸ ἀρλλύμῳ, οὐκ ἴσον, καὶ τὰ ἀρβαλ-
 λόμῳ, ὅτως ἀκαριαῶν ἀναφαίνεται. οὔτε γὰρ
 τὸ πῶρον καὶ, οὔτε τὸ μέλλον ἀρβάλλοι αὐτῆς. ὁ
 γὰρ οὐκ ἔχει, πῶς αὐτῆς ὅσον αὐτῇ ἀφείλει τοῖ
 τῶτον οὐμ τῶν δύο δ' εἰ μεμνήσθα ἐνός μὲν, ὅτι
 πάντα ἐξ αἰδίου ὁμοειδίῃ, καὶ ἀνακνυκλόμενα,
 καὶ οὐδὲρ σταφέρει, πῶτόρον ἐν' ἐκαστὸν ἐπεσιρ,
 ἢ γν' διακοσίοις, ἢ γν' ὅθ' ἀπείρω χρόναι τὰ αὐτὰ
 τις ὄψεται. ἐτόρον δὲ ὅτι καὶ ὁ πολυχρονιώτα-
 τῶ, καὶ ὁ τάχιστα τεθνηξόμενῶ, τὸ ἴσον ἀπο-
 βάλλει. τὸ γὰρ πῶρον ἐσὶ μόνον οὐ σόρισκεδ' μέλ-
 λει, ὁ πόρ γε ἔχει, καὶ ὅσον μόνον. καὶ ὁ μὴ ἔχει τις,
 οὐκ ἀποβάλλει. Οπὶ πᾶν ἐπὶ ὁλκῆς. δ' ἡλα
 μὲν γὰρ τὰ πῶς τὸν κυνικὸν μόνιμον λεγόμενα.

δὴλον δὲ καὶ τὸ χρησίμον τοῦ λεγομένου. Ἐὰν πρὸς αὐτὸ τὸ νόσιμον μέχρι τοῦ ἀληθοῦς δέχεται, ὑβρίζει ἑαυτὴν ἢ τοῦ ἀνθρώπου ψυχὴν μάλιστα μὲν, ὅταν ἀπόσημα, καὶ οἷον φύμα τοῦ κόσμου ὅσων ἐφ' ἑαυτῷ γήνηται. τὸ γὰρ δυσχεραίνειν πινὶ τῷ γινομένου ἀπόσα πῶς ὅτι ἐλφύσεως, ἥς γὰρ μέρες, ἐκαστὸ τῷ λοιπῷ φύσεις ποδεύχονται. ἐπειτα δὲ, ὅταν ἀνθρωπὸν πῖνα ἀρσεραφῇ, ἢ καὶ ἐναντία φέρεται, ὡς βλάψαι, οἷα εἰσι αἱ τῷ ὀργίζου μῶν. τρίτον ὑβρίζει ἑαυτὴν, ὅταν ἡσᾶται ἡ δονῆς, ἢ πόνος. τέταρτον, ὅταν ὑποκείνηται, καὶ ὑπὸ πλάσως, καὶ ἀναλήθως τί ποιῇ, ἢ λέγῃ. Πέμπτον, ὅταν πρᾶξιμ πῖνα ἑαυτῇ καὶ ὀρμῶν, ἐπ' ἐδὲν σκωπὸν ἀφίη, ἀλλὰ εἰκὴ καὶ ἀπὸ καθολοθῆς τως ὅτι δὲ γνέργῃ. Διὸ καὶ τὰ μικρότατα, καὶ τὰ ὑπὸ τὸ τέλος ἀναφορὰν γίνεσθαι. τέλος δὲ λογικῶν ζώων τὸ ἐπεῖσαι τῷ ἐλ πόλεως καὶ πολιτείας ἐλ πρεσβυτάτης λόγῳ καὶ θεσμῷ.

Τοῦ ἀνθρώπου πῖνα βίος, ὁ μὲν χρόνος, σιγμὴ ἢ δὲ εἰσῆς, ῥέσθαι ἢ δὲ αἰδοθῆς, ἀμυδρά. ἢ δὲ ὅλου τοῦ σώματος σύγκεισθαι, δύσκηπθαι. ἢ ἡ ψυχὴ, ῥομβός. ἢ δὲ τύχη, δυστέκμαστον. ἢ δὲ φήμη, ἀκειτομ. σωελόντι δὲ εἰπεῖν, πάντα, τὰ μὲν τοῦ σώματος, ποταμός. τὰ δὲ ἐλ ψυχῆς, ὄνειρος καὶ τυφός. ὁ δὲ βίος, πόλεμος, καὶ ξένου ὑπὸ θημῖα, ἢ ὑπεροφημῖα ἢ, λήθη. τί οὖν τὸ πρᾶξιμα
ψαε

ψα δυνάμει; ἐν καὶ μόνον φιλοσοφία. τὸ δ' ἐν
 γνῶν τρεῖς τὸν γνῶν δ' αἶμα αὐτοῦ βρισκόν; καὶ
 αἰσινῇ, ἡδονῶν καὶ πόνων ἐκείνου, μηδὲν ἐκ
 ποιῶντα, μηδὲ διεψυμένως καὶ μετ' ὑπο-
 κρίσεως· ἀντιθέτῃ τῇ ἄλλῃ ποιῶσά τι, ἢ μὴ
 ποιῶσαι. ἐν δ' ἐπὶ συμβαίνοντα καὶ ἀρνεύμε-
 να δέχόμεθα, ὡς ἐκείνῃ ποθὲν ἐρχόμενα, ὅθεν αὐ-
 τὸς ἦλθεν. οὐκ ἔστι δὲ τὸν θάνατον ἰλεῖν τῇ γνῶ-
 μη πόθι μόνοντα. εἰς οὐδ' ἐμ' ἄλλο ἢ λύσιμ τῶν σι-
 χείων, ὅθεν ἕκαστον ζῶον συγκρίνεται. εἰ δὲ αὐ-
 τοῖς τοῖς σιχείοις μηδὲν δεινὸν γνῶν ἕκαστον
 διανεκὼς εἰς ἕτερον μεταβάλλειν. εἰς τί ὑπὲρ
 θηταίως τῶν πάντων μεταβολῶν καὶ
 διαλύσιμ; κατὰ φύσιν γάρ· οὐδ' οὐ
 δι' ἑκαστὸν κατὰ
 φύσιν.

Τὰς ὧν καὶ νοῦν τῶν.

ΜΑΡΚΟΥ ΑΝΤΩΝΙΝΟΥ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟ

ρος τῶν εἰς αὐτὸν βιβλίων γ.

ΥΧΙ ὅσον μόνον διὰ λογίζεσθαι, ὅτε
καὶ ἐκαστὴν ἡμέραν ἀπαναλίσσεται
ὁ βίος, καὶ μέγας ἐλαττον αὐ-
τῷ καταλείπεται. ἀλλὰ καὶ κείνο
λογισέον, ὅτι εἰ ὕψι πλέον βιώη τις, ἐκείνο γὰρ ἂν
ἴσῃ, εἰ διαρκέσει ὁμοίᾳ αὐτοῖς ἢ διάνοια, πῶς τὴν
σωτήσιν τῶν πραγμάτων, καὶ τὴν θεωρίας τῶν
τηνόνσης εἰς τὴν ἐμπειρίαν τῶν τεθίων καὶ τῶν αὐ-
θροπέων. εἰ γὰρ ἡ ἀληθεύμαρξεν, ὅ μὲν δια-
πνεύει, καὶ ῥέφει, καὶ φαντάζει, καὶ ὁρμάει, καὶ ὁρᾷ
ἄλλα βιαιῶτα, οὐκ ᾔσθησεν. τὸ δ' αὖτῳ χεῖν, καὶ
ὅς τῷ κατὰ κόντος ἀριθμὸς ἀκριβοῦς, καὶ τὰ προ-
φαινόμενα διαβροῦν, καὶ πόθεν αὐτῷ τὸ εἰ ἂν
ῥακτέον αὐτὸν ἐφισκᾶν, καὶ ὅσα πικρὰ λο-
γισμοῦ συγγεγυμνασμένου πάνυ χεῖν, προσ-
ποσβέννυται. καὶ οὐ μὲν ἐπέχει, οὐ μόνον τῷ ἐγ-
γυτῶ τῷ θανάτου ἐκαστοτε γίνεσθαι, ἀλλὰ καὶ
ὅτι τὸ τὴν ᾔσθησιν τῶν πραγμάτων καὶ τὴν πα-
ρακολούθησιν, προαπολήγει. καὶ καὶ τὰ τοιαῦ-
τα πρᾶφύλασεν. ὅτι καὶ τὰ ὑπὸ γινόμενα τοῖς
φύσει γινομένοις, ἔχει πᾶσι καὶ ἐπαγωγόν.

οἶον

ὅτιον αἵτου ὁ πῶμλιν παραρρήγνυτοῦ πνα μέ-
 ρη. καὶ ταῦτα οὐρ τὰ διεχόντα ὅτως καὶ ῥόπμ
 πινὰ παρὰ τὸ ἐπάγγελμα ἐλ αἵτοποίίας ἔχον-
 τα, ὕδι πρέπει πως καὶ προθυμίαν πῶς τῶν ῥο-
 φλῶ ἰδίως ἀνακινεῖ. πάλιν τε τὰ σῦκα ὅποτε
 ὠραϊότατα ὄσι κέκηνεν. καὶ γὰρ ταῖς δρυπετέσι ἐ-
 λαίαις, αὐτὸ τὸ ἐγγὺς τῇ στήλει, ἰδιόρ π κέλλῳ
 τῷ καρπῷ προστίθεται. οἱ σάχυνες δὲ κατὰ νό-
 ὄνδρ, καὶ τὸ τὸ λείοντος ὡς κινεῖ, καὶ ὁ τὸ σῶν ἐκ τὸ
 εἰς μάτρες ῥέων ἀφρός, καὶ πολλὰ ἑτέρω κατ' ἰδίαν
 εἴς τε σκροποῖν, πόρρω ὄντα τὸ δυνειδὲς, ὁμως δὲ τὸ
 τῷ φύσει γινομένων ἐπακρολθεῖν, σινεπικρο-
 μεῖ, καὶ ψυχαγωγεῖ. ὥστε εἰς ἐχοι πᾶσι καὶ
 γῆνοιαν βαθυτόραν πῶς τὰ γὰρ τῷ ὅλῳ γινόμε-
 να, σχεδὸν ὅδεμ ὅχι δ' ὅξει αὐτῷ καὶ τῷ κατ' ἐπε-
 κρολθεσιν συμβαινόντων ἡδέως πως διασω-
 σκῶται. ὅπως δὲ καὶ θηρίων ἀληθινὰ χάσματα, ὅχ
 πῶσον ἡδέως ὄψεται, ἢ ὅσα γραφεῖς, καὶ πλάσαι
 μιμούμενοι δεικνύουσιν. καὶ γραὸς καὶ γέροντος
 ἀκμὴν ἵνα καὶ ὦραν, καὶ τὸ γὰρ πασι ἐπαφρο-
 διτον, τοῖς ἑαυτοῖς σώφροσιν ὀφθαλμοῖς ὁρᾶν
 δυνήσεται. καὶ πολλὰ τοιαῦτα ὅπαντι πιθανὰ,
 μόνον δὲ τῷ πῶς τῶν φύσιν, καὶ τὰ ταύτης ὄργα
 γνησίως ὡκειωμένῳ προπείσεται,

Ἰπποκράτης πολλὰς νόσους ἰασάμενος, νοσή-
 σας ἀπέθανεν. οἱ χαλδαῖοι πολλὰν θανάτου

προηγόρευσαν, εἶτα καὶ αὐτὸς τὸ περὶ προμνησθ
κατέλαβεν. Ἀλέξανδρος καὶ Πομπηῖος, καὶ
Γαῖος Καῖσαρ, ὅλας πόλεις ἀρδύω ποσάυται-
κας ἀνελόντες, καὶ γὰρ πρᾶτάξει πολλὰς μυρια-
δας ἱππέων καὶ πεζῶν κατακύψαντες, καὶ αὐ-
τοὶ ποτὶ δῖον ἄλδον τῷ βίῳ. Ἡράκλειτος, πόδι τῷ
τῷ κόσμῳ ἐκπυρώσεως τὰς αὐτὰ φυσιολογίας,
εὐδατος τὰ γνῶς πληρωθεὶς, βολβίτω κατακα-
χισμῆνος ἀπέθανεν. Δημόκριτος δ' ἐ, οἱ φθίρεις.

Σωκράτῳ δὲ, ἄλλοι φθίρεις ἀπέκτειναν. τί
ταῦτα γνέβης, ἐπιδύσας, κατήχθης; ἐκβηθι. εἰ
μὲν ἐφ' ἐτόρον βίον, οὐδὲν θεῶν κενὸν ὁ δὲ ἐκῆ.
εἰ δὲ γὰρ ἀναιδιησία, παύσῃ πόνων καὶ ἡδονῶν
ἀνεχόμενος, καὶ λατρεύων τοσούτω χείρονι βίῳ
ἀγχείω, ἢ πόρισι τῷ ὑπερετιμῷ. τὸ μὲν γὰρ νῦν καὶ
δαίμων τὸ δὲ γῆ καὶ λυδρὸς. μὴ κατατρίψῃς
τὸ ὑπολιπόμενον τῷ βίῳ μέρῳ γὰρ ταῖς πόδεσσιν ἐτε-
ρων φαντασίας, ὅποταν μὴ τῷ ἀναφορᾷ ἐπὶ
τῷ κοινωφελὲς ποιῇ. ἢ τοὶ γὰρ ἄλλοι ὄργου εἶρη, τῷ
τέσι φανταζόμενος τί ὁ δεῖνα πράσσει, καὶ τί-
νος γνέκῃ, καὶ τί λέγει, καὶ τί γινόμεται, καὶ
τί τεχνάζεται, καὶ ὅσα βιᾶται ποιεῖ ἀκρῶς ἐμ-
βῶ τῷ ἰδίῳ ἡγεμονικῷ πρᾶτῃ ἡσέως. καὶ μὲν
οὐκ καὶ τὸ εἰκὴ καὶ μάτῳ γὰρ τῷ εἰρμῷ τῷ φαν-
τασιῶν πόδεσσιν αὐτὰ πολὺν δὲ μάλιστα τὸ πόρι-
στον, καὶ κακὸν θάνατον. καὶ ἐδιδόκει αὐτὸν, μόνον

τέλει δὲ πᾶσι ὧν εἴ τις ἄφνω ἐπανέροιτο, τί νῦν
 ὁρᾷ, μετὰ παρρησίας πρᾶχθῆμα αὐτὸ ἀποκεί-
 ναιο, ὅτε τὸ καὶ τὸ. ὡς δὲ αὐτῶν θυδὺς δῆλα εἶναι,
 ὅτε πάντα ἀπλᾶ καὶ θυμῶν, καὶ ζώου κοινω-
 νῶν, καὶ ἀμελοῦντων ἡδονικῶν, ἢ παρὰ παρὰ
 λαυσικῶν φαντασμάτων ἢ φιλονεικίας ἑνὸς, ἢ
 βασιλείας καὶ ὑποψίας, ἢ ἄλλου ἑνὸς, ἐφ' ᾧ αὐ-
 τὸ ἐρυθειάσειας ὁρᾷ γούμῳ, ὅτε γὰρ αὐτὸ εἶχε.
 ὁ γὰρ τοῖς ἀνὴρ ὁ τοιοῦτος, οὐκ ἐν ὑπερβύμῳ
 τὸ ὡς γὰρ ἀρίστοις ἡδονῇ εἶναι, ἱερδὺς τις καὶ ὑπεργὸς
 θεῶν, χρώμῳ καὶ τῷ γένει ἰδρυμένη αὐτῷ, ὃ
 πρᾶχεται τὸν ἀνδρωπορ ἀχρῶν ἡδονῶν, ἄρ-
 τῶν ὑπὸ πάντος πόνο, πάσης ὑβρεως ἀνέπα-
 φορ, πάσης ἀναίδεον πονηρίας. ἀδλητῶν ἀ-
 θλου τοῖς μεγίστοις, τοῖς ὑπὸ μηδενὸς πάθους κατα-
 βληθῆναι, δικαιοσύνην βεβαμμένην εἰς βάθος,
 ἀσπαζόμενῳ μὲν δὲ ὅλης τῆς ψυχῆς τὰ συμβαίνον-
 τα, καὶ ἀπονεμόμενα πάντα. μὴ πολλὰ κίς δὲ,
 μηδὲ χωρεῖς μεγάλης καὶ κοινωφελούς ἀνάγκης
 φανταζόμενῳ, τί ποτε ἄλλῳ λέγει, ἢ πράσσει,
 ἢ ὁρᾷ. μόνον γὰρ τὰ ἑαυτοῦ πρὸς γνῆρσιν
 εἶχε. καὶ τὰ ἑαυτῶν ἐκ τῶν ὅλων συγκλωθόμενα
 διηλεκτῶς γνῶσι. καὶ κείνα μὲν, καλὰ πρᾶχεται.
 ταῦτα δ' ἀγαθὰ εἶναι πεπεισται. ἢ γὰρ ἐκαστὸν ἐμο-
 μὲν μοῖρα συνειφέρεται τε καὶ συνειφέρει.

μέμνηται δέ, καὶ οὕτω συγγενὲς πᾶσι τὸ λογισθῆναι.
 καὶ οὕτω λέγει δὲ δὴ μὴ πάντων ἀνθρώπων, ἢ τῶ
 τῶ ἀνθρώπου φύσει ἐσίμ. Δόξης δὲ οὐχὶ τῶ πα-
 ρά πάντων ἀνδεκτέον· ἀλλὰ τῶ ὁμολογουμέ-
 νως τῇ φύσει βιούντων μόνον· οἱ δὲ μὴ οὕτως βι-
 οῦντες, ὅποιοι ἴνες οἴκοι τε καὶ ἔξω τῶ οἰκίας,
 καὶ νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν, οἷσι μεθ' οἷον φύ-
 ρωνται, μεμνημένον διατελεῖ. οὐ τοίνυν οὐδέ
 τὸν παρὰ τῶν βιούντων ἔπαινον γὰρ λόγῳ τίθε-
 ται, οἷον οὐδὲ αὐτοῖς ἐαυτοῖς ἀρεσκονταί. μήτε
 ἀκούσιον γνέρι, μήτε ἀκοινώνητον, μήτε ἀν-
 ξέτατον, μήτε ἀνθελκόμηνον, μήτε κομψείαν
 διάνοιαν σε καλλωπίζετω. μήτε πολυρρήμων
 μήτε πολυπράγμων ἔσο. ἔτι δὲ ὁ γὰρ σοὶ θεός, ἔ-
 σω προσάτης ζωῆς ἀρρῶν, καὶ πρεσβύτης, καὶ
 πολυτελεῖ, καὶ ῥωμαῖος, καὶ ἀρχόντων, ἀνατίτα
 χόντων ἐαυτῶν, οἱ δὲ αὖ εἰς πολυμνῶν τὸ ἀνα-
 κλητικὸν ἐκ τῶ βίᾳ ἔλυτον. μήτε ὀρκου διό-
 μνητον, μήτε ἀνθρώπου ἑνὸς μάρτυρον. Εἰ δὲ τὸ
 φαιδρὸν, καὶ τὸ ἀπροσδιέες τῶ ἔξωθεν ὑπὲρ
 σίας, καὶ τὸ ἀπροσδιέες ἡσυχίας, ὡς ἄλλοι πα-
 ρέχουσιν, ὁρδὸν ἔρ^{ον} εἶναι καὶ, οὐχὶ ὁρδὸν μὴ. εἰ μὲν ἡρεῖ
 ἡμῶν εὐρίσκεις γὰρ τῶ ἀνθρώπου βίᾳ δικαιοσύ-
 νης, ἀλκείας, σωφροσύνης, ἀνδρίας, καὶ κατὰ
 παῖς τῶ ἀρεκείᾳ ἐαυτῇ τῇ διανοίᾳ σε γὰρ οἷς
 ἢ τὸν λόγον τὸν ὁρδὸν παραστοντά σε παρέχε

παυ, ἢ γὰρ τῇ ἐμαρμενίῃ, γὰρ τοῖς ἀπροαιρέτως ἀρ-
 κημομένοις· εἰ τὸτε φημὶ ἡρεῖας ὁμολογεῖσθαι, ἐπ' ἐκεί-
 νο ὁ ζῶν τῆ ψυχῆς τραπομένη, τῷ αἰετῷ εὐε-
 σθημένη ἀπόλαυε. εἰ ἢ μηδὲν ἡρεῖαν φαίνεται
 αὐτῷ τῷ γινώσκοντι γὰρ τοῖς δαίμονι, τὰς τε ἰ-
 δίας ὁρμὰς ὑποταχότα ἐαυτῷ, ἢ τὰς φαν-
 τασίας ὁρμὰς ἐξετάζοντα, καὶ τῷ αἰσθητικῷ πεί-
 στω, ὡς ὁ Σωκράτης ἐλεγε, ἐαυτὸν ἀφελκύνε-
 ται, καὶ τοῖς θεοῖς ὑποταχότα ἐαυτὸν, καὶ
 τῷ ἀνθρώπῳ προκηδομένη. εἰ τὸτε πάντα τὰ
 ἄλλα μικρότερα καὶ ὀυτελές ὁρα εὐέλπεις, μη-
 διὰ γὰρ χάραν δίδου ἐτόρω, πρὸς ὁρμὰς ἀπαξίῃ
 ἀρκύνεις, οὐκ ἐπὶ ἀποδρασίῳ τὸ ἀγαθὸν ἐκεί-
 νο τὸ ἴδιον, καὶ τὸ σὺν πραπμάμ διωθήσῃ. αὐτὰ κα-
 θήσθαι γὰρ τῷ λογικῷ καὶ ποιητικῷ ἀγαθῷ, ὃ θέ-
 μεις οὐδὲ ὅτι οὐκ ἐτόρω γνῆς. οἷον ἢ παρὰ πολ-
 λῶν ἐπαινον, ἢ ἀρχὰς, ἢ πλοῦτον, ἢ ἀρλαύσεις
 ἡδονῶν. πάντα ταῦτα, καὶ πρὸς ὀλίγον γνάρ-
 μόζειν δόξῃ, κατεκράτησεν ἄφνω καὶ πρῆνε γ-
 κην. σὺ δὲ φημὶ ἀπλῶς καὶ ἐλδουδερῶς εἰλοῦ τὸ
 ἡρεῖαν, καὶ τῶν ἀντέχον. ἡρεῖαν δὲ, τὸ συμ-
 φέρον. εἰ μὲν τὸ ὡς λογικῷ, ὡς τῇ θείᾳ. εἰ δὲ τὸ ὡς
 ζῶν, ἀπόφηναι, καὶ ἀτύφως φύλασσε τῇ ἡρεῖαν
 μόνον, ὅπως ἀσφαλῶς τὴν ὁρμὴν ποιήσῃ, μὴ
 ὑμῆσθαι ποτὲ ὡς συμφέρον σεαυτοῦ, ὃ ἀναγκά-
 σει σὲ ποτε τὴν πῆσιν πρᾶξῃναι, τὴν αἰσθητικῇ

καταλιπεῖν, μισῆσαι τὴν αἵψαν, ὑποπιδύσαι, κατὰ
 ῥάβδαται, ὑποκρίνασθαι, ὑδὶ θυμῷ αἰτνῶ, βί-
 χων καὶ πῦρα πετασμάτων διελούου. ὁ γὰρ ἴστος
 ἐαυτοῦ νοῦν καὶ δαίμονα, καὶ τὰ ὄργανα τῆς τοῦτο
 ἀρετῆς προσελομένη, τραγωδῶν ὅσοις, ὅσοις
 ζεῖ. οὐκ ἐρημίας, οὐ πολυπληθείας δέχεται. τὸ
 μέγιστον, ζῆσαι, μήτε διώκων, μήτε φεύγων. πό-
 τερὸν δὲ οὐκ ἔστι πλέον δῖα σημάδι χρόνου ὅτι σώματα
 ποδολογῶν τῇ ψυχῇ, ἢ ἐπ' ἐλασσοῦ χέσεται,
 ὅτι ὅπου αὐτῷ μέλει. ἵα μὲν γὰρ ἡδονῇ ἀπαλλάσσει
 ὅσα δ' ἐκ, ὅπως οὐλύτως ἀπεισιν; ὡς ἀλλότῃ τῇ
 αἰσθητόνως καὶ κοσμίως γνέργειν δυνάμενων
 γνέργησιν. ὅσα μόνον παρ' ὅλον τὸν βίον οὐλα
 βόμενοι, τὸ τὸν διάνοιαν γίνεσθαι τῇ οἰκίᾳ νοε-
 ρῶ πολιτικῶν ζώων τροπῇ γνέσθαι. οὐδὲν αὐτῇ τῇ
 δῖανόῃ τῇ λευκασμένη, καὶ ἐκκαθαρευμένη
 πυνδῶδες, ὅτι ἐμὴν μεμολυσμένην, ὅτι ἐπ' οὐλον
 οὐροῖς. ὅτι ἀσυντελῆ τὸν βίον αὐτῇ ἢ περὶ
 μὲν ἡτ' λαμβάνει, ὡς αὐτὸς εἶποι τὸν τραγωδῶν
 πρὸ τῇ τελείᾳ καὶ δῖα δραματίζει ἀπαλλάσσει
 ὅσα. ἐπὶ δὲ ὅτι γὰρ οὐλον, ὅτι κομψόν, ὅτι προσ-
 δεδόμενον, ὅτι ἀπεχισμένην, οὐδὲ ὑποδύονον,
 ὅτι ἐμφωλδύον. τὸν ὑποληπτικῶν δυνάμειν σέ-
 βει. γὰρ ταῦτα τὸ πᾶν, ἵνα ὑποληψιστῇ ἡ γέμωνι
 καὶ συνηκείῃ ἐγγήνην ἀνακόλῃ τῇ φύσει, καὶ τῇ
 ἡ λογικῶν ζώων κατὰ κακὸν. αὐτῇ ἡ ἐπαγγελία,
 ἀπρο-

ἀπραΐωσίαν, καὶ τὴν πρὸς ἀνθρώπου οἰκείω-
 σιν, καὶ τὴν τοῖς θεοῖς ἀκολουθίαν. πάντα οὖν
 γίγνεται, ταῦτα μόνον τὰ ὀλίγα σμύχει, καὶ ἐν συμ-
 μετρίᾳ, ὅτε μόνον ζῆεν καὶ τὸ πρὸς ἑαυτὸν, καὶ
 ἀκαριαῖον. τὰ δ' ἄλλα, ἢ βιβιώται, ἢ γὰρ ἀδύνατοι.
 μικρὸν μὲν οὖν ὁ ζῆεν καὶ τὸ πρὸς ἑαυτὸν, καὶ
 γυνήδιον, ὅπως ζῆεν μικρὸν δὲ καὶ ἡ μικρὴ ὕστερα
 φημί. καὶ αὐτὴ δὲ καὶ ἡ δὲ ἀδύνατος ἀνθρώπου
 τάχιστα τεθνησκόντων, καὶ οὐκ εἶδ' ὅτι οὐδὲ ἐαυ-
 τὸν, ὅτε γὰρ τὸν πρότερον τεθνησκόντα. τοῖς δὲ ἐν
 ρημῶσι πρὸς ἑαυτὸν γὰρ ἐν προσέσω, τὸ ὅσον ἢ
 ὑπογραφήν αἱ ποιεῖται τοῖς ὑποπλήροντες φαν-
 τασθῶ, ὥστε αὐτὸ ὅποιον εἶναι κατ' ἐστίαν γυνόντων,
 ὅσον δὲ ὅλων διηρημένως βλέπειν, καὶ τὸ ἴδιον
 ὄνομα αὐτῶν, καὶ τὰ ὀνόματα ἐκείνων δὲ ὅτι σμύχει
 κρίθην, καὶ εἰς ἀναλυθῆσεται, λέγειν παρ' ἐαυ-
 τῶν, ὅτι γὰρ γὰρ ὅπως μεγαλοφροσύνης ποιητὴν,
 ὡς τὸ ἐλέγχειν ὁδὸν καὶ ἀληθείαν ἐκαστον. τὸν τῶν
 βίων ὑποπλήροντων δυνάμει, καὶ τὸ αἰὶ ὅπως εἰς
 αὐτὰ ὁρᾷ. ὥστε σμύχει βάλλειν, ὅποιον ἐν τῷ
 κόσμῳ, ὅποιον ἐν τῷ χρόνῳ χρεῖαν παρεχόμενον,
 τίνα μὲν ἔχει ἀξίαν ὡς πρὸς τὸ ὅλον, τίνα δὲ
 ὡς πρὸς τὸν ἀνθρώπου, πολὺ τὸ ὄντα πόλιν
 ὡς ἐλαττωτάτης, ἢς αἱ λοιπαὶ πόλεις ὡς αὐτὴ
 κία ἐσιν.

Τί ἐσσι, καὶ ἐκ τίνων συγκέκερται, καὶ πόσῳ χρόνῳ πέφυκε παρὰ μέναι ἴσθῃ, ἢ τίνῳ φαντασίαν μοι τῷ ποιούμῃ. ἢ τίνῃ ἀρετῇ πρὸς αὐτὸν ἡρέα. οἷον ἡμερότητος, ἀνδρείας, ἀληθείας, πίστεως, ἀφιλείας, αὐταρκειάς, πῶνλοιπῶν. διὰ δὲ ἐφ' ἐκείνου λέγειν, ἴσθῃ μὲν παρὰ θεοῦ ἦκει. ἴσθῃ δὲ καὶ τίνῳ σύλληξιν, καὶ τίνῳ συμπερνομένη συνκλωσιν, καὶ τίνῳ ποιῶντι σωτῆρι τε καὶ τύχῃ. ἴσθῃ δὲ παρὰ τῷ συμφύλου καὶ συγγενῆς καὶ κοινωνοῦ. ἀγνοῶντος μὲν τοῦ τί αὐτῷ καὶ τίνῳ φύσιν ἐσίμῃ. ἀλλ' ἐγὼ οὐκ ἀγνοῶ. ὅτι ἴσθῃ ἡμεῖς αὐτῷ καὶ τῷ κοινωνίας φυσικῶν νόμον, δύναμις, καὶ δικαίως, ἅμα μὲν τοῖς κατ' ἀξίαν γινώσκουσιν μέσοις συσχεζομαι.

Εάν τῳ παρὸν γνέσθῃς, ἐπὶ μέντοι βέλῃ ὀρθῶ λόγῳ ἐσπουδιασμένως, ἐρρώμένως, θυμολῶς, καὶ μετὰ παρὸν πόρον, ἀλλὰ τῳ ἐαυτοῦ δαίμονα καὶ παρὸν ἐσῶτα τηρῇς, ὡς εἰ καὶ ἡδὴ ἀρδούναε δέοι, ἐάν ἴσθῃ συνάπτης μετὰ τὸν πόρον, μετὰ δὲ φύσιν, ἀλλὰ τῳ παρὸν καὶ τῳ φύσιν γνέσθῃς, καὶ τῳ λέγεις καὶ φθίγγῃς, ἡρώικῃ ἀληθείᾳ ἀρκέμεν, δύναμις. ἐπὶ δὲ ὁ δὲ οὐδὲν ἴσθῃ λυλύνσαι δύναμις. ὡστε οἱ ἰατροὶ αἰεὶ τὰ ὄργανα καὶ σιδερεῖα πρόχειρα ἔχουσιν πρὸς τὰ αἰφνίδια τῶν θεραπευμάτων· ὅτω τὰ λόγματα σὺ τοῖμα ἔχεις πρὸς τὸ τὰ θεῖα καὶ ἀνδράπιναι εἰδέναι.

ραι, καὶ πᾶν κὴ τὸ μικρότατον ὅτι ποιῶν, ὡς ἔλ-
 αμφοτέρωρ πρὸς ἀλλήλα συνδέσεως μενημέ-
 ρον. ὅτε γὰρ ἀνδρώπινον ἔαυδον ἔλιδεν τὰ θεῶν
 συναναφορᾶς οὐ πρᾶξεις, ὅτε ἐμπαιμ. μακίῃ
 πλανῶ. ὅτε γὰρ τὰ ὑπομνημάτιά σου μέλλεις ἀνα-
 γινώσκειν, ὅτε τὰς τῶν ἀρχαίων Ῥωμαίων καὶ
 Ἑλλήνων πράξεις, καὶ τὰς ἐκ τῶν συγγραμμά-
 των ἐκλογάς, ἃς εἰς τὸ γῆρας σου ἀπετίθη-
 σο. αὐδὺ δὲ οὐρ ἐν τέλει, καὶ τὰς λιγὰς ἐλπί-
 διαις ἀφείδεις, σασθῇ βοῦνται, εἰ ἔσοι μέλει σεαυτοῦ
 ὡς ἐξεῖρ. οὐκ ἴσασιν πόσα σημαίνει τὸ ἐλέπην,
 τὸ ἀπείρειν, τὸ ὠνείδαι, τὸ ἡσυχάζειν, τὸ ὁρᾶν τὰ
 πρακτέα, ὅσα ἐφθαλμοῖς γίνεται, ἀλλ' ἐτόφας
 ἐνὶ ὀφει. σῶμα, ψυχὴ, νῦν, σῶμα τῷ αἰδοῦσθαι,
 ψυχῆς ὁρμαί, νοῦ δόγματα. τὸ μὲν τυπῶσαι
 φαντασιακῶς, καὶ τῶν βοσκημάτων. τὸ δὲ ἐνδύ-
 ροσπασεῖν ὁρμηλικῶς, καὶ τῶν θυρίων, καὶ τῶν
 ἀνδρογύνων, καὶ φαλαεῖδων, καὶ Νέρων. τὸ
 δὲ τὸν νοῦν ἡγεμόνα ἔχειν ὡς τὰ φαινόμενα καὶ
 δέχοντα, καὶ τῶν θεῶν μὴ νομιζόντων, καὶ τῶν
 πλὴν πατρίδα ἐγκαταλείπόντων, καὶ τῶν ποιεῖν
 τῶν ἐπειδ' αὐτὸν ἐλπίσασιν ἴσας θύρας. * εἰ οὐρ τὰ λοι-
 πὰ κοινὰ ὅτι πρὸς τὰ εἰρημνία, λοιπὸν τὸ ἰδίον
 ὅτι τὸ ἀγαθόν, φιλεῖν μὲν καὶ ἀσπάξασθαι τὰ συμ-
 βαίνοντα καὶ συγκλωδέμενα αὐτῷ. τὸν δὲ γῆ-
 ρον γὰρ εἰς τὴν ἰσχυρὰν διαίμονα, μὴ φύρειν,

μηδὲ θορυβῆν ὀχλῶ φαντασιῶν, ἀλλὰ ἱλιωρ
 ἀγῆκρῆν, κοσμίως ἐπὶ μεσσην ὡς θεῶ. μήτε φθὺν
 γόμονον ἢ παρὰ τὰ ἀληθῆ, μήτε γνέρουντα
 παρὰ τὰ δίκαια. εἰ δὲ ἀπιστοῖσιν αὐτῷ πάντες
 ἄνθρωποι, ὅτι ἀπλῶς ἐκ αἰδοκμόνως καὶ θυθύμως
 βιοῖ, ὅτε χαλεπαίνει ἐνὶ τούτοις, ὅτε παρὰ βίβη
 ται ἐλθὼν ἐλθὼν ἀγένης ὑπὸ πότελθ' ἔβίς, ἐφ' ὃ
 δειλὴν καθάρων, ἡσύχιον, θυλύτον, ἀβιάσως ἴκ
 ἐαυτῷ μοίρα σωτηρ μοςμῆνον.

ΜΑΡΚΟΥ ΑΝΤΩΝΙΝΟΥ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟ
 ρος τῷ εἰς ἑαυτὸν Βιβλίον Δ

Ο γνῶστον κυριότητον, ὅταν καὶ φύ
 σιν ἔχῃ, ὅπως ἐσηκε πῶς τὰ συμ
 βαίνοντα, ὥστε αἰς πρὸς τὸ διωκε
 τὸν καὶ διδιδόμενῳ μετατίθεσθαι ῥα
 διως. ὑλλῶ γὰρ ἀρετεταγμένῳ ἐδιδείκναι φιλεῖ
 ἀλλὰ οὐ μὴ πρὸς τὰ ἡγόμενα μετ' ἐπεξεργε
 σεως. τὸ δὲ ἀντεισαγόμενον, ὑλλῶ ἑαυτῷ ποιεῖ
 ὥσπερ τὸ πῦρ ὅταν ὑδὶ κρητῇ τ' ἐπεμπίπτοντων
 ἐφ' ὧν αὐτὸ μικρὸς ἢς λύνθῃ ὁ βέδνη. τὸ δὲ λαμ
 πρὸν πῦρ, τάλχιστα δὲ κείωσεν ἑαυτῷ τὰ ὑδὶ φθ
 ῥόμενα καὶ κατ' ἡνάλωσεν. καὶ ὅτι αὐτῶν ἐκείνων ὑπὸ
 μείζον ἢ ῥηθ. μηδὲν γνέρομα εἰκῆ, μηδὲ ἀλλως ἢ
 καὶ θεώρημα συμπληρωτικὸν ἐλ τεχνῆς γνέρομα
 ὦν. Αναχωρήσεις αὐτοῖς ἵστῶσιν ἀγροικίας,
 καὶ

αἰγιαλὸς, ὅρη, εἰώθας δὲ καὶ σὺ τὰ τοιαῦτα
 μάλιστα ποθεῖν. ὅλων ἡ ὥρα ἰδιωτικῶτα τὸν ὄντον.
 ὅσον ἢς αὐτῶν ὥρας ἐβλήσῃς εἰς ἑαυτὸν ἀναχωρεῖν.
 ὁ δὲ αὐτὸς γὰρ οὐτε ποσειδάωνος, οὐτε ἀπαραμύνης
 σερον αὐθροπῶ ἀναχωρεῖ, ἢ εἰς τὴν ἑαυτοῦ ψυ-
 χλὴν. μάλιστ' ὅστις ἔχει γνῶσιν τοιαῦτα, εἰς ἃ ἐγκύ-
 ψας, ἐν πάσῃ θυμῶν εὐθυμίας γίνεται, τὴν δὲ
 θυμῶν εὐθυμίας ὁ δὲ ἄλλο λέγω, ἢ θυμῶν εὐθυμίας. συν-
 χῶς οὐκ ἐπὶ σεαυτῷ ταύτῃ τὴν ἀναχώρησιν,
 καὶ ἀναμύνης σεαυτῶν. βραχίαι δὲ ἐς ὧ καὶ σοιχεῖς
 δὲ, ἃ θυμῶν ἀπαντήσας, ἀρκέσει εἰς τὸ πᾶσαν
 αὐτὴν ἀποκλύσαι, καὶ ἀποπνεύσει μὴ δὲ
 χερσαῖν ὅτι ἐκείνοις ἐφ' ἃ ἐπ' ἀνέρεχ. τίτι γὰρ δὲ
 χερσαῖν; τῇ τῇ ἀνθρώπων κακία; ἀναλογισά-
 μεθα τὸ κρίμα, ὅτι τὰ λογικὰ ζῶα ἀλλήλων γνέ-
 κων γέγονεν καὶ ὅτι τὸ ἀνέχεσθαι μέρεθ' ὅτι δικαιο-
 σινης καὶ ὅτι ἀκοντὸν ἀμαρτάνουσι, καὶ πόσοι ἢ δὲ
 δικηθροῦσαν τὸν, ὑποπιδύσαν τὸν, μισήσαν τὸν
 διαδοξαζέοντες, ἐκτεταυτῇ, τετέφρωντες, παύ-
 ποτε. ἀλλὰ καὶ τοῖς ἐκ τῇ ὅλων ἀπονέμοις
 δισχεραίνεις ἀναμύνης ἀμύνης τὸ διελθόν γε-
 νον, ἢ τοῖς πρόνοια, ἢ ἀθροισμοί, ἢ ὅσων ἀπεδείχθη,
 ὅτι ὁ νόσμεθ' ὡσανεὶ πόλις. ἀλλὰ τὰ σωματικὰ
 σου ἀφεται; ἐν γνῶσιν ὅτι ἐκ αὐτῶν γίνεται λεί-
 ως ἢ τραχέως κινεμῶν πυνδύματι ἢ διανοία,
 ἐπειδὴν ἀπαξ ἑαυτὴν ἀρπάξῃ, καὶ γνωρίσῃ τῇ
 ἰδίᾳ ὁζονσίᾳ. καὶ λοιπὸν ὅσα πόρι πόνου καὶ

ἰδονῆς ἀκήκοας, καὶ συγκατέδου. ἀλλὰ τὸ δοῦν
 εἶδόν σε πόθεισάσῃ, ἀπιδῶρ εἰς τὸ ταχέως
 πάντων λήθης, καὶ τὸ χαλεπὸν ἔφ' ἐκείνορα ἀπέ-
 ρουαῖδεν. καὶ τὸ λιγὸν ἐλὶ ἀπηχέσεως, καὶ τὸ θυ-
 μετάβολον καὶ ἀκρίβον τῶν ἐφ' ἡμῖν δοκούντων.
 καὶ τὸ σφόνδιον τὸ πᾶσι γινώσκον. ὅλητε
 γὰρ ἡ γῆ σιγῇ, καὶ ταύτης πρὸς γωνίδιον ἡ καλὴ
 κησις αὐτῇ; καὶ γνῶταῦθα πόσοι, καὶ οἰοῖνες οἱ
 ἐπαινεσόμενοι; λοιπὸν οὐ μὲν ἔστι σοφὸν ὑποχω-
 ρήσεως ἐλὶ τοῦτο τὸ ἀρεαίδων ἐκαστοῦ, καὶ πρὸ
 πάντων μὴ σφόνδιον, μηδὲ κατηντέναι, ἀλλὰ ἐλδύνει
 ἑσὶ, καὶ ὅρα τὰ πρᾶγματα ὡς αὐτῶν, ὡς αὐ-
 θρωπῶν, ὡς πολίτης, ὡς θνητὸν ζῶον. γινώσκεις
 προχειροτάτοις εἰς ἃ ἐγκύψεις ταῦτα ἔσω τὰ
 δύνει. ἐρμηνεύει τὰ πρᾶγματα οὐχ ἀπῆται ἐλὶ
 ψυχῆς, ἀλλ' ἐξ ἑσῆς ἀτρεμοῦντα. αἵ δὲ ὀχ-
 λήσεις, ἐκ μόνης ἐλὶ γνῶσιν ὑπολήψεως. ἐτόρρον
 δὲ ὅτι πάντα ταῦτα ὅρα ὁρᾷς, ὅσον οὐδέπω
 μεταβάλλει, καὶ οὐκ ἐτι ἔσαι. καὶ ὅσων ἡδὴ
 μεταβολαῖς αὐτὸς παρὰ τετύχηκας, σιωχῶς
 δὴ νοοῦ. ὁ κόσμος, ἀλλοίωσις. ὁ βίος, ὑπόλη-
 ψις. εἰτόνορον ἡμῖν κοινόν, καὶ ὁ λόγος καὶ ὁ
 λογικοὶ ὅσων κοινός. εἰτόν καὶ ὁ προστακτι-
 κὸς τῶν ποιητέων, ἢ μὴ λόγος κοινός. εἰτόν,
 καὶ ὁ νόμος κοινός. εἰτόν, πολιταὶ ὅσων. εἰ
 τοῦτο, πολιτεύματός τινος μετέχομεν. εἰ τοῦτο,
 ὁ κόσμος

ὁ κὸς μὲν ὤλανε πόλιν ἐς τὴν θ' ἄλλου φθ-
 υει τις τὸ τῷ ἀνθρώπῳ παῦν γήμοσκον ὃ πολὺ
 πένυματ' μετέχον· ἐκείθιν ἢ ἐκ τ' κοινῆς ταύτης
 πόλεως, καὶ αὐτὸ τὸ νοερόν ἐστι λογικόν καὶ νομι-
 κόν ἡμῖν, ἢ πόθον· ὡς περὶ γὰρ τὸ γὰρ δὲ μοι ἀπὸ
 τιν' ἡγῆς ἀρμεμείσται, καὶ τὸ ὑγρόν ἀφ' ἑτέρου
 σοχείου, καὶ τὸ πνύματικόν, ἀρ' ἀπὸ γῆς τιν',
 καὶ τὸ θερμόν καὶ πυρῶδες, ἐκ τιν' ἰδίας πῦ-
 ρος, ὅδε γὰρ ἐκ τοῦ μηδ' ἑνὸς ἔρχεται, ὡς περὶ μέν
 εἰς τὸ ὅτι ἀπ' ἑρχεται, ὅτι δὲ καὶ τὸ νοερόν ἢ καὶ
 ποθεῖν, ὁ θανάτ' οὐδὲν οἶον γήμοσις, φύσεως
 μυσηρίου. σύγκρισις ἐκ τῷ αὐτῷ σοχείῳ, εἰς ταῦ-
 τὰ. ὅλως δὲ ὅτι ἐφ' ὃ ἀντὶς ἀεχμυθεῖ. ὃ γὰρ πρὸ
 τοῦ ἔξῃς ὅτι νοερὸν ζῶον, ὅδε πρὸ τοῦ λόγου ὅτι πα-
 ρασκοῦν ταῦτα ὅτως ἕπο' τῷ τοιαύτων πέφυ-
 κε γίνεσθαι δὲ ἀνάγκης. ὁ δὲ τὸ μὴ θέλω, θέλω
 πρὸς συνκλῶ ὅπως μὴ ἔχει. ὅλως δὲ ἐκείνο μέμνη-
 σθαι, ὅτι γὰρ ὁλίγιστον χρόνον, καὶ σὺν ἐστὸς τεθνή-
 ξει· μετὰ βραχὺ δὲ, ὅδε ὄνομα ὑμῶν ἕπο' λει-
 φθήσεται. ἄρον τ' ἕπο' ληψίμ, ἢ τ' τὸ βέβλαμ-
 μαί. ἄρον τὸ βέβλαμμαι, ἢ τ' τὸ βλάβη. ὁ χείρω
 αὐτ' ἔαυτ' ἀνθρώπου ὃ ποιεῖ, τὸ ὅδε τ' εἶον αὐ-
 τοῦ χείρω ποιεῖ, ὅδε βλάπτει, ὅτε ἔξωθεν, ὅτε ὅ-
 θιθεν. ἢ ἀνάγκαστά ἢ τ' συμφέροντ' φύσις τ' ὅ-
 ποιῇ. ὅτι παῦν τὸ συμβᾶνον, δικάως συμβα-
 νει. ὅτι ἀπὸ βίως πρὸς ἀφελώσεως, ἐν γήμοσι. ὃ λῶ

γω μόνον κατὰ τὸ ἔξῃς, ἀλλ' ὅτι κατὰ τὸ δίκαιον,
 καὶ ὡς αὐτὸς ὑπότιν' ἀρνέμενός τ' κατ' ἀξίαν.
 πρᾶφύλασσε ὅν ὡς ἤρξω, ἃ δ' αὖ ποιεῖς, σὺν
 θύτῳ ποιεῖς, σὺν τῷ ἀγαθὸς εἶναι, καὶ ὁ νεώτερος
 ἰδίως ὁ ἀγαθός, τὸ τοιοῦτον πάσης ἐνέργειας σῶ-
 ζει. μή ποιαῦτα ὑπολαμβάνει, οἷα οὐ βέλζωμ κελ-
 νει, ἢ οἷα σε κείναι βύλεται. ἀλλὰ ἰδοὺ αὐτὰ, ὅ-
 ποῖα κατ' ἀλήθειαν ὅτι. δύο ταύτας ἐταιμότα-
 τας ἔχειν αἰεὶ δεῖ. τῇ μὲν, πρὸς τὸ πρᾶξαι μόνον,
 ὅπερ αὐτὸς βασιλικῆς ἃ νομοθετικῆς λόγῳ
 ὑποβάλλει, ἐπ' ὠφελείᾳ ἀνθρώπων. τῇ δ' ἄλλῃ, πρὸς
 τὸ μεταθέσθαι εἰς ἄρα τις πρὸς διορθῶν καὶ μετὰ
 γωρ ἀπὸ τιν' οἰήσεως. τὴν μὲν μεταγωγὴν,
 αἰεὶ ἀπὸ τιν' πιθανότητος ὡς δικαίου, ἢ κοινῶ
 φελὸς γίνεσθαι, ἃ τὰ πρᾶπλήσια τοιαῦτα μόνον
 εἶναι δεῖ, ὅχι ὅτι ἡδὺ ἢ ἡνδλοξομ ἐφανή. λόγον ἔ-
 χεις; ἔχω. τί ὅν ὁ χρεῖ; θύτου γὰρ τὸ ἑαυτοῦ ποι-
 οῦντος, τί ἄλλο θέλεις; γιν' πέσης ὡς μέγ' ὅσον
 φανισθῇ τῷ γνηθῶντι. μᾶλλον δὲ ἀναλη-
 φθῇ εἰς τὸν λόγον αὐτοῦ τ' ἀπειματικὸν κατὰ
 μεταβολὴν. πολλὰ λιβανωτοῦ βωλάρια αὐτῷ
 αὐτοῦ βωμοῦ. τὸ μὲν, περὶ κατέπεσον, τὸ δὲ ὑπε-
 ρον. διαφέρει δὲ ὁ δὲ γιν'. γιν' ὅς δὲ ἐκείνη ἡμερῶν, θεὸς
 αὐτοῖς δόξεις, οἷς νῦν θείον καὶ πίθηκος, εἰς ἀ-
 νακάμψης ὑπὲρ τὰ δόγματα, καὶ τὸν σεβασμὸν
 τ' λόγον, μὴ ὡς μέλαια μέλλων ἔτη ζῶν. τὸ χρεῖ
 ἐπ' ἡρ

ἐπαίρεται, ἕως ἧς, ἕως ἑξέσιν, ἀγαθὸς γὰρ ὁ
 σὺν ἀρχολίαν κερδαίνει ὁ μὴ βλέπων, τί ὁ πλη-
 σίον εἶπεν, ἢ ἐπραξεν, ἢ διενεθῆθ'· ἀλλὰ μόνον τί
 αὐτὸς ποιεῖ, ἵνα αὐτὸ τοῦτο δίκαιον ἢ καὶ ὅσιον,
 ἢ κατὰ τὸν ἀγαθὸν μὴ μέλαν ἦν· τοῦτο βλέπε
 αὖ, ἀλλ' ὡς τὴν γραμμὴν τρέχειν, ὀρθὰν, μὴ διερ-
 ριμμένην. ὁ ποῦ τινὲς ὑπεροφημίαν ἐπιομνύσθ'
 εἰ φαντάζεται, ὅτι ἐκαστὸς τῶν μνημονίων αὐ-
 τῶν, τὰ χεῖρα καὶ αὐτὸς ἀρθάνειται. εἴτα πάλιν καὶ
 αὐτὸς ὁ ἐκείνον διαδέξασθαι, μέχρι καὶ παῖρα
 ἢ μνήμη ἀποσβῆθαι ἐπιομνύων καὶ σβηννυμέ-
 νων πωλοῦσα. ὕποβου δ' ὅτι καὶ ἀθάνατοι μὲν οἱ
 μνημονόμνοι, ἀθάνατος δ' ἡ μνήμη, τί ὅν τοῦτο
 πρὸς σέ; ὅ δ' ἐμ λέγω ὅτι πρὸς τὸν τεθνηκότα,
 ἀλλὰ πρὸς τὸν ζῶντα. τί ὁ ἔπαινε· πλὴν ἀρᾶ
 δι' οἰκονομίαν τινὰ, πάρεσ γὰρ νῦν ἀκαίρως τινὲς
 φυσικῶν δόσιν, ἀλλὰ τινὸς ἐχόμενον λόγου λοι-
 πόν. πᾶν τὸ καὶ ὁπωσοῦν καλὸν ὅς ἐαυτὶ καλὸν
 ὅτι, ὅ ἐφ' ἐαυτῷ καὶ ἀλγῆς, ὅ καὶ ἔχον μέρος ἐαυτῶ
 τ' ἔπαινον· ὅτε γοῦν χεῖρον ἢ κρεῖττον γίνετ' τὸ
 ἐπαινεῖσθαι. τὸ φημι καὶ ὑδὶ τῶν κοινότερον
 καλὸν λεγομένων· ὅσον ὡς τῶν ὑλικῶν, καὶ ἐπὶ
 τῶν τεχνικῶν κατασκευασμάτων. τὸ δὲ δὴ ὄν-
 τως καλὸν, τινὸς χρεῖαν ἔχει· οὐ μᾶλλον ἢ νόμος,
 οὐ μᾶλλον ἢ ἀλήθεια· οὐ μᾶλλον ἢ δύνοιας,
 ἢ αἰδώς, τί τούτων διὰ τὸ ἐπαινεῖσθαι καλὸν

ὅτι, ἢ ψεγόμενον φθείρεται. σμαράγδιον γὰρ ἐ-
 αυτ' χεῖρον γίνεται ἐὰν μὴ ἐπαινήται· τί γ' χρυ-
 σός, ἐλέφας, πορφύρα, μαχαίριον, ἀνθύμιον,
 δένδρυφιον; εἰ δὲ αὐλόνουσιν αἱ ψυχαί, πῶς αὐ-
 τὰς δὲ αἰδῖος χωρεῖ ὁ ἄνθρωπος; πῶς γ' ἢ χωρεῖ τὰ τ'
 ἐκ τοσούτου αἰῶνος θαπτομένων σώματα; ὡς περ
 γὰρ ἐνθάδε, ἢ τῶν περὶ ἡμῶν τινα ἐπισταμο-
 νῶν μεταβολὴ καὶ διάλυσις χώραν ἄλλοις νε-
 κροῖς ποιεῖ· ὅπως αἱ εἰς τ' αἴερα μεθιστάμεναι ψυ-
 χαί, ἐπὶ πόσον συμμίναςαι, μεταβάλλουσι, καὶ
 χέονται, καὶ δὲ ἀπὸνται, εἰς τ' ἤν' ὅλων ἀπερμα-
 τικὸν λόγον ἀναλαμβάνουσαι. καὶ τῶν τ' ἴσως
 χώραν ταῖς πρὸς συνοικισμογύαις παρέχουσι. τ'
 ὅ δ' αὖ τις ἀρκυνάιτο· ἐφ' ἑσθ' ἐστὶ τὰς ψυ-
 χὰς διαμνήν. καὶ γ' μὴ μόνον ἐνδυμειῶν τὸ πλῆ-
 θος τ' θαπτομένων ὅπως σωματίων, ἀλλὰ καὶ
 τὸ τ' ἐκείνης ἡμέρας ἐδιομνήνων ζώων, ἐφ' ἡμῶν
 τε ὅ τ' ἄλλων ζώων. ὅσους γὰρ ἀριθμὸς κατανα-
 λίσκεται, καὶ ὅπως θάπτεται ἐν τοῖς τ'
 τρεφομένων σώμασι, καὶ ὅπως δέχεται ἡ χώρα αὐ-
 τῇ δὲ τὰς δὲ αἱματώσεις, δὲ τὰς εἰς τὸ ἀεὶ ὄντας,
 ἢ πυρῶδες ἀλλοιώσεις. τίς ὑπὸ τούτου ἢ ἰσορῶ-
 τ' ἀληθείας; διαίρεσις εἰς τὸ ὑλικόν, καὶ εἰς τὸ αἰ-
 τιῶδες μὴ ἀπορρέμειν, ἀλλ' ὑπὸ πάσης ὁρμῆς
 τὸ δίκαιον ἀποδιδόναι· καὶ ὑπὸ πάσης φαντα-
 σίας σώζειν τὸ καταληπτικόν. πάν μοι συναρ-
 μόζει,

μόζῃ, ὃ σοὶ θυάρεμόν δει ὡς πρός με ἐδιδόν μοι πρόσ-
 ρον, ἐδὲ ὄψιμον, τό σοι δύναιον· πᾶν μοι καρ-
 πός, ὃ φέρουσιν αἰεταὶ ὄρα. ὡς φύσις, ἐκ σοῦ πᾶν-
 τα, γὰρ σοὶ πᾶντα, εἰς σέ πᾶντα, ἐκείνῳ μὲν φη-
 σι, πόλι φίλῃ Κέκροπῳ, σὺν ᾧ ἐκέρεις ὡς πόλι
 φίλῃ δ' ἰός, ὀλίγα πρῆσ' ἐφησιν εἰ μέλλεις θυθυ-
 μήσειν· μηδὲν ἄμεινον ἢ ἀναγκαῖα πράσσῃν, ὅ-
 ὅρα ὃ ἢ φύσις πολιτικῶς ζῶν λόγος αἰρεῖ, ὅ-
 ὅς αἰ-
 ρεῖ. ἢ ἵσθ' ὃ μόνον τῷ ἅπῃ ἢ καλῶς πράσσῃν θυθυ-
 μίαν φέρει, ἀλλὰ ὅ-
 ὅ-
 τῷ ἅπῃ ἢ ὀλίγα πράσσῃν. τὰ
 πλείστα γὰρ ὧν λέγομεν πρᾶσσομεν, ἐκ ἀναγ-
 καῖα ὄντα, ἐάν τις πόδιελν, θυχολώτερος καὶ ἅ-
 ταρακτότερος ἔσται. ὅθ' ὅ-
 ὅ-
 αὐτῷ ἢ ὑπομιμνήσκω, μήτι ἢ ὅ-
 ὅ-
 ἀναγκαῖον.
 Δεῖ ᾧ μὴ μόνον πρᾶξῃς τὰς μὴ ἀναγκαῖας πόδι-
 αῖρεῖν, ἀλλὰ καὶ φαντασίας· ὅπως γὰρ ἐδὲ πρᾶ-
 ξεις παρέλθουσαι ἐπακροβυθήσουσι. Γέγρασσο-
 πῶς σοι χωρεῖ καὶ ὃ ἢ ἀγαθοῦ ἀνθρώπου βίος·
 ἢ ἀρεσκομῆνον μὲν τοῖς ἐκ τῶν ὅλων ἀπονέμομε-
 νοις· ἀρεσκομῆνον ᾧ τῇ ἰδίᾳ πρᾶξῃ δικαίᾳ καὶ δῖᾳ
 θέσει θυμῶν. ἐώρακας ἐκείνα, ἴδ' ἐκ ταῦτα. Σε-
 αὐτὸν μὴ τάρσασε, ἀπλῶσσορ σε αὐτόν. ἅμαρτῶν
 νει τις; ἐάντ' ἅμαρτῶν. Συμβέβηκε σοι τί κα-
 λῶς, ἐκ τῶν ὅλων ἀπ' ἀρχῆς σοι συγκαθείμαρ-
 τῶ, καὶ σιωπῶν τοῦ πᾶν τοῦ συμβαῖνον. Τό δ' ὅλον
 βραχὺς ὁ βίος· κερδαντέον τό παρὸν σὺν θυ-

γισία ἐ δίκη, νῆφε ἀνέμνος. ἥτοι κόσμῳ δαΐ-
 ταγμένῳ, ἢ κυκεῶν, συμπεφορημένος μὲν, ἀλ-
 λὰ κόσμος. ἢ γν' σοὶ μὲν τις κόσμος ὑφίσταδι δυνά-
 ρ, γν' ἢ βῆ παντὶ ἀνθρωπείᾳ, καὶ ταῦτα, ὅτως παύ-
 των δακικειμένων καὶ δακικυμένων ἐ συμπα-
 θῶν. μέλαν ἦθος, θῆλυ ἦθος, ποδισκελὲς ἦθος, θη-
 ριδόδες, βοσκηματῶδες, παιδαριῶδες, βλακι-
 κὸν, κίβδηλον, βωμολόχον, καπηλικὸν, τυραν-
 νικόν. Εἰ ξένος κόσμος ὁ μὴ γνωρίζωμ τὰ γν' αὐτῷ ὄν-
 τα, ὅχ' ἢ τὸν ξένος, καὶ ὁ μὴ γνωρίζωμ τὰ γιγνόμε-
 μενα. φυγὰς ὁ φόνος καὶ τὸ πολιτικὸν λόγον. τυ-
 φλὸς ὁ κατὰ μύων τῶ νοεῶ ὄμματι. πτωχὸς ὁ γν'-
 δεῖς ἐτέρου, καὶ μὴ πάντα ἔχων πρὸ' ἑαυτῷ τὰ εἰς τὸ
 βίον χρῆσιμα. ἀπόσημα κόσμος ὁ ἀφιστάμενος καὶ
 χωρίζωμ ἑαυτὸν τὸ τὸ κοινῆς φύσεως λόγος, δαΐ τῷ
 δουραρεσῆρ τοῖς συμβαίνουσιν. ἐκείνη γὰ φέρει τ-
 το, ἢ ἐ σὲ ἥνιγκον. ἀπέχισμα πόλεως ὁ τῷ ἰδι-
 αν ψυχῇ τὸ τὸ λογικῶν ἀποσχίζωμ, μιᾶς ὅσης. ὁ
 μὲν χωρὶς χιτῶνῳ φιλοσοφεῖ, ὁ ἄλλος χωρὶς βιβλίου,
 ἄλλῳ ὅτως ἡμίγυμνῳ. ἀρετὴς ὅκ' ἔχω φησὶ, ἐ
 ἐμμένω τῷ λόγῳ. ἐγὼ ἢ τροφὰς τὰς ἐκ μαθημα-
 τῶν ὅκ' ἔχω, ἐ ἐμμένω. τὸ τεχνίον ὁ ἐμαθὲς φίλος,
 οὗτω πρῶσαναπαύσ, τὸ ἢ ὑπόλοιπον τὸ βίον δι-
 ἐξελθε, ὡς θεοῖς μὲν ὑπὸ τῆς τροφῆς τὰ σεαυτὸν πάντα
 ὄξ' ὅλης τὴ ψυχῆς. Ἀνθρώπων ἢ μηδιστὸς μήτε τυ-
 ραννον, μήτε δολον ἑαυτὸν καθιστὰς. ὑπὸ νόστον λό-

γυχαίειν αὖτε ὑπὸ Οὐρανῶν καὶ αἰθέρος, ὅτε ταῦ-
 τα πάντα γαμουῦντας, παιδ' ὀφθαλμοῦντας, νοσούν-
 τας, ἀποθνήσκοντες, πολεμῶντας, ἐρτάζοντες,
 ἐμπορομενούς, γεωργοῦντας, κολακιδόοντας, αὐ-
 θαλιζομενούς, ὑπὸ πῆδύοντας, ὑπὸ βαλδύοντας, ἀ-
 ποθανεῖν τινὰς θυχομενούς, γογγύζοντας ὑπὸ τοῖς
 πόροισιν, ἐρδόντας, θηλαυρίζοντας, ὑπατείας,
 βασιλείας ὑπὸ θυμῶντας. ὅκου ἑκένθ' μὲν ὁ βού-
 λων βίος, ὅκ' ἐπὶ ὁδῶν. πάλιν ὑπὸ αὐτῶν καὶ αἰθέρος αὖ-
 τε τρεῖς ἀνὰ μετὰ βῆθι· πάλιν τὰ αὐτὰ πάντα. τέ-
 θνηκε καὶ ἐκένθ' ὁ βίος. ὁμοίως καὶ τὰς ἄλλας ὑπὸ
 γραφὰς χρόνων ἐὼς ὅλων ἐδιδῶν ὑπὸ θεῶν καὶ βλέ-
 πε πᾶσι κατὰ τὴν ἀνάγκην, μετὰ μικρὸν ἐπιστῶν,
 καὶ ἀνελύθησαν οἱ τὰ σοιχεῖα. Μάλιστα δὲ ἀναπο-
 λητέον ἐκείνους οὗς αὐτὸς ἐγνώσκει κατὰ ἀπομνήστους,
 ἀφγνῆτας ποιεῖν τὸ κατὰ τὴν ἰδίαν κατὰ σκευὴν, ἐ-
 πὶ τοῦ αὐτοῦ πρὶς ἑκάστης, ἐπὶ τῇ ἀρεκείᾳ. ἀνατρεφόντες
 αὐτοὺς τὸ μεμνησθαι. ὅτι καὶ ἡ ἐπιστροφὴ κατὰ ἑκά-
 στην πρᾶξιν, ἰδίαν ἀξίαν ἔχει καὶ συρμετρίαν.
 ὅπως γὰρ οὐκ ἀποδυναστεύσεις, εἰ μὴ ὑπὸ πλή-
 ρος ἢ πρὸς ἡκε πόδι τὰ ἐλάσσω καταγίγη. αἱ
 πάλαι σιωπῆες λέξεις, γλωσσήματα νῦν. οὐ-
 τως δὲ καὶ τὰ ὀνόματα τῶν πάλαι πολυῶν καὶ
 τῶν νῦν τρόπων τινὰ γλωσσήματα ὄντι. Κάμιλ-
 λος, Κάισωρ, Οὐόλεσος, Λεοννάτος· κατ' ὀλίγον
 καὶ Σκιπίων, καὶ Κάτωρ, εἴτα καὶ Αὐγούρος, εἴ-

τα καὶ Ἀδριανὸς, ὁ Ἀρτωνίου· ὁ δὲ πλάγῃ πάν-
 τα, καὶ μυθώδη ταχὺ γίνετῃ. ταχὺ ὅτι πάντε-
 λης λήθη κατέχουσιν. ὅτι ταῦτα λέγω ὑμῖν ὅτι θαυ-
 μασιῶς πως λαμβάνω. οἱ γὰρ λοιποὶ ἅμα ἔχου-
 ῖν ἐκπνέουσιν, αἵσι, ἄψυχοι. τί ὅτι καὶ ὅτι οὐλως ὅτι αἱ
 μνηστοί· ὅλον κενόμ. τί ὅτι ὅτι πᾶσι ὁ δὲ ἀποδίδω-
 εἰς φέρειται· ὅτι τῷ δὲ, διανόοια δικαία, ὅτι πρῶτες
 κοινωνικαί, καὶ λόγος οἷος μήποτε διεψεύσεται, καὶ
 διάθεσις ἀσπαζομένη πᾶν ὅτι συμβαῖνον ὡς ἀν-
 αγκαῖον, ὡς γνώριμον, ὡς ἀπὸ ἀρχῆς τοιαύτης καὶ
 πηγῆς ῥέον· ἐκὼν σεαυτὸν τῇ κλωθοῖ σινοπεδί-
 ον, πρὸς ἑαυτὸν σινοπῆσαι, αἷς ποσὶ ποτε πράγμασι
 βύλεται· πᾶν ἐφήμερον, ὅτι ὅτι μνημονόμ, καὶ ὅτι
 μνημονόμ, θεωρεῖ διωκῶς. πάντα καὶ με-
 ταβολὴ γινόμενα γίνεται. ὅτι ἐθίζον ὅτι οἷον, ὅ-
 τι ὅτι ὅτι φιλεῖ ὅτι ὅτι ὅτι φύσις, ὡς τὸ, τὰ
 ὅτι μεταβάλλει, καὶ ποιεῖν νῆα ὅμοια. ἀπέρμα
 γὰρ τρόπον πᾶν πᾶν τὸ ὅτι τῷ δὲ αὐτῷ ἐσομένη.
 σὺ δὲ μόνον ἀπέρματα φαντάζει, τὰ εἰς γλῶσση, ὅτι
 τραν κατὰ βαλόμενα· τῷ δὲ λίαν ἰδιωτικῶν,
 ὅτι πεθνήξῃ, ὅτι ὅτι ὅτι ἀπλῶς, ὅτι ἀπέρμαχος,
 ὅτι ἀνύποπτος τῷ βλαβλῶναι αὐτὸν ἐξουθεν, οὐτε
 ἴλεως πᾶσι πάντας· ὅτι τὸ φρονεῖν ὅτι μόνον τῷ
 δικαιοπραγεῖν πθέρμει. τὰ ὅτι γνημονικὰ αὐτῷ
 διαβλεπῇ, ὅτι ὅτι φρονίμως, οἷα μὲν φέρουσι,
 οἷα δὲ δεικνύουσιν. ὅτι ἀλλοτρίω ὅτι γνημονικῶ κατὰ
 σὺ

ὅρ' ὅχ' ὑφίστατ', ὅδ' ἐμὴν γὰρ νινι τροπὴν καὶ ἑτεροί-
 ῳσι τοὶ ποδὲς ἔχοντες. πῶς ἔν; ὅπως τὸ ποδὲς κακῶν
 ὑπολαμβάνουσιν οἱ ὅτι, τοὶ ποδὲς μὴ ὑπολαμβάνου-
 νήτω, καὶ πάντα δύ' ἐχθ'· καὶ τὸ ἐγγυτάτω αὐτῶν τὰ
 σωματικῶν τέμνη), καὶ η), ὅλα πύσκη, σήπη),
 ὅμως τὸ ὑπολαμβάνουσιν ποδὲς τούτων μάλιστον, ἵσον
 χαζέτω. τοῖς δὲ τὸν ὅτι. κενέτω μήτε κακὸν τι εἶναι,
 μήτε ἀγαθόν, ὅτι πίστες δυνάσται κακῶν ἀνδρῶν καὶ
 ἀγαθῶν συμβαίνειν. ὁ γὰρ ὅτι ἡ φύσις βιοῦσι
 ἐπίστες συμβαίνει, ὅτε τοῖς ἡ φύσις ὅτι, ὅ-
 τε πρὸς φύσιν. ὡς γὰρ ζῶον τὸ κοσμοῦ, μίαν ὅσιν,
 καὶ ψυχῇ μίαν ἐπέχον, συνεχῶς ὑπὸ νοῦν. καὶ πᾶς
 εἰς αἰδοῦν μίαν, τὴν τῶν πάντων ἀναδίδου-
 νται. ὅτι πᾶς ὁρμὴ μιᾷ πάντων πράσσει. καὶ πᾶς
 πάντων πάντων τῶν γινομένων συναισθάνεται. καὶ οἷα
 τις ἡ συνήσεις καὶ συμμήσεις. ψυχῶν εἰς βα-
 σίλειον νεκρὸν, ὡς ἐπὶ κτηνῶν ἔλεγον. ὅτι γὰρ ὅτι κα-
 κῶν, τοῖς γὰρ μετὰ βολῇ γινομένοις. ὡς ὅτι ἀγαθόν,
 ἐκ μεταβολῆς ὑφίσταμενοι. ποταμός τις ἐκ τῶν
 γινομένων καὶ ῥόδιμα βίαιον ὁ αἰὼν. ἅματι γὰρ
 ὅφθιμι ἐκαστον καὶ παρενέγκει, καὶ ἄλλο πρὸς αἰφί-
 νηται, τοῦ ὅτι γινέσθαι. πᾶν τὸ συμβαίνειν ὅπως
 σιώνηδον ὅτι γνώριμον, ὡς τοῦ ῥόδιον γὰρ τῶν ἑαρι, ὅ-
 ὅπως γὰρ τῶν δέξει: τοῖς δὲ γὰρ καὶ νόσος, καὶ θά-
 νατος, καὶ βλασφημία ὅτι ἐπιβλή, ὅτι ὅτι τῶν μα-
 ρτῶν ἀνφραίνει ἢ λυπεῖ: τὰ ἑξῆς αἰ τοῖς πρὸς γε-

Σεμνίοις οἰκίῳς ἐπὶ γίνεται. ὃ γὰρ οἶον κατελθ-
 μαις τις ἐς ἡ ἀπυρτημλῶς, ἔ μόνον τὸ κατη-
 ναγκασμῶν ἔχουσα. ἀλλὰ συνάφει δὲ λόγος,
 ἔ ὡσπερ συντέτακται συνηρμοσμένως τὰ ὄν-
 τα. ὅτως τὰ γινόμενα ὃ ἀσδοχλῶ φιλῶ, ἀλ-
 λὰ θαυμασλῶ τινα οἰκφότητα ἐμφαίνε· αἶε τὸ
 ἀρακλειτείου μεμνήδ· ὅτι γῆς θάνατος ὕδωρ
 γῆνέδαι· καὶ ὕδατος θάνατος αἶρα γῆνέδαι·
 καὶ αἶρας, πῦρ. καὶ ἐμπαλιμ. μεμνήδ· ἢ καὶ
 τοῖ ὑπὸ λανθανομῶν ἢ ἢ ὁδός ἄγει. καὶ ὅτι ὡ
 μέλιστα δίκωκός ὁμιλοῦσι λόγῳ, ἔδ τὰ ὅλα
 διοικωῖν, τούτω ἀσφίρονται. καὶ οἷς καθ' ἡ-
 μέραν ἐγκυροῦσι, τὰ αὐτοῖς ξγία φαίνε-
 ται. καὶ ὅτι ὃ δ' εἰ ὡσπερ καθεδύδοντας ποιῶν
 καὶ λέγειν. καὶ γὰρ τότε διοκοῦμεν ποιῶν καὶ
 λέγειν. καὶ ὅτι οὐ δ' εἰ πᾶν δ' αὖς ὁκίωρ ὡν τὸ τ'
 ἔστι κατὰ φιλὸν καθότι παρελήφμεν. ὡσπερ
 εἴπεις σοι θεῶν εἰπὼν, ὅτι αὐριον τεθνήξῃ, ἢ πᾶν-
 τως εἰς τρίτῳ, ὃ κ' εἴτ' αὖ πρὸς μέγα ἐποιοῦ, ὃ
 εἰς τρίτῳ μάλλον, ἢ αὐριον, εἴγε μὴ ἐχάτως
 ἀγῆνης εἰ· πόσον γὰρ ὃ δὲ τὸ μετὰ ξυ; ὅτως καὶ
 τὸ εἰς πολλοσὸν ἔος μάλλον, ἢ αὐριον, μηδὲν
 μέγα εἶναι νόμιζε· γνῶναι συνεχῶς· πόσοι μὲν
 ἰατροὶ ἀρετὴν ἔχουσιν, πόλλαις τὰς ὁφρῦς ὑπὲρ
 ὅν ἀρρώσων συσπᾶσαντες. πόσοι δὲ μαθημα-
 τικοί,

τινὲς, ἄλλων θανάτου· ὥς μὲγα πῶς πάντες·
 πόσοι δὲ φιλόσοφοι πόθι θανάτῳ ἢ ἀθανασίας
 μυρία δὴ τινά μιν· πόσοι ἢ αἰετῆς πολλὰς ἀρ-
 κτείναντες· πόσοι ἢ τύραννοι δζουσία ψυχῶν
 μετὰ δεινοῦ φρεγάμχτῳ ὥς ἀδανάτοι κεχη-
 μνῶν· πόσαι δὲ πόλεις, ὅλαι ἐν οὕτως ἔπω,
 σιθνήκασιν· Ελίκη, καὶ Γομπήϊοι, καὶ Ηρακλά-
 νορ, καὶ ἄλλαι ἀναρίθμητοι. Επὶ δὲ καὶ ὅσους
 οἶδας, ἄλλοι ἐπ' ἄλλω. ὁ μὲν τῶτον κηιδύρας,
 εἴτα δζετάνη. ὁ δὲ, ἐκείνορ. πάντα δὲ γνῖβραχῆ.
 τὸ γὰρ ὅλα κατιδίμ αἰετὰ ἀνθρώπινα ὥς ἐφῆ-
 μερα καὶ δύτελῃ. καὶ ἔχθες μὲν μυξώλειον· αὐ-
 ριον δὲ τάειχος, ἢ τέφρα. τὸ ἀκαριαῖον ἐν τοῦ
 τῷ χρόνου κατὰ φύσιν διελθεῖν, καὶ ἥλιωρ
 καταλῦσαι. ὥς αὐτὴ ἐλαία πέπειρος γῆρομνῃ,
 ἐπιπῆγν, θυφημοῦσα τὴν γνέγκῳσαν, καὶ χάειρ
 εἰδῆα ἔφ' φύσαντι δ' γνῖβρω. ὁμοιορ εἶναι τῇ
 ἀκρῇ, ἢ διίωικῶς τὰ κύματα προσρῆσεται.
 ἢ δὲ ἐσηκε καὶ πόθι αὐτὴν κριμίζεται τὰ
 φλεγμῖναντα τῷ ὕδατῳ. ἀτυχῆς ἐγὼ ὅ-
 τι τῷτό μοι σιωέβη. οὐ μνῶν, ἀλλ' ὀδυτῆς ἐ-
 γὼ, ὅτι τούτου μοι συμβεβηκότῳ, ἄλυτῳ
 δζατελῶ, οὐτε ὑπὸ πῆρόντῳ θραυόμενῳ, οὐ-
 τε ἐπιὸν φοβούμενῳ. συμβῶαι μὲν γὰρ τὸ
 τοιοῦτο παντὶ ἐδιδάκτο· ἄλυτῳ δὲ ὅπως
 ὕδρι τῷτῳ αὐτὴ διιέλεσθην. δζα τὶ ἐν ἐκείνῳ μάλλον

ἀτύχημα, ἢ τὸ τοῦ θυτύχημα. λέγεις ἢ ὅλως ἀτύχη-
 μα ἀνθρώπου. ὃ δὲ ἐστὶν ἀπό τε νύγμα φη φύσεως
 τ' ἀνθρώπου. ἀπό τε νύγμα ἢ τ' φύσεως τ' ἀνθρώ-
 που εἶναι σοὶ δοκεῖ, ὃ μὴ πρὸς τὸ βύλημα τ' φύ-
 σεως αὐτ' ὄντι. τί δὲν το βύλημα μεμάρθηκας; μή τι
 ἐν τῷ συμβεβηκὸς τ' ὅτι κωλύει σε δικαίον εἶναι; με-
 γαλόψυχον; σώφρονα; ἐμφρονα; ἀπρόπῳτον;
 ἀδιδάκτους; αἰδέσμονα; ἐλδύθερον; τ' ἄλλα αἰ-
 συμπρόντων ἢ φύσις ἢ τ' ἀνθρώπου ἀπέχει τὰ ἰ-
 δία. μέμνησο λοιπὸν ὡς πᾶν τὸς τ' εἰς λύπην
 σε πωραγουμένη, ὅντων χρηστῶν τῷ λόγματι. ὅχι
 τι τ' ὅτι ἀτύχημα, ἀλλὰ τὸ φέρει αὐτὸ γηναίως,
 θυτύχημα. ἰδιωτικὸν μὲν, ὅμως ἢ ἀνυϊκὸν βοήθη-
 μα πρὸς θανάτου καταφρόνησιν, ἢ ἀναπόλη-
 σιν τῶν γλίχρους ἐν δ' αὖτε τριψάντων τῶν ζῶν. τί δὲν
 αὐτοῖς πλείον, ἢ τοῖς αἰσίοις; πάντως πᾶν ποτε κείν-
 ης, Κασικιανός, Φαβίος, Ιουλιανός, Λέπιδος.
 ἢ ἐστὶς τοῖς τοῖς, οἱ πολλὰς δ' ἐλπίδας, εἴτα δ' ἐλπί-
 χθεις. ὅλον μικρόν ὄντι τὸ δ' ἰάσημα, καὶ τ' ὅτι δ' ὀ-
 σων, ὅτι μεθ' οἷον δ' ἀντλήσμεν, καὶ ἐν οἷον σωμα-
 τίων; μὴ δὲν ὡς πρᾶγμα. βλέπει γὰρ ὁπίσω τὸ ἀ-
 χανὲς τ' αἰώνος, ὅτι τὸ πρόσθεν ἄλλο ἄπειρον. ἐν
 δὲ τούτῳ, τί διαφέρει ὁ τριήμερος τ' ἑξαμερῖς.
 ὡς τὴν σὺν τομορ αἰετρεχέ. σὺν τομορ δὲ ἢ καὶ
 φύσιν. ὥς κατὰ τὸ ὑγιαίνειν πᾶν λέγειν καὶ
 πράσσειν. ἀπαλλάσσει γὰρ ἢ θανάτου πρόδοις,
 ὅτι πᾶν,

κόπων, καὶ στρατείας, καὶ πάσης οἰκονομίας καὶ
κομψείας.

ΜΑΡΚΟΥ ΑΝΤΩΝΙΝΟΥ ΑΥ-

τοκράτορος Θ' ᾧ εἰς ἑαυτὸν

Βιβλίον ε.

Ρηθὲς ὅταν δυσόκνως ὀξεγείρῃ, πρὸ
χειροῦ ἔσω, ὅτι ὑπὲρ ἀνθρώπου ὀρ-
γὴν ἐγείρομαι. ἔτι δὲ δυσκολαί-
νω εἰ πορδύομαι ὑπὸ τὸ ποιεῖν, ὡς
ἐν ἐκκλινῇ γίγναται, ὅπως χάρις πρὸς ἡμᾶς εἰς τὴν κόσ-
μον, ἢ ὑπὸ τὴν κατεσκευάσμαι, ἵνα κατακέμε-
ν ὅτις σρωματίοις ἑμαυτὸν θάλλω. ἀλλὰ τῷ
ὅτι ἡδίοι. πρὸς τὸ ἡδιδάει δὲ γίγναται; ὅπως δὲ ὅ-
τις ποιεῖν ἢ πρὸς ἐνέργειαν; ὅτι βλέπεις τὰ φυ-
τάκια, τὰ σρωθάκια, αὐτὸν μύρμηκας, αὐτὸν ἀράχνας,
τὰς μελίτσας, τὴν καὶ αὐτὰς συγκοσμήσας κόσ-
μον· σὺ δὲ θέλεις τὰ ἀνθρώπινα ποιεῖν; ὅτι τρίχας
ὑπὲρ τὸ ἡγῆται τὴν σὺν φύσιν; ἀλλὰ δεῖ καὶ ἀναπαύ-
νεισθαι. δεῖ. ἔδωκε καὶ τὸ μέτρον ἡ φύσις. ἔδω-
κε μὲν τοῖς καὶ τοῦ ἰδίου, καὶ πίνειν, καὶ ὁμοῦ σὺν,
ὑπερτὰ μέτρον, ὑπερτὰ ἀρκουῶντα πρὸς χωρεῖς. ἐν
ταῦς πράξεις, ὅτι ἐπιπλάττει ὅτις τὸ δυνάττω. ὅ-
τι φιλεῖς σιωπῆν, ἐπέτοι καὶ τὴν φύσιν αἰ-

σου, ἐπὶ τὸ ἐσθλὸν καὶ ταύτης ἐφίλεις. ἄλλοί τε τὰς
 τέχνας ἐαυτῷ φιλοῦντες, συγκατατάττοντες τοῖς
 κατ' αὐτὰς ὄργοις, ἀλλοὶ δὲ ἀσποῖ. σὺ τῷ φύσιμ
 τῷ σπαντῷ ἐλαστορ τιμᾷς, ἢ ὁ τορνόβης τῷ τορνό-
 βικῶν ἢ ὁ ὀρχηστὴς τῷ ὀρχηστικῶν ἢ ὁ φιλάργυρος
 τὸ ἀργύριον ἢ ὁ κηνόδοξος τὸ δοξάσιον. ἐπὶ τοῖς
 ὅταν προπαταῶσιν, ὅτε φαγῶν, ὅτε κοιμηθῆ-
 ναι θέλῃσι μᾶλλον, ἢ ταῦτα σωαύξαι πρὸς
 ἀφ' ἑκείνων. σοὶ ἡ ἀκοινωνικὰ πράξις οὐτελέ-
 σεται φαίνον, κἢ ἡ σονος ἀποδοῖς ἀξίαι, ὡς οὐκ
 ἴσως ἀπώ(αδ), ἐπὶ ἀπαλείψαι πᾶσαν φαντασίαν
 τῷ ὀχληρᾷ, ἢ ἀνοίκειν, ἐπὶ οὐκ ἔστιν ὅτι πάσῃ γαλῆ-
 νῃ εἶναι. Ἀξίον ἐαυτῷ κρίνει πάντος λόγος κἢ ὄργος, ἢ
 κἢ φύσιμ, ἐπὶ μὴ σὲ πρὸς ἑαυτῷ ἢ ἐπὶ παρολθῆ(α)τε
 νῶν μέμψις, ἢ λόγος. ἀλλὰ ἐκαστὸν πεπρᾶχθαι,
 ἢ εἰρηδῆ, μὴ σεαυτῷ ἀπαξίου. ἐκείνοι μὲν γὰρ, ἰδίον
 ἢ γεμονιὸν ἔχουσι. ἐπὶ ἰδίᾳ ὀρμῇ χρῶν. ἀσὺ μὴ
 ποδὶ βλέπῃ, ἀλλ' οὐδεῖαν πέραν. ἀκολουθῶν
 τῇ φύσει τῇ ἰδίᾳ ἐπὶ τῇ κοινῇ. μία ἡ ἀμφοτέρω
 τῶν ἡ οὐδὲ. πορδύομαι δὲ τῷ κἢ φύσιμ, μέχρι
 πεισῶν ἀναπαύσομαι, σὺν ἀποπνύ(α)ς μὲν τῷ,
 ὅς ἐστι καὶ ἡμέραν ἀναπνέω. πεισῶν ἡ πᾶν τῷ, ὅς
 ἐπὶ τὸ ἀπερμαῖτιον ὁ πατήρ με σωείλεξε, κἢ τὸ
 αἱμάτιον ἢ μήτηρ, ἐπὶ τὸ γαλάκτιον ἢ βοφός. ὅς
 ἐπὶ καὶ ἡμέραν τοσούτοις ἔτεσι βόσκομαι, καὶ ἀρ-
 σιεύομαι. ὁ φέρει με παθῶντα, ἐπὶ εἰς τὰ αὐτὰ ἀ-
 ποχρῶ

πορχώμεθα ἐαυτοῖς. Δειμύτητά σ' ἐκίχου θαν
 μάται· ἐστὶν ἄλλὰ ἑτόρα πολλὰ, ἐφ' ὧν ἐκίχης ἐ-
 παῖν, σ' γὰρ πέφυκα. ἐκείνα δὲ πρὶν ἔχου, ἀπὸρ ὅλας
 εἴς τ' ἐν σοὶ τοῦ ἀκίβδ'ηλου, τοῦ σεμνοῦ, τὸ φερέπονός,
 τὸ ἀφιλόδοτον, τὸ ἀμεμφήμοισρον, τοῦ ὀλιγοδέους,
 τὸ θυμώδες, τὸ ἐλδύθειρον, τοῦ ἀπείριστον, τοῦ ἀφλό-
 αρον, τὸ μεγαλεῖον. ἐκ αἰδιού, πόλα ἥδ' ἡ πρὶν ἔ-
 χειδι δυνάμει, ἐφ' ὧν ἐδεμία ἀφυσίας καὶ ἀν-
 πίησι δειότητος πρόσφασις, ὅμως ἐτι κἄτω μγνέει
 ἐκώμ; ἢ καὶ γογγύζεις, καὶ γλισχρεύεσθα, ὅτι πολὺ
 κύνει, ὅτι τὸ σωματίον κατατιᾷδι, καὶ ἀρίσκει-
 ναι, καὶ πρὸς πρὸς ἐνέσθαι, ὅτι ἴσαυτα εἰς πᾶσι
 τῆς ψυχῆς, ὅτι τὸ ἀφύως πατισκευάδι ἀναγκά-
 ζει· σ' μὰ τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ ἴσθ' ὅτι μὴ πάλαι ἀπὸ
 λαλῆσαι ἐδυνάσθαι. μόνον δὲ σ' ἀρᾷ ὡς βραδύτε-
 ρον, καὶ δύσπαραστον τοῦτο τὸ πρὸς καταγινώ-
 σκειναι. καὶ ἔτι ὅτι ἀσκητικὸν μὴ παρὲν θυμωρ-
 ναι, καὶ δὲ ἐμφιλοδοῦναι τῇ νοθείᾳ. ὁ μὲν τις ὅστις,
 ὅταν ὅτι διεξίον περὶ ἵνα πρᾶξῃ, πρὸ χειρὸς καὶ
 λογίᾳ διδῇ, αὐτοῖς τῇ χάριτι. ὅτι πρὸς ἔτι μὲν σ' πρὸ
 χερσὶν, ἄλλως μγνέει πρὶν ἐαυτοῖς, ὡς πρὸς χριώσθαι
 διανοεῖται, καὶ οἶδ' ὅτι πεποίηκ'· ὁ δὲ τις
 πρὸς τινὰ σ' οἶδ' ὅτι πεποίηκ'· ἀλλὰ ὅμοι-
 ὅς ὅστις ἀμπέλας βότρυον γνέγκουσιν, καὶ μηδὲρ
 ἄλλο πρὸς πιζυῖται, μετὰ τὸ ἀπαξ τὸν ἑ-
 ὅτιον καρπὸν γνέγκουσιν. ἵππ' ὅτι ἀμύνει, κύνει

ἔχονδύλας, μέλισσα μέλι ποιήσασα. αὐθροπὸ δὲ
 δὲ ποιήσας ἐκ ἐπιβοᾷται· ἀλλὰ μεταβαίνει ἐφ'
 ἑτερομῶς ἄμπελόν· ὡς τὸ πάλιν γν' τῇ ὥρᾳ τ'
 βότρω γνέγκειν. γν' τούτοις ὅν διείκ'· τοῖς τρώ-
 πομ' ἵνα ἀπ' ἀκακοθιήτως αὐτὸ ποιοῖσι· ναὶ. ἀλλ'
 αὐτὸ τὸτο, δ' εἰ πρᾶκτουθεῖν. ἰδίον γὰρ φησὶ
 τῷ κοινωνικῷ, τὸ αἰδιανέει· ὅτι κοινωνικῶς γνέ-
 ργει. καὶ νῦν δὲ βόλεσθαι, καὶ τ' κοινωνὸν αἰδε-
 εῖν. ἀληθὲς μὲν ἐστὶ ὁ λέγει· τὸ δὲ νῦν λεγόμενον
 παρεκδέχῃ. εἰς τὸ εἶσθαι εἰς ἐκείνων, ὡς πρότε-
 ρον ἐπεμνήσθην. καὶ γν' ἐκεῖνοι, λογικῇ τινι πι-
 θανότητι πρᾶττονται. ἐὰν δὲ θελήσῃς σωεῖναι
 τί ποτέ ἐστι τὸ λεγόμενον, μὴ φοβῶ, μὴ πρᾶτ-
 τῶ πρᾶλίπης τὸ ὄργον κοινωνικόν. θυγὴν Ἀθλῶναι-
 ων, ὕσον, ὕσον ὡ φίλε (δὲ καὶ τὸ ἀρεσθῆς τὸ Ἀθη-
 ναίων καὶ τῶν πεδίων. ἥτοι ὅ διεί δὲ δὲ δὲ, ἢ ὅτως
 ἀπλῶς καὶ ἐλδουθέρως. Ὅποιόν ἐστι τὸ λεγόμενον,
 ὅτι σωέταξιν ὁ ἀσκληπίος τούτῳ ἱππασίαν·
 ἢ ψυχολουσίαν, ἢ ἀνυποδοιήσίαν. τοῖς τούτοις καὶ
 τὸ σωέταξιν τούτῳ ἢ τῶν ὄλων φύσις, νόσον, ἢ
 πῆρῳσι, ἢ ἀκβολῶν, ἢ ἀλλό τι τῶν τοιούτων. καὶ
 γὰρ ἐκεῖ τὸ σωέταξιν τοῖς τούτοις τισυμαίνει. ἔτα-
 ξε τοῖς πρὸς τοῖς, ὡς κατὰλληλον εἰς ὑγίαν.
 καὶ γν' ταῦτα τὸ συμβαίνειν ἐκαστῷ τέτακται
 πως πρὸς αὐτὸ κατὰλληλον εἰς τὴν ἑμαρμέ-
 νῳ, ὅτως γὰρ καὶ συμβαίνειν αὐτὰ ἡμῖν λέγα-
 μεν

ἔλθ. ὡς καὶ αὐτὸς τετραγώνους λίθους ἐν τοῖς τέχε-
 σι, ἢ ταῖς πυραμίσι συμβαίνειν οἱ τεχνῖται λέ-
 γουσι, σιναεργοῦντας ἀλλήλοις τῇ ποιεῖσιν σωθε-
 σαι. ὁλως γὰρ ἁρμονία ἐστὶ μία. καὶ ὡς πόρ' ἐκ παν-
 των τῶν σωμάτων ὁ κόσμος τοιοῦτον σῶμα συμ-
 πληρῶται, ὅτως ἐκ πάντων τῶν αἰτιῶν ἡ ἡμετέ-
 ρη ποιαύτη αἰτία συμπληρῶται. νοῦσι δὲ ὁ λέ-
 γω, καὶ οἱ τέλειον ἰδιδῶτα. φασὶ γὰρ τοῦτο ἔφερον
 αὐτῷ. οὐκ οὖν τοιοῦτο τούτῳ ἐφίετο. καὶ τοῦτο
 σωετάρητο. δεχόμεθα οὖν αὐτὰ, ὡς ἐκεῖνα
 ὁ ἀσκληπιδὸς σωτάρησι. πολλὰ γοῦν καὶ ἐν ἐκεί-
 νοις ὅσι τραχέα. ἀλλὰ ἀσπαζόμεθα τῇ ἐλπίδι τῆς
 ὑγείας. τοιοῦτον ἡ σοι δοκείτω, ἀνυσίς καὶ σωτέ-
 λεια τῇ πικρῇ φύσει δοκούντων, οἷον ἢ σὴ ὑ-
 γία. καὶ ὅτως ἀσπάζομαι πᾶν τὸ γινόμενον, ἢ ἀπὸ
 νέεσθον δοκῇ, ὅσα τ' ἐκεῖ ἄγειν, ὡδὶ τὴν τοῦ κόσ-
 μου ὑγίαν, καὶ τὴν τοῦ διὸς θυοδίαν καὶ θυπρά-
 γίαν. ὃ γὰρ αὐτὸ τὸ πᾶν ἐφορῶν, εἰ μὴ τῷ ὅλῳ σω-
 φερῶν. ὃ δὲ γὰρ ἡ τυχεῖα φύσις φοβεῖται, ὃ μὴ βέλ-
 διοικαμένῳ ἔστω αὐτῇ κατ' ἀλλήλων ὅσι. ὅκαρ κα-
 τὰ δύο λόγους εἰργεῖν χρὴ τὸ συμβαῖνον σοι.
 καὶ ὅτι μὲν, ὅτι σοὶ ἐγίνετο, καὶ σοὶ σωετάρη-
 το, καὶ πῶς σὲ πῶς εἶχεν ἀνώδην ἐκ τῶν πρεσβυ-
 τῶν αἰτιῶν συγκλωθόμενον. καὶ ἔτορρον, ὅτι
 τῷ τ' ὅλῳ διοικῶντι θυοδίας καὶ τῆς σωτελεί-
 ας, καὶ νῦν ὅσα τ' ἐν συμμονῇ αὐτῇ αἰπὸν ὅσι. πῶς

ται γὰρ τὸ ὁλόκληρον, ἐὰν καὶ οὐκ ἔσται δὲ ἀκόμῃς
 σωμαφείας καὶ σωμαχείας ὡς περ τῶν μορίων, ἔ-
 τω δὲ καὶ τῶν αἰτίων. δὲ ἀκόμῃς δὲ ὅσον ὑπὸ σοί,
 ὅταν διυκρεσῇς, καὶ τρόπον τινὰ ἀναεῖς· μὴ
 σιχαίνεαι, μηδὲ ἀπαυδᾷ, μηδὲ ἀκροαυοῦνται,
 εἰ μὴ καταπυκνοῦτοί σοι τὰ ἀπὸ δογματῶν ὀρ-
 θῶν ἕκαστα πράσσειν, ἀλλὰ ἐκκρεῖς διγνῆτα, πάλιν
 ἐπανιέναι, καὶ ἀσμενίζεαι εἰς τὰ πλείω ἀνθρώπων
 κώτορα, καὶ φιλεῖν ἑαυτὸν, ἐφ' ὃ ἐπανέρχῃ. καὶ μὴ
 ὡς πρὸς παιδιαγωγὸν τινὶ φιλοσοφίαν ἐπανιέ-
 ναι. ἀλλ' ὡς οἱ ὀφθαλμιοὶ πρὸς τὸ ἀπογνάσκειν
 καὶ τὸ ὥρον· ὡς ἄλλος πρὸς κατὰ πλάσμα, ὡς πρὸς
 καταιόνησιν. ὅπως γὰρ ὁ δὲ ὑπὸ διείξει τὸ πειθα-
 ρχεῖν τῷ λόγῳ, ἀλλὰ προσαναπαύσῃ αὐτῷ. μέμνη-
 σο ὅτι φιλοσοφία μόνον θέλει ἢ ἡ φύσις σε θέλει.
 σὺ ὅμως ἄλλο ἢ θελοῦσιν ἢ τῇ φύσιν. τί γὰρ τὸ τῶν προ-
 σλωέσερον; ἢ γὰρ ἡ δόξα ὅτι δὲ ἑαυτὸν ἀφάμας; ἀλλὰ
 θέασαι, εἰ προσλωέσερον μεγαλοψυχία, ἐλευθε-
 ρία, ἀπλοΐα, ἀγνοοσιώη, ὁσιότης. αὐτὴ γὰρ φρο-
 νήσεως τί προσλωέσερον; ὅταν τὸ ἀπαιεῖσθαι καὶ δι-
 ερεῖν ἐν παντί τὸ πρὸς ἡθελικῆς καὶ ὑποσημονικῆς
 διωάμεως γινώσκῃς. τὰ μὲν πράγματα ἐν τῷ αἰ-
 νῷ τὸν τρόπον ἡνὰ ἐγκαλύπτει ὁ δὲ, ὡς φιλοσόφοις ἐκ
 ὀλίγοις ὅτι τοῖς τυχεῖσιν ἔδοξε ἢ παλαιά πασι καὶ
 τὰ ληπῆαι εἶναι, πλεοναυτοῖς γὰρ τοῖς Σίτωνοις διυκα-
 τὰ ληπῆαι διοκεῖ, καὶ πάντα ἢ ἡμετέρα συγκατατά-
 σις,

σης, μετὰ πῶτῃ, ποῦ γὰρ ὁ ἀμετὰ πῶτῳ. μέλει δι
 πίνου ἐπ' αὐτὰ τὰ ὑποκείμενα, ὡς ὀλιγόχρονα,
 καὶ θυτελῆ, καὶ δαυάμνα ἐν κτήσιν λιναῖδ' οὐκ ἢ
 πόρνης, ἢ ληστῶν εἶν. μετὰ δὲ ἐπιθι ὡς τὰ τ' συμε
 βισνῶν ἢ θ, ὡν μόλις ὅτι καὶ τοῖς χαρυστάς ἀνα
 σχέει, ἵνα μὴ λέγω ὅτι καὶ αὐτοῖς μόγις ὑπο
 μείνῃ. Εἰς τὸ πῶτ' ἐν σοφίᾳ, καὶ ἐν πάσῃ τοσαύτῃ ἐρῶ
 σι τ' τεσσάρων, καὶ τοῖς χρόνι, καὶ τῶν κινήσεων, καὶ τῶν
 λινυμένων, τί ποτ' ὅτι ἐκλεμνήσκει, ἢ τὸ ὅλως
 ἀποδ' ἀδινῶν δαυάμνῃ, ὅδ' ὡς νοῶ. τὸν αὐτὸν
 γὰρ δὲ πᾶσα μὲν ἐκλεμνήσκει αὐτὸν ποδὲν μὲν τ' φύσι
 κινῶν, καὶ μὴ ἀλλάσκει τῇ διατριβῇ, ἀλλὰ τὴν
 τοῖς μόνοις προσαναπαύει. ἐνὶ τῷ ὅτι οὐδὲν
 συμβῆσε ταῖς μοῖς, ὅτι καὶ τὰ τῶν ὅλων φύσιν
 εἶν. ἐπὶ δὲ, ὅτι ἐξεί μοι μηδὲν πράσσειν πᾶσα
 τὸν ἐμὸν θεὸν καὶ δαίμονα. εἰ δὲ γὰρ ὁ ἀναγκά
 σων ὅσον πᾶσα βῆναι, πρὸς τί ποτε ἀφ' αὐτῶν χρῶ
 ματι τῇ ἐμῇ ψυχῇ; πᾶσα ἐκαστον ὅσον ἐπανερῶ
 τῶν αὐτῶν, καὶ δεξιὰς, τί μοι ὅτι νῦν ἐν τού
 τῳ ὅτι μοῖς, ὅτι δὲ ἡ γέμονι καλῶσι; καὶ τί
 νῦν ἀφ' αὐτῶν ἔχω ψυχῇ, μή τι παιδίσ; μή τι μέρα
 κίς, μή τι γυναικαίου, μή τι τυραννοῦ; μή τι κτή
 νους; μή τι θείου; ὑποῖα τινα ὅτι τὰ τοῖς πολ
 λοις δοκοῦντα ἀγαθὰ, καὶ ἐν τεύθει λαβοῖς.
 εἰ γὰρ τις ὑπονοήσῃ ὑπολχόντα τινα ὡς ἀ
 ληθῶς ἀγαθὰ, οἷον φρόνησιν, σωφροσύνην,

δικαιοσύνην, ἀνδρίαν, ὅκ' αὖ ταῦτα προεπινοή-
σας, ἐπιανῶσαι δυναθείητί. ὑπὸ τῷ ἀγαθῷ
γὰρ ἐφαρμόσει. τὰ δ' ἐγὼ τοῖς πολλοῖς φαινόμενα
ἀγαθὰ προεπινοήσας τίς δὲ ἀκούσεται, καὶ ῥα-
δίως διέξεται, ὥς οὐκ εἰς ὑπεργόμῳ τὸ ὑπὸ τῷ
λωμιοῦ εἰρημνίον. ὅτως καὶ οἱ πολλοὶ φαντάζον-
ται τῷ διαφορᾷ. ὃ γὰρ αὖ τῶν μὲν ὃ προσένο-
πῆν καὶ ἀπηνειούτο. τὸ δὲ ὑπὲρ τοῦ πλάτου καὶ τῶν
πρὸς τρυφῶν ἢ δ' ὅξιν δυκληρημάτων πρὸς διέχο-
μεθα, ὥς ἱκνουμνῶς καὶ ἀσείως εἰρημνίον. πρὸς
θι οὐρ καὶ ἐρώτα, εἰ τιμητέον καὶ ἀγαθὰ ὑπολη-
πόμενα τοιαῦτα, ὥρ προεπινοηθέντων οὐκ εἰς
αὐτὸν φέροισι, τὸ τὸν λεκτὴμνῶν αὐτὰ ὑπὸ τοῦ
πορείας, ὅκ' ἐχειν ὅποι χέση.

Ἐξ αὐτῶν δὲ καὶ ὑλικῶ σωέσκηκα. ὃ δ' ἐτόρμον
δὲ τῶν εἰς τὸ μὴ ὄν φθαρήσεται. ὡς περὶ ὃ δ' ἐκ
τοῦ μὴ ὄντος ὑπέστη. οὐνοῦν κατὰ τὰ χθῆσετ' παῦ
μέρθ' ἐμὸν, καὶ μεταβολὴν εἰς μέρθ' τι τοῦ κόσ-
μου. καὶ πάλιν ἐκείνο εἰς ἐτόρμον μέρθ' τοῦ κόσμου
μεταβαλεῖ. καὶ ἡ δὲ εἰς ἀπειρομ καὶ τοιαύτῳ δὲ
μεταβολῇ καὶ γὰρ ὑπέστη. καὶ οἱ ἐμὲ γυνήσαν-
τες, καὶ ἐπανιώντι εἰς ἄλλο ἀπειρομ. ὃ δὲ γὰρ καὶ
λύει ὅτως φάναι, καὶ ἂν καὶ τοῖς πόσι δὲ πεπερασμέ-
νας ὁ κόσμος διοικῆται.

Ὁ λόγος καὶ ἡ λογικὴ τέχνη δυοῖς εἰσὶν
ἐαυτοῖς ἀρκέμενα, καὶ τοῖς κατ' ἐαυτὰς ὄργοις.
ὁρμῶνται μὲν οὐρ ἀπὸ τοῦ οὐκ εἰς ἀρχῆς. ὁ δὲ δύσσει

ἢ εἰς τὸ προκαίμην τέλος. καθὼς καθ' ὁμοειδέσας αἰτίαι
 αὐταὶ πράξεις ὀνομάζονται, τῇ ὁρθότητι τοῦ ὁδοῦ
 σημαίνουσαι, ὁδοὺν τούτων ῥητέον ἀνθρώπου, ἃ ἀν-
 θρώπῳ καθὼς ἀνθρώπος ὄντι, ἐκ ὑδὲ βάλλει. ἐκείσιν
 ἀπακτῆματα ἀνθρώπου, οὐδὲ ἐπαγγέλλεται αὐ-
 τὰ ἢ τοῦ ἀνθρώπου φύσις. ὁδὲ τελειότητις εἰσι
 τοῦ ἀνθρώπου φύσεως. ὁ δὲ τὸ τέλος
 ἐν αὐτοῖς ὄντι τῷ ἀνθρώπῳ κείμην. ὁδὲ τὸ συμ-
 πληρῶν τὸ τέλος τὸ ἀγαθόν. ἐπὶ εἰ τι τούτων
 ἢ ὑδὲ βάλλει τὸν ἀνθρώπου, ἐκ αὐτὸ τοῦ ὑπερφρο-
 νεῖν αὐτῷ, καὶ κατεξάνισσάσθαι, ὑδὲ βάλλει ἢ. ὁ-
 δὲ ἐπαινετὸς ἢ ὁ ἀπροσδιεῖν τούτων ἑαυτὸν πα-
 ρεχόμενον. οὐδὲ αὐτὸ ἐλαττωμένους ἑαυτοῦ ἐν πνι-
 τούτων ἀγαθὸς ἢ, εἰ πορταῦτα ἀγαθὰ ἢ. νῦν
 εἰ ὅσω πορ πλείω τίς ἀφαιρῶν ἑαυτοῦ τούτων,
 ἢ τοῦτων ἐτόρων, ἢ καὶ ἀφαιρῶν ἑαυτοῦ τούτων
 ἀνέχεται, τοσούτῳ μᾶλλον ἀγαθὸς ὄντι. οἷα αὐτὸ πολ-
 λάκις φαντασθῆς, τοιαύτη σοι εἶσαι ἢ διάνοια.
 Βάπτεται γὰρ ὑπὸ τῶν φαντασιῶν ἢ ψυχῇ. βά-
 πτε οὖν αὐτῷ, τῇ συνεχείᾳ τῶν τοῦτων φαντα-
 σιῶν. οἷον, ὅτι ὅπου ζῶ ὄντι, ἐκεῖ καὶ οὐ ζῶ. ἐν αὐ-
 τῷ δὲ ζῶ ὄντι, ἐσιν ἄρα καὶ οὐ ζῶ ἐν αὐτῷ. Καὶ
 πάλιν, ὅτι οὐ πέρ ὄντι ἐκείνῳ κατεσκοδύναςαι.
 πῶς ὁ δὲ κατεσκοδύναςαι, πῶς ὄντι φέρεται. πῶς
 ὁ φέρεται δὲ, ἐν τούτῳ τὸ τέλος αὐτοῦ. ὅπου δὲ
 τὸ τέλος, ἐκεῖ καὶ τὸ συμφέρον, καὶ τὸ ἀγαθόν ἐ-

κάσσο ὃ ἀρὰ ἀγαθὸν τῷ λογικῷ ζῶντι, κῆρυξίαι.
 ὅτι γὰρ πρὸς κοινωνίαν γεγονάμεν, πάλαι διεδί-
 κται. ἢ ὅτι ὡς γινώσκεις, ὅτι τὰ χεῖρα τῶν κρείττο-
 νων ὄντων, τὰ δὲ κρείττω ἀλλήλων, κρείττω ὢ τῶ
 μὲν ἀνύχων, τὰ ἐμφύχα τῶν δὲ ἐμφύχων, τὰ
 λογικά. ὃ τὰ ἀδυνάτα δυνάκει, μακρόν. ἀδί-
 ναστον δὲ ὃ τοῦ φαύλους μὴ τοιαῦτα τιὰ ποιῆν.
 Οὐδὲν ὅστις συμβαίνει, ὁ οὐκ ἐκείνο πᾶν φησὶ
 φέρειν αὐτῷ, ἀλλὰ τὰ αὐτὰ συμβαίνει. καὶ ἡ τοῦ
 ἀγνοῶν ὅτι συμβέβηκεν, ἢ ὑποδρακνύμεν ὅτι με-
 γαλοφροσύνῳ δύσαβει, καὶ ἀνάκωτῳ μέλει. δὲ
 νόμῳ οὐκ ἀγνοίαν καὶ ἀρεσκίαν ἰχυροτόρας εἶναι
 φρονήσεως, τὰ πράγματα αὐτὰ ὅτι ὅπως ἔσται
 ψυχῆς ἀπῆται. ὃ δὲ ἔχει εἰσόδον πρὸς ψυχῆν. ὃ
 δὲ τρέψαι, ὃ δὲ κινήσαι ψυχῆν δυνάσται. τρέψαι
 δὲ καὶ λινεῖ αὐτὴν ἐαυτῷ μόνῃ. καὶ οἷον αὐτὴν κριμα-
 τῶν κατεξιώσῃ ἐαυτῷ, τοιαῦτα ἐαυτῇ ποιῆ
 τὰ προσυφεσῶτα. καθ' ἑτορόν μὲν λόγον ἡμῶν
 ὅτι οὐκ οἰκίότατον ἀνθρώπου, καθ' ὅσον δὲ ποιη-
 τῆς αὐτοῦ καὶ ἀνεκτέον. καθ' ὅσον δὲ γινώσκονται
 ἔντες εἰς τὰ οἰκία ὄργανα, ὅν τῶν ἀσθενέων μοι
 γίνεται ὁ ἀνθρώπου, οὐκ ἦτορ ἢ ἡλίου, ἢ ἀνέ-
 μου, ἢ θύρου. ὑπὸ τούτων δὲ γινώσκεις μὲν ὅτι
 ἐμποδισθῇ αὐτῷ. οἰκίῃ δὲ καὶ δυνάσει, ὃ γίνε-
 ται ἐμπόδιον δυνάτει. ὑπεξαίρεσις, καὶ τῇ πᾶσι
 πᾶσι, πᾶσι τρέπει γὰρ καὶ μεδίεσι πᾶσι τοῖς ἐν-

εργείας

νόδρ' ἑαυτὸς κώλυμα ἢ διάνοια εἰς τὸ προσηγόμενόν. καὶ
 πρὸ ὄργῃ γίνεται τὸ τῷ ὄργῃ τούτου ἰφικλικόν.
 καὶ πρὸ ὀδύς, τὸ εἰς ὀδὸν ταύτης ἐνσταλτικόν. τῶν ἐν
 τῷ κόσμῳ τὸ κράτιστον τίμα. εἰς δὲ ὄδον, τὸ πᾶσι
 χροῖμα, καὶ πάντα διέπορ. ὁμοίως δὲ καὶ τῶν ἐν
 στί τὸ κράτιστον τίμα. εἰς δὲ ὄδον, τὸ ἐκείνων ὁμο-
 γημῆς. καὶ γὰρ ὁδὸς τὸ τοῖς ἄλλοις χροῖμα, τὸ τό-
 θι. καὶ ὁ σὸς βίβη, ὑπὸ τούτῳ διοικεῖται.

ὁ τῷ πόλει ἐκείνῳ βλαβερόν, ὅθεν τὸν πολίτην
 βλάπτει. ὡς πάσης εἰς τὸ βεβλάφθαι φαντα-
 σίας, ὅθεν ἐπαγὼ τὸν κανόνα. εἰ ἢ πόλις ὑπὸ τῷ
 τῷ μὴ βλάπτειται, ὅθεν ἐγὼ βίβλαμμαι. εἰ δὲ ἢ
 πόλις βλάπτειται, ἐκ ὀργισίῳ τῷ βλάπτοντι
 τῷ πόλει. τί τὸ προσηγόμενόν. πολλάκις ἐνθυμῶ, τὸ
 τάχῃ εἰς πᾶσφορας καὶ ὑπεξαγωγῆς τῶν ὄν-
 των τε καὶ γινομένων. ἢ τε γὰρ ὅς ἐστι οἶον ποτα-
 μὸς ἐν διηνηκείῳ ῥύσσει. καὶ αἱ ἐνέργειαι ἐν σιμωχέσει
 μεταβολαῖς. καὶ τὰ αἷμα ἐν μυεῖαις τροπαῖς,
 καὶ χειρὸν ὅθεν ἐξῶς, καὶ τὸ πᾶν γένος. τὸ δὲ ἄ-
 πειρον τῷ τε προσηγόμενόν καὶ μέλλοντ' ἀχα-
 νῆς, ὡς πάντα ἐν ἀφανίζεταί. πῶς ὅρ' οὐ μωρός, ὅ
 ἐν τούτοις φυνώμεν, ἢ ἀπώμεν, ἢ χυτλια-
 ζωμ, ὡς ἐν ἡνι χρόνῳ καὶ ὡς μικρόν ἐν ὀχλήσαντι.
 μέμνησο εἰς συμπάσης ὁσίας, ἢς ὀλίγῃς μετέ-
 χεις, καὶ τὸν σύμπαντος αἰῶνος, ὅ βαρύν καὶ ἀκαρ-
 αῖον σοι διάστημα ἀφώρεισαι, καὶ εἰς μαρτυρίας,

ἥς πόσον εἰ μέροϑ. ἀλλ' ἁμαρτανεί τι εἰς ἐμέ,
 ὅψεται. ἰδίαν ἔχει διαθεσίμ, ἰδίαν ἐνέργειαν. ἐ-
 γὼ νῦν ἔχω ὅ με θέλει νῦν ἔχειν ἢ κοινὴ φύσις. κῆ
 πράσσω ὅ με νῦν πράσσειν θέλει ἢ ἐμὴ φύσις.
 Τὸ ἡγεμονικόν κῆ κυριόν ϑι ψυχῆς σου μέρος,
 ἄτρεπτον ἔσω, ὑπὸ ϑι γν' τῆ σαρκὶ λείας ἢ τρα-
 χείας κινήσεως. καὶ μὴ συγκεινέδω, ἀλλὰ πόδι-
 γραφέτω αὐτὸ, καὶ πόδι οὐξέτω τὰς πείσεις ἐ-
 κείνας γν' τοῖς μορφοῖς, ὅταν διὰ ἀναδιδῶνται κα-
 τὰ τὴν ἐτόρην συμπάθειαν εἰς τὴν διάνοιαν, ὡς
 γν' σῶματι ἠνωμένῳ, τότε πῶς μὲν τὴν αἰσθη-
 σιν, φυσικὴν οὐκ ἄρ, ὅ πειράττειν ἀντιβαίνειν. τῇ
 ἢ ὑπόληψιν, τῇ ὡς πόδι ἀγαθὸν ἢ κακὸν μὴ προσ-
 ἔβητω τὸ ἡγεμονικόν ὅς αὐτοῦ συζῶν θεοῖς. συζῆ
 ἢ θεοῖς ὁ συνεχὲς δεικνύς αὐτοῖς τὴν ἑαυτοῦ ψυ-
 χὴν ἀρεσκομένην μὲν ταῖς ἀρεσκομορφοῖς· ποιεῖ-
 σάν ἢ ὅσα βόλεται ὁ δαίμων, ὅρ' ἐκείνῳ προστά-
 τειν καὶ ἡγεμόνα ὁ ζῶνς ἐδωκεν, ἀπὸ πάσματος
 αὐτῷ. ὅτ' ὁ δ' ἐστίν, ὅ ἐκείνῳ νοῦς καὶ λόγος. τῷ
 πράσωνι μὴ οὐ γίγνη; μὴ τῷ ὁρῶσώμῳ οὐ γίγνη; τί
 σοι ποιήσῃ, τοιῷτον σῶμα ἔχει, τοιαύτας μάλας
 ἔχει, ἀνάγκη τοιαύτῳ ἀρφορὰν ἀπὸ τοιούτων
 γίνεσθαι. ἀλλ' ὁ ἀνθρώπος λόγον ἔχει φησί, καὶ
 διώκεται σωνοῖν ἐφισάνων τί πλημμελεῖ. οὐ
 σοι γήραιοτο, τοιγαρὲν καὶ σὺ λόγον ἔχεις, κίνη-
 σον λογικὴν διαθέσει, λογικῶς διαθεσίμ· δείξον,
 ὑπό-

ἡ πόμνησόν ἐι, γὰρ ἐπαίδ, θόρα πδύσεις, κὺ δ' ἡρεία
 ὄργης. οὐτε τραγωδός, οὐτε πόρνη. ὡς δ' ἐλθὼν
 ζῶν θ' ἰαροῦ, ὅπως γν' ταῦτα ζῶν ἔξισιν. Ἐὰν δὲ μὴ
 ὡν τρέπωσι, τότε καὶ τὸ ζῶν ἔξισι, ὅπως μὲντοι,
 ὡς μὴ δ' γν' κακὸν πάσχω. κὺ καπνός ἐσι, ἀπ' ἐρχο
 μαί, τί αὐτ' ὑπ' ἄγμα διοκῆς. μέχρι δὲ μετοῖσ' ὅσον
 ὅσον δ' ἄγει, μὲν ἔλδ' ὅσον. καὶ ὅσον με λω-
 λύσει ποιεῖν ἂν θέλω. θέλω δὲ ἡ φύσιν τὸ λογι
 κὸ καὶ κοινωνικὸ ζῶν,

Ο τὸ ὅσον νῶς, κοινωνικός. πεποίηκε γὰρ τὰ
 χεῖρω τῶν ἡρεσιῶν γν' ἐκ γν' καὶ τὰ ἡρεσιῶν ἀλλή
 λωις σωθήσεσθαι. ὅπως πᾶσι ὑπ' ἐταξί, σωθήσε-
 ξι, καὶ ὅσον ἀξίαν ἀπ' ἡρεσιῶν ἐκείνοις. καὶ τὰ
 ἡρεσιῶν ὄντα ἐς ὁμόνοιαν ἀλλήλων σωθήσονται.
 πᾶσι προσγνήσκει μέχρι νῦν θεοῖς, γονόισιν, ἀ-
 δελφοῖς, γυναικί, τέκνοις, διδασκαλοῖς, τροφού
 σιν, φίλοις, οἰκέτοις, οἰκέταις, ἐπὶ πᾶσι πάντας σοι
 μέχρι νῦν ἐσι ὅσον μήτε τινα ἔξισιν ἐξάσισιν, μήτε
 ἐπ' αὐτοῖς ἀναμιμνήσκει, καὶ δὲ δι' ὅσον δι' ἐλθ' ἡρεσιῶν,
 καὶ ὅσον ἡρεσιῶν ὑπομείναι. καὶ ὅσον πλήρης ἡρεσιῶν
 σοι ἰσχύει τὸ βίον, καὶ τελεία ἡ λειτουργία. καὶ
 πόσον ὅσον καλὰ, καὶ πόσον μὲν ἡρεσιῶν κὺ πό
 νων ὑπερεῖδον; πόσον δὲ γν' ὅσον πρὸς ὅσον; ἐς ὅ-
 σον δὲ ἀγνώμονας ὁ γν' ὅσον ἐγρήν; Διὰ τί συγ-
 χέσιν ἀτεχνοὶ καὶ ἀμαθεῖς ψυχὰ γν' τεχνον καὶ
 ἐπιστήμονας; τίς οὖν ψυχὴ γν' τεχνον κὺ ὑπὸ τῆς ἡρεσιῶν;

ἢ εἰδὼς ἀρχὴν καὶ τέλος· καὶ τὸν δι' ὁμοίας
διήκοντα λόγον, καὶ δὴ πάντος τοῦ αἰῶνος κα-
τὰ ποδιδόσας πετάγμινας οἰκονομῶντα τὸ πᾶν,
ὅσον οὐδέ τι πω ἀποδός, ἢ σκέλετο, καὶ ἦτοι ὄνο-
μα, ἢ οὐδέ τι ὄνομα. τὸ δὲ ὄνομα, ψόφοι καὶ ἀπὸ
χρημα. τὰ δὲ ἐν τῷ βίῳ πολυτίμητα, κινὰ, καὶ
λαμπρά, καὶ μικρά, καὶ κυνίσσια διαδιακνόμενα,
καὶ παιδία φιλόνεκα, γελῶντα, εἴτα θυβὺς ἑλπί-
οντα. πίσις δὲ καὶ αἰδώς, καὶ δίκη, καὶ ἀλήθεια,
πρὸς ὅλμπον, ἀρχθονὸς θυροδένος. τί οὖν ἔτι
τὸ ἐν ταῦτα κατέχον, εἴ γε τὰ μὲν αἰδνητὰ, εὐμε-
τάβλητα, καὶ οὐχ ἐσῶτα. τὰ δὲ αἰδνητῆρα, ἀ-
μυδρὰ καὶ ἐν πρᾶτὺ πῶτα. αὐτὸ δὲ τὸ ψυχαι-
εον, ἀναδυμῆσιν ἀφ' αἵματός. τὸ δὲ ἐν δλοκι-
μῇ πρᾶτὺ τοῖς, κτηνόν. τί οὖν ποδιδόσας; ἴλεως
τῷ εἴτε σβέσι, εἴτε μετὰ σβέσι. ἕως δὲ ἐκείνης
ὁ καιρὸς ἐφίσταται, τί ἀρκεῖ; τί δὲ ἄλλο ἢ θεοὺς
μὲν σέβειν καὶ θυφνέειν· ἀνθρώπους δὲ δὺ ποι-
εῖν. καὶ ἀνέχεσθαι αὐτῶν καὶ ἀπέχεσθαι. ὅσα δὲ
ἐκ τῶν ὄρων τοῦ ἱεραδίου, καὶ τοῦ πνδύματιον,
ταῦτα μεμνήσθαι μήτε σὰ ὄντα, μήτε ὡς σοί.
διώσας αἰεὶ εὐροῖν, εἴ γε καὶ ὁδολύειν, εἴ γε καὶ
ὁδὸν ὑπολαμβάνειν, καὶ πρῶσας δύο ταῦτα
κρινὰ, τῆτε τοῦ θεοῦ, καὶ τῆ τοῦ ἀνθρώπου, καὶ
παντὸς λογικοῦ ζώου ψυχῇ, τὸ μὴ ἐμποδίζεσθαι
ἐπ' ἄλλου, καὶ τὸ ἐν τῇ δικαίᾳ δὴ δέσει καὶ
πρῶτα

πρῶξι ἔχει τὸ ἀγαθόν. καὶ γνῶντα τὴν ὀρε-
 ξιν ἀκλήγει. εἰ μήτε κακία δὲ ὅσον ἐμὴ, μήτε
 γνῶντα ἢ κακίαν ἐμὴν· μήτε τὸ κοινὸν βλά-
 πηται, τί ὑπὲρ αὐτοῦ θάφρομαι; τίς δὲ βλά-
 βη τοῦ κοινού; μὴ ὁλοχερῶς τῇ φαντασίᾳ συναρ-
 πάζεσθαι· ἀλλὰ βοηθεῖν μὲν ἢ διώσκειν ἢ λατ-
 ρεῖν, ἢ εἰς τὰ μέλα εὐλογεῖν. μὴ μάλιστα
 βλάβῃ αὐτὸ φαντάζεσθαι. κακὸν γὰρ ἔσθ'· ἀλλ'
 ὥς ὁ γέρον ἀπελθὼν τὸν τοῦ θρέψου ρόμβον
 ἀπύκει μνημονεύει τοῦ ρόμβου· οὕτως οὐρ καὶ
 ὥστε. ἐπεὶ οὖν γίνῃ λαλῶν ἐπὶ τῶν ἐμβόλων. αὐ-
 θρωπεῖ ἐπελάθου τί τοῦτα ἦν; ναί, ἀλλὰ τρύ-
 τοις πῶτε ἀδάσκει. διὰ τῶν οὐρ καὶ σὺ μωρός
 γάρ; ἐγὼ ρόμβω ποτὶ ὅπου δὲ ποτε καταλει-
 φθεὶς οὐ μοιροῦμαι ἀνδρῶν. τὸ δὲ οὐ μοιρος ἀγα-
 θῶν μοῖραν σε αὐτῷ ἀπονέμας. ἀγαθαὶ

ἢ μοῖραι, ἀγαθαὶ τροπαὶ ψυχῆς.

ἀγαθαὶ ὁρμαὶ, ἀγαθαὶ

πράξεις.

ΤΩΝ ὅλων ἔσῃα, δοπειδῆς, καὶ δο
 τρεπῆς· ὁ δὲ ταύτῃ διοικῶν λό
 γος ὁ δὲ μία ἐν αὐτῷ αἰτίαν ἔχῃ
 τὸ κακὸν ποιεῖν κακίαν γὰρ οὐκ ἔχῃ,
 ὁ δὲ τι κακῶς ποιεῖ· ὁ δὲ βλάπτεται πᾶσι ἐκεί
 νοις. πάντα δὲ κατ' ἐκείνον γίνεται, καὶ πόραιν
 ται καὶ δὲ φέρει πότον ρίγῳ, ἢ δαλπόμῳ
 ὅτι πρὸς περ ποιεῖς. καὶ πότον νυσάζω, ἢ ἰκα
 νῶς ὅπως ἔχω, καὶ πότον κακῶς ἀκονῶ, ἢ δὲ
 φημέμεν. καὶ πότον ἀκονῶ, ἢ πρὸς ἡμῶν
 τὴν ἀλλοτρίαν. μία γὰρ βιωτικῶν πράξεων καὶ αὐ
 τῶν δὲ, καὶ δὲ ἀκονῶ. ἀρκεῖ οὖν καὶ αὐ
 τῶν τῆς ὁ πότον δὲ δέσσει. ἔσω βλέπει. μηδ' ὅπως
 πράγματ' ἢ μήτε ἢ ἰδέσσει ποιοῦν, μήτε ἢ ἀξία
 πρὸς τρεχέτω σε. πάντα τὰ ὑποκείμενα τάχιστα
 μεταβάλλει, καὶ ἢ τοι ἐκθυμιαδῶσεται, εἴ πορ ἢ
 πῶται ἢ ἔσῃα, ἢ σκεδαδῶσεται. ὁ διοικῶν λόγος
 οἶδ' ὅπως δὲ ἀκείμῳ, καὶ τὴν ποιεῖ, καὶ αὐτὴν τι
 νῶ ὕλης. ἀφίς τ' τρόπ' τὸ ἀμύνεσθαι, ὅ μὴ
 ὁμοιοῦσθαι. ἐνὶ τόρπον, καὶ προσαναπαύου, τῷ
 καὶ πράξεως κοινωνικῆς μεταβαίνειν αὐτὴν πρὸς

ξιν κρινωνικλῶ σὺν μνήμῃ θεῶ. Τὸ ἡγμεσικὸν
 ἐσι, τὸ ἐαυτὸ ἐγείραμ καὶ τρέπομ, καὶ ποιῶν μὲν
 ἐαυτὸ οἶον αὐτὸ καὶ δέλεα ποιῶν δὲ ἐαυτοῦ φαίνε-
 σθα πᾶν τὸ συμβαῖνον οἶον αὐτὸ δέλεα. καὶ τὴν
 τῶν ὅλων φύσιν ἑκαστα ποδραίνεται. ὃ γὰρ κατ' ἅλ-
 λω γέλυα φύσιν, ἢ τοι ἐξωθεν ποδείχουσιν, ἢ ἐκ
 περιχομῶν γινόμενον, ἢ ἐξω ἀπὸ κτηνῶν, ἢ πε-
 λυκῶν, καὶ ἀντεμπλοκῆ, καὶ σκεδασμῶς ἢ γῆ-
 σις καὶ τάξις, καὶ πρόνοια. εἰ μὲν οὖν τὰ πρότε-
 ρα, τί καὶ πῶς θύμῳ εἰκαίω συγκείματι, καὶ φρε-
 μῶ τοῦτο γινόμενα τρέβειν, τί δέ μοι καὶ μέλει ἅλ-
 λου λυγροῦ, ἢ τοι ὅπως ποτε αἴα γίνεσθαι; τί δὲ καὶ
 ταράσσομαι; ἢ ξεῖ γὰρ ἐπ' ἐμὲ ὁ σκεδασμῶς, ὅτε
 αὐτὸ ποιῶ. εἰ δὲ δατόρ' ἐσι, σέβω καὶ δυνάσθω, καὶ
 θαρρῶ τοῦ διολικῶν. ὅταν ἀναγκασθῇς ἐπὶ τῶν
 ποδισθηκότων, οἶον εἰ διαταραχθῆναι, παχέως ἐ-
 πάνιθι εἰς ἐαυτὸν, καὶ μὴ ἐπὶ τὰ ἀναγκαῖα θῆ-
 σασο τοῦ ῥυθμοῦ. ἔση γὰρ ἐγκρατέσει. Ὁ Πλάτων
 νίας τοῦ σωεχῶς εἰς αὐτὸν ἐπανέρχεσθαι. εἰ μὴ
 τρυφᾷ τε ἅμα εἶχες καὶ μητόρ' αἰκνύτω τ' αὐτὸν ἐν-
 ράπδον, καὶ ὁμῶς ἢ ἐπαυόσθης σοι πρὸς τὴν με-
 τέρ' αἰσιν ἐγγίνοιτο. τὸ τὸ σοι νῦν ἐσιμ ἡ αὐλὰ,
 καὶ φιλοσοφία. ὥστε πολλὰς ἐπ' αὐτῇ, καὶ προ-
 βαναπαύου ταύτη, δι' ἣν καὶ τὰ ἐκεί σοι ἀνεκτὰ
 φαίνεται, καὶ σὺ γὰρ αὐτῇ ἀνεκτός. οἶον δ' ἢ τὸ φαν-
 τασίαν λαμβάνειν ὑπὸ τῶν ὄψων, καὶ τῶν ταιού-

τῶν ἐδωδίωνων· ὅτε νεκρὸς ἔτ' ἰχθύς, ἔτ' ἄ-
 ρ' ἐνεκρὸς ὄρνιθς, ἢ χοῦν· καὶ πάλιν ὅτε ὁ φα-
 λήρς, χυλαειὸν ἐσι σαφυλίσ· καὶ ἡ πόδι πόρ-
 φυρς, τριχία προβατίσ ἀματίω λόγχης διε-
 δούμνια καὶ ὑπὲρ τῶν κτλ τῇ συνουσίαν, ἐντορία
 πρὸς τριψίς, καὶ μετὰ τὴν ἀσασμαῦ μυξαρία
 ἐκκρισις· οἷον δὲ αὐταὶ εἰσιρ αἱ φαντασίαι κα-
 θικνύμεναι αὐτῶν τῶν πραγμάτων καὶ διεξιθ-
 σαι δι' αὐτῶν, ὥστ' ὁρᾶν ἄτινα ποτ' ἐσίμ· ἔτ' ὡς
 δὲ πρὸ ὅλου τοῦ βίου ποιῆν καὶ ὅπως λίαν ἀξιο-
 πιστότατα πράγματα φαντάζεται ἀργυμνῶν
 αὐτὰ, καὶ τὴν εὐτέλειαν αὐτῶν καθορᾶν, καὶ τὴν
 ἐσορίαν ὑφ' ἧς σεμνύνεται ποδαιρεῖν· δεινὸς γὰρ
 ὁ τυφὸς πρὸς ἀλογιστὴς, καὶ ὅτε δοκεῖς μάλιστα
 ποδὶ τὰ ἀποδιδᾶν κατὰ γινέσθαι, τότε μάλιστα
 κατὰ γονητὸν· ὅρα γοῦν ὁ κράτης, τί ποδὶ αὐτῷ
 τῷ Ξενοκράτης λέγει· τὰ πλεῖστα ὡς ἡ πληθὺς
 θαυμάζει, εἰς γηρικότατα ἀνάγεται, τὰ ὑπὸ ἐ-
 ξίως ἢ φύσεως συσχεόμενα· λίθος, ξύλα, συκᾶς,
 ἀμπέλως, ἐλαίας· τὰ δὲ ὑπὸ τῷ ὀλίγῳ μετριο-
 τέρων, εἰς τὰ ὑπὸ ψυχῆς· οἶον, ποίμνας, ἀγέλας·
 τὰ δὲ ὑπὸ τῷ ἐπὶ χαρμῶν ὀρίων, εἰς τὰ ὑπὸ λογι-
 κῆς ψυχῆς, ὅ μὲντοι καθολικῆς, ἀλλὰ καθὸ τεχ-
 νικῆς, ἢ ἄλλως πως ἐν τρεχῆς, ἢ κτλ φιλόμ, ἢ πλῆ-
 θς αὐτὰ ἀποδιδᾶν ἐκτῆσθαι· ὁ δὲ ψυχλὸς λογι-
 κῶν καθολικῶν καὶ πολιτικῶν τιμῶν, οὐδὲν
 ὠδ-

ἐπὶ τῷ ἄλλω ὑδιστρέφεται. πρὸ πάντων δὲ τῶν
 ἑαυτοῦ ψυχῇ λογικῶς καὶ κενωνικῶς ἔχουσαι,
 καὶ κινεσθῆναι διασώζει. καὶ τῷ ὁμογενεῖ εἰς ὅσον
 σωεργεῖ. τὰ μὲν ἀπὸ δυνάμει γίνεσθαι, τὰ δὲ ἀπὸ
 δυνάμει γιγνόμενα. καὶ τοῦ γιγνόμενου δὲ ἡδὴ τὸ
 ἀπείσθαι. ῥύσεις καὶ ἀλλοιώσεις, ἀνακινῶσι
 τὸν ἀπειρομαχοῦν κόσμον διασπείρει, ὡς περ
 καὶ τοῦ χρόνου ἀδιάλειπτον πορὰ νέον αἰὲ παρὲν-
 χεται. Ἐν δὲ τούτῳ ὅτι ποταμῷ, πᾶν τις τού-
 τῶν παρὰ θεῶν τῶν ἐκλεμῶν, ἐφ' οὗ εἶναι
 ἐκείνους. ὡς περ εἰ τις τι τῶν παρὰ θεῶν
 σπείρει φιλεῖν ἀρχοῖτο, καὶ δὲ ἡδὴ δὲ ὁφθαλμοῖς
 ἀπὸ γλῶσσης τοιοῦτον δὲ καὶ αὐτὴ ἡ ζωὴ ἐκεί-
 νου, οἷον ἢ ἀφ' αἵματός ἀναθυμιάσεις, καὶ ἢ ἐκ
 τοῦ αἵματος ἀναπνέουσιν, ὁποῖον γὰρ ὅτι τὸ ἀ-
 παξελκῦσαι τὸν αἶμα καὶ ἀρδύναται, ὁποῖον πα-
 ρέκασον ποιεῖται, τοῦτο δὲ καὶ τὸ πᾶν πᾶσαν
 ἀναπνέουσιν δυνάμει, καὶ χεῖρες καὶ πρῶτον
 ἀρτεχθεῖς ἐκτῆσω, ἀρδύναται ἐκεί, ὅθεν τὸ πρῶ-
 τόν ἐκείνους. ὡς τὰ φυτὰ τίμιον οὐτε τὸ δια-
 πνέειν, ὅτι τὸ ἀναπνέειν ὡς τὰ βοσκήματα καὶ
 τὰ θηρία. ὅτι τὸ τυπῆσθαι καὶ φαντασίαν. ὅτι
 τὸν δούρατος ἐκείνους ὁρμῇ, ὅτι τὸ συναγελά-
 ζεσθαι, ὅτι τὸ βίβειν. ὅσον γὰρ ὁμοῖον τῷ ἀρκύνειν
 τὰ πόδια τῶν ποταμῶν καὶ τῶν ποταμῶν, τὸ καὶ
 τῶν ποταμῶν, οὐχὶ οὐκ οὐκ οὐκ τὸ ἐκείνους

ἡροτῆσιν αἱ γὰρ πρὸ τῶν πολλῶν θυφνύσαι, κρὶ
 τῶ γλωσσῶν. ἀφῆκας οὖν καὶ τὸ δοξάριον, τί
 καταλείπεται τίμιον; δοκῶ μὲν τὸ κῆλ τῆς ἰδίας
 κατασκυλῶ κινεῖσθαι, καὶ ἰσχεῖσθαι. ἐφ' ὅ καὶ αἱ ὑπὸ
 μέλαιαι ἄγουσι καὶ αἱ τέχναι. ἢ τε γὰρ τέχνη πᾶ
 σα ὅσα σοχάζεται. ἵνα τὸ κατασκυλῶσθαι ὑπὸ τῇ
 δαίμωνι ἔχη πρὸς τὸ ὄργον πρὸς τὸ κατεσκυλῶ-
 σαι. ὅτε φυτουργὸς ὁ ὑπὸ μελῶν ὁ φιλαμπέλτος,
 καὶ ὁ παλαιότατος, καὶ ὁ τοῦ κυνὸς ὑπὸ μελῶν-
 νος ὅσα ζητῶν. αἱ δὲ παιδιαγωγίαι, αἱ δὲ ἰδίας κῆ-
 λαι ὑπὸ τῇ σπουδῇ δούσιν. ὅσπερ οὖν τὸ τίμιον. καὶ
 ὅσα μὲν αὐτὸν ἔχουσιν, ὅσπερ τῶν ἄλλων πρὸς ποιήσιν
 σεαυτοῦ. ὅτε παύσῃ καὶ ἄλλα πολλὰ ἡμῶν; οὐτ'
 οὖν ἐλδύθεσθαι ἔσται, ὅτε αὐτάρκης, ὅτε ἀπαθής.
 ἀνάλγητος γὰρ φθονεῖν, ζήλον τυφνῶν, ὑποφρονεῖν ὅτι
 ἀφελῆσθαι ἐκείνα διαμαρτύρους. ὑπὸ βουλόσιν τοῖς
 ἔχουσιν τὸ ἡμῶν ἢ ὑπὸ σῶ. ὅλως πεφύρθαι ἀνάγ-
 κη τὸν ἐκείνων κυνὸς ἐν δαίμωνι. προσέτι δὲ πολλὰ καὶ
 τοῖς θεοῖς μέμφεσθαι. ἢ δὲ τῇ ἰδίᾳ δαίμονι αἰ-
 δῶς καὶ ἡμῶν, σεαυτοῦ τε ἀρετὴν σε ποιήσῃ, καὶ
 τοῖς κοινωνικοῖς ἐν ἀρετῇ. καὶ τοῖς θεοῖς σύμ-
 φωνον, τουτέστιν, ἐπακινουῦντα ὅσα ἐκείνοι δαίμον-
 μοι καὶ δαίμονι τάχα σιν, αὐτῶν, καὶ τῶν κύνων φο-
 ραὶ τῶν σοιχείων, ἢ δὲ τῇ ἀρετῇ κίνησιν. ἐν δὲ
 μιᾷ τούτων, ἀλλὰ δεινότερόν τι, καὶ ὁ δαίμων διουσι π-
 νοῦν τῶν προῖσθαι δαίμονι. οἷον ἐστὶ τὸ ποιῆσιν. ὅσα μὲν
 ὑπὸ

ὡς αὐτὸ χρόνος, ἐπεὶ ἐαυτὸ ζῶντες ἀνθρώπους δι-
 φημεῖν ὁ θελυσιν. αὐτοὶ ἡ ὑπὸ τῆς μεταγμεσέως δι-
 φημηθῆναι, οὗς ὅτε εἰδὼν ποτὲ, ὅτε ὅσον, πο-
 πολλὰ ποιοῦν. τὸ δὲ ἐγγὺς ὅτι τῷ λυπηθῆναι
 αὐτὸ, ὅτι οὐκ ἔστι οἱ πλοῦτοι οἱ πόρις λόγους διφ-
 μες ἐποιοῦν. Μὴ εἴπῃ αὐτοὶ σοὶ δυσκαίρια πόντον
 τὸ ἀνθρώπων ἀδύνατον ὑπολαμβάνειν. ἀλλ' εἴπῃ
 ἀνθρώπων δύνατον ἐοικέν, τὸ σαυτὸ ἐφικτὸν
 νόμιζε. ἐν τοῖς γυμνασίοις ἐόντι κατέδρου φέεις,
 καὶ τῇ κεφαλῇ ἐξάγεις, πληγὴν ἐποίησεν. ἀλλ' ὅ-
 τε ὡς σιμαινόμεθα, ὅτε πλοῦτος πλοῦτος, ὅτε ὑπο-
 ρώμεθα ὑπερὸς ὡς ἐπίβουλον, καὶ τοὺς φυλαττόμε-
 θα, ὅτι οὐκ ἔστι ὡς ἐχθρὸν. ὅτε ἐπεὶ ὑποψίας, ἀλλ' ἐκ-
 κλίπεις διμυλῶς. τοῖς τὸν τοῖς γινώσκω, ἐν τοῖς λοι-
 ποῖς μέρεσι τὸ βίον. πολλὰ πρὸς θυμώμεθα τῷ οἴῳ
 πλοῦτος γυμναζομένη. ἐξέστι γὰρ ὡς ἐφ' ἡμῶς ἐκκλίνειν,
 καὶ μηδὲ ὑποπτόμεθα, μηδὲ ἀπὲρθεῖν. εἴ τις με ἐλέ-
 ξαι ἐπὶ πρᾶσιν μοι, ὅτι ὅκ ἐρθεῖς ὑπολαμβάνω,
 ἢ πράσσω, δύναται, χαίρω μετὰ δέσσομαι. ἡ τῷ γὰρ
 τῷ ἀλήθειαν, ὑφ' ἧς ὅτι πῶς ὅτι ἐλάβη. ἐλάττω
 τῷ ὅτι ὡς ὡς ὡς αὐτὸ ἀπάτης καὶ ἀγνοίας.
 ἐγὼ ἡ ἐμαυτὸ καθῆκον ποιοῦ. τὰ ἄλλα με ὁ πο-
 σω, ἡ τοὺς γὰρ ἀφ' ὅρα, ἡ ἀλογα, ἡ πεπλανημένα, καὶ
 τῷ ὅτι ἀγνοῶντα. τοῖς μὲν ἀλόγοις ζώοις, καὶ καθό-
 λα πράγμασι καὶ ὑποκείμενοις, ὡς λόγον ἔχω, λό-
 γον μὴ ἔχοντες γὰρ μεγαλοφρονῶνς ἐπὶ ἐλευθέρως. τοῖς

ἢ ἀνθρώποις, ὡς λόγον ἔχουσι καὶ κοινωνικῶς. ἐφ'
 ἅπασιν ἢ θεὸς ὠνόμασται, καὶ μὴ διαφέρει πῶς τ'
 πῶς χρόνῳ ταῦτα πράξει. ἀρκεῖσι γὰρ ἃ τρεῖς
 ὥραι βιαῶνται. Ἀλέξανδρος ὁ Μακεδών, ἃ ὁ ὅριον
 κόμῳ αὐτῷ ἀφ' ὅθεν ὄντω εἰς τ' αὐτὸ κατέστησαν. ἢ
 βίῃ ἐλήφθησαν εἰς αὐτὸ αὐτῶς τ' ὅσους ἀπὸ
 τῶν λόγων. ἢ δι' ἐσκεδ' ἀδυσαν ὁμοίως εἰς τὰς
 ἀτόμους. Ενθυμήθητι πόσα καὶ τ' αὐτὸ ἀκέραιον
 χρόνον ἐν ἑκάστῳ ἡμῶν ἅμα γίνεται. σωματικὰ ὁ-
 μῶς καὶ ψυχικὰ, καὶ ὅπως ὁ θάνατος εἰς πολὺ πλείον,
 μᾶλλον ἢ πάντα τὰ γινόμενα ἐν τῷ γένει. ἃ σύμ-
 παντι, ὃ δὲ κόσμον ὀνομάζομεν, ἅμα ἐνφίσταται.
 ἐάν τις σοὶ πῶς βέλῃ πῶς γράφεται τὸ Ἀντωνίου
 ὄνομα; μητι κατεντείνοντος πῶς ὀνομασθῇ
 σοιχείω; τί ἐν ἐὰν ὀργίζωνται, μήτι αὐτοῖς; μήτε
 ἐκ δὲ χειρὸς, πῶς, πῶς ὀνομασθῇ τῷ γραμ-
 μάτω; ὅπως ἐν ἃ ἐνθάδε μέμνηται, ὅτι πάντες κα-
 θῆκον δὲ ἀειμένων τινῶν συμπληροῦν. τότε δὲ
 τηροῦντα, ἃ μὴ βορυσόμενον, μηδὲ τοῖς διυχεραῖς
 νοσηρ ἀντιδιυχεραίνοντα, πόραινεν ὁ δὲ τὸ πῶς
 κείμην. πῶς ὁμῶς ὅτι μὴ ὡς ἐπὶ τοῖς ἀνθρώποις
 ὁρμῶν ὡς τὰ φαινόμενα αὐτοῖς οἰκεία ἃ συμφέρον
 τα. καὶ βίῃ ὅπως τινὰ ὁ συγχωρεῖ αὐτοῖς τὸ ποι-
 εῖν, ὅταν ἀγανακτῇ ὅτι ἀμαρτάνουσι. φέρονται γὰρ
 πάντως ὡς ὡς οἰκεία καὶ συμφέροντα αὐτοῖς. ἀλλ'
 ἐκ ἐξ ὅπως. ὅπως δὲ διὰ τῆς, ἃ δὲ κενεῖ, μὴ ἀγα-
 νακτῇ.

νακτ. Θάνατ. ἀνάλπαυλα αἰδητικῆς ἀντιτυ-
 πίας, ἐδρμητικῆς νδρροσπασείας, καὶ δλανοπικῆς
 διεξόδου, καὶ τῆς πῶς τῆς σάρεκα λεισργίας. αἰχρόν
 ἐπὶ γὰρ ὡς βίω τὸ σῶμα σοι μὴ ἀπαυλᾷ, γὰρ τότε τῆς
 ψυχῇ πῶς παυδ' αὐν. Οὐρα μὴ ἀρκαλαρῶθῃς, μὴ
 βαφῆς. γίνε' γὰρ τήρησον ἐν σεαυτῇ ἀπλουῶν, ἀγα-
 θόν, ἀκέραιον, σεμνόν, ἀκαμψόν, τῆς δικαίης φίλον,
 θεοσεβῆ, θυμολῆ, φιλόσορον, ἐρρῶμλόν πῶς τὰ
 πρέποντα ἐργα ἀγωνίαι, ἵνα τοιῶτος συμμέ-
 νης, οἷόν σε ἡθέλησε ποιῆσαι φιλοσοφία. αἰδοῦ
 θεοὺς, σώζε ἀνθρώπους, βραχὺς ὁ βίος, εἰς κερ-
 πὸς τῆς ὠδιγείου ζωῆς διάθεις ὅσῃα, καὶ πρω-
 ξεις κρινωνικά. πάντα ὡς Ἀντωνίνου μαθητής.
 τὸ ἑστὶν τῆς κατὰ λόγον πρασομλῶν δύνανον
 ἐκείνου, καὶ τὸ ὁμαλὲς πανταχού, καὶ τὸ ὅσιον,
 καὶ τὸ δυνόδιον τῷ πῶς σώπῃ, ἐπὶ τὸ μελίχιον, ἐπὶ
 τὸ ἀκνόςλοξον· καὶ τὸ πῶς τῷ κατὰ λόγον τῆς
 πραγμῶτων φιλότιμον. καὶ ὡς ἐκείνους ὅκ' αὐτὰ
 ὅλως παρῆκον, μὴ πρότερον δὴ μάλα καλῶν,
 καὶ λαφῶς νοήσας, καὶ ὡς ἐφείρον ἐκείνους τῶς ἀ-
 δίκως αὐτὸν μεμφομλῶν μὴ αὐτὸν μεμφομένους.
 καὶ ὡς ἐπ' οὐδ' ἐπ' ἐσπευδῶ, καὶ ὡς διαβο-
 λὰς οὐκ ἐδέχετο· καὶ ὡς ἀκριβῆς καὶ ὅξετα-
 ρὴς ἡδὼν καὶ πρᾶξιων· καὶ οὐκ ὀνειδιστὴς, ὅς πο-
 φιδεῖς, οὐχ ὑπόπτης, ὅς σοφιστὴς· καὶ ὡς ὀλίγοις
 ἀρκουμλῶν· οἷον, οἰκίσας, εὐμνῆ, ἐδῆν, τροφῆ.

ὑποφωτισίᾳ. καὶ ὡς φιλόπονθ, ὡς μακρόθυμθ, ὡς
οἶθ, μὴ γν' τῷ μέλει ἁπείρας δ' ἄ τ' λιτ' διαίταν,
μηδὲ τ' ἀρκείνῃ τὰ ποδὶ τῷ μάτῃ πρὸ τ' σωθῆθ
ᾧσαν χυθῶν, καὶ τὸ βέβαιον ὡς ὁμοιον γν' ταῖς φιλί-
αις αὐτ'. καὶ το ἀνέχεσθ αὐτὸ βαλόντων παρρησια-
σικῶς ταῖς γνώμας αὐτ'. ὡς χαίρῃ, εἰς δ' ἐκνύοι
κρεῖττον. ὡς θεοσεβῆς χῶρις δ' ἐσιδαιμονίας, ἢ
ἔτῳς ὅσῳ σωθῆτω σοι ἡ ψυχή ἢ τελευταία ᾧρα
ὡς ἐκείνῳ. ἀνάνηφε καὶ ἀνακαλῶ σε αὐτ', καὶ ὅζῳ πῶν
οἶς πάλιν ὡς γνῶσας ὅτι ὄνοιροί σοι ἡνώχλου,
πάλιν ἐρηγορῶς βλέπε ταῦτα ὡς ἐκείνῳ ἐβλε-
πὺς ἐκσωματίσ, εἰμὴ καὶ ψυχῆς. ὡς μὴ ὅν σωμα-
τίῳ, πάντῃ ἀδιάφορα. ὅδε γὰρ δυνάτ' ὡς ἀφ' ἐξέσθ.
τῇ δ' διάνοια ἀδιάφορα, ὅρα μὴ ὅζῳ αὐτῆς γνῆργῆ
ματα. ὅρα δὲ γὰρ αὐτ' ὅζῳ γνῆργῆματα, ταῦτα
πάντῃ ἐπ' αὐτῇ εἰσιν. καὶ τῶν μὴ τοῖς ἀποδὲ μό-
νον τὸ πρὸν πραγματεύετ'. τὰ γὰρ μέλλοντα ὡς
πρὸς χηρότα γνῆργῆματα αὐτ', καὶ αὐτὰ ἡδὲ ἀδι-
άφορα. ὅρα εἰσιν ὁ πόνθ τῇ χερσὶ, ὅδε ὡς ποδὶ πρὸς
φύσιν, μέχρις αὐ ποιεῖ ὁ πόνθ τοῦ ποδός. ὡς ἡ χεὶρ
τὰ τ' χερσὺς ὅζῳ ὅδε ἀνθρώπῳ ὡς ἀνθρώπῳ πα-
ρὰ φύσιν ὅζῳ ὁ πόνθ, μέχρις αὐ ποιεῖ τὰ τοῦ ἀν-
θρώπου. εἰ δ' πρὸς φύσιν αὐτῷ ὅδε εἰσιν, ὅδε ἡ κακὴ ἐκ
εἰσιν αὐτῷ. ἡλίνας ἡδὲ ὁδὸν ἡδὲ ὁδὸν λησῶν, κυῖαι
οἱ, παρὰ λαοῖαι. Ἰσχυροὶ, ὅδε ὅδε πῶς οἱ βάνασαι
τεχνίτ' ἀρμόζον' μὴ ἄχρητονός περὶ τοῦ ἰδιώτας,
ὅδε ἡ ἡσυχία μὴ ἡ ἀντέχον' τ' λόγῳ τ' τέχνῃ, καὶ

τότε ἀρξώμαι ὁχ' ὑπομνήσεσιν; ὁ δὲ λόγος ἐὶ ὁ ἀρχὴ
 κτῶν, καὶ ὁ ἰαφὸς μάλλον αἰδέσθον) τ' τ' ἰδίᾳς τέχνης
 λόγον, ἢ ὁ ἀνθρώπος τ' ἑαυτ', ὅς αὐτῷ κοινός ἐστι
 πρὸς αὐτὸ θεός, ἢ ἀσία, ἢ οὐρανὸς, γυνίαι τ' κόσμος,
 πᾶν πέλαγος, σὺ γὰρ τ' κόσμος, Ἀθως βωλάειον τ'
 κόσμος. πᾶν τὸ γινώσκον τ' χρόνος, σιγὴν τ' αἰὼν. ὅ.
 πάντα μικρὰ. εὐφροσύνη, γὰρ φανιζόμενα, πάντα
 ἐκείθεν ὀρχεῖται, ἀπ' ἐκείνου τ' κοινὸς ἡγεμονικὸς ὁρμῇ
 σάντα, ἢ κατ' ἐπακολούθησιν. καὶ τὸ χάσμα ἐν τ'
 λέοντος, καὶ τὸ δηλητηρίου, καὶ πᾶσα καθουργία,
 ὡς ἀκανθα, ὡς βόρβορος, ἐκείνων ἐπιγνηύματα. τ'
 σεμνῶν καὶ καλῶν. μὴ ἐν αὐτὰ ἀλλότρια τότε ὁ σέ-
 βος φανταῖται. ἀλλὰ τ' πάντων πηγὴν ἐπιλογίζεσθαι
 τὰ νῦν ἰδὼν, πάντα ἐώρακεν, ὅσα τε δὲ αἰδίου ἐγέ-
 νητο, καὶ ὅσα εἰς τὸ ἄπλεον ἔσαι. πάντα γὰρ ὁμογενῆ
 καὶ ὁμοειδή. πολλὰ κίς γινόμενα τῶν ὑπὸ τοῦ δέσποιν
 πάντων τ' γινώσκον κόσμου, ὅτι χέσιν πρὸς ἀλλήλα.
 τρόπον γὰρ εἶναι πάντα ἀλλήλοις ἐπιπέπλεκται,
 καὶ πάντα ἡγεῖται φίλα ἀλλήλοις ἐστίν. ὅτι γὰρ ἄλλω ἐξ
 ἡς ὅτι ὅσοι, ὅσα τ' τοπικῶς κίνησιν ὅτι σύμπτωσιαι,
 ὅτι τ' γινώσκον τ' ἐστίαις, οἷς συγκεκλήρωσαι πρῶτα
 μασι, τῶν σωματικῶν σεαυτ'. ὅτι σωματικῶς
 ἀνθρώποις, τότε φίλοι, ἀλλ' ἀληθινῶς. ὅργανον,
 ἐργαλείον, σκευὴς, πᾶν, εἰ πρὸς ὁ κατεσκευάσαι
 ποιεῖ, ἐν ἑκά. καὶ τοῖς ἐκείνο κατεσκευάσας ἐκ πο-
 δῶν. ὑπὸ τῶν ὑπὸ φύσεως σωματικῶν, γινώσκον

Χρυσόπαιθ' μέμνηται. μήτι οἷ' ἤλιθ' τὰ τ' ὑπέτοι
 ἀξιοὶ ποιεῖν; μήτι ὁ Ασκληπιὸς τὰ τ' ἡκερποφό-
 ρα; τί δέ τ' ἦν ἄσρων ἔκαστον. οὐχὶ διάφορα μὲν, σιω-
 πρὰ δὲ πῶς ταυτόν. εἰ μὲν ὅν ἐβουλόσαντο ποῦ, ἔ-
 μῃ καὶ τ' ἦν ἐμοὶ συμβῶναι ὀφειλόντων οἱ θεοί, κα-
 λῶς ἐβουλόσαντο. ἄβυσλον γὰρ θεόν, ὃ δὲ ὑδινὸν ἦν
 ῥάδιον, κακοποιῆσαι δ' ἐμὲ οἷ' αὖ τίνα αἰτίαν ἐμελ-
 λον ὀρμαῖν. τί γὰρ αὐτοῖς ἢ τοῖ' κρινῶν ὃ μάλιστα πῶ
 νοοῦνται, ἐκ τούτου ποδὲ γηρόν; εἰ δὲ μὴ ἐβου-
 λόσαντο κατ' ἰδίαν ποδὲ ἐμοῦ, πόρι γε τ' ἦν κρι-
 νῶν πάντως ἐβουλόσαντο, οἷς κατ' ἐπακρόβου-
 θισιν καὶ ταῦτα συμβαίνοντα, ἀσπάζεσθ' καὶ εἰ-
 γνὴν ὀφείλω. εἰ δ' ἄρα ποδὲ μιδενὸς βουλευόντα,
 πισυνεῖν μὲν οὐχ ὀσιον. ἢ μηδὲ θύω μὲν, μηδὲ θυχά-
 μεθα, μηδὲ ὑμνύωμεν, μηδὲ τὰ ἄλλα πράσσω-
 μεν, ἀπὸρ ἔκαστα ὡς πῶς παρόντας καὶ συμβιῶν-
 τας αὖθις θεοὺς πρῶτοτο μὲν. εἰ δὲ ἄρα ποδὲ μηδε-
 νός τ' ἦν καὶ ἡμῶν βουλευόντα. ἐμοὶ μὲν ἔξεστι πε-
 εἰ ἐμῶν τ' βουλευέσθ'. ἐμοὶ δ' ἐστὶ σκέψις ποδὲ τοῖ
 συμφέροντα. συμφέρει δ' ἢ ἐκείνῳ, τ' κατὰ τ' ἴδω
 τοῖ κατὰ σκόλῳ τ' φύσιν. ἢ δὲ ἐμὴ φύσις λογικὴ
 τ' πολιτικὴ. πόλις καὶ πατρίς, ὡς μὲν Ἀντωνίνῳ
 μοι ἡ Ρώμη. ὡς δ' ἂν ἀνθρώπων, ὁ κόσμος. τὰ ταῖς πό-
 λισιν ὅν ταύταις ὠφέλιμα μόνον ἐστὶ μοι ἀγαθὰ.
 Ὅρα ἐκείνῳ συμβαίνει, ταῦτα τοῖ ὅλῳ συμφέρει.
 ἤρεκ' αὖτ', ἀλλ' ἐτι ἐκείνο ὡς ἐπίπαν ὅψι παρὰ-

φύλαξας, ὅσα ἀνθρώπων ἢ ἐτόροισ ἀνθρώποις. καὶ
 νότορον ἢ νυῦ τὸ συμφέρον ὑπὸ τῶν μέσων λαμβανέ-
 ων, ὡς αὐτὸς πρὸς ἑαυτὸν τοῖς ἀμφὶ θεῶν, ὅ-
 τοις τοῖς τοῖς χωλοῖς, ὡς αἱ τὰ αὐτὰ ὁρώμενα, καὶ τὸ
 ὁμοφθές πρὸς κορὴν τῇ θεῶν ποιεῖ. τὸ καὶ ὑπὸ ὅλων τῶν
 βίον πάχην, πάντα γὰρ αὐτὸς καὶ τὰ αὐτὰ, καὶ ἐκ
 τῶν αὐτῶν, μέχρι τίνος ὅν; γινώκει σιωπῶς παντοῖος ἀν-
 θρώπων, καὶ παντοῖων μὲν ὑπὸ τῶν δυνάμεων, παντα-
 διαπῶν ἢ ἐθνῶν ἱεθνεῶτας. ὡς καὶ γινώκει τὸ μέχρι
 φιλιζίνωνος ὅτι φοῖβος, ὅτι οὐρανίου. μετὰ νυῦ
 ὑπὸ τὰ ἄλλα φύλα. ἐκεῖ δὲ μετὰ βαλεῖν ἡμᾶς δ' εἰ,
 ὅπως τοσοῦτοι μὲν διδνοὶ ῥήτορες, τοσοῦτοι ἢ σεμνοὶ φι-
 λόσοφοι, Ἡράκλειτος, Πυθαγόρας, Σωκράτης. το-
 σοῦτοι ἢ ἡρώεις πρότερον. τοσοῦτοι ἢ ὑστερον στρατηγῶν,
 κύραιοι. ὑπὸ τῶν τοῖς ἑὺδοξος. Ἱππάρχος, Αρχι-
 μέδης, ἄλλα φύσεις ὁξεῖαι, μεγαλόφρονες, φιλό-
 ποινοὶ, παντοῦργοι, ἀνθαδίδες, αὐτὸς τὸ ὑπὸ κήρυκα καὶ ἐ-
 φημέρος τῶν ἀνθρώπων ζωῆς χλιδασαί, ὅτιον μέ-
 νιππος, καὶ ὅσοι τοῖς τοῖς, πόδι πάντων τῶν τῶν γν-
 νόει ὅτι πάλα κείνται. τί ὅν τοῖς τοῖς τοῖς τοῖς τοῖς τοῖς
 τί δ' αὖ τοῖς μὲν ὀνομαζομένοις ὅλων. γὰρ ὡς
 πολλὰ ἄξιον, τὸ μὲν ἀληθείας καὶ δικαιοσύ-
 νης θυμῶν τοῖς ψύχαις ὅτι ἀδίκους ὁρᾷ βίου. ὅταν
 θυφραῖναι. σεαυτὸ θεῶν γινώσκῃ τὰ πρὸς τῶν ματῶν
 τῶν συμβιόντων. ὅτιον τὸ μὲν, τὸ δρᾶσθαι. τὸ ἢ τὸ
 αἰδῆμον. τὸ ἢ τὸ θυμῶν τοῖς τοῖς, ἄλλα ἢ ἄλλο τι. ὅ-
 τι γὰρ ὅπως θυφραῖναι, ὡς τὰ ὁμοιωμάτα τὸ ἀριτ-

ἐμφαινόμενα τοῖς ἡθελῶσι τὸ συζῶντων, ὅτι ἀδρόα ὡς
οἰοῦντε συμπίπτοντα. διὸ ὅτι πρόχειρα αὐτὰ ἐκτέ-
ορ. μήτε δυαχεραίνεις ὅτι τοσῶν διέτινων λίθων εἰς,
ὅτι ὁριακοσίωρ; ὅτι δὲ ὅτι μέχρι τοσῶν δὲ ἐπὶ βί-
ωτέοι σοι, ὅτι ὅτι μέχρι πλείονος. ὡς γὰρ τὸ εὐσί-
ας, ὅσον ἀφώρις αἰ σοι σέβεις, ὅτι ὅτι ἐπὶ τῷ χρό-
νῳ πρὸς τὸν πρὸς αὐτὸς. πρὸς τῷ ὅτι ὅτι ἀκόν-
των, ὅταν τὸ δικαιοσύνης ὁ λόγος ὅτι ὅτι ἀγν. ἐάν-
μύνοι βίᾳ τις προχρώμενος γνῶνται, μετὰ βαινε
ἐπὶ τὸ διὰ τὸν ὅτι ὅτι ἀλυστον, ὅτι συγχρῶ εἰς ἀλλῶν
ἀρετῶν τῶν κωλύσθ. ὅτι μὲν μνησο ὅτι μὲν ὅτι ἐπεξαιρί-
σεως ὅρμης, ὅτι ὅτι τὸ ἀδυνάτων ὅτι ὅτι ὅτι τίνος
ὅτι; τὸ τοιαῦτα εἰ τίνος ὅρμης. τὸ τὸ δὲ τυγχάνεις,
ἐφ' οἷς προήχθημεν, ταῦτα γίνετα. ὁ μὲν φιλόδο-
ξος ἀλλοφίαν γνῶνται ἰδίῳ ἀγαθὸν ὑπολαμβάνει
νδ. ὅτι φιλήδονος ἰδίῳ πᾶσι. ὅτι νοῦν ἔχωρ ἰδίῳ
πρᾶξι. ἔξισι πόρι τὸ τὸ μὲν ὑπολαμβάνειν, ὅτι
μὴ ὁχλείσθ. τῇ ψυχῇ αὐτὰ γὰρ τὰ πράγματα ὅτι
χει φύσιν. ποιητικῶν τὸ ἡμετέρων κρίσεων. ἐδι-
σσομεν αὐτὸ πρὸς τὸ ὅτι ὅτι ὅτι λεγομένη γίνεσθαι
ἀπαρενδυμένως, καὶ ὡς οἰοῦντε γὰρ τῇ ψυχῇ τὸ λέ-
γοντῷ γίνου. τὸ ὅτι σμῆναι μὴ συμφέρον, ὅτι τῇ
μελίσσῃ συμφέρει. ἐκυβερνῶντα οἱ αὐτῇ, ἢ ἰατρῇ
νοντα οἱ κάμνοντες κακῶς ἔλεγον, ἀλλὰ τίνι αὐ-
τῷ πρὸς ἔχρη, ἢ πῶς αὐτὸς γνῶνται, τὸ τοῖς ἐμπλήσσει
σωτῆρι, ἢ τὸ τοῖς θεραπυομένοις ὑγιεινός; πόσι

μεθ' ὧν ἐσῆλθεν εἰς τὸν κόσμον ἡδὴ ἀπελαλύθη
 σπρὶς κτεριῶσι, τὸ μέλι πικρὸν φαίνεται, ἡ λυσο-
 δία κβίς τὸ ὕδωρ φοβερόν· καὶ παιδίοις τὸ σφα-
 εῖον καλόν. τί ἐν ὀργίζομαι, ἢ δοκῆσαι ἑλαστον
 ἐχῦσαι τὸ διεψύσμενον, ἢ τὸ χολίον τῶν κτεριῶν
 τι, καὶ ὁ ἴος τῷ λυσοδίακτι, καὶ τὸν λόγον τῆς
 φύσεως, βιωῶν σε εὐδαιμονήσει. πᾶς τὸν λόγον
 τῆς κοινῆς φύσεως εὐδαιμόνησιν συμβήσεται. οἷοι ἐ-
 σιν οἷς δέλουνσιν ἀρίσκειν, καὶ δι' οἷα ποδισινόμε-
 να· καὶ δι' οἷων γνέγιωμ· ὡς ταχέως ὁ αἰὼν
 πάντα καλύψει, καὶ ὅρα ἐκέ-
 λυψεν ἡδὴ.

ΜΑΡΚΟΥ ΑΝΤΩΝΙΝΟΥ ΑΥ-
 τοκράτορος τῷ εἰς αὐτὸν
 Βιβλίον ζ.

Ἰδὲ κακία· τὸν τ' ἐσιν ὁ πολλάκις ἐ-
 δίδου, καὶ ὕψι παντὸς ἢ συμβαίον
 τὸς πρόσδεον ἔχε, ὅτι τὸ ἐσιν ὁ πολ-
 λάκις ἐδίδου. ὅλως αὖτις κέτω τὰ αὐ-
 τὰ ἐν ῥήσῃ, ὡς μετὰ αἰῶσιν αἰ παλαιαί, αἰ με-
 τὰ, αἰ ὑπόγχοι, ὡς νῦν μετὰ αἰ πόλεις, καὶ οἰκίαι,
 εὐδὲρ καινόν· πάντα καὶ συνήθη ὀλιγοχρόνια. τὰ δ' ὁ
 γμάτῃα πᾶς ἄλλως δυνάμει νεκρωθῆναι, ἐὰν μὴ αἰ
 κατὰ ἀλλοιανθρῆς φαντασίαι σβηθῶσιν, ὡς δὴ καὶ
 πᾶς

πῶς ἀναζωπυρεῖν, ὑδὶ σοί ἐστι. δυνάμει πορίτ' οὕτω
 ὁ δὲ ὑπολαμβάνει· εἰ δυνάμει, τί τὰ ῥά σονται;
 τὰ ἔξω τ' ἐμῆς φανείας· ὁ δὲ ὅλως πρὸς τὴν ἐμὴν
 διάνοισιν. ἴστω πάθει, καὶ ὀρθὸς εἴη. ἀναβιδῶναι σοὶ ἔξε-
 σιν. ἴσθι πάλιν τὰ πράγματα ὡς ἐώρας· γν' ἴστω γὰρ
 ὅτι ἀναβιδῶναι, πομπῆς κρηνοσπουδία, ὑδὶ σκλυνῆς
 δρᾶμαί τε, ποιμένα, ἀγέλαι, δῖα δροαλισμοὶ, κυνι-
 δίοις ὁσάριον ἐρρίμηνον, ψωμίον εἰς ἱὰς τ' ἰχθύων
 διεξαμνάς· μυρμήκων ἱαλαπωρία, καὶ ἀχοφορέ-
 αι, μνιδίων ἐπιομηνίων δρᾶσθοναί. σιγίλλα εἰς
 πρυοσπᾶς ἐμνα. χρὴ ὅτι γν' ἴσθις θυμῶν μὲν καὶ
 μὴ φρυατῶν μὲν ἐσάναι, πρᾶκο λαθεῖν μὲν τοῖς, ὅτε ὁ
 σῶτον ἀξίος ἐκασὸς ἐσιν, ὅσοι ἀξία ἐσιν ταῦτα ποῦ
 ἀεὶ αὐτὸ δ' ἀκν. δὲ καὶ ἡξί λείπον πρᾶκο λαθεῖν τοῖς λεγο-
 μένοις, ὅτι καθ' ἐκείνην ὁρμὴν τοῖς γινόμενοις. ὅτι
 πῶς μὲν τ' ἐπὶ τῷ, θυτὺς ὁρμῶν ὑδὶ τῶν σποπῶν ἢ ἀνα-
 φορὰ ὑπὸ τ' ἐπὶ τῷ πρᾶφυλάσθω τί τὸ σημαίνον
 μὲν. πότμον ὁζαρκὲς ἢ διάνοιά μου πρὸς ἴστω, ἢ ὅτι.
 εἰ μὲν ὁζαρκὲς, χρᾶμαι αὐτῇ πρὸς τὸ ἔργον ὡς ὀργὰ
 νω πρὸς τ' ὅλων φύσειως διοδύνει. εἰ γὰρ μὴ ὁζαρ-
 κὲς, ἥτοι πρᾶχωρὸς τ' ἔργον ὅτι δυνάμει κρείττον
 ὑδὶ τ' ἐλέγει, ἵαν ἄλλως ἴστω μὴ καθήκει· ἢ πρᾶσσω
 ὡς δυνάμει πρὸς πρᾶλαβὼν τ' δυνάμει καὶ πρὸ
 χρῆσιν τῷ ἐμοῦ ἡγεμόνι τοῦ ποιῆσαι τὸ εἰς τὴν
 ποινωνίαν νῦν καίριον καὶ χρῆσιμον. ὅτι γὰρ αὐτὸς
 μαυτῶ, ἢ αὐτὸς ἄλλω ποιῶ, ὡς μόνον χρὴ σωτῆραν.
 εἰς τ' κρινῇ χρῆσιμον καὶ θυμῶν. ὅσοι μὲν πο-

λυύμενοι γινόμενοι, ἢ δὲ λήθῃ παραδεδόντα.
 ὅσοι δὲ τούτους ὑμνήσαντες, πάλαι ἐκ ποδῶν. Μὴ
 αἰσχυνῶ βοηθῆμενος. πρόκειτ' γὰρ σοι γνῆρι μὲν τὸ
 ὑδιβάλλον, ὡς στρατιώτῃ γν' τειχομαχία. Τί ἔν' ἐὰν
 σὺ μὲν χωλαίνων ὑδὶ τῷ ἑπαλξιν ἀναβλῶαι μό-
 νος μὴ δυνῇ, σὺν ἄλλῳ δύνῃ ἀπὸ τῆς ἡττοῦ. τὰ μέ-
 λοντα μὴ ταρασσέτω. ἡξίς γὰρ ἐπ' αὐτὰ ἐὰν διε-
 ῖσθαι, φέρων τ' αὐτὸν λόγον, ὡς σὺ πρὸς τὰ πρὸντα
 ἤρῃ. Πάντα ἀλλήλοις ἐπιπλέκεται. καὶ ἡ σωθῆσις
 εἰς αὐτὸν, καὶ ἀχελὺς πῖ δὲ ἀλλότριον ἄλλο ἄλλω. συγ-
 κατὰ τέλει κατὰ γὰρ ἐκ συγκροσμεῖ τ' αὐτὸν κόσμον. κόσ-
 μος τε γὰρ εἰς δὲ ἀπάντων, καὶ θεὸς εἰς δὲ πάν-
 των, καὶ οὐσία μία ἐστὶ νόμος εἰς. λόγος κρινὸς πάν-
 των τῶν νοεῶν ζώων, καὶ ἀλήθεια μία. εἶγε ἐστὶ τελεί-
 οτης μία τῶν ὁμογενῶν, καὶ τοῦ αὐτοῦ λόγου μετεχόν-
 των ζώων. πάντ' ὅντων, γὰρ φανίξεται ἰσχυρὰ τῇ τῶν
 ὅλων οὐσία. ἐστὶ πᾶν αἰτιον, εἰς τὸ τῶν ὅλων λόγον τάχι-
 σα ἀναλαμβάνει. ἐστὶ πάντων μνήμη τάχιστα ἐγ-
 καταχώννυται τῷ αἰῶνι. τῷ λογικῷ ζῳῇ ἢ αὐτὴ
 πρᾶξις ἢ φύσις ὅτι, καὶ ἢ λόγον ὀρθός, ἢ ὀρθό-
 μενος. οἷον ἐστὶν γν' ἡνωμένοις τὰ μέλη τοῦ σώμα-
 τος, τοῦτο μὲν ἔχει τὸν λόγον γν' διεσῶσι τὰ λογικά,
 πῶς μίαν τινὰ συνεργίαν κατεσκεύασμεν. ἢ
 μᾶλλον διέ σοι ἢ τῶν νόμοις πρᾶξαι, ἐὰν πῶς
 ἐαυτὸν πολλάκις λέγῃς, ὅτι μέλος εἰμὶ τοῦ ἐκ τῶν λο-
 γικῶν συστήματος. ἐὰν δὲ δὲ τῶν τοῦ εὐχαιῶν μέ-
 ρος

ρος εἰν' ἐαυτὸ λέγῃς, ὅτ' αὐτὸ καρδίας φιλεῖς ὡς αὐ-
 θρώπως· ὅπως καὶ ταλὴ πῆκός οὐ φραίνει τὸ δου-
 γετέμ. ἐπὶ ὡς πρὶς ὡρ αὐτὸ φιλοῦν ποιεῖς· ὅπως ὡς
 αὐτὸ οὐ ποιεῖς. ὃ δὲ λέγει ξωθεῖν πρὸς αὐτὸ πῆκός τοις
 παθεῖν ἐκ τῆς πρὸς αὐτὸς ταύτης διωαμένοις.
 ἐκείνα γὰρ ἐὰν θελήσῃ μέμψετ' τὰ παθόντα. ἐγὼ
 ἢ ἐὰν μὴ ὑπολάβω ὅτι καὶ τὸ συμβεβηκός, ὅ-
 πως βέλταμα. ἐξεσι δ' ἐμοὶ μὴ ὑπολάβω. ὅτι
 αὐτὸς ποιεῖ ἢ λέγει, ἐμὲ δ' εἰς ἀγαθὸν εἶν'. ὡς αὐτὸς
 χρυσὸς ἢ ὁ σμάραγδος, ἢ ἡ πορφύρα ὡς αὐτὸς εἰς ἐλ-
 γμ', ὅτις αὐτὸς ποιεῖ, ἢ λέγει, ἐμὲ δ' εἰς σμάραγδον εἶν',
 καὶ τὸ ἐμαυτὸ χρῶμα ἐχέμ. τὸ ἡγεμονικόν, αὐτὸ ἐαυ-
 τὸς ὅχ' ὁ γὰρ λέγει, ὅτις λέγει, ὅτις φοβεῖ ἐαυτὸ εἰς ὑπὸ
 μίαν. εἰ δὲ τίς ἄλλος αὐτὸ φοβῆσαι ἢ λυπῆσαι
 διώατ', ποιεῖτω. αὐτὸ γὰρ ἐαυτὸ ὑποληπτικῶς οὐ
 τρέφει εἰς τοιαύτας τροπὰς. τὸ σωματικόν μὴ πᾶ-
 ρητι, αὐτὸ μεμνῆται εἰς διώαται, καὶ λέγει τὸ εἰς
 πᾶσαι. τὴν ἢ ψυχάειον, τὸ φοβέμενον, τὸ λυπού-
 μενον, τὸ πᾶσι τῶν ὅλων ὑπολαμβάνον, ὅδε
 μὴ πᾶσι. ὅ γὰρ ἐξὸς αὐτὸς εἰς κείνῃ τοιαύτῃ. ἀ-
 πρὸς δὲ εἰς ὅσον ἐφ' ἐαυτὸς, τὸ ἡγεμονικόν, ἐ-
 ἀν μὴ ἐαυτὸς γινώσκων ποιεῖ. κατὰ ταῦτα ἢ καὶ ἀτὰ-
 ραχον, καὶ ἀνεμπόδιον, ἐὰν μὴ ἐαυτὸ τρέφῃ καὶ
 ἐμποδίζῃ. δουλειαν δὲ, δαίμων ἀγαθός, ἢ ἀ-
 γαθός. τίς ὅν ὡς ποιεῖς ὡς φαντασία. ἀπέρχεται
 θεὸς σοι, ὡς ἡλθες, ὅ γὰρ χρῆζω σοι. ἐλθὺντας ἢ καὶ

τὸ ἀρχαῖον ἔθος. ὃ κ' ὀργίζομαί σοι. μόνον ἄπιθι. φε-
 βείται τις μεταβολῶν. τί γὰρ διώπτῃ χωεῖς μετα-
 βολῆς γῆνός; τί δαὲ φίλτορον ἢ οἰκειότορον τῇ
 τ' ὅλων φύσει; Σὺ ἑαυτὸς λίσσῃ διώσκει, εἰὰν μὴ
 τὰ ξύλα μεταβάλλῃ; τραφῶναι ἢ διώσσαι, εἰὰν μὴ
 τὰ ἰσώδιμα μεταβάλλῃ; ἄλλο δὲ ἔστι τ' χρυσίου δυνά-
 νατος συντελεσθῶναι χωεῖς μεταβολῆς; ὃ κ' ὁρᾷς ὅτι
 ὅτι καὶ αὐτὸ τ' σε μεταβαλεῖν ὁμοίον ἐστι, ὡς ὁμοίως
 ἀναγκάζομαι τῇ τ' ὅλων φύσει. ὅτι τ' ὅλων εὐσίας,
 ὡς ὅτι χαλεπὸς διεκπορεύεται πάντα τὰ σώμα-
 τα, τῷ ὅλῳ συμφυῇ καὶ συνεργῇ, ὡς τὰ ἡμέτερά
 μέντοι ἀλλήλοις. πόσους ἡδ' ἡ ὁ αἰὼν Χρυσίππου, πό-
 σους Σωκράτους, πόσους Εὐκλείδους κατὰ πᾶν ὅσον
 κεν; τ' δ' αὐτὸ ὡς ἂν πάντες ἐπινοοῦσι ἀνθρώ-
 πῳ τε καὶ πράγματι πᾶσι πᾶσι. ἐμὲ γὰρ μό-
 νοι ποδῶν, μή τι αὐτὸς ποιήσω, ὃ καὶ κατασκευῇ
 τ' ἀνθρώπου ὅτι θέλει, ἢ ὡς ὅτι θέλει, ἢ ὅτι θέλει.
 ἐγὼ μὲν ἢ σὴ ποδὶ πάντων λήθῃ. ἐγὼ δὲ
 ἢ πάντων ποδὶ σου λήθῃ. Ἰδοὺ ἀνθρώπου
 φιλεῖν καὶ αὐτὸ πᾶσι. τὸ δὲ γίνεται,
 εἰὰν συμπροσπίπῃ σοι, ὅτι καὶ συγγενῆς, καὶ διὰ
 γνοίαν, καὶ ἀκοντοῦ ἀμαρτανόσι, ὡς μετ' ὀλίγον
 ἀμφότεροι τεθνήξετε. καὶ πᾶν πάντων, ὅτι ὃ κ' ἐ-
 βλάψῃ σε. ὃ γὰρ τ' ἡγεμονικὸν σου χεῖρον ἐποίη-
 σε, ἢ πρόδωκεν. ἢ τ' ὅλων φύσις, ἐκ τ' ὅλης εὐσί-
 ας, ὡς καὶ νῦν μὲν ἰσχυρὸν ἐπλάσσει, συγχέεται

οὐ γὰρ, εἰς δ' ὁμοίου φύσιν συναγέρχεται τῇ ὕλῃ
 αὐτῇ· εἴτα εἰς ἀνθρωπείον; εἴτα εἰς ἄλλο τι. ἔ-
 κασον δὲ τούτων πῶς ὀλίγισον ἐπίση. δεινὸν
 δὲ οὐδὲν τὸ διαλυθῆναι τῷ κιβωτίῳ· ὡσπερ
 οὐδὲ τὸ συμπαγλῦναι τὸ ἐπικατὸν τῷ προσά-
 που λίαν πρὸς φύσιν, ὅταν πολλάκις γιὰ ποδὴν
 σκῆψιν ἢ πρόσχημα. ἢ τὸ τελευτᾶν ἀπισβείδῃ, ὡς
 ὅλως ὄξα φθλῦναι μὴ δυνάσθῃ. αὐτῷ γὰρ τότε πρὸς
 κολουθεῖν παρὰ, ὅτι πρὸς τὸν λόγον. εἰ γὰρ καὶ
 ἢ συναίδησις τῷ ἀμαρτανέει οἰχέσεται, τίς
 εἴτι τῷ ζῴῳ αἰτία; πάντα ὅσα ὄρεται, ὅσον οὐ πῶ
 μεταβλεῖ ἢ τὰ ὅλα διοικεῖν φύσις, καὶ ἄλλαι
 ἐκ τῆς οὐσίας αὐτῇ ποιήσῃ. καὶ πάλιν ἄλλαι ἐκ
 τῆς ἐκείνων οὐσίας, ἵνα αἰεὶ νειρός ἢ ὁ κόσμος.

Οταν τις ἀμαρτῇ τι εἰς σέ, θυτὺς θυτμοῦ τι
 ἀγαθὸν ἢ κακὸν ὑπολαβὼν ἡμαρτῇ. γὰρ γὰρ
 ἰδὼν, ἐλεήσει αὐτὸν, καὶ οὐτε θαυμάσεις, οὐδέ
 ὀργισθήσῃ. ἥτοι γὰρ καὶ αὐτὸς τὸ αὐτὸ ἐκείνου ἀ-
 γαθὸν ἐπὶ ὑπολαμβάνεις, εἰ ἄλλο ὁμοειδές. δὲ
 οὐκ συγγινώσκειν. εἰ δὲ μήκετι ὑπολαμβάνεις
 τὰ τοιαῦτα ἀγαθὰ καὶ κακὰ ῥᾶον θυμὸν ἐσθ
 τοῦ παρορῶντι. μὴ τὰ ἀπόντα γινώσκῃ ὡς ἡδ' ἢ ὅν
 τα· ἀλλὰ τῇ πρὸντων τὰ διεξιώτατα ἐκλογίζε-
 σθαι, ὡς τούτων χάρις ὑπομιμνήσκει, πῶς αὐτὸς
 ζητεῖ, εἰ μὴ πρὸν· ἀμα μὲν τοῖς φυλάσσει, μὴ δὲ
 ὅπως ἀσμενίζῃ αὐτοῖς, ἐδίσεις ἐκλεμῶν αὐτὰ, ὡς
 αὐτὸς ποτε μὴ πρὸς παραχρῆσις. εἰς ἐντὶ συνήλθῃ.

ἐκαλύφθη. Πλατωνικόν ὡς οὐκ ὑπάρχει διάνοια
 μεγαλοπρεπὴς, καὶ θεωρεῖα πάντος μὲν χρόνου,
 πάσης δὲ οὐσίας, ἄρα οἷε τὸτω μέγα τι δοκῆναι
 εἶναι τὸν ἀνθρώπινον βίον; ἀδυνάτομ, ἢ δ' ὅς. οὐ-
 κούμ καὶ θανάτομ οὐ δεινόν τι ἡγήσεται ὁ ποι-
 οῦντος; ἢ κινάγε. Αντιδενικόν. Βασιλικόν μὲν δὲ
 πράττειν, κακῶς δὲ ἀκούειν. αἰχρόν δ' ἐστὶ τὸ μὲν
 πρόσωπομ ὑπὸ ἡρώμ εἶναι καὶ χηματίζειν, καὶ
 κατακροσμεῖν ὡς κελδύει ἡ διάνοια, αὐτὸν δ'
 ὑφ' ἐαυτοῦ μὴ χηματίζειν καὶ κατακροσμεῖν,
 τοῖς πράγμασι γὰρ, οὐχὶ θυμοῦ δαί χρεῶν. μέλει
 γὰρ αὐτοῖς οὐδὲν. ἀθανάτους τε θεοῖς, καὶ ἡμῖν
 χάσματα δόσεις. βίον δορίζειν ὡς σε λάρπιμον
 εἶχυν. καὶ τὸ μὲν εἶναι, τὸ δὲ μὴ. εἰ δὲ ἡμελήθῃ ἐκ
 θεῶν καὶ πατρὶς ἐμῶν, ἐχθ' λόγον καὶ ἄλλο. τὸ γὰρ δὲ
 μετ' ἐμῶ καὶ τὸ δίκαιον. μη σιωπεπιδρλωεῖν μὴ
 σφύζειν.

Πλατωνικά.

Εἰ γὰρ ὅτι δίκαιον αὐτὸν λόγον ἀντίποιμι δὲ
 οὐ καλῶς λέγεις ὡς ἀνθρώπε, εἰ οἷε δέιν
 λίνδινον ὑπολογίζειν τὸ ζῆν, ἢ τεθνάναι ἀν-
 δρα, ὅτου τι λαΐσμικρόν ὄφελος. ἀλλ' οὐκ ἐκείνο
 μόνον σκοπεῖν ὅταν πράττει, πότρου δίκαια ἢ
 ἀδίκαια πράττει. καὶ ἀνδρὸς ἀγαθοῦ ἢ κακοῦ. οὐ
 τῶ γὰρ ἔχει ὡς ἀνδρὸς Ἀθηναῖοι τῇ ἀληθείᾳ, οὐ αὖ

πὶς αὐτῶν τάξῃ ἡγεσάμενον βέλτισον εἶναι, ἢ ὑ-
 πάρχοντα ταχθεῖν, γνῶταῦθα ὡς ἐμοὶ δοκεῖν μέ-
 νοντα κινδυνεύειν, μηδὲν ὑπολογιζόμενον, μήτε
 θάνατον, μήτε ἄλλο μηδὲν πρὸ τοῦ αἰχροῦ. ἀλλ'
 ὡμακάρει, ὅρα μὴ ἄλλοτι τὸ γηυνᾶν, καὶ τὸ ἀ-
 γασθόν, ἢ τὸ σώζειν τε καὶ σώζεσθαι. μὴ γὰρ ὅσον
 μὲν τὸ ζῶν ὅποσον δὴ χρόνον τὸ γε ὡς ἀληθῶς αὐ-
 θραϊατέον δόξῃ, καὶ οὐ φιλοψυχητέον, ἀλλ' ὕψις
 ψαντα πόδι τούτῳ τῷ θεῷ, καὶ πισδύσαντα
 ταῖς γυναιξίν, ὅτι τῷ ἐμαρμελίῳ οὐδείς αὐτὸν ἐκ-
 φύγοι. τὸ ὡτὶ τούτῳ σκεπτόμεν, τίνα αὐτὸν τρόπον
 ὅσον δὲ μέλλει χρόνον βιώναι ὡς ἀεὶ βιών. πόδι
 σκοπεῖν ἄσπερον δρόμους, ὥσπερ συμποδισθέντα
 καὶ τὰς τῶν σοιχείων εἰς ἀλλήλα μεταβολὰς σιω-
 χῶς γινώσκω. ἀκησθαίρουσι γὰρ αἱ τούτων φαντα-
 σίαι τὸν ῥύπον τοῦ χαμαὶ βίου. καλὸν τὸ τοῖς πλά-
 τωντα καὶ δὴ πόδι ἀνθρώπων εἶναι λόγους ποιοῦ-
 μεν, ὡτὶ σκοπεῖν δὲ καὶ τὰ ἐπίγεια, ὥσπερ πε-
 θῆναι αὐτῶν καὶ ἀγέλας, στρατεύματα, γεωργίας,
 γάμους, διαλύσεις γυνέσας, θανάτους, δικαστηρίων
 θέρεβδ, ἐρήμους χώρας, βαρβάρων ἔθνη ποικίλα,
 εὐρητὰς, θρήνητας, ἀγοράς, τὸ παμμιγὲς καὶ τὸ ἐκ τῶν
 γνῶντων συγκοσμήμεν τὰ προγεγονότα ἀναθε-
 ωρεῖν τὰς ἰσχυράς τῆς ἡγεμονιῶν μεταβολὰς. ἐ-
 ξεῖς καὶ τὰ ἐσόμενα προειφορᾷ, ὁμοειδὴ γὰρ πάν-
 τως εἶναι, καὶ ὅχιον τε ἐκβῆναι τὸν ῥυθμὸν τῶν νῦν
 γινο-

γινομένων. ὁθεν καὶ ἴσον, τὸ πεσάρκουν τὰ ἐπε-
 σιμ ἰσορῆσαι τὸν ἀνθρώπινον βίον, τῷ ὑδὶ ἔτε-
 μύεα. τί γὰρ πλείον ὄψει· καὶ τὰ ἐκ γῆς μὲν φύν-
 τα, εἰς γαῖαν· τὰ δ' ἀπ' αἰθέρος βλαστύνα γῆν,
 εἰς αἰθέριον πάλιν ἦλθε πόλον. ἢ ὅτ' ἀλάυσας
 τῶν γὰρ ταῖς ἀτόμοις ἀντεμπλοκῶν, καὶ τοιοῦτός
 τις σφοδρπισμὸς τῶν ἀπαθῶν σοιχείων, καὶ σίτοις
 καὶ πότοις, καὶ μαγανδύμασι πᾶρεπροντες
 ὀχετὸν, ὥς μὴ θανεῖν· θεόθεν δὲ πυνέοντ' οὕροιν
 ἀνάγκη τλῆναι καμάτοις ἀνδρίεσσι. οὐκ ἐσιμ
 ἀρχὴν ὅτ' ἀλλ' ἢ ἀνωτόρῳ τὸ πρὸ τῆ πλατῶνικῶν
 σωμαφῆς. καββαλιώτορος, ἀλλ' οὐχὶ κρινωνικότε-
 ρος, ὅδε αἰδθμονέσερος, ὅδ' οὐτακτότορος ὑπὸ τοῖς
 συμβαίνουσι, ὅδε ὕμνιέσερ· πρὸς τὰ τὴ πλη-
 σίον πᾶροράματα, ὅπου ὅργον ὑπὸ τελεῖδι δυνά-
 ται ἤτ' τὸν κοινὸν θεοῖς καὶ ἀνθρώποις λόγον
 ἐκεί ὅδε μ δεινὸν· ὅπου γὰρ ὠφελείας τυχεῖν ἔξει,
 εἴα τὴ δυνουσύης, καὶ ἤτ' τὴν κατασκδύλῳ προ-
 ἰούσης γνέργείας ἐκεί οὐδὲμίαν βλάβῳ ὀφορα-
 τέον. πανταχοῦ καὶ διηνεκῶς ὑπὸ σοί ὅτι καὶ τῇ
 προυνσῇ συμβάσει θεοσεβῶς ὕαρεσεῖν, καὶ τοῖς
 προυνσὶν ἀνθρώποις ἤτ' δικαιοσύλῳ προσφῆ-
 ρεσθαι καὶ τῇ οὐσῇ φαντασίᾳ ἐμφιλοτεχνεῖν, ἵνα
 μή τι ἀκατάληπτον πᾶεισεν. μὴ ποδὶ βλέπου
 ἀλλότρια ἡγεμονικά· ἀλλ' ἐκεῖ βλέπε κατ' οὐ-
 θὺ, ὑδὶ τίσε ἢ φύσις ὀδηγῇ. ἢ τε τοῖς ὅλῃς εἴα τῶν

συμβαινόντων σοι, καὶ ἡ σὴ δὴ τῶν πρακτέων
 ὑπὸ σοῦ πρακτέον δὲ ἐκάστω ἡ ἐξῆς τῇ κατα-
 σκδύῃ. κατεσκδύασαι δὲ τὰ μὲν λοιπὰ, τῶν λο-
 γικῶν ὄντων, ὡς περὶ καὶ ὑπὸ παντὸς ἄλλου τὰ χεί-
 ρω τῶν κρείττωνων ὄντων. τὰ δὲ λογικὰ ἀλλήλων
 ὄντων. ἡ μὲν οὖν προηγούμενη γνῆ τῇ τοῦ ἀνθρώ-
 που κατασκδύῃ ἡ κοινωνικὴν ὄντι. δ' οὐτόρου δὲ
 ἡ ἀνθρώπου πρὸς τὰς σωματικὰς πάσεις. λο-
 γικῆς γὰρ καὶ νοεῖας λινήσεως ἴδιον πόδιον εἶναι
 ἑαυτῷ, καὶ μήποτε ἡ ἡ ἀδοξα μὴτε αἰδοητικῆς
 μὴτε ὀρμητικῆς λινήσεως. ζωώδους γὰρ ἐκάτορα.
 ἡ δὲ νοεῖα ἐθέλει πρωτίστ' εἶναι, καὶ μὴ κατακρα-
 τεῖσθαι ὑπὸ ἐκείνων δικαίως γε. πέφυκε γὰρ χρῆ-
 στικὴ πᾶσι ἐκείνοις. τρίτον γνῆ τῇ λογικῇ κατα-
 σκδύῃ ἡ ἀπρόπῳτον καὶ ἀνεξάπῳτον. τού-
 τω οὖν ἐχόμενη ἡ ἡγεμονικὴ δύναμις πόδιν εἶ-
 ναι, καὶ ἔχει τὰ ἑαυτοῦ, ὡς ἀρτεθνηκότα δέει καὶ
 μέχρι νῦν βεβιωκότα, ἡ λοιπὸν ἐκ τοῦ πόδιον ὄν-
 τος ἡ σωματικῇ τῇ φύσει. μόνος φιλεῖ τὴν ἑαυτοῦ συμβα-
 νον. ὅτι συγκλωδόμενη; τί γὰρ ἄρμοδιώτορον ἐφ' ἐκά-
 στο συμβάμασθαι ἐκείνους πρὸ ὁμμάτων ἔχειν, οἷς
 τὰ αὐτὰ σωέβαινον. ἐπειτα ἡχθοντο, ἐξενίζοντο.
 ἐμέμφοντο. νῦν δ' ἐκείνοι ποῦ, οὐ διαμοῦ. τί δ' ἔτι
 σὺ θέλεις ὁμοίως, οὐχὶ δὲ τὰς μὲν ἄλλοτρίας τρε-
 πὰς καταλιπεῖν τοῖς τρεπτοῦσι καὶ τρεπεμένοισι,
 αὐτὸς δὲ πόδι ἡ πᾶς χρῆσθαι αὐτοῖς ὅλῳ γίνεσθαι.

χρησθῆν γὰρ καλῶς, καὶ ὕλη σου ἔσαι, μόνον πρόσ-
 χε καὶ θείλε σε αὐτῷ καλὸς εἶναι, ὑπὸ παντὸς ὅτι πρᾶσ-
 σεις. καὶ μέμνησθ' ἀμφοτέρω, ὅτι καὶ διάφορον
 ἐφ' οὗ ἢ πρᾶξεις· ἐν δὲ βλέπε ἐν δὲ πηγὴν τοῦ
 ἀγαθοῦ, καὶ αἰ ἀναβλύειν διωαμνῆ· ἰὰν αἰ
 σκᾶπῃς· δὲ καὶ τὸ σῶμα πεπηγνῆαι, καὶ μὴ
 διερρίφθαι, μήτε ἐν λυνῆσαι, μήτε ἐν χέσαι. οἷον
 γὰρ τι ὑπὸ τοῦ προσώπου πρῆχεται ἢ διάνοια, σιω-
 πῇ αὐτὸ καὶ δύσχημον σωτηροῦσα, ριούτο καὶ
 ὑπὸ οὐλοῦ τοῦ σώματος ἀπαιτητέον. πάντα δὲ
 ταῦτα σὺν τοῖς ἀνεπιτηδούτοις φυλακτέα· ἢ
 βιωτικῇ τῇ παλαισικῇ ὁμοιοτόρᾳ ἢ πόρ τῇ ὀρχη-
 σικῇ. ἢ τὸ πῶς τὰ ἐμπύπνοντα καὶ οὐ προεγ-
 νωσμένα, ἐτοιμῇ καὶ ἀπὸς ἐσάναι· σιωχῶς
 ἐφιστάναι, τίνες εἰσὶν ὅτι ὑφ' ὧν μαρτυρεῖσθαι θέ-
 λεις. καὶ τίνα ἡγεμονικὰ ἔχουσιν. οὐτε γὰρ μέ-
 ψη τοῖς ἀκουσίως πᾶσιουσιν, οὐτε ὑπὸ μαρτυρή-
 σεως διεήσῃ, εἰ βλέπωμεν τὰς πηγὰς τῆς ὑπολῆ-
 ψεως καὶ ὁρμῆς αὐτῶν. πᾶσα ψυχὴ ἀκουσά φη-
 σιν, εἴρεται ἀληθείας. οὕτως οὖν καὶ δικαιοσύ-
 νης καὶ σωφροσύνης, καὶ ὀυμνείας, καὶ παντὸς
 τοῦ τοιούτου. ἀναγκασιότατον δὲ τὸ διττικῶς τού-
 του μεμνηθῆναι· ἔστι γὰρ πῶς πάντας πρᾶότερ·
 ὑπὸ μὲν παντὸς πόνου, πρόχειρον ἔστω ὅτι οὐ καὶ
 χρεόν. οὐδὲ πλὴν διάνοιαν τῇ λυβερωῶσιν χεῖρω
 ποιῶ. οὐτε γὰρ κατὰ ὑλικὴν ὁρμήν, οὐτε κατὰ ὁρμῆν

νικῇ διαφθείρει αὐτῇ. ὑπὸ μὲντοι τῶν πλείων πό-
 νων, καὶ τῷ Ἐπικονύρῳ σοι βοηθείτω. ὅτι οὐτε
 ἀφόρητον, οὐτε αἰνυλόν. ἐὰν τῷ ὄρω μνημονόυης,
 καὶ μὴ προσδοξάζῃς. ἀκείνου δὲ μέμνησο, ὅτε
 πολλὰ πόνῳ τὰ αὐτὰ ὄντα, λαμβάνει δυσχερε-
 νόμιστα. οἷον τὸ νυστάζειν. καὶ τὸ λευματίζειν· καὶ
 τὸ ἀνορεκτεῖν. ὅταν οὖν ἴνι τούτῳ δυσαρεστῆς,
 λέγε αὐτῷ. ὅτε πόνῳ γινώσκεις· ὅρα μήποτε τοιοῦ-
 τόν πάθος πρὸς τοὺς ἀπανθρώπους, εἴην οἱ ἀνθρώ-
 ποι πρὸς τοὺς ἀνθρώπους. πόθεν ἴσμεν εἰς τηλαύ-
 γης Σωκράτης, καὶ διάθεσιν λερίσων ἡμῶν· οὐ γὰρ
 ἀρκεῖ εἰς Σωκράτους γινώσκοντο ἀπέθανον, καὶ γινώ-
 σκοντο τοῖς σοφισταῖς διελέγετο, καὶ καρτερ-
 κώτορον γινώσκοντο πάγῳ διενυκτέρουσιν. καὶ τὸν Σα-
 λαμίνιον λελοδυδαῖς ἄγειν, γυμνικώτορον ἐλο-
 ξον ἀνελθῆναι. καὶ γινώσκοντο ὁδοῖς ἐβρωθύνετο. πόθεν
 καὶ μάλιστα αὐτοῖς ὡς ἔδειξε εἰς πόρ' ἀληθῆς ἡμῶν. ἀλλ'
 ἐκείνο δὲ σκοπεῖν, ποίαν ἴνα τῇ ψυχῇ ἔχει Σω-
 κράτης. καὶ εἰς δυνάμει ἀρκεῖται τῷ δίκαιῳ εἶναι τὰ
 πρὸς ἀνθρώπους, καὶ ὅσι' αὐτὰ πρὸς θεοὺς. μήτε εἰ-
 κὴ πρὸς τὴν κακίαν ἀγανακτῶν, μηδὲ μὲν δι-
 λούων ἴνους ἀγνοία. μήτε τῶν ἀρνεομένων ἐκ
 τοῦ ὅσῳ ἔστιν ἐλεγχόμενοι, ἢ ὡς ἀφόρητον ἔπο-
 μίνων. μήτε τοῖς τοῦ Ἰερικίδου παθεσὶν ἐμπό-
 χων συμπαθῆναι τὸν νοῦν. ἢ φύσις οὐχ ὅπως σιω-
 πήσας ἔσθ' συγκρίματα, ὡς μὴ ἐφείδαι πόθοι-
 ζειν

Ξεμ' εαυτόν, καὶ τὰ εαυτοῖς ὑφ' εαυτῷ ποιεῖσθαι.
 λίαν γὰρ γινώσκειται θεῖον αὐτοῖς γινώσκειν, καὶ
 ὑπὸ μηδ' ἑνὸς γνωριζέσθαι. τοῦτο μὲν νησοῦσιν, καὶ
 ἐν ἐκείνῳ, οὗ γινώσκουσιν καὶ τὸ τοῦ δαίμονος
 βιάσθαι. καὶ μὴ οὗ ἀπ' ἡλικίας διαλεκτικὸς καὶ
 φυσικὸς ἐσθαι, διακρίνει ἀργυρῶς καὶ ἐλδύθερος,
 καὶ αἰδμήμων, καὶ κρινωνικὸς, καὶ δυπειθὴς θεῶ.
 ἀβιάσθαι διακρίνει γινώσκουσιν πλείους θυμηδία, καὶ παν-
 τὸς κατὰ βοῶσιρ ἄλλα βλάσθαι. καὶ τὰ θερία
 διακρίνει τὰ μελὺδρια τοῦ ποδὶ τετραμμένον τὸ τε
 φρυγία τῷ. τί γὰρ καλὸν γινώσκουσιν τοῖς τῷ δια-
 νοίαν σώζειν εαυτῶν γινώσκουσιν, καὶ λέγει τῷ ποδὶ
 τῶν ποδισθηκόντων ἀληθεῖ, καὶ γρήσει τῶν ὑπο-
 βεβλημένων ἐτοίμη. ὥς τῶν μελὶν κείσιν λέγειν
 τῷ προσώπῳ πόντι, ὅσον ὑπάρχουσιν κατ' ὅσιαν, καὶ
 καὶ δ' ὅσον ἀλλοῖον φανῇ. τῶν γ' γρήσειν λέγειν τοῖς
 ὑποπύπτοντι, σε ἐξήτερον. αἰ γὰρ μοι τὸ πῶν, ὅ-
 λη ἀρετὴ λογικῆς καὶ πόλιτικῆς. καὶ τὸ σωφρονισ-
 τὴν ἀνθρώπων ἢ θεῶν. πάντων γὰρ τὸ συμβαῖνον, θεῶν ἢ
 ἀνθρώπων ὁμοεικεῖται, καὶ οὐτε κακόν, οὐτε
 δυσμεταχείριστον, ἀλλὰ γνώριμον καὶ διερ-
 γές. ὅσον ἔχει ἡ τελειότης τοῖς ἡθούσις, τὸ πα-
 ρα ἡμέραν ὡς τελούσας διελκύνει, καὶ μή-
 τε σφύζειν, μήτε ναρκᾶν, μήτε ὑποκρίνε-
 σθαι. οἱ θεοὶ ἀθάνατοι ὄντες, οὐ δύσχερ-
 νοῦσιν, ὅτι γινώσκουσιν αἰῶνι δεῖσθαι αὐτοὺς πάν-

ὣς ἀεὶ τοιούτων ὄντων καὶ τοσούτων φάσεων αὐτῷ
 χειρὶ. προσέτι δὲ, καὶ κινδύνονται αὐτῷ παντοίως.
 σὺ δὲ ὅσοι οὐδ' ἐπωλήγειν μέλλων ἀπαυδαῖς, καὶ
 ταῦτα εἰς ὧν τῷ φάσεων γελοῖόν ἐστι τὴν μὲν ἰ-
 δίαν κακίαν μὴ φοβέγαι, ὃ καὶ διωατόν ἐστι τὴν δὲ
 τῷ ἄλλων φοβέγαι, ὃ πρὸ ἀδυνάτου. ὃ αὖ ἡ λογικὴ
 καὶ πολιτικὴ δυνάμις εὐρίσκει, μήτε νοερόν, μή-
 τε κοινωνιόν, δυνάμει καὶ δεινότητι ἐαυτῇ κρεί-
 νει. ὅταν σὺ δὲ πεποικκῶς ᾖς, καὶ ἄλλοι δὲ πε-
 ποικκῶς, τί ἐν ζητεῖς τρίτον πρὸ ταῦτα ὡσπερ οἱ
 μωροὶ τὸ καὶ δόξαι δὲ πεποικκῆναι, ἢ τὸ ἀμοιβῆς
 τυχεῖν. ὃ δ' εἰς κέμνει ὠφελόμενον, ὠφέλιον δὲ πρὸ
 ξις καὶ φύσιν. μὴ ὅρ κέμνει ὠφελόμενον, ἐν ᾧ ὠ-
 φελῆς, ἢ τὸ ὅλου φύσις ὑπὸ τὴν κοσμοποιίαν ὡρ-
 μισεν. νῦν δὲ πᾶσι πάντ' ἐγινόμεν κατ' ἐπακολού-
 θησιν γίνεται, καὶ ἀλόγισκα καὶ τὰ λυσιώτατά ἐ-
 σιν, ἐφ' ἃ ποιεῖται ἰδίαν ὁρμὴν τὸ τὸ κόσμου ἢ
 γεμονιόν. εἰς πολλὰ σε γαλιωτότρον
 ποιήσας, ἵδου μνημο-
 νόμοι.

τοκράτορος τῷ εἰς ἑαυτὸν

Βιβλίον η.

ΑΙ ὅσοι πρὸς τὸ ἀκνόολογον φέρει,
ὅτι οὐκ ἐπιδιώσασα τὸν βίον ὅλον,
ἢ τὸν γε ἀπὸ νεότητος φιλόσοφον
βεβιωκέναι· ἀλλὰ πολλοῖς τε ἄλ-
λοις, καὶ αὐτὸς σεαυτῷ δηλῶ γέγονας, πόρρω
φιλοσοφίας ἄν. πέφυρσαι οὖν, ὥς ἐτιμὴν δλό-
ξαν τιμῇ τοῦ φιλοσόφου κτήσασθαι, οὐκ ἐλπίσιν ἰσχυ-
ριον. ἀνταγωνίζεται δὲ καὶ ἡ ὑπόδειξις. εἴ πορ
οὖν ἀληθῶς εἶδρακας ποῦ κεῖται τὸ πρᾶγμα, τὸ
μὴν τί δλόξεις, ἄφες· ἀρκεῖσθαι δέ, εἰ λαβὼν τὸ λοι-
πὸν τοῦ βίου ὅσον δῆποτε ἢ σὺ φύσις θέλει βιω-
σαι. κατανόησον οὖν τί θέλει, καὶ ἄλλο μὴ δὲν
πρόσπακτω. πεπείρασαι γὰρ πόθεν πόθεν πλανη-
θεῖς, οὐδ' αὖ μοῦ ἐνέσθαι τὸ εὖ ζῆναι. οὐκ γν' συλλογισ-
μοῖς, οὐκ γν' πλούτῳ, οὐκ γν' δόξῃ, οὐκ γν' ἀκλάν-
σει, οὐδ' αὖ μοῦ· ποῦ οὖν ὅτι; γν' τῷ ποιῆναι, ἃ ὑπὸ
τῆς ἡ τοῦ ἀνθρώπου φύσις. πῶς ὅν ταῦτα ποιῶ-
σαι; ἐπ' αὖ δλόγματα; ἔχῃ ἀφ' ὧν αἱ ὁρμαὶ καὶ αἱ
πράξεις. τίνα δλόγματα; τὰ πόθεν ἀγαθὸν καὶ κα-
κῶν. ὥς οὐδ' ἴσθης μὴ ἀγαθοῦ ὄντος ἀνθρώπου,
ὅ οὐχὶ ποιῆς δίκαιον, σώφρονα, ἀνδρῆν, ἐλευ-

θερὸν, ὁδὸν δὲ ἡ κακὸν ὃ οὐχὶ ποιεῖ τὰναντία τοῖς
 εἰρημνίοις· καὶ ἐκαστὸν πρᾶξιμ' ἐρώτα σεαυτὸν,
 πῶς μοι αὐτὴ ἔχει. μὴ μετανοήσω ἐπ' αὐτῇ, μι-
 κρὸν καὶ τέθνηκα, καὶ πάντ' ἐκ μέσου. τί πλεόν
 ὑπὸ κλῶ, εἰ ἢ πρὸν ὀργὸν ζῶον νοεροῦ καὶ λαινω-
 νιοῦ καὶ ἰσονόμου θεῶ. Ἀλέξανδρ' οὖ δὲ καὶ Γα-
 ῖ' οὖ, καὶ Πομπηί' οὖ τί πῶς Διογένης, καὶ Ἡράκλει-
 τοι, καὶ Σωκράτης. οἱ μὲν γὰρ εἶδον τὰ πράγμα-
 τα, καὶ τὰς αἰτίας, καὶ τὰς ὕλας, καὶ τὰ ἡγεμο-
 νικά ἢ αὐτῶν ταῦτά. ἐκεῖ δὲ ὅσων πρόνοια, καὶ
 διαλεία πόσων, ὅτι οὐδὲν ἢ ἤσαν τὰ αὐτὰ ποιεῖ-
 σσι, ἢ αἰσὺν δ' ἀβραγῆς. ἢ πρῶτον μὴ ταράσσει.
 πάντ' αὖ γὰρ καὶ τὴν τοῦ ὅλου φύσιν, καὶ ὀλίγου
 χρόνου, ὁδὸν δὲ ἀπομύσει. ὡσαύτως δὲ Ἀδριανός,
 ὁ δὲ Ἀνγῆς οὖ. ἐπειτα ἀτηνίσας εἰς τὸ πρᾶγμα,
 εἶδε αὐτὸν, καὶ συμμνημονεύσας, ὅτι ἀγαθὸν σε αὐ-
 θρωποῦ εἶναι διὰ, καὶ τί τοῦ ἀνθρώπου ἢ φύσις ἀπα-
 τῇ, πρᾶξον ὅσον ἀμετατρέπῃ, καὶ εἰπὲ ὡς δι-
 καιότατον φαίνεται αἰ σοι, μόνον ὀδυμενῶς, καὶ αἰ-
 σθημόνως, καὶ ἀνυποκρίτως, ἢ τῶ ὅλων φύσις
 ὅσον ὀργὸν ἔχει. τὰ ὅθεν εἶντα ἐκεῖ μεταβιβάσαι,
 μεταβάλλειν, αἶρειν γνῶν καὶ ἐκεῖ φέρειν. πάν-
 τα τροπαί. οὐχ ὥς φοβηθῆναι, μή τι καινόν. πᾶν
 τα σιωπῇ. ἀλλὰ καὶ ἴσαι αἰ ἀρνεμήσεις. ἀρεκίτ;
 πᾶσα φύσις αὐτῇ ὀδοδ' ὅση. φύσις ἢ λογικὴ δύνα-
 μίς, γνῶν φαντασίαις, μήτε ψυδὸν μήτε ἀδὸν

λα συγκαταλιθωμένη. τὰς ὁρμὰς δὲ ὑπὸ τὰ κοινὰ
 νικᾷ ὅρῳα μόνᾳ ἀποδυνάσκει, τὰς ὁρέξεις δὲ καὶ
 τὰς ἐκκλίσεις τῶν ἐφ' ἡμῖν μόνον πεποιτημένη.
 τὸ δὲ ὑπὸ τῇ κοινῇ φύσεως ἀρνεμόμενον, παῦ ἀ-
 παρομένη. μέρεθ γὰρ αὐτῇ ὅστις. ὡς ἡ τοῦ φύλλου
 φύσις ἐπὶ τοῦ φυτοῦ φύσεως. πλὴν ὅτι ἐκεῖ μὲν ἡ
 τοῦ φύλλου φύσις, μέρεθ ὅτι φύσεως καὶ ἀναιδῆ
 του, καὶ ἀλόγου, καὶ ἐμποδίζεσθαι διωαμένης.
 ἡ δὲ τοῦ ἀνθρώπου φύσις, μέρεθ ἐστὶ ἀνεμποδί-
 σον φύσεως καὶ νοεῖας καὶ δικαίας. εἰ γὰρ ἴσως καὶ
 κατ' ἀξίαν τοῦ μερισμοῦ χρόνων, ὁσίας, αἰτίου,
 ἐνέργειας, συμβάσεως, ἐκάστοις ποιεῖται. σκόπη
 δὲ, μὴ εἰ τὸ πρὸς τὸ ὅν ἴσον εὐρήσεις ἐπὶ παντὸς.
 ἀλλὰ εἰ συλλήβδην τὰ πάντα. τοῦ δὲ πρὸς ἀ-
 θροῦ τὰ τοῦ ἐτοῦ ἀναγινώσκεις ὅτι ἐξέσιμ' ἀλλὰ
 ὑβριμ ἀνείργειμ ἐξέσιμ, ἀλλὰ ἡδονῶν καὶ πόνων
 καθυπερτόρεῖμ ἐξέσιμ' ἀλλὰ τοῦ δοξαρίου ὑπε-
 ράνω εἶν' ἐξέσιμ' ἀλλὰ ἀναιδῆτοις καὶ ἀχαρίστοις
 μὴ θυμῷ δακ, προσέτι κήδεσθαι αὐτῶν ἐξέσιμ. μὴ
 κέτισου μηδεὶς ἀκούσῃ καταμεμφομένη τὸν γὰρ
 αὐτῇ βίον. μηδὲ σὺ σεαυτοῦ. ἡ μετανόια ὅστις ἐ-
 πίληψις ἐαυτοῦ, ὡς χησιμόντι πρῆκτόθ. τὸ
 δὲ ἀγαθὸν χησιμόντι δὲ εἶν', καὶ ὑπὸ μελετήον
 αὐτοῦ ὅτι ἀγαθὸν καὶ καλὸν αὐτοῦ. οὐδέ τις δὲ αὐ-
 καλὸς καὶ ἀγαθὸς ἀνὴρ μετανόησιν, ὑπὸ ὅτι ἡ-
 δονῶν ἵνα πρῆκτόναι, ὅτι ἀγαθὸν χησιμόν, ὅτι ἀ-
 γαθὸν ἡδονῶν. ὅτι τὸ ὅστις αὐτὸ καὶ ἑαυτοῦ τῇ ἰδίᾳ

πετασκόδῃ. τί μὲν τὸ οὐσιώδες αὐτῷ καὶ ὑλικοῦ·
 τί δὲ τὸ αἰσιώδες. τί δὲ ποιεῖ ἐν τῷ κόσμῳ πό-
 σον δὲ χρόνον ὑφίσταται. ὅταν δὲ ὑπνου διυσχε-
 ρῶς ἐγείρῃ, ἀναμνησκού, ὅτι καὶ τὴν κατα-
 σκόδῃ σου ὅτι, καὶ καὶ τὴν ἀνθρωπικὴν φύσιν,
 τὸ πράξεις κοινωνικὰς ἀρεδιδιόναι. τὸ δὲ καθό-
 διον, κοινὸν καὶ τῷ ἀλόγῳ ζώῳ. ὃ δὲ καὶ φύσιν
 ἐκείνῳ, ὅσον οὐκ εἰσὶν καὶ προσφύεσθαι, καὶ
 δὲ καὶ προσηνέσθαι· διηλεκτῶς καὶ πᾶσι
 εἰσὶν τε φαντασίας. φυσιολογῆναι, παθολογῆναι,
 διαλεκτικῶς καὶ αὐτῷ ἐντυγχάνειν ἀνδρὸς σαυτῶ
 πρότερον. ὅτος, τίνα λόγια εἶχεν ἀγαθῶν
 καὶ κακῶν. ἢ γὰρ πόδε ἡδονῆς καὶ πόνου καὶ τῷ ποιη-
 τῶν ἐκείνῳ, καὶ πόδε δόξης, ἀδοξίας, θανάτου, ζω-
 ῆς. ἵδιαι τίνα δόγματα εἶχεν ὅσον θαυμαστὸν ἢ
 ἐξήλθον μοι δόξαι, εἰς τὰ ἵδιαι ποιῆναι. καὶ μεμνήσομαι,
 ὅτι ἀναγκάζετ' ὅπως πονεῖν. μεμνήσομαι, ὅτι ἀ-
 ναγκάζετ' ὅπως ποιεῖν. μεμνήσομαι ὅτι ὡς ἀεὶ ἀ-
 ρὸν ἐξήντε, εἰς ἡσυχίαν σὺ κατέφερε, ὅπως εἰς ὁ κο-
 σμὸς τὰ δὲ ἵδιαι φέρει, ὡς εἰς φορὸς. καὶ ἱατρῶν καὶ
 κυβερνήτην, ἀεὶ ὅσον ἐξήντε εἰς πεπύρεχον ὅτος
 εἰς ἀντίπνοια γέγονεν. μεμνήσομαι καὶ τὸ μετὰ τὴν
 θεοῖαι καὶ ἐπεῖθαι ὅτι διορθοῦντε, ὁμοίως ἐλθόν-
 θερόν ἐστι. σὺ γὰρ ἐνέργεια καὶ τὴν σὺν ὁρμῇ καὶ
 ἡρίσιν, καὶ δὲ καὶ καὶ τὴν νοῦν τὸν σὺν πόρρην νομῆν
 εἰ μὲν ὡς σοί, τί αὐτὸ ποιεῖς, εἰ δὲ ἐπ' ἄλλῳ, τί-
 νη μεμνήσθαι; ταῦς ἀτόμοις, ἢ τοῖς διωῖς, ἀμφότερα

μανιώδῃ· οὐδ' ἐνὶ μεμπέει. εἰ μὲν γὰρ διώσασαι,
 διόρθωσον τόδε πρᾶγμα αὐτό. εἰ δὲ ὥστε μὴ
 διώσασαι, πῶς τί ἐν σοὶ φέρει τὸ μέμφασθαι; εἰ καὶ
 γὰρ οὐδὲν ποιητέον. ἔξω τῷ κόσμῳ τὸ ἀρθάνειν
 οὐ πίπτει. εἰ ὥστε μὴ καὶ μεταβάλλει, ὥστε καὶ
 διαλύεται εἰς τὰ ἴδια. ἄσοιχεῖά δ' ἐστὶ τῷ κόσμῳ,
 καὶ σ' αὖ. καὶ αὐτὰ δὲ μεταβάλλει, καὶ οὐ γογγύζει.
 ἕκαστον πρὸς ἡ γέγονεν, ἵππος, ἄμπελος, τί θαν
 μάξεις; καὶ ὁ ἥλιος ἔρει πῶς τί ὄργον γέγονα, καὶ
 οἱ λοιποὶ θεοί. σὺ οὖν πῶς τί; τὸ ἥδε δὲ ἴσθι εἰ αὐτὴ
 χεῖται ἡ γῆνοια. ἡ φύσις ἐσόχασαι ἐκάστων. οὐδὲν
 ἡ ἐλαστον ἐπὶ ἀκλήξεως, ἡ ἐπὶ ἀρχῆς τε καὶ διε-
 ξαγωγῆς. ὥς ὁ ἀναβάλλων τὴν σφαῖραν. τί οὖν
 ἀγαθὸν ἐστὶ σφαιρίῳ ἀναφερομένη, ἡ κακὸν κα-
 ταφερομένη, ἡ καὶ πεπρωμένη; τί δὲ ἀγαθὸν τῇ
 πομφόλυγι σιωπῶσῃ, ἡ κακὸν διαλυθείσῃ. τὰ
 ὁμοία ἢ καὶ ὑπὸ λύχνη. ἐκρεψον, καὶ θέασαι οἰόμε-
 ναι, γηράσαν ἢ οἰομένην, νοσήσαν ἢ, πορνεύσαν,
 βραχὺ βίον δὲ, καὶ ὁ ἐπαινῶν, καὶ ὁ ἐπαινούμενος,
 καὶ ὁ μνημονεύων, καὶ ὁ μνημονούμενος. προ-
 σέλι δὲ καὶ γν' γωνία τούτου τῷ κλίματι, καὶ
 οὐδ' ἐν ταῦτα πάντες συμφωνοῦσι, καὶ οὐδὲ
 αὐτὸς ἑαυτῷ. καὶ ὅλη δὲ ἡ γῆ σιγμή. πρόσε-
 χε τῷ ὑποκειμένῳ, ἢ τῷ λόγμῳ, ἢ τῇ ἐνέργειᾳ,
 ἢ ἐστὶ σημαυνομένη. δικαίως ταῦτα πάχεις. μᾶλ-
 λον δὲ θέλεις ἀγαθὸς αἰεὶ γινέσθαι, ἢ σήμε-

ρον εἶν' πράσσω τί· πράσσω ἐπ' ἀνθρώπων ὅτι οὐ
 ἴαν ἀναφέρω. συμβαίνει τί μοι, δέχομαι, ὕδ' αὖ
 θεοὺς ἀναφέρειν, καὶ τὸν πάντων πηγὴν, ἀφ'
 ἧς πάντα τὰ γινόμενα συμμικρύνεται. Ὅσοιοι
 σοι φαίνεται τὸ λῆεσθαι, ἔλαιον, ἰδρῶς, ῥύπον,
 ὕδωρ, γλοιῶδες, πάντα σικχαντὰ. τοιοῦτον παῦ
 μέρθ' τοι βίη, καὶ παῦ ἵποκείμεθ'. Λάκιλλα σῆ-
 ρον, εἴτα λάκιλλα σεκόνδια, μάξιμον. εἴτα σεκόν
 δια, ὕδι τύνγχανθ' Δίοιμον, εἴτα ὕδι τύνγχανθ'
 φανσίαν, Αντωνίνος· εἴτα Αντωνίνθ' τοιαῦτα
 πάντα. κελερ, Αδριανόν· εἴτα κελερ. οἱ ἃ δριμεῖς
 ἐκεῖνοι, ἢ προγνωσικοί, ἢ τετυφωμένοι, πῶ· οἷον
 δριμεῖς μὲν, χάραξ καὶ Δημήτριθ' ὁ Πλατωνι-
 κός, καὶ Εὐδαιμόμων, καὶ εἴτις τοιοῦθ'. πάντα ἐ-
 φήμερα, τεθνηκότα πάλα. γῆνοι μὲν ὅδ' ἐπ' ὀλί-
 γον μνημονοῦθέντες· οἱ δὲ εἰς μύθους μετὰ βαλόν
 τες· οἱ δὲ ἥδι καὶ ἐκ μύθων ὀζίτηλοι. τῶτων οὐρ
 μεμνήσθ' ὅτι δεήσει ἢ τοι σκεδαιδῆναι τὸ συγ-
 κειμάλιον σου, ἢ σβεδῆναι τὸ πνδμάλιον, ἢ με-
 τασῆναι, καὶ ἀλλαχῶ καταταχθῆναι. ὅφροσιώπ
 ἀνθρώπου, ποιεῖν τὰ ἴδια ἀνθρώπου. ἰδί) ἃ ἀνθρώ-
 πος ὅνοια πρὸς τὸ ὁμόφυλον. ὑπὸ ῥόρασις τῶν
 αἰδηλικῶν κινήσεων. διάκρισις τῶν πιθανῶν
 φαντασιῶν, ὡς θεώρησις ἢ τῶν ὅλων φύσεως,
 καὶ ἢ κατ' αὐτὴν γινομένων. ἄριστος ἄνθρωπος· ἢ μὲν πρὸς
 τὸ αἴτιον τὸ πᾶσι κείμεθ'. ἢ ἃ πρὸς τὴν θείαν αἰτίαν,
 ὅς τις συμβαίνει πᾶσι πάντα· ἢ ἃ πρὸς αὐτὸν συμ

βιόντας. ὁ πόνος ἥτοι βελ σώματι κακόν, ἐκόν
 ἀρφανεῖδω ἢ τῇ ψυχῇ. ἀλλ' ἐξισιναὺτῃ τῇ ἰδίᾳ
 αἰθερίᾳ ἐγαλήνῳ διαφυλάσσει, καὶ μὴ ὑπο-
 λαμβανῇ ὅτι κακόν. πᾶσα γὰρ κρίσις, καὶ ὁρμή,
 καὶ ὀρεξις, καὶ ἐκκλισις, γνῶσις, καὶ ὁδὸν κακόν ὁ-
 δεύει ἀναβαίνει. ὁ δὲ αἰσθετὰς φαντασίας, σιωπῶν
 σεαυτῷ λέγων. νῦν ἐπ' ἐμοί ὅτι, ἵνα γνῶται τῇ
 ψυχῇ μηδεμία πονηρία ἢ, μηδ' ἐυθυμία, μηδ' ἐ-
 ὅλως ταραχὴ τις. ἀλλὰ βλέπων πάντα ὅποιά ἐ-
 σιν, χρῶμαι ἐκάστω κατ' ἀξίαν. μέμνησο ταύτης
 ἐλπίδος, καὶ φύσιν λαλεῖν, καὶ γὰρ συγκλήτω,
 καὶ πρὸς πάντ' ὄντιν' ἁρμοσίως. μὴ πολετράνως
 ὑγιᾷ λόγῳ χρῆσθαι. αὐτὴν Ἀνγέστη, γυνή, θυγάτηρ,
 ἑγγονοί, πρόγονοί, ἀδελφοί, Ἀγρίππας, συγγενεῖς,
 οἰκεῖοι, φίλοι, ἀρτίος, Μακκίννας, ἰατροί, δύστη, ὅλη
 αὐτῆς θάνατος. εἴτα ἐπιθί τὰς ἄλλας, μὴ καθ' ἑνός
 ἀνθρώπου θάνατον. οἷον Γομπηίωρ. καὶ κείνο ὃ τὸ
 ὑπὸ γραφόμενόν τοῖς μνήμασι, ἔχατο τὸ ἰδίον
 γένος ὑπὸ λογίζεσθαι. πῶς ἐπ' αὐτῷ οἱ πρὸ αὐ-
 τοῦ ἵνα διαδοχόντινα καταλίπωσι. εἴτα, ἀνάγ-
 κη ἔχατο τινὰ γένος. πάλιν ὡς ὅλου γένους
 θάνατον σιωπῶντας δειττοὺς βίον, καὶ μίαν πρᾶ-
 ξιν. καὶ εἰ ἐκάστη τὸ ἑαυτοῦ πρᾶξις ὡς οἷον τε ἀρκεῖ
 εἶναι. ἵνα δ' ἐπ' αὐτῷ ἀπέχῃ, ὅδε εἰς σε κωλύσαι
 διώκῃ. ἀλλὰ σήσεταί τι ἐξωθεν, ὅδε γὰρ τὸ
 δικαίως καὶ σωφρόνως καὶ δολογίως. ἄλλο δὲ

ἡ ἰσως ἐνέργησιν ἐκωλυθήσεται; ἀλλὰ τῇ πρὸς
 αὐτὸ τὸ κάλυμμα ὀυαρεσθήσῃ, καὶ τῇ ὑπὲρ τὸ διδόν
 μὲν ὀυγνώμονι μεταβάσει ἐνθὺς ἄλλη πρᾶξις
 αὐτὴ καθίσταται. γὰρ μὲν οὖν (εἰς τὴν) σὺνθεσιν ποῦ
 ἔστι ὁ λόγος. ἀτύφωσ μὲν λαβεῖν, ἐνλύτως ἡ ἀφ᾽ ἑ
 ναι. εἰ ποτε εἶδες χεῖρα ἀρκενομενῆναι, ἢ πόδα ἢ
 κεφαλὴν ἀρκετομενῆναι χωρὶς τοῦ ποτε ἀρκεῖται
 λοιποῦ σώματος κειμένην, τοιοῦτον αὐτὸν ποιεῖ,
 ὅσον ἐφ' αὐτῷ ὁ μὴ θέλων τὸ συμβαῖνον, καὶ
 ἀρροχίζων αὐτὸν. ἢ ὁ ἀκοινώνητόν τι πράσσων
 ἀπὲρ ῥίψαι πρὸς τὴν ἀρκεῖται τῇ φύσιν ἐνώσεως. ἐ-
 πιφύκει γὰρ μέρος. νῦν σε αὐτὸν ἀπέκοψας. ἀλλ'
 ὥστε κομψὸν ἐκείνο, ὅτε ἐξεί σοι πάλιν ἐνώσαι
 σε αὐτὸν, ὅσον ἄλλω μέρει ὁ δὲ θνὶ θεὸς ἐπέβλεψεν, χω-
 ρισθῆναι, καὶ διακοπέντι, πάλιν συνηλθεῖν. ἀλλὰ
 σκέψαι τὴν χρυσότητά, ἢ τετίμηκε τὸν ἄνθρωπον.
 καὶ γὰρ ἵνα τὴν ἀρχὴν μὴ ἀρροχίζῃ ἀπὸ τοῦ ὅλου, ἐπ'
 αὐτῷ ἐποίησε. καὶ ἀρροχίζῃ πάλιν ἐπανελθεῖν
 καὶ συμφῦναι, καὶ πῶς τὸ μέρος τάξις ἀπολα-
 βῆν ἐποίησεν. ὥστε τὰς ἄλλας δυνάμεις ἐκα-
 σθε τῶν λογικῶν χεδόν ὅσον ἢ τῶν λογικῶν φύ-
 σεις. οὕτως καὶ ταύτῃ πρὸς αὐτὴν εἰλήφαιμα.
 ὅμ τρόπον γὰρ ἐκείνη πᾶν τὸ ἐνίσταμην καὶ ἀντι-
 βαῖνον, ὡς ποῦ τρέπει, καὶ κατατάσσει εἰς τὴν
 ἐμαρμενῆναι, ἢ μέρους αὐτῇ ποιεῖ, οὕτως καὶ
 τὸ λογικὸν ζῶον, δυνάται πᾶν κάλυμμα, ὅλως
 ἐαυτοῦ

ἑαυτ' ποιῆιν. καὶ χρησθ' αὐτῷ ἐφ' οἷον αὐτὴν ὥρμησε.
 μὴ σε συγχέτω ἢ τοῦ ὄλου βίου φαντασία. μὴ
 συμποδισθεὶς ἐπιπονα δῖα καὶ ὄλα πιθάνον ὑπὸ γε-
 γνηῖσθαι. ἀλλὰ καὶ ἐκείσιν τῶν πρῶντων, ἐπὶ ῥώ-
 τασεαυτὸν, τί τοῦ ὀργῶν τοῦ ἀφόρητον καὶ ἀνύ-
 ποιστον. αἰσχυρῶς γὰρ ὁμολογῆσαι. Ἐπειτα ἀνα-
 μνήσκει σεαυτὸν, ὅτι οὔτε τὸ μέλλον, οὔτε τὸ
 πρῶτον βαρεῖ σε; ἀλλὰ αἰετὸν πρῶτον. Ἰὼν δὲ κα-
 τὰς μικρύνεται, ἐὰν αὐτὸ μόνον προδοίης, καὶ
 ἀπελέγχῃς τὴν διάνοιαν, εἰ πρὸς ἴσῳ φιλοῖν αὐ-
 τέχειν μὴ δυνάσθαι. μή τι νῦν πρᾶκτέον τῇ τοῦ
 λυγρίου σοφῶ, παύθῃ, ἢ πύργα μὲν, τί δὲ τῇ Α-
 δριανού, χαυρίας καὶ Διόπμῳ; γελοῖον. τί δὲ εἰ
 πρᾶκτέον, ἐμελλον αἰδανέσθαι; τί δὲ εἰ ἡδω-
 νοντο, ἐμελλον ἡδύσεσθαι; τί δὲ εἰ ἡδονοντο, ἐ-
 μελλον οὐτοι ἀθάνατοι εἶναι; οὐ καὶ τούτους πρῶ-
 τῳ μὴν γράϊας καὶ γέροντας γηρέσθαι οὕτως ἐι-
 μαρτο, εἰτα ἀρθανεῖν, τί οὐν ὑσερον ἐμελλον ἐκεῖ-
 νοι ποιῆν τῶντων ἀρθανόντων. γράσωμαι αὐτῷ
 τῷ, καὶ λυθρον γὰρ θυλάκω. εἰ δυνάσθαι οὐκ βλέ-
 πειν, βλέπειν ἰσχυρῶς φησὶ σοφώτατοις διηκτι-
 σιώνος καὶ ξαναπαλιν ἀρετῶν οὐχ ὁρῶν γὰρ τῇ τοῦ
 λογικοῦ ζώου κατασκῶν. ἡδονῆς ὁρῶν, τὴν ἐγ-
 κρατείαν. ἐὰν ἀφέλῃς τὴν σὴν ὑπόληψιν πρὸς
 τοῦ λυπῆν σε διοκύντῳ, αὐτὸς ὁρῶν ἀσφαλε-
 σάτω ἐσθῆκε. τίς αὐτός, ὁ λόγῳ. ἀλλ' οὐκ ἐμὶ

λόγῳ· ἔσω. ὁνομαζόμενος ὁ μὲν λόγος αὐτός· ἐαυτὸν μὲν
 λυπεῖτω. εἰ δὲ τι ἄλλο σοι κακῶς ἔχει, ὑπολα-
 βέτω αὐτὸ πρὸς αὐτὸ. ἐμποδισμὸς αἰσθησεως,
 κακὸν ζωικῆς φύσεως. ἐμποδισμὸς ὁρμῆς ὁμοί-
 ως κακὸν ζωικῆς φύσεως. ἐσι δὲ ἕτερον ὁμοίως
 ἐμποδισμὸν ἢ κακὸν τῆς φυλικῆς κατασκευῆς. ὅ-
 πως βίῳ ἐμποδισμὸς νόου, κακὸν νοερῆς φύσεως.
 πάντα δὲ ταῦτα, ὡς αὐτὸς μετὰ φέρει. πόνος,
 ἡδονὴ ἀπὸ τῆς σφαιρῆς. ὅψις ἢ αἰσθησις ὁρμήσαντι
 γῆσημα ἐγγύς· εἰ μὲν ἀνυπεξαίρετως ὥρμας ἡδονῆς
 ὡς λογικῆς κακὸν. εἰ δὲ τὸ κοινὸν λαμβάνεις ὅπως
 βέλτεται, ὅδε ἐμπεπόδισται. τὰ μὲν τοῖσι νοῦ
 ἴσθαι ὅδε εἰς ἄλλῳ εἰσθῆναι ἐμποδίζειν. τότε γὰρ, ὅ
 πῦρ, ὅ σίδηρος, ὅ τύραννος, ὅ βλασφημία, ὅ χ-
 ολεῖον ἀπὸ τῆς ὅταν γῆς σφαιρῆς, κυκλοτόρης
 μὲν. ὅτι εἰ μὴ ἄξιον ἐμαυτὸν λυπεῖν, ὅδε γὰρ ἄλ-
 λου πᾶσι ἐκώρ ἐλύπησα. θυφραίνει ἄλλον, ἄλ-
 λου· ἐμὲ δὲ ἐὰν ὑγιὲς ἔχω τὸ ἡγεμονικόν, μὴ ἀρσεν-
 φόμῳ, μήτε ἀνθρωπὸν ἵνα, μήτε τὸ ἀνθρώποις
 συμβαινόντων· ἀλλὰ πᾶσι θυμῶσι ὁφθαλμοῖς
 ὄρωντα, καὶ δέχόμεν, καὶ χρώμεν ἐκείνῳ κατ' ἄ-
 ξίαν, ὅπως ἴδῃ τὸν χρόνον σεαυτῷ χάρισαι. Οἱ τῆς
 ὑπεροφῆς μάλλον δ' ἰώκοντες, ὅ λογίζονται,
 ὅτι ἄλλοι τοῖς τοῖς μέλλουσιν ἐκείνοι εἶναι, οἳ οἱ εἰσιν ὅ-
 ποιῶσιν βαρύνονται. καὶ ἐκείνοι δὲ θυμῶν. Τί δὲ ὅπως
 πρὸς σὲ αὐτὸς ἐκείνοι φωνᾷς τοιαύταις ἀπηχῶσι,
 ἢ ὑπὸ

ἢ ἐπόληψιν τοιαύτῃ ποδίσσῃ έχωσιν. ἄρα μὲ κὺ
 βάλλει ὅποθ' θέλεις. ἐκεί γὰρ ἔξω τῆ ἐμὸν δαίμονα
 ἱλεωρ, τοτ' ἐσιρ ἀρκυμῶν εἰ έχοι καὶ γνέργοιη ἡ
 ποδίσσῃ τῇ ἰδίᾳ κατασκυλῇ. ἄρα ὅσον ἄξιον, ἵνα
 δι' αὐτὸ κακῶς μὲ έχῃ ἢ ψυχὴν, καὶ χείρων ἐαυτῇ
 ἢ, ταπεινὴν, ὀρεγομένην, στυγνομένην, πῦρο με-
 νει; κὺ πτεύρῃσθις τῶν ἄξιον; ἀνθρώπων δ' ἐνὶ συμ-
 βαίνειν τι δυνάτῃ, ὃ δὲ ὅσον ἀνθρωπίνου σύμπτω-
 μα. ὅδε βοί, ὃ δὲ ἐσι βοεικόν· ὅδε ἀμπέλω, ὃ δὲ ἐ-
 σιρ ἀμπελικόν· ὅδε λίθω, ὃ δὲ ἐσι λίθω ἰδίον. εἰ
 ἐν ἐκάσῳ συμβαίνει, ὃ καὶ εἰσθῆν, καὶ πέφυκν,
 τί αὖ δυσχεραίνεις; ὃ γὰρ ἀφόρητόν σοι ἔφεργν ἢ
 κοινὴ φύσις. εἰ μὲν διὰ τὴν ἐκτὸς λυπῇ, ὃ ἐκεί
 νό σοι γνόχλει, ἀλλὰ τὸ σὸν ποδὶ αὐτῷ κέρμα. ὅσον
 δὲ ἡδὴ δὲ ἀλλεῖλαι ἐπὶ σοί ὅσον. εἰ δὲ λυπεῖ σέ τε
 τῶν ἐν τῇ σῇ διαθέσει, τίς ὁ κωλύων διορθῶσαι τὸ
 εἶδος. ὁμῶς δὲ κὺ εἰ λυπῇ, ὅτι ὅχι τὸ δὲ τι γνέ-
 ρεις ὑγιὲς σοι φαινόμενον, πούχι μᾶλλον γνέ-
 ρεις ἢ λυπῇ, ἀλλὰ ἰχυρότερόν τι γίνεσθαι. μὴ
 οὖν λυποῦ. οὐ γὰρ πρὸς σέ ἢ αἰτία τὸ μὴ γνέ-
 ρεσθαι. ἀλλὰ οὐκ ἄξιον ζῶν μὴ γνέργουμένου
 τούτου. ἄπειθι οὖν ἐκ τῶν ζῶν θυμῶν, ἢ καὶ ὁ
 γνέργων ἀρδνῇσκει ἅμα ἱλεως τοῖς γνίσταμέ-
 νοις. μέμνησο ὅτι ἀκαταμάχητον γίνεται τὸ
 ἡγεμονικόν, ὅταν εἰς ἐαυτὸ συσραφῇ ἀρεκιδῇ
 ἐαυτῷ, μὴ ποιῶν τε ὃ μὴ θέλει καὶ ἀλόγως

πῶς ἀτάξηται. τί οὖν ὅταν καὶ μετὰ λόγου πόδι
 σκιμυλῶς κρίνῃ πόριζεν. ὅρα ὅσο ἀκρόπολιν
 ὅσον ἢ ἐλδύθερα παθῶν δάκνοια. οὐδὲν γὰρ ὀχυρῶ
 τόρον ἔχει ἀνθρώπου, ἐφ' ὃ καταφυγῶν ἀνάλω
 τ' ἰσχυρὸν αὐτῷ εἴη. ὁ μὲν οὖν μὴ ἐωρακῶς ὅσο, ἀ-
 μαθῆς ὁ δὲ ἐωρακῶς καὶ μὴ καταφύγων, αὐτο
 χῆς. Μηδὲν πλείον σαυτῷ λέγε, ὅσον αἱ προηγόμε-
 ναι φαντασίαι ἀναγγέλλουσιν. ἤγγελλται ὅτι ὁ δὲ
 να σε κακῶς λέγει. ἤγγελλται ὅσο. ὅ δὲ ὅτι βέ-
 βλαψαι, οὐκ ἤγγελλται. Βλέπω ὅτι νοσεῖ ὁ παι-
 δίον. Βλέπω. ὅτι δὲ κινδυνεύει, οὐ βλέπω. οὐ-
 πως οὖν μὲν αἰεὶ ὑπὸ τῷ πρώτῳ φαντασιῶν,
 καὶ μηδ' ἐν αὐτῷ ἐνδοθῶν ἐπίλεγε. καὶ οὐδ' ἐν σοι
 γίνεται. μάλλον δὲ ἐπίλεγε ὡς γνωρίζω ἐκαστα
 τῶν ἐν τῷ κόσμῳ συμβαινόντων. σίκυθ' πικρὸς,
 ἄφες. βάτοι ἐν τῇ ὁδῷ, ἐκκλινον. ἀρκῆ. μὴ πθ-
 σεπέπης. τί δ' αὖ καὶ ἐγένετο ταῦτα ἐν τῷ κόσ-
 μῳ. ἐπεὶ καταγελαδήσῃ ὑπὸ ἀνθρώπου φύσιν
 λόγου, ὡς αὐτὸ καὶ ὑπὸ τέκτον' καὶ σκυτέως γε-
 λαδήσῃ, καταγινώσκων ὅτι ἐν τῷ ἐργαστηρίῳ
 ξίσματα καὶ πόδι τμήματα τῶν κατασκευάζο-
 μένων ὁρᾷ. καὶ τοὶ ἐκείνοι γε ἔχουσι ποῦ αὐτὰ
 ῥίψουσιν. ἢ δὲ τῶν ὅλων φύσις, ἐξ ὧν οὐδ' ἔχει, ἀλ-
 λά τό θαυμαστὸν τῆ τέχνης ταύτης ὅσον, ὅτι πόδι
 ῥίπα (αἰαντῶν, πᾶν ὅ ἐνδομ' ὁρᾷ φθίρεισθαι καὶ
 γηράσκειν καὶ ἄρξον ἐν δόκῳ, εἰς αὐτῶν με-
 ταβάλλει.

ταβάλλει. καὶ ὅτι πάλιν ἄλλα νεαρά ἐκ τούτων
 αὐτῶν ποιεῖ· ἵνα μήτε οὐσίας ἐξωδὴν χεῖρη, μήτε
 ὅπου ἐκβάλλει τὰ λαπρότερα προσδίδηται. ἀρ-
 κείται οὐρ καὶ χώρα τῇ ἐαυτῇ, καὶ ὕλη τῇ ἐαυτῇ,
 καὶ τέχνη τῇ ἰδίᾳ· μήτε γν' ταῖς πράξεσι μὴ σὺ-
 ρειν, μήτε γν' ταῖς ὁμιλίαις φύρειν· μήτε γν' ταῖς
 φαντασίαις ἀλλοδαί· μήτε τῇ ψυχῇ καθάπαξ
 σπινέλλκεσθαι, ἢ ἐκδόννυδα, μήτε γν' ὅθ' βίῳ ἀ-
 χολεῖσθ'· κτείνουσι, κρεανομῶσι, κατάραις ἐλαύ-
 νουσι. τί οὖν ταῦτα πρὸς τὸ τῷ διάνοιαν μέλειν
 καθεστάν, φρενῆρη, σώφρονα, δικαίαν; οἷον εἴ τις
 πρᾶσις περὶ δαυγῆ, καὶ γλυκεία, βλασφη-
 μοῖα αὐτῇ, ἢ δὲ ὅ παύεται πότμον ἀναβλύεσθαι.
 καὶ πηλὸν ἐμβάλλει καὶ κωπρίαν, τάχιιστα δασκει
 δάσει αὐτὰ καὶ ἐκκλύσει, καὶ ὁ διαμῶς βαφθήσεται.
 πῶς ὑμπηγὼ ἀγνῖα) ἐξεις, καὶ μὴ φρέαρ; φύσει
 αὐτῇ πάσης ὥρας εἰς ἐλδουθερίαν, μετὰ τοῦ θυμέ-
 νως, καὶ ἀπλῶς, καὶ αἰδημόνως. ὁ μὲν μὴ εἰδὼς
 ὅτι ἐσι κόσμος, οὐκ οἶδεν ὅπου εἰσὶν. ὁ δὲ μὴ εἰ-
 δὼς πρὸς ὅτι πέφυκον, οὐκ οἶδεν ὅσις εἰσὶν. ἐν-
 δίδει δὲ κόσμος. ὁ δὲ γνῶν τούτων ἀκλιπώρ, ὅδε
 πρὸς ὅ, καὶ αὐτὸς πέφυκον εἴποι. τίς οὖν φαίνεται
 σοὶ ὁ τῇ τῶν κροτάντων ἐπαινον φεύγων ἢ δῖον,
 ἢ οἱ οὐδ' ὅπου εἰσὶν, οὔτε οἷον εἰσι γινώσκου-
 σιν. ἐπαινέσθαι θέλεις ἅπλοῦς ἀνθρώπου, τρεῖς ἢ
 ὅρας ἐαυτοῦ καταρωμένου. ἀρεῖσκεν θέλεις ἀν-

σε. θιαύττω οὖν τὴν λύσιν ἐν διαχύσει τῆς δια-
 νοίας εἰνῆρῃ, μηδ' αὖτως ἐκχυσιμῶς ἀλλὰ τάσιμ, καὶ
 πρὸς τὰ ἀπαντῶντα λεγόμενα, μὴ βίαιον, μὴ
 δ' ἐξαγούδιαν τὴν ἐπ' ἐρεσίμ ποιῆσαι· μηδ' ἐμὴν
 κατὰ πίπῃ, ἀλλὰ ἱσχυρῶς, καὶ ὑπὸ λάμπειν τὸ δε-
 χόμεν. αὐτὸ γὰρ ἐαυτὸ σερήσει τ' αὐγῆς τὸ μὴ πα-
 ραπέμωρον αὐτῶν. ὁ τὸν θάνατον φοβόμενος,
 ἥτοι ἀναιδῆσίαν φοβεῖται, ἢ αἰδῆσιμ ἐτόρο-
 ῖαν. ἀλλ' εἴτε οὐκέτι αἰδῆσιμ, οὐδ' ἐκακοῦ τι-
 νος αἰδέσθῃ, εἴτε ἀλλοιοτέραν αἰδῆσιμ ἐκτῆ-
 σθ, ἀλλοιοὶ ζωοῦσθ, καὶ τοῖς ζῶν οὐ παύσθ.
 οἱ αὐθροπιοὶ γεγόνασιν ἀλλήλων ἕνεκον. δι-
 διασκειν, ἢ φέρε. ἄλλως βέλθ, ἄλλως νῆς φέ-
 ρεται. ὁ μὲν τοῖς νῆς καὶ ὅταν ὀυλαβῆται, καὶ ὅ-
 ταν πῶς τὴν σκέψιν σφίφεται, φέρεται κατ'
 δύθ' οὐδ' ἐν ἡπείρ καὶ ὑπὸ τὸ προκείμεν εἰσιέναι
 εἰς τὸ ἡγεμονικὸν ἐκάστου. πρὶν δὲ καὶ ἐτε-
 ρωπαντί εἰσιέναι εἰς τὸ ἑαυτοῦ
 ἡγεμονικόν.

τοκράτορος τῷ εἰς ἑαυτὸν

Βιβλίον θ.

ἀδικῶν, ἀσεβῆ. τῷ γὰρ τῷ ὅλων φύ-
σεως κατὰ φύσιν ἀλλήλων τὰ λογικὰ
ζῶα γίνεσθαι ἀλλήλων, ὥς ἐφελῆμι
μὴ ἀλλήλα κατ' ἀξίαν, βλάπτειν
δὲ μηδ' αὐτῶς, ὅτι βούλημα ταύτης πρὸς βαλίνων,
ἀσεβῆ διηλονόη εἰς τὴν πρεσβυτάτῃ τῷ θεῷ.
ἡ γὰρ τῶν ὅλων φύσις, ὄντων ὅτι φύσις, τὰ δὲ γε-
ῖντα πρὸς τὰ ἐπάρχοντα πάντα οὐκ εἰς ἔχει.
ἔτι δὲ καὶ ἀλήθεια αὐτῇ ὀνομάζεται, καὶ τῶν ἀ-
ληθῶν ἀπάντων πρώτη αἰτία ἐστίν. ὁ μὲν οὖν ἐ-
κὼν ψυχοδότης ἀσεβῆ, καθόσον διαπατῶν
ἀδικεῖ· ὁ δὲ ἄκων, καθόσον διαφωνεῖ τῇ τῶν ὅλων
φύσει, καὶ καθόσον ἀκοσμεῖ, μαχόμενος τῇ τῷ
κόσμῳ φύσει. μάχεται γὰρ ὁ ὡς τὰναντία τοῖς
ἀληθεσι φερόμενος παρ' ἑαυτῶν. ἀφορμαὶς γὰρ πρὸς
εὐφροσύνην φύσεως. ὡς ἀμελήσας οὐχ οἷός τε
ὅτι νῦν διακρίνειν τὰ ψυχοδότη ἀπὸ τῶν ἀληθῶν. ὁ
μὲν οὖν τὰς ἡδονὰς ὡς ἀγαθὰς δυνάμει, αὐτὸς δὲ πό-
νους ὡς κακὰ φεύγων, ἀσεβῆ. ἀνάγκη γὰρ τῷ τῷ
οὐτῷ, μέμφεσθαι πολλοῖς τῇ κοινῇ φύσει, ὡς
παρ' ἀξίαν ἡ ἀκνεμόνη τοῖς φάλοις καὶ τοῖς

απουδαίους. ὅτι τὸ πολλὰ κίς αὐτῶν φαίλους ἐν
 ἡδοναῖς εἶναι, καὶ τὰ ποικιλικὰ τούτων ἐταδῶν
 αὐτῶν δὲ απουδαίους, πόνω, καὶ τοῖς ποικιλικῶς τῷ
 τῶν πόδι πίπτειν. ἐπὶ δὲ ὁ φοβόμενος αὐτῶν πόνους,
 φοβηθήσεται ποτε τῶν ἐσομένων πρὸς τὸν νόστον
 μὴ. αὐτῶν δὲ ἡδὴ ἀσεβείας, ὅτε δὲ ἰώκων τὰς ἡδοναῖς,
 οὐκ ἀφίξεταί τῳ ἀδικεῖν. αὐτῶν δὲ ἐν ἀργῶς ἀσε-
 βείας, καὶ δὲ πρὸς αὐτὴν κοινὴ φύσις ἐπίσης ἔχει, ὅτι γὰρ
 ἀμφοτέρω ἐποίει, εἰ μὴ πρὸς ἀμφοτέρω ἐπίσης
 εἶχε, πρὸς ταῦτα καὶ αὐτῶν τῇ φύσει βουλευόμενος
 ἐπεδῶκε, ὁμογενώμονας ὄντας ἐπίσης διακρίναι
 οἷσις οὐκ πρὸς πόνους καὶ ἡδοναῖς, ἢ θάνατον καὶ
 ζωὴν, ἢ δόξαν καὶ ἀδοξίαν οἷς ἐπίσης ἡ τῶν ὅλων
 φύσις καὶ τῶν, αὐτῶν οὐκ ἐπίσης ἔχει, διὸ καὶ ὡς
 ἀσεβεῖ, λέγω δὲ τὸ καὶ τῶν τούτοις ἐπίσης τῇ κοινῇ
 φύσει. ἀντί τῳ καὶ τὸ συμβαίνειν ἐπίσης καὶ
 τὰ τὸ ἐξῆς γινομένων καὶ ὑπὸ γινομένων ὁρμήναι
 ἀρχαῖα καὶ προνοίας, καὶ ὡς ἀπὸ τῶν ἀρχῶν
 ὁρμήσῃ καὶ τῶν δὲ τῶν διακρίσεων, συλλαβῶν
 λαμβάνει λόγους τῶν ἐσομένων, καὶ διωκόμενοι γονί-
 μους ἀφορίσσει, ὑποσέσωρ τε, καὶ μεταβολῶν
 καὶ διαδοχῶν τούτων. καὶ ἐξ ἑκείνου μὲν ὡς ἀν-
 τὶ τὸν ἀγῶνα ψυχολογίας, καὶ πάσης ὑπο-
 κρίσεως καὶ τρυφῆς καὶ τύφου γηρόμενος, ὅτι ἀν-
 θρώπων ἀπελθεῖν. τὸ δὲ οὐκ ἐκείνου τὰ γε τὰ
 τῶν ἀρπυγῶν, ὅτι τὸν πλοῦς καὶ πτωχείας

πλοκαθῆναι τῇ κακίᾳ· καὶ ὅπως οὐδὲ ἡ πει-
 ρα πέθει φθύνει· ἐκ τοῦ λαιμοῦ· λαιμὸς γὰρ διαβο-
 ρὰ διανοίας πολλῶν γε μᾶλλον, ἢ πῶρ ἢ τοῖς ποδαῖς
 χυμῶν τῶν. τῶν δυνάμεται τοιαῦτά τις διυσκερα-
 σία καὶ τροπή αὐτῇ· μὲν γὰρ ζώων λαιμὸς καὶ δὴ
 ζῶα· ὅστις ἐκείνη ἢ ἄνω καὶ ὀρθῶς αὐθροποῖ εἶσιν· μὴ
 καὶ ταφρόνῃ θανάτῳ, ἀλλὰ θναρῆς αὐτῷ, ὡς καὶ τὰ
 τὰ ἐνὸς ὄντος, ὥρ ἢ φύσις ἐβέλῃ· οἷον γὰρ ὅτι τὸ νεῖ-
 σαι, καὶ τὸ γηράσκει, καὶ τὸ αὐξῆσαι, καὶ τὸ ἀκμα-
 σαι, καὶ ὀδύοντα, καὶ γήρειον, καὶ πολιὰς γνέγκειν,
 καὶ σπεῖραι, καὶ λυοφορῆσαι, καὶ ἀρκυνῆσαι, καὶ
 τὰ ἄλλα τὰ φυσικὰ γνέργήματα, ὅσα αἱ τῶ σοῦ
 βίῳ ὦραι φέρουσιν, τοιαῦτα καὶ τὸ διαλυθῆναι. ὅσοι
 μὲν ὅρ ἢ ἀνθρώπου ὅτι λελογισμένον, μὴ ὁλο-
 χερῶς, μηδὲ ὡςικῶς, μηδὲ ὑπερφανῶς πρὸς τὸν
 θάνατον ἔχει· ἀλλὰ ποδὶ μὲν ὡς μάταιον τὴν φυσι-
 κῶν γνέργειῶν· ὡς νῦν ποδὶ μὲν, πότε ἐμβρυορ-
 ἐκ τῇ γαστρὸς τῇ γυναικὸς σε δὲ ἐλθῇ, ὅπως ἐκδὲ
 χεῖται τὴν ὥραν γνῆ τὸ ψυχάειόν σε τῇ ἐλύτῃ
 τούτου ἐκπεσῆται· εἴ δὲ καὶ ἰδίωτικόν πρῶτον γ-
 μα ἀψικάρδιον θέλεις, μάλιστα σε δύνῃσιν πρὸς
 τὸν θάνατον ποιήσῃ, ἢ ἐπίστασις ἢ ὑπὸ τὰ ὑπο-
 κείμενα, ὥρ μέλεις ἀφίσταται· καὶ μετ' οἷον ἡθῶρ
 ἐκίπτεσαι ἢ ἐμπεφυρμένη· προσκόπεται μὲν
 γὰρ αὐτοῖς ἡκιστα δεῖ, ἀλλὰ καὶ κήδεσθαι, καὶ
 πρῶτος φέρει· μεμνηῖσθαι μὲν τοῦ ὅτι οὐκ ἀπ' ἀν-
 θρώπων

θρόνων ὁμοδογματούντων σοὶ ἢ ἀπαλλαγῆ-
σαι. ὡς γὰρ μόνον εἶπες ἄρα ἀνθέλκην αὐτὴν καὶ
κατέχην ἐν τῷ ζῶντι, εἰς ζῶντι ἐφείβοιοις τὰ τοιαῦ-
τα δόγματα πόδι πεποιημένοις. νῦν δὲ ὁρᾷς θ-
σθ' ὁ κόπθ' ἐν τῇ διαφωνίᾳ τοῦ σύμβιωσις,
ὡς εἰπῆς, δαῖτον ἐλθὼς ὡς θάνατε, μή ποινὴν αὐ-
τοῦ ὑπὸ λάθωμαι ἐμαυτοῦ.

Ο ἁμαρτανῶν ἐαυτοῦ ἁμαρτανῆς. ὁ ἀδικῶν
ἐαυτὸν κακοῖ, κακὸν ἐαυτὸν ποιεῖν. ἀδικεῖ πολ-
λάκις ὁ μὴ ποιεῖν τι, ὃν μόνον ὁ ποιεῖν τι. ἀρκεῖ
ἢ πρὸς τὴν ὑπόληψιν καταληπτικὴν, καὶ ἢ πρὸς
στα πρᾶξις κοινωνικὴ· καὶ ἢ πρὸς τὴν διὰ θεοῦ δο-
ρικὴν πρὸς πάντῃ πρὸς τὸ ἐκ τοῦ αἰτίας συμβα-
νον, δὲ ἀλλεῖλαι φαντασίαν, σῆσαι ὁρμῶν, σβέ-
σαι ὁρεξίμ, ἐφ' ἐαυτῷ ἔχειν τὸ ἡγεμονικόν. εἰς μὲν
τὰ ἀλογαζῶσα, μία ψυχὴ διέκενται. εἰς δὲ τὰ λο-
γικὰ μία νοερὰ ψυχὴ μεμερίσαι. ὡς περ καὶ
μία γῆ ὅλην ἀπάντων τῶν γεωδῶν, καὶ ἐνὶ
φωτὶ ὁρῶμεν. καὶ ὅτι αἶρα ἀναπνεύομεν, ὅ-
σα ὁρατικά καὶ ἐμφυχα πάντα, ὅσα κοινοῦ
τινὸς μετέχει, πρὸς τὸ ὁμογενὲς ἀπὸ δύδεις.

Ἐπεὶ τὸ γεῶδες πάντες ἔπει ὑπὸ γῆν, τοῦ ὑγροῦ πάν-
τος ὁρῶμεν, τὸ αἰετῶδες, ὁμοίως. ὡς τε χεῖρ
τῶν διεργόντων καὶ βίας. τὸ πῦρ ἀνωφε-
ρὲς μὲν, δὲ τὸ σοιχειῶδες πῦρ. πάντι δὲ

πυνέ γν'ταῦθα πρὸς τὸ σιωπᾶν πρὸς αὐτὸν ἔτιμον.
 οὕτως, ὥς τε καὶ πᾶν τὸ ὑλικὸν τὸ ὀλίγω φηρότε-
 ρον, δυνέξατο μὲν εἶναι, διὰ τὸ ἔλαττον ἐγκεικρῶσαι
 αὐτῷ, τὸ ἐκλυτικὸν πρὸς ἑξάψιν. καὶ οὖν πᾶν
 τὸ κοινῆς νοεῖας φύσεως μέτρον, πρὸς τὸ συγ-
 γρηεῖς ὁμοίως ἀπὸ δόξει, ἢ καὶ μάλλον ὅσω γὰρ ὅτι
 ἡρεῖται πρὸς τὰ ἄλλα, ὅσον τῷ καὶ πρὸς τὸ συγ-
 κρινᾶσθαι τῷ οἰκίῳ καὶ συγχέειν αὐτὸν ἔτιμότατον.
 οὕτως γοῦν ὑπὸ μὲν τῶν ἀλόγων εὐρέθη σμήνη,
 καὶ ἀγέλαι, καὶ νεοασοτροφία, καὶ οἷον ὀφθαλμοῦ
 ψυχῆ γὰρ ἡδὴ ἡσυχία γν'ταῦθα. καὶ τὸ σιωπᾶν
 γοῦν γν' τῷ ἡρεῖται ὑπὸ τεινόμενῳ ἐνείσκειτο. οἷον
 οὕτε ὑπὸ φυντῆρος, οὕτε ὑπὸ λίθου, ἢ ξύλου. ὑπὸ
 δὲ τῶν λογικῶν ζώων, πολιτεῖαι, καὶ φιλίαι, καὶ
 οἰκοί, καὶ σύλλογοι. καὶ γν' πολέμοις σιωπᾶσαι
 καὶ ἀνοχαί. ὑπὸ δὲ τῶν ἐπὶ ἡρεῖται ὄντων, καὶ ἐκδιε-
 σκρότων τρόπων πρὸς γνῶσιν ὑπέρβη, οἷα ὑπὸ
 τῶν ἄστρον. οὕτως ἢ ὑπὸ τὸ κρείττον ἐπαναβα-
 σις συμπαθείαν καὶ γν' διελθῶσιν ἐργαζομένη ἐ-
 δυνάτο. ὅρα οὖν τὸ νῦν γινόμενῳ. μόνον γὰρ τὰ νοε-
 ρὰ νῦν ὑπὸ λείψαι τὴν πρὸς ἄλληλα ἀποουδῆς καὶ
 σιωπᾶσιν. καὶ τὸ σύμφρον ὥς μόνον οὐ βλέ-
 πεται. ἀλλ' ὅμως καὶ οἱ φθονοῦντες πρὸς ἀλλή-
 λα βαυνοῦνται. ἡρεῖται γὰρ ἡ φύσις. ὅφει δὲ ὁ λῆ-
 γων παρὰ φυλάσσω. θαλασσὸν γοῦν ἐνέροις αὐ-
 γαῖαις ἢ μεθ' ἑαυτὸν γαῖαν πρὸς ἀπὸ μὲν, ἢ πρὸ
 αὐθρο-

αὐθροπορ αὐθρώπο ἀπεχισμὺν). φέρει καρπὸν
 καὶ αὐθροπὸ καὶ θεός, ὁ ὁσμοσ, γν' ταῖς ἀε
 κείαις ὥραις ἐκαστῇ φέρει. εἰ ἡ σιωπὴ κυρίως
 τέτριφον ἐπὶ ἀμπέλου ὁ τῷ ὁμοίῳ ἐνδὶν τῷ
 ὁ. ὁ λόγος δὲ καὶ κοινὸν καὶ ἰδίον καρπὸν ἔχει.
 καὶ γίνεται δὲ αὐτῷ τοιαῦθ' ἐτόρα, ὅποῖόν τι αὐ-
 τὸς ὅστις ὁ λόγος. εἰ μὲν δυνάσασαι, μετὰ δὲ διδασκε-
 εἰ δὲ μὴ, μὲν κησὸ ὅτι πρὸς ὅσον ἡ θυμὸν ἐκείνῃ σοι δ' ἐ
 δ' οὐται. καὶ οἱ θεοὶ δὲ θυμὸν ἐκείνῃ τοῖς τοῖον τοῖς εἰσίν.
 εἰς γν' αὖ δὲ καὶ σιωπῶν σιωπῶν, εἰς ὑγίειαν, εἰς πλῆ-
 ὅρ, εἰς δόξαν. οὕτως εἰς ἡγεσί. ἐξέστι δὲ καὶ σοι.
 εἰ εἰπέ, τίς ὁ κωλύων; πόνει μὴ ὡς ἀβλῖος, μηδὲ
 ὡς ἐλεῖν δὲ ἡ θαυμαζέτω δὲ δέλων. ἀλλὰ μόνον ἐρ-
 θέλει, κινεῖ δὲ καὶ ἰσχεῖται, ὡς ὁ πολιτικὸς λόγος
 ἀξιοῖ. σήμερον δὲ ἡλθον πάσης πόδισσας, μᾶλ-
 λον δὲ δὲ βαλὼν πᾶσαν πόδισσας. ἐξω γὰρ οὐκ
 ἔω, ἀλλὰ ἐνδομ γν' ταῖς ὑπολήψεσι. πάντα
 ταῦτα σιωπῶν μὲν τῇ πείρᾳ, ἐφ' ἡμέρᾳ ἡ τῷ χρό-
 νῳ ῥυπαρὰ δὲ τῇ ὑλῇ. πάντα νῦν οἷα ἐπ' ἐκεί-
 νων, οὓς κατεδάψαμεν. τὰ πράγματα ἐξω θυ-
 ρῶν ἐσηκον, αὐτὰ ἐφ' αὐτῷ μὴ δ' γν' μῆτε εἰδότες
 ποδὶ αὐτῷ, μῆτε ἀρφαίνόμενα. τί οὐκ ἀρφαίνε-
 ται ποδὶ αὐτῷ; τὸ ἡγεμονικὸν οὐκ γν' πείσει, ἀλλ'
 ἐνέργεια τὸ τῷ λογικοῦ πολιτικοῦ ζῶον κενὸν
 καὶ ἀγαθόν. ὥσπερ οὐδὲ ἡ ἀρετὴ καὶ κακία αὐ-
 τῷ γν' πείσει, ἀλλὰ ἐνέργεια. τῷ ἀνθρώπῳ γν' ἡ

Θω εδ' ὃν κἀκὸν ὃ κατενεχθῆναι· ὃ δὲ ἀγαθὸν τὸ
ἀνενεχθῆναι.

Διέλθε ἔσω εἰς τὰ ἡγεμονικὰ αὐτῶν, καὶ ὅψα
τίνας κριτὰς φοβῆ, οἷους καὶ πόδια αὐτῶν ὄντας κρι-
τὰς· πάντα γὰρ μεταβολῆ. καὶ αὐτὸς σὺν διη-
νικεῖ ἀλλοιωθεῖ, καὶ ἡτ' ἔφθορα. καὶ ὁ κόσμος
δὲ ὅλος, τὸ ἄλλου ἀμάρτημα. ἐκεῖ δὲ καταλι-
πεῖν. γνέργειας ἀπόληξιν, ὁρμῆς, ὑπολήψεως
παῦλα, καὶ οἷον θάνατος, ὃ δὲ κακὸν. μετιθι νῦν
ὡτ' ἡλικίαν, οἷον τὴν παιδικίην, τὴν τῷ μειρα-
κίῳ, τὴν νεότητά, τὸ γῆρας. καὶ γὰρ τότε πᾶ-
σα μεταβολὴ θάνατος, μή τι δεινόν; μετιθι νῦν
ὡτ' βίον τὸν ὑποῖον πάππῳ, ἔτα τὸν ὑπὸ τῇ
μητρὶ, ἔτα τὸν ὑπὸ τῷ πατρὶ. καὶ ἄλλας δὲ
πολλὰς διαφορὰς καὶ μεταβολὰς καὶ ἀκλήξεις εὐ-
ρίσκω, ἐπιδρώτα σεαυτὸν μὴ δεινόν, ὅπως βί-
νω ὃ δὲ ἢ τῷ ὅλου σε βίου λῆξις, καὶ παῦλα, ὅ-
τι μεταβολὴ. τρέχε ὡτ' τὸ σεαυτοῦ ἡγεμονικόν, καὶ
τὸ τῷ ὅλου, καὶ τὸ τούτου. τὸ μὲν σεαυτοῦ. ἵνα νῦν
δικαίον αὐτὸ ποιήσης. τὸ δὲ τῷ ὅλου, ἵνα συμ-
μνημονύσης τίν' ἔστι μέρ' ἔστι. τὸ δὲ τούτου, ἵνα
ὡτ' εἴσης πότον ἀγνοία, ἢ γνώμη. καὶ ἅμα λο-
γίσῃ ὅτι συγγενὸς ὥσπερ αὐτὸς σὺ πολικῆς
συστήματ' συμπληρωτικὸς εἶ, οὕτως καὶ πᾶσα
πρᾶξις σου συμπληρωτικὴ ἐσωζῶν πολικῆς.
ἥτις ἐὰν νῦν πρᾶξις σου μὴ ἔχη τὴν ἀναφορὰν,
ἔτι

ἐπεὶ προσεχῶς, ἔτι πόρρωθεν ὡς τὸ κῶπυ τῆς
 τέλους, αὐτῇ διασπᾷ τὸν βίον, ἃ ἄρκ' ἔα γῆνα εἶναι,
 καὶ σασιώδης ὄξιν, ὥσπερ γινώσκω ὅ τὸ κατ' αὐτὴν
 τὸν μέγ' ὀδυσσεύειν. ἀλλ' ὅτι θιγαυῆς συμφωνίας
 παιδίον ὀργαί, καὶ παίγνια, καὶ πονδύμα
 ἴα, νεκροὺς βασιζόντα. ὥς γινώσκεις ἐροῦ προσ-
 ῥωπῇ τὸ ὅτι νεκρῶς. ἴθι ὑπὸ τῷ ποιούτῃ ταῦτα
 τίου. καὶ ἀλλ' τὸ ὑλικὸν αὐτὸ πᾶσι γράφας θεία-
 σαι, ἔτα καὶ τὸν χρόνον πᾶσι βίον ὅσον πλεί-
 σον ὑφίσταται πᾶσι φυκεῖν τὸ ἰδίως ποιόν. ἀν-
 τλῆς μυρία, δὲ τὸ μὴ ἀρκέειν τῷ σῶ ἡ γυμ-
 νικῶ, ποιοῦντι ταῦτα οἷα κατεσκεύασαι· ἀλ-
 λά ἄλλος.

Ὅταν ἄλλος ψέγῃ σε, ἢ μισῇ, ἢ τοιαῦτά ἴα
 ἐκφωνῶσι, ὄρχου ὑπὸ τὰ ψυχάρια αὐτῶν. δέλθε
 ἔσω, καὶ ἴδε ποῖοι ἴα εἰσὶν. ὅφει, ὅτι οὐ δέισα
 αὐτῶν, ἵνα τούτοις τίποτε πᾶσι σοῦ δοκῇ. δὲ
 νοεῖν μὲν τοῖς αὐτοῖς δέει φύνει γὰρ φίλοι. καὶ οἱ θεοὶ
 ἢ παντοίως αὐτοῖς βοηθοῦσι, δὲ ὀνείρων, δὲ μακ-
 τειῶν, πᾶσι ταῦτα μὲν οἱ πᾶσι ἀέκωνοι διαφέρου-
 νται, ταῦτα δὲ τὰ τῷ κόσμῳ ἐγκύκλια, ἀντι-
 τῶ, δὲ αἰῶν' εἰς αἰῶνα. καὶ ἢ τοῖς ἐφ' ἑκάστον ὄρ-
 μα ἢ τῷ ὅλῳ δῖα νοῖα ὅπου εἰς εἰς, ἀλλ' ἔχει τὸ ἐ-
 κείνης ὄρμητὸν, ἢ ἀπαξ ὄρμησι. τὰ δ' ἑλπία,
 κατ' ἐπακλόουθισιν· καὶ τί γινώσκει. τρόπον
 γὰρ, τινὰ ἄτομοι, ἢ ἀμερῇ, τὸ δὲ ὅλον, ἢ τις

θεὸς οὐχ ἔχει πάντα. ἔτε τὸ εἰκῆ, μὴ καὶ σὺ εἰκῆ
 ᾤσθῃ πάντα· ἡμᾶς γὰρ καλύψει. ἐπειτα καὶ αὐ-
 τὴν μεταβαλὼν, καὶ κείνα εἰς ἀπειρομ μεταβάλλει·
 καὶ πάλιν ἐκείνα εἰς ἀπειρομ· τὰς γὰρ ὑδῖ κυμα-
 τώσεις τῶν μεταβολῶν καὶ ἀλλοιωσέων γίνουμι
 μένος ἔστι, καὶ τὸ ταχέως, πάντος θνητοῦ κατα-
 φρονήσει. χειμῶνους ἢ τῶν ὅλων αἰτία, πάντα
 φέρει. ὥς οὐτε λῆθι καὶ τὰ πολιτικὰ ταῦτα, καὶ
 ὥς οἶεταί φιλοσόφως πρακτικὰ ἀνθρώπειαν
 ξοῦν μετὰ ἀνθρώπου, τί ποτε ποίησομ, ὃ νῦν ἢ φύ-
 σις ἀπαιτεῖ· ὁρμησομεῖαν διδῶται. καὶ μὴ πόδε
 βλέπου εἴς τις εἴσεται· μηδὲ τῶν πλάτωνος πο-
 λιτείαν ἐλπίζει, ἀλλὰ ἀρκεῖν, εἰ τὸ βραχύτατον
 πρόεισι. καὶ τότε αὐτῷ τῶν ἐκ βασιρ, ὥς οὐ με-
 κρόν τι ἐσὶ δαίμοιο. δόγμα γὰρ αὐτῶν τίς μετα-
 βάλλει; χωρὶς δὲ διογμάτων μεταβολῆς, τί ἄλ-
 λο, ἢ δουλεία σενόντων, καὶ πείθεσθαι προσώ-
 ου μένων. ὕπαγε νῦν καὶ Ἀλέξανδρον, καὶ Φί-
 λιππον, καὶ Δημήτριον τὸν Φαληρέα μοι λέγε.
 ὄψονται εἰ εἶδον τί ἡ κοινὴ φύσις ἠθέλει, καὶ ἑα-
 σθῶν ἐπαιδαγωγῶνται· εἰ ᾗ ἐτραγώδηται, ὅδε
 μελατακάκρικε μιμείδω. ἀπλοῦν ὅστι καὶ αἰδῶμι
 τὸ φιλοσοφίας ὄργον. μή με ἄπαγε ὑπὸ σεμνο-
 τυφίαν ἀνῶθεν ὑπὸ θεωρεῖν ἀγέλας μυρίας, καὶ
 τελετάς μυρίας, καὶ πλοῦν πάντοιοι, καὶ χειμῶσι
 ἐκ γαλήναις, καὶ σφοδρὰς γινομένων, συγγινο-
 μένων.

ἐκλίνω, ἀφ' ἑαυτοῦ κλίνω. ὡς δὲ καὶ τὸν ἄλ-
 λω παλαι βεβιωμένον βίον, τὸν μετὰ σεβιωθῆ
 σόμεν, καὶ τὸν νῦν ἐν τοῖς βαρβάροις ἐένεσι βιά-
 μην. καὶ ὅσοι μὲν οὗτοι ὀνόμα' σου γινώσκουσιν, ὅ-
 σοι δὲ τάχιστα ὑπὸ λήσονται. ὅσοι δὲ ἐπαινοῦντες
 ἴσως νῦν σε τάχιστα ψέξουσιν. καὶ ὡς οὐτε ἡ μνή-
 μη ἀξιόλογόν γε, οὐτε ἡ δόξα, ὅτε ἄλλοι τὸ σὺ μ-
 παν. ἀταραξία μὲν πόδι τὰ ἀπὸ τῆς αἰτίας
 συμβαίνομεν. δικαιοσύνης δὲ ἐν τοῖς πρὸς τὴν ἐκ-
 σοῦ αἰτίαν ἐνέργουμένοις. τουτέστιν ὁρμὴ καὶ πρά-
 ξις, καταλήγουσα ἐπ' αὐτὸ τὸ κοινωνικῶς πρά-
 ξαι, ὡς τοι τοῖς κατὰ φύσιν ὄν. πολλὰ πόδις αὖτε πε-
 ρελεῖν τῶν ἐν ὁμιλίᾳ ὄντων σοι διδάσσει, ὅλα ἐπὶ τῇ
 ὑπολήψει σου κείμενα καὶ πολλὰ δὲ ἐνυχώσαν
 πόδι ποιήσεις. ἡ δὲ σε αὐτὸν τὸν ὅλον κόσμον πόδι
 εἰληφέναι τῇ γνώμῃ, καὶ τὸν ἴδιον αἰῶνα πόδινο-
 ῖν, καὶ τὴν τῶν κατὰ μέγεθος ἐκάστου πράγματι
 ταχέως μεταβολῶν ὑπὸ νοῦν. ὡς βραχὺ μὲν τὸ
 ἀπὸ γῆνέσεως μέχρι διαλύσεως, ἀχανὲς δὲ τὸ πρὸς
 τὴν γῆνέσεως, ὡς καὶ τὸ μετὰ τὴν διάλυσιν ὁμοί-
 ως ἀπειρον.

Πάντα ὅσα ὁρᾷς τάχιστα φθαρῆσεται, καὶ οἱ
 φθειρόμενα αὐτὰ ὑποδιδόντων τάχιστα καὶ αὐτοὶ
 φθαρήσονται. καὶ ὁ ἰσχυρότερος ἀφ' ἑαυτοῦ εἰς
 ἴσον κατασῆσεται ὡς πρόωρον. τίνα τὰ ἡγεμονι-
 κα τούτων, καὶ πόδι οἷα ἐσπουδαίῃσι, καὶ δι-

οἷα φιλοῦσι καὶ τιμῶσι. γυμνά νόμιζε τὰ ψυχὰ-
 ρια αὐτῶν. ὅτε διακοῦσι βλάπην ψυχῶν, ἢ ὠ-
 φελῆν ὀδυμνονῆς, ὅση οἰκίσις. ἢ ἀρβολὴν οὐδ' οὐ
 ἀλλ' ὅτι, ἢ μεταβολὴν, τὸ τῷ δὲ χεῖρει ἢ τῶν ὅλων
 φύσις, καὶ ὡς πάντα καλῶς γίνεται. ὁ δὲ αἰὼν ὁ
 ὁμοειδὴς ἐγίνετο, καὶ εἰς ἀπειρομ. φιαῖν δ' ἐτόρα ἐ-
 σα. τίς ἂν λέγῃς ὅτι ἐγίνετο τε πάντα ὁ καὶ πάντῃ
 αἰὲ κακῶς ἐσαι, καὶ ὁ δὲ μία ἀφ' αὐτῶν αἰσιν γν' τοσού-
 τοις θεοῖς ὁ δὲ οὐρεθῇ ποτὲ ἢ διορθώσῃ ταῦτα, ἀλ-
 λὰ καὶ τακτικῶς ὁ κόσμος γν' ἀδελφείῃ τοις κακοῖς
 συνῆχεσθαι. τὸ ὅτι πᾶσι τῶν ἐκείνων ὑποκειμένης ὕ-
 λης, ὕδωρ, κόνις, ὁσάτια, γράσῃ ἢ πάλιν, πῶ-
 ροιγῆς, τὰ μάρμαρα, καὶ ὑποστάθμαι, ὁ χρυσὸς, ὁ
 ἀργυρῶς, καὶ τριχία ἢ ἐοδῆς. καὶ αἷμα ἢ πορφύ-
 ρα, καὶ τὰ ἄλλα πάντα φιαῖν τα. καὶ τὸ πνύ-
 ματιν δὲ, ἄλλο τοιοῦτον. καὶ ἐκ τούτων εἰς
 ταῦτα μετὰ βάλλον. αἷλις τῷ ἀθλίου βίου, καὶ
 γογγυσμοῦ, καὶ πιθηκισμοῦ. τί ταράσῃ, τί
 τούτων κακόν; τί σε ὀρίσῃ; ὁ αἴτιον; ἴδε αὐ-
 τῶν. ἀλλ' ἢ ὕλη; ἴδε αὐτῶν. ἐξωδὲ τούτων οὐδ' οὐ
 εἰσι. ἀλλὰ καὶ πρὸς τοὺς θεοὺς ἢ δὴ ποτὲ ἀπλού-
 σερῶ καὶ χρυσότορῶ γημοῦ. ἴσον τὸ ἐκαστὸν ἐτε-
 σι, καὶ τὸ τρισὶ ταῦτα ἰσορῆσαι. εἰ μὲν ἡμαρτεν,
 ἐκείνῃ κακόν. τάχα δ' οὐχ ἡμαρτεν. ἢ τοῖς ἀπὸ
 μιᾶς πηγῆς νοεῖας πάντα ὡς γν' σῶμα τι ὕδι-
 συμβαίνει, καὶ ὁ δὲ τὸ μέρῃ τοῖς ὑπὲρ τοῖς ὅλοις γε-
 νομένοις

νομλνοῖς μέμφεσθαι, ἢ ἄλλοι, καὶ ὁδὸν ἄλλο, ἢ κυ-
 κλώρ καὶ σκεδισμός. τί οὖν παράσῃ; τῷ ἡγμο-
 νικῶ λέγεις, τέθνηκας; ἐφθάρσας; ὑποκείνῃ, συ-
 ναγλάζῃ, βόσκῃ; ἢ τοῖς ὁδὸν δυνάμει τοῖς θεοῖς
 εἰσαίνει, δύνανται. εἰ γὰρ ἔμ μὴ δύνανται, τί δύχῃ; εἰ δὲ
 δύνανται, τί εἰς τὸ μᾶλλον δύχῃ, διδόναι αὐτοῖς,
 τὸ μὴτε φοβεῖσθαι π τούτων, μὴτε ὑπὸ θυμῷ
 νὸς τούτων; μὴτε λυπεῖσθαι ἐπὶ τούτων
 μᾶλλον τοῖς μὴ πρῆναι τούτων, ἢ τοῖς πρῆναι.
 πάντως γὰρ εἰ δύνανται συνεργεῖν ἀνθρώποις καὶ
 καὶ εἰς ταῦτα δύνανται συνεργεῖν ἀλλὰ ἴσως ἐρεῖς,
 ὅτι ἐπ' ἐμοὶ αὐτὰ οἱ θεοὶ ἐποίησαν· εἴτα, ὁ ἡρεῖσ-
 σον χρῆσθαι τοῖς ὑπὸ σοὶ μετ' ἐλδουθείας, ἢ εἰς φε-
 ρεῖσθαι πρὸς τὰ μὴ ὑπὸ σοὶ μετὰ δουλείας καὶ τὰ
 πεινότητι; τίς δὲ σοὶ εἶπεν, ὅτι οὐχὶ καὶ εἰς τὰ
 ἐφ' ἡμῖν οἱ θεοὶ συλλαμβάνουσιν. ἀρξάτω γοῦν
 πρὸς τούτων δύχεσθαι, καὶ ὅψαι. οὐτ' οὐ δύχεται
 πῶς κοιμηθῶ μετ' ἐκείνου. σὺ πῶς μὴ ὑπὸ θυμῷ
 σωτὴ κοιμηθῆναι μετ' ἐκείνου. ἀλλ' οὐ, πῶς σε-
 ρηθῶ ἐκείνου; σὺ πῶς μὴ χεῖζω τὸ σερῆθῆναι.
 ἀλλ' οὐ πῶς μὴ ἀρβαλλῶ τὸ τεχνίον; σὺ, πῶς μὴ
 φοβηθῶ ἀρβαλλεῖν; ὅλως ὥστε ἐπὶ τρεῖς τὰς δύ-
 χας, καὶ θεωρεῖ τί γίνεται. ὁ ἐπὶ κούρῃ λέγει,
 ὅτι γὰρ τῇ νόσῳ οὐκ ἦσαν μοι αἱ ὁμιλῖαι πρὸς τὴν
 τῷ σωματίῳ παθῶν. οὐδὲ πρὸς τοὺς εἰσόντας
 τοιαῦτά λυαφῆσιν ἐλάλῃ. ἀλλὰ τὰ προηγόμενα

φυσιολογῶν διετέλου. καὶ πρὸς αὐτῷ τῷ τῷ ὧρ,
 πῶς ἢ διάνοια συµμεταλαµβάνουσα τῷ γνῶσι
 Καρκιδίῳ τοιούτων λυνήσεων ἀπαρκατεῖ, ἢ ἰ-
 διορ ἀγαθὸν τηροῦσα, οὐδὲ τοῖς ἰατροῖς ἐμπρὲς
 χον φησὶ κατὰ φράσιν εἶναι, ὡς τι ποιοῦσι. ἀλλὰ
 ὁ βίβλος ἤρετο δὲ καὶ καλῶς. ταῦτα οὐκ ἐκείνων γνῶ-
 νόσω ἐὰν νοσῆς, καὶ γνῶσι ἄλλῃ πινὶ πῶς ἀσεί. ἢ γνῶ-
 µὴ ἀφίσταται φιλοσοφίας γνῶσι οἷς δὴ ποτε τοῖς
 προσηνέσιν, µηδὲ βίβλος ἰδιώτη καὶ φυσιολόγῳ
 συµφλυαρεῖν, πάσης αἰρέσεως κοινὸν· πρὸς μό-
 νῳ βίβλος νῦν πρασοµένῳ εἶναι, καὶ βίβλος ὀργάνῳ δι-
 ὅν πρᾶσσι. ὅταν πινος ἀναίχυνται προσκόπῃς,
 θυθὺς πυνθάνου σεαυτοῖ· δυνάμει οὐκ γνῶσι
 νόσῳ ἀναίχυνται µὴ εἶναι; οὐ δυνάμει. µὴ οὐκ
 ἀπαίτει ἢ ἀδυνάτω. εἰς γὰρ καὶ οὕτως ἐσίµ ἐ-
 κείνων τῷ ἀναίχυντῳ, οὐς ἀνάγκη γνῶσι νόσ-
 µῳ εἶναι. ἢ δὲ αὐτὸ καὶ ὑπὸ τοῦ πανούργου, καὶ ὑπὸ
 τοῦ ἀπίστου, καὶ παντὸς τοῦ ὁποῦν ἁµαρτανόν-
 τῳ, ἐσω σοι πρόχειρον, ἅµα γὰρ τῷ ὑπομνηδῆ
 ναὶ ὅτι ἢ γνῶσι τῷ τοιούτῳ ἀδυνάτῳ ὅτι µὴ
 ὑπάρχει, θυθὺς εἰσερῶ εἶσθαι πρὸς αὐτὸ καθεξῆς. δὲ
 χρῆσθαι δὲ καὶ ἐκείνῳ θυθὺς γνῶσι, πῶς ἐδωκεν ἢ
 φύσις βίβλος ἀνθρώπῳ ἀρετῇ πρὸς ὅσον ἢ ἁµάρ-
 τημα. ἐδωκε γὰρ, ὡς ἀντιφάρμακον, πρὸς µὴ
 ἢ ἀγνώµονα τῷ πρᾶσσι. πρὸς δὲ ἄλλον,
 ἄλλῳ πῶς δυνάμει, ὅλως δὲ ἐξείσοι µεταδι-
 δασκεῖν

δ' αὖ σκειν ἔρῳ πεπλανημένον. πᾶς δὲ ὁ ἁμαρτανό-
 νων, ἁφ' ἁμαρτανῶν τῶν προκείμενων, καὶ πεπλανη-
 νηται. τί δὲ καὶ βέβλαται; ἐν ῥήσεϊ γὰρ μὴ δ' ὄνα
 τούτων πρὸς οὖς προξυνή, πεποιηκότα τὰ τοιαῦ-
 ταν, ὅζ' οὐκ ἡ διάνοιά σου χείρων ἐμελλεγρηθήσεαι.
 ἔρ δὲ κακὸν σου καὶ τὸ βλαβερόν, γὰρ ταῦτα πᾶ-
 ραμ τὴν ἑσπέρην σου ἔχει. τί δ' αὖ κακὸν ἢ ἔσθ' ὅσον γέ-
 γονεν, εἰ οὐκ αἰσίου δούλου τὰ ἑσπέρην ἀπαιδ' οὐκ ἔπραξας.
 ὅρα μὴ σαυτὸν μᾶλλον ἐγκαλέῃς ὀφείλεις, ὅτι ὅσον
 σε δόκησας ἔσθ' ὅσον ἁμαρτήσῃς. σὺ μὲν γὰρ καὶ
 ἀφορμὰς ἐκ τῆς λόγου ἔχεις πρὸς τὸ ἐνθυμηθῆναι ὅ-
 τι εἰκόσ' ὅτι ἔσθ' ὅσον ἁμαρτήσῃς. καὶ ὁ μὲν οὖν λα-
 θόμενος θάνατον αἰσῶν εἰς ἡμάρτηκε. μάλιστα δὲ ὅταν
 ὡς ἀπίστω, ἢ ἀχαρίστω μέμφῃ, εἰς ἑαυτὸν ὠδιστέ-
 ρον. προσήλως γὰρ σὸν ἁμάρτημα, εἴτε πόθεν
 τῶν τοιαύτων τὴν δ' αὖθις σου ἔχοντες ἐπίσθ' ὡς
 ὅτι τὴν πίσιν φυλάξῃ, εἴτε τὴν χάριν διδόνους,
 μὴ καταληκτικῶς ἔδωκας, μηδὲ ὥς ἐξ αὐτῆς
 σῆς πράξεως θυτὸς ἀπειληφθῆναι πάντα τὰ κα-
 πόρ. τί γὰρ πλέον θέλεις οὐκ οὐκ ὡς αὐτὸν περ;
 οὐκ ἀρκέῃ σοι; καὶ φύσιν τὴν σὴν τί ἐπραξας,
 τούτου μισθὸν ζητεῖς. ὡς εἰ ὁ ὀφθαλμὸς ἀμοιβὴν
 ἀπ' αὐτοῦ, ὅτι βλέπει ἢ οἱ πόδες, ὅτι βαδίζουσιν.
 ὡς γὰρ ταῦτα πρὸς τὸ δ' ἐπὶ γέγονεν, ἀπὸρ
 καὶ τὴν ἰδίαν κατασκοπεύει γινώσκοντα ἀπ' αὐτοῦ
 τὸ ἴδιον, οὕτως καὶ ὁ ἄνθρωπος οὐκ ἀνέμενται

πεφυκώς, ὁ πόταντι δουεργετικόν, ἢ ἄλλως εἰς τὰ
μῆλα, σιμωεργηνόν πρᾶξι, πεποίηκε πῶς ὁ κα-
τεσκόβασαι, καὶ ἔχει ὃ ἑαυτῷ.

ΜΑΡΚΟΥ ΑΝΤΩΝΙΝΟΥ ΑΥ-
τοκράτορος τῷ εἰς ἑαυτὸν
Βιβλίον ι.

ΣΗ ποτὲ ἄρ' ὦ ψυχὴ, ἀγαθὴ, καὶ
ἀπλὴ, καὶ μία, καὶ γυμνὴ, φανερω-
τέρᾳ τοῖ πόδικε μλύνου σοι σώμα-
τα: γούση ποτὲ ἄρα τὴ φιλη-
κῆς καὶ σεσητικῆς διαλέσεως; ἔση ποτὲ ἄρα πλῆ-
ρης καὶ ἀνγνωστῆς, καὶ οὐδ' ἐν ὑδὶ ποδοῦσα οὐδὲ
ὑδὶ θυμούσα οὐδ' ἰσῆς, οὐτὲ ἐμψύχο οὐτὲ ἀ-
ψύχου πῶς ἡδίωνον ἀρλαύσεις; ὡδὲ χρόνου γὰρ
ὦ ὦλ μακρότερον ἀρλαύσεις; οὐδὲ τόπου, ἢ χώ-
ρας, ἢ αἰρώρ δουκαρίας; οὐδὲ ἀνδράπων δουαρμο-
σίας. ἀλλὰ ἀρεκεδήση τῇ πρῶσῃ κατὰ σάσει, καὶ
ἡδῆσῃ τοῖς πρῶσι πᾶσι, καὶ συμπείσεις σεαυ-
τῷ, ὅτε πάντα σοι πάρεσι· πάντα σοι δὲ ἔχει.
καὶ πρᾶ τῷ δεῶρ πάρεσι. καὶ δὲ ἔξει ὅλα φίλον
αὐτοῖς, καὶ ὅσα μέλλουσι δῶσειν ὑδὶ σωτηρία τοῦ
τελείου ζώου. τοῖ ἀγαθῶ, καὶ δεκαίου, καὶ καλῶ,
καὶ γηρῶντ' ὅ πάντα καὶ σωίχιντ', καὶ πε-
εῖχοντ', καὶ πόδελαν βανόντ', διαλυόμενα εἰς
γῆν.

γνέσιν ἐτόδῳ ὁμοίωμ, ἔση ποτὲ ἄρα βιασθήσεται,
 οἷα θεοῖς τε καὶ ἀνθρώποις οὐτῶ συμπολιτεύε-
 σθαι, ὥς μήτε μέμφειν αἰεὶ αὐτοῖς, μήτε κατὰ γι-
 νώσκειν ὑπὸ αὐτῶν; πρᾶτῆρ εἰ τί σου ἢ φύσις ὑβί-
 ζητῇ, ὥς ὑπὸ φύσεως μόνον διοικουμένου. ἔτι κα-
 ποῖαι αὐτὸ καὶ προσέειπο, εἰ μὴ χεῖρον μέλλει δια-
 τίθεσθαι σου ἢ ὥς ζῶν φύσις. ἐξῆς δὲ πρᾶτῆρ ἡ-
 τέον, τί ὑβιζητῇ σου ἢ ὥς ζῶν φύσις. καὶ πᾶν ὅσον
 πρᾶτῆρ ἡτέον, εἰ μὴ χεῖρ) μέλλει διατίθεσθαι, ἢ ὥς ζῶν
 λογικῶν φύσις. εἰ δὲ τὸ λογικὸν θυδὺς καὶ πο-
 διλικόν. τοῦτοίς δὲ κανόσι χρώμεθα) μηδὲν ποδὲ
 ἐργάζου, πᾶν τὸ συμβαῖνον, ἥτοι ὅπως συμβαί-
 νει, ὥς πέφυκας αὐτὸ φέρειν, ἢ ὥς οὐ πέφυκας
 αὐτὸ φέρειν. εἰ μὲν οὖν συμβαῖν) σοι ὥς πέφυκας
 φέρειν, μὴ διυχέραινε· ἀλλ' ὥς πέφυκας φέρε. εἰ
 ὅς μὴ πέφυκας φέρειν, μὴ διυχέραινε, φθαρεθῇ
 σεταὶ γὰρ σε ἀπαναλώσασθαι. μίμνησο μὲν τοῖς ὅλοις
 πέφυκας φέρειν πᾶν, ποδὲ οὐ ὡς τῇ ὑπολήψει
 ὅτι τῇ σὴ φορητῶν καὶ ἀνέκτῶν αὐτὸ ποιῆσαι, καὶ
 φαντασίαν τοῖς συμφέρειν ἢ καθεύκειν σεαυτῷ
 ὅσον ποιεῖν. εἰ μὲν σφωλλεταὶ διδιδασκούμε-
 μεν ὧς, καὶ τὸ πρᾶτῆρ δεικνύναι. εἰ δὲ ἀδισ-
 νατῆς σεαυτὸν αἰτιᾶσθαι, ἢ μηδὲ σεαυτὸν ὅτι
 αὐτοὶ συμβαῖνε, τοῖς τό σοι ὅς αἰῶν) πᾶν κα-
 τεσκόλλετο. καὶ ἡ ὑπὸ πλοκῇ τῶν αἰτίων συνέ-
 κλωθε, τῶν τε σὺ ὑπόστασιν ὅς αἰδίου, καὶ πᾶν

τούτου σύμβασιν· εἴτε ἄνθρωποι, εἴτε φύσεις, πρὸς
 τοῦ κείδω ὅτι μέρεθ' εἰμὶ τοῦ ὅλου ὑπὸ φύσεως
 διοικουμένην. ἐπειτα, ὅτι ἔχω πῶς οἰκείως πρὸς
 τὰ ὁμογενῆ μέρη. τούτων γὰρ μεμνημένη, καθόλου
 μὲν μέρεθ' εἰμὶ, οὐδὲν διυλαρξήσω τῇ ἐκ τοῦ ὅ-
 λου ἀρνησιμότητι. οὐδὲν γὰρ βλαβερόν τῷ μέ-
 ρει, ὃ τῷ ὅλῳ συμφέρει. οὐ γὰρ ἔχει τί τὸ ὅλον, ὃ
 μὴ συμφέρει ἑαυτῷ. πασὼν μὲν φύσεων κοινὸν
 ἔχουσιν ὅτι· ὅτι δὲ τοῦ κόσμου περὶ σελήνης,
 τὸ μὴδὲ ὑπότινθ' ἐξωθῆναι αἰτίας ἀναγκάζονται
 βλαβερόν τι ἑαυτῇ γίγναι. ἡ γὰρ μὲν δὴ τὸ μεμνη-
 ῶντα ὅτι μέρεθ' εἰμὶ ὅλου τοῦ θείου, διαρξήσω
 παντὶ τῷ ἀρβαίνοντι. καθόσον δὲ ἔχω πῶς οἰ-
 κείως πρὸς τὰ ὁμογενῆ μέρη, οὐδὲν πράξω ἀκρε-
 νώνητορ. μάλλον δὲ σολάσομαι τῇ ὁμογενείᾳ, καὶ
 πρὸς τὸ κοινὴν συμφέρον πᾶσαν ὁρμὴν ἐμαυτοῦ
 ἄξω, καὶ ἀπὸ τούτων ἀπαίξω. τούτων δὲ οὐκ
 πῶς αἰνομένων, ἀνάγκη τὸν βίον εὐροῦν. ὥς αὖ
 καὶ πολίτου βίον εὐροῦν ὑπονοήσεις περὶ ὧν
 εἰς πράξεων τοῖς πολίταις λυσιτελῶν, καὶ ὅπου
 αὖ ἡ πόλις ἀρνήμεν, ὅτι ἀσφαλομένην. τοῖς μέρε-
 σιν τοῦ ὅλου, ὅσα φημὶ ποιεῖται ὑπὸ τοῦ κόσμου,
 ἀνάγκη φθίρειν. λεγέτω δὲ ὅτι σημαντικῶς
 τοῦ ἀλλοιοῦντα. εἰ δὲ φημὶ κακόν τι, καὶ ἀναγ-
 καζόν ὅτι ὅτι αὐτοῖς, οὐκ αὖ τὸ ὅλον καλῶς διεξά-
 γοιτο, τῇ μερῶν εἰς ἀλλοτρίωσιν ὄντων, καὶ πρὸς

τὸ φθίρειν αἰσθητὸς καὶ ἀφώρως κατεσκευασμένων. πό-
 τερον γὰρ ἐπεχείρησεν ἡ φύσις αὐτὴ τὰ ἐαυτῇ μέ-
 ρη κοῦν, καὶ πόδι πῶλον καὶ τῷ κακῷ, καὶ δὲ ἀνά-
 γκη ἐμὴ πῶτα εἰς τὸ κακὸν ποιεῖν, ἢ ἐλαθὲν αὐ-
 τῷ τοιαῦτά ἐνα γηρόμηναι; ἀμφοτέρω γὰρ ἀπίθα-
 να. εἰ δὲ τις καὶ ἀφέμεται ἐκ φύσεως, ἢ τὸ πε-
 φυκέναι ταῦτα δὲ γηροῖτο, καὶ ὡς γελοῖον. ἅμα
 μὲν φᾶναι πεφυκέναι τὰ μέρη τῷ ὅλου μεταβάλλ-
 λειν. ἅμα δὲ ὡς ἐπὶ τῷ τῷ πρὸ φύσιν συμβαί-
 νοντι θαυμαζεῖν, ἢ διυχεραίνειν. ἄλλως τε καὶ ἐκ
 διαλύσεως εἰς ταῦτα γινομένης, δὲ ὡς ἕκαστον
 σωίζεται. ἢ τοι γὰρ σκεδιασμός σοιχείων, δὲ ὡς
 σωεκρίβη, ἢ τροπή, τὸ μὲν σερεμνίου εἰς τὸ γε-
 ρός· τὸ δὲ πονδύμαλινος, εἰς τὸ ἀερώδες. ὥς τε
 ταῦτα ἀναληφθῆναι εἰς τὸν τὸ ὅλου λόγον. εἴτε
 ἢ τὸ πόριον ἐκ πυρρουνίου, εἴτε αἰδίους ἀμοι-
 βαῖς ἀνανεουνίου, καὶ τὸ σερεμνιον δὲ, καὶ τὸ
 πονδύμαλινον μὴ φαντάζου τὸ ἀπὸ γήρσεως.
 πάντων γὰρ ὅσον ἔχθεις, καὶ τρίτω ἡμέραν, ἐκ τῷ σι-
 τίων καὶ ἐλκομένον αἶμα τὸ ἐπὶ ῥόλῳ ἐλα-
 βν. ὅσον οὖν ὅ ἐλαβε, μεταβάλλει, οὐχ ὅ ἡμέτηρ
 ἔτεκεν. ὑπόθου δὲ ὅτι ἐκένό σε λίαν προσπλέ-
 κει τῷ ἰδίως ποιεῖν. οὐδὲν ὅντι οἶμαι πρὸς τὸ νῦν
 λεγόμενον. ὀνόματα θέμεν σαυτῷ ταῦτα, ἀγα-
 θός, αἰδήςμων, ἀληθής, ἐμφρων, σύμφρων, ὑπέρ-
 φρων, πρόσσεχι μύποτε μετονομάζῃ, καὶ ἀπληθῶ

εἰς ταῦτα τὰ ὀνόματα. καὶ ταχέως ἐπανάμειπ' αὐ-
 τὰ. μέμνησο δὲ, ὅτι τὸ μὲν ἔμφρον, ἐβούλετό σοι
 σημαίνει τὴν πλὴν ἐφ' ἡμεῖς δὲ λαλῶν πικρὴν ἐπίστασιν,
 καὶ τὸ ἀπὸ γεννυμένων. τὸ δὲ σύμφρον, τὴν ἐκού-
 σιον ἀπὸ δεξιῶν τῆν ὑπὸ τῆς κοινῆς φύσεως ἀκνε-
 μομάνων. τὸ δὲ ὑπέρφρον, τὴν ὑπέρτασιν τοῦ
 φρονῶντος μοῖς ὑπὲρ λείαν ἢ τραχείαν κίνησιν
 τῆς σαρκὸς, καὶ τὸ δοξάειον, καὶ τὸ θάνατον καὶ ὁ
 τοιαῦτα. εἰάν ὅς δὲ ἡμεῖς σε αὐτὸν γὰρ τοῖς τοῖς ὀ-
 νόμασι, μὴ γλιχόμεναι τὴν ὑπὸ ἀλλαν καὶ ταῦτα
 ὀνομάζει, εἰς ἡμεῖς τὸν καὶ εἰς βίον εἰσελεύσῃ τε-
 ρον. τὸ γὰρ ἐπιθεῖσθαι εἰς οἱ μέγρι νῦν γέγονας,
 καὶ γὰρ βίω τοιούτω σπαράσσει, καὶ μολύνει, λίαν
 ὅσον ἀναιδέα καὶ φιλοφύχῃ, καὶ ὁμοίως τοῖς ἡμιβρώ-
 τοις θελομάχοις. οἱ ἡμεῖς μεσοὶ βασιλέων καὶ λυ-
 θρεσ, πρὸς ἀνελθόντες ὁμοῦς εἰς τὴν αἰώνιον φυλαχθῆ-
 ναι, πρὸς ἀβληθσόμενοι τοιοῦτοι, τοῖς αὐτοῖς ὄνυξ
 καὶ δόγμασι. ἐμβίβασον ὅς σου τὸν, εἰς τὰ ὀλί-
 γα ταῦτα ὀνόματα. καὶ μὲν ἐπ' αὐτὴν μὲν εἰς δι-
 νη μὲν ὡς ἀπὸ εἰς μακάρων ἡμεῖς νήσους μετῴκισ-
 μὲν. εἰάν ἡ αἰδέσθαι ἐκ πίπῃς, καὶ ὁ πόδι κρατῆς,
 ἀπὸ θι βαρύνει εἰς γωνίαν ἡμεῖς, ὅπως κρατῆσθαι. καὶ
 παντὰ πασι ἐξίθι τὴν βίαν. μὴ ὑπεριζόμενος, ἀλλὰ
 ἀπλῶς καὶ ἐλπίθως, καὶ αἰδομένως. γὰρ γὰρ ὅσον μύ-
 θον πράξας γὰρ τῷ βίῳ, τὸ ὅπως ὅσον πρὸς μὲν
 σοι τὸ μεμνηθεὶς τὴν ὀνομάτων, μεγάλως συλλήψαι
 ταί

ταῖς σοι, ὅ μεμνήσθαι θεῶν καὶ οὗ ποῦ εἴη καὶ λακδύε
 εἶναι εἴθι θελοσιν. ἀλλὰ ὅσοι μὲν αὐτοῖς τὰ λο-
 γικὰ πάντα. καὶ εἴη, τίς μὲν συκλῶ τὰ συκλῶς
 ποιῶσιν. ὅρ δὲ κύνα, τὰ κυνὸς. τίς δὲ μελίσσαν,
 τὰ μελίσσης. ὅ δὲ ἀνθρώπου, τὰ ἀνθρώπου μέμος
 πῶς ἐμῶ, πῶς ἴα, νῆρκα, δὲ σλεία, καὶ ἡμέραν ἄρ
 λείψεται σὺ τὰ ἱερὰ ἐκείνα δόγματά, ὅ ποτε ὁ φυ-
 σιολογῆς φαντάζει καὶ πῶς ἐμπεῖς. δὲ ἡ πᾶν
 εἶπω βλέπειν καὶ πράσσειν, ὥς καὶ ὁ ποδιστῆκον
 ἄμα σιωπῶν καὶ ἄμα ὁ θεωρητικὸν ἐργεῖται.
 καὶ ὁ ἐκ τῶ ποδὶ ἐκείνων ὑδισμένης αὐτὰς διδου-
 ζεῖται. λαμβάνον, ὅχι κρυπτοῦ. πότε γὰρ ἀπλότη
 τῶ ἀρλῶσις. πότε δὲ σεμνότης. πότε ἡ τῶ
 ἐφ' ἐκείνων γνωρίσεως, τί τέστιν κατ' ἐοίαν καὶ τί
 να χῶραν ἔχειν τῶ κόσμῳ, καὶ ὡς πόσον πᾶν φυ-
 κῶν ὑφίσταται καὶ ἐκ τίνων συγκέκεται. καὶ τίσι δυνά-
 τα ὑπάρχειν. καὶ τίνος δυνάμει αὐτὸ διδόναι τε
 καὶ ἀφαιρῶν. ἀρχνιον μὴ ἀνθρώπου, μεγαφρο-
 νει. ἀλλ' ὅ ἡ λαγίδι, ἀλλ' ὅ ἡ ὑποχῆ ἀφύλω. ἀλλ'
 ὅ ἡ συνίδια. ἀλλ' ὅ ἡ ἀρκίς. ἄλλος Σαρμάτας.
 εἶποι γὰρ ὅ λησαίνει ἀνὰ τὰ δόγματ' ἀδισταξίς, πῶς
 εἰς ἄλλα πάντα μεταβάλλει, θεωρητικῶς με-
 θοδολογῆσαι. καὶ διηλεκτικῶς πρόσεχε, καὶ συγ-
 γυμνὰ διηλεκτικῶς ὅσον τὸ μέγιστον. οὐδὲν γὰρ οὐ-
 πως μεγαλοφροσύνης ποιητικόν. ὅδε δὲ ὅσα το-
 ῦ σώματος. καὶ ἐννοήσας, ὅτι ὅσον οὐδέπω πάν-
 τα ταῦτα κατὰ πᾶν ἔχοντα ὅσον ἀνθρώπων.

δεῖσθαι, ἀνῆκον ὁλομέαντ', δικαιοσύνη μὲν τὰ ὑφ'
 ἑαυτῷ ἐνεργούμενα. ἐν δ' ἐ τοῖς ἄλλοις συμβαί-
 νουσι, τῇ τῶν ὁλων φύσει. τί δ' ἐρεῖ τις ἢ ὑπολή-
 ψεται πρὸς αὐτῷ, ἢ πράξει κατ' αὐτῷ, οὐδ' εἰς
 νοῦν βάλλεται. διὸ τούτοις ἀρκούντως αὐτὸς,
 δικαιοπραγεῖν τὸν νοῦν πρασόμενῃ, καὶ φιλεῖν τὰ
 νοῦν ἀρνεμόμενον ἑαυτῷ. ἀχολίας δ' ἐπάσας καὶ
 ἀπονοίας ἀφῆκον. καὶ οὐδ' ἐν ἄλλο βούλεται, ἢ δι-
 δεῖαν πρᾶναι τὸν νόμον. καὶ διδῆαν πε-
 ραίνοντι ἐπεὶ τῷ θεῷ. τίς ὑπονοίας χρεία, πα-
 ρὸν σκοπεῖν τί δὲ πράχθῃεν. ἡμῶν μὲν σωρᾶς
 θυμολῶς, ἀμετασφρεπῆ ταύτη χωρεῖν. ἐὰν ἢ μὴ
 σωρᾶς, ἐπέχειν, καὶ συμβούλοις τοῖς ἀείστοις
 χρῆσθαι. ἐὰν δὲ ἐτόρα ἴνα πρὸς ταῦτα αὐτὴ βαί-
 νη, προΐεναι καὶ τὰς πρὸς αὐτὸς ἀφορμὰς λελογισ-
 μέως, ἐχόμενῃ τοῦ φαινομένου δικαίου. ἀφιστορ-
 γῶν κατὰ τυγχάνειν τούτου. ἐπεὶ τοι ἢ γε ἀπό-
 πτωσις ἀπὸ τούτου. ἐσώ, ἀχολαῖον καὶ ἀμαδουκί-
 νητόν ὄσιν, καὶ φαιδρὸν ἅμα, καὶ σωεσθὸς ὅτῳ
 λόγῳ κατὰ πᾶν ἐπόμενον. Γινώσκοντες ἑαυτῷ,
 θυθὺς δ' ὑπνοῦ γινόμενον μή τι διοίσεις σοι, ἐ-
 ἀν' ὑπὸ ἄλλου γένηται τὰ δίκαια καὶ καλὰ ἐ-
 χοντα; οὐ διοίσεις. μή τι ὑπὸ λήλασαι, ὅτι οὐ τοιοῖ-
 οὖν τοῖς πρὸς ἄλλων ἐπαίνοις καὶ φόβοις φρεναπτό-
 μενοι, τοιοῦτοι μὲν ὡς κλίνης εἰσὶ, τοιοῦτοι δὲ
 ὡς τραπεζῆς, οἷα δὲ ποιῶσιν, οἷα ἢ φθόγυ-
 σιν,

σιμ, οἷα δὲ διώκουσιν, οἷα δὲ κλέπτουσιν, οἷα
 δὲ ἀρπάζουσιν, οὐ χερσὶ καὶ ποσὶν, ἀλλὰ τῷ ἔ-
 μιωτά τῳ ἑαυτῷ μέρει, ὡς γίνετ' ὅταν θέλῃ, πίσις,
 αἰδῶς, ἀλήθεια, νόμος, ἀγαθὸς διαίμων. τῇ πάντῃ
 διδούσῃ καὶ ἀρλαμβανούσῃ φύσει, ὅπως παι-
 δ' Ὀυμνίῳ καὶ αἰδότημω λέγει. διὸς ὁ θέλεις. ἀπὸ
 λαβεῖ ὁ θέλεις. λέγει δὲ ὁὔτε οὐ καταδρασσωόμε-
 νῳ, ἀλλὰ περὶ αρχῶν μόνον καὶ ἐννοῶν αὐτῇ. ὁ-
 λίγον δὲ τὸ ὑπολείπομαι ὁὔτε. ζήσομεν ὡς γνῶρις.
 οὐδὲν γὰρ διαφέρει ἐκείνῳ ὡς δὲ ἐαυτὶς πανταχοῦ
 ὡς γνῶρις τῷ κόσμῳ. ἰδέτωσαν, ἰσορροπία-
 ρα οἱ ἄνθρωποι, ἄνθρωπον ἀληθινόν, καὶ φύσιν
 ζῶντα. ἐμὴ φέρουσιν, ἀρκετενὰ τῶν κρείττων
 γὰρ ἢ οὕτως ζῶν. μηκέτι ὅλως ποδὶ τῷ οἷον ἵνα εἴ-
 τὸν ἀγαθὸν ἀνδρα διαλέγεσθαι. ἀλλὰ εἴν τοιοῦ-
 τον τοῦ ὅλου αἰῶνῳ, καὶ πᾶσι ὅλης οὐσίας στυ-
 χῶς φαντασία. καὶ οἷα πάντα τὰ καὶ μέρῳ, ὡς
 μὲν πρὸς οὐσίαν κεγχαμὶς ὡς δὲ πρὸς χρόνον,
 τρυπάνου ποδισροφῆ· εἰς ἑκάστην τῇ ὑποκειμέ-
 νων ἐφιστάτα. ὑπὸ νοῦν αὐτὸ ἥδη διαλυόμεν. ὅ-
 γν' μεταβολῇ καὶ οἷον σήψαι ἢ σκεδάσει γινό-
 μεν. ἢ καὶ οἷον ἑκάστην πύφωκον ὡς περὶ θνήσκου-
 οἷοί εἰσιν, ἐδίδοντο, καὶ οὐδὲν οὐδοντο, ὁχλύνοντο,
 ἀρπαττόντο, τὰ ἄλλα. εἴτα οἷοι ἀνδρονόμοι-
 νοι, καὶ γαυρομέλαιοι, ἢ χαλεπαίνοντο, καὶ ὅ-
 ὑπόροχῃς ὑπὸ πλῆθοντο. πολλοὶ γὰρ ἔδ' ἔλινον

πόσοις, καὶ δι' οἷα. καὶ μετ' ὀλίγον, γὰρ τοιούτοις
 ἔσονται. συμφέρει ἐκάσῳ, ὁφείρει ἐκάσῳ ἢ τῷ ὁ-
 λῳ φύσις. καὶ τότε συμφέρει, ὅτε ἐκείνη φέρει,
 ἐρᾷ μὲν ὁμβρο γαῖα. ἐρᾷ δὲ ὁ σεμνὸς αἰθέρ· ἐρᾷ
 δὲ ὁ κόσμος ποιῆσαι ὃ αὐτὸς μέλλει γίνεσθαι. λέγω
 οὖν τῷ κόσμῳ ὅτι σοι σωερῶ. μήτι δ' οὕτω καὶ
 κείνο γίνεται καὶ λέγεται, ὅτι φιλεῖ ὅσον γίνεσθαι
 ἥτοι γνῶταυθαίης, καὶ ἥδη εἴθικας, ἢ ἔξω ἔπαλ-
 γεις, καὶ ὅσον ἥδελοῦ. ἢ ἀποθνήσκεις, καὶ ἀπελθ
 τέργῃας. παρὰ δὲ ταῦτα σὺ δὲ γνῶ. σὺ καὶ οὐθὺν μὲν.
 γνῶν γὰρ ἐσὼ αἶψά, τὸ ὅτι τοιούτο ἐκείνο ὃ ἀχρὸς ἐ-
 σι. καὶ πῶς πάντα ὅσα τὰ αὐτὰ γνῶντάδε τοῖς γνῶ-
 ῖ κρῶ ἔθ' ὅρει, ἢ ὡς τῷ αἰγιαλῷ, ἢ ὅπου θέλεις.
 αὐτὸς γὰρ εὐρήσεις τὰ τῷ Πλάτωνι, σηκὸν γνῶ-
 ῖ φήσι πῶς βαλλόμενοι. καὶ βάλλειν βλή-
 ματα. τί ἐσί μοι τὸ ἡγεμονικόν μου. καὶ ποῖόν τι
 ἐγὼ αὐτὸ ποιῶ νῦν καὶ πῶς τίποτε αὐτῷ νῦν
 χρῶμαι. μήτι κενὸν νῦν ὅστις; μήτι ἀπόλυτον καὶ ἀ-
 πεσπασμὸν μοι δυνάμει; μήτι προσέτετος καὶ ἀ-
 νακεκραμμένον ἔθ' ἀρεκιδίῳ, ὥς ἐστὶν σωρῆ πε-
 δι. ὁ τὸν κύριον φέγγων, δραπέτης. κύνει δὲ
 ὀνόματι. καὶ ὁ παρανομῶν, δραπέτης. ἅμα καὶ ὁ
 λυπόμενος ἢ ὀργιζόμενος ἢ φοβόμενος ὁ βλά-
 ταί τι γινόνεσθαι, ἢ γίνεσθαι, ἢ γινέσθαι, τῷ ἑαυτοῦ
 τὰ πάντα διοικῆντος τεταγμένον, ὅς ὅστις νόμος.
 νέμων, ὁ ἀνέκασω ὑπὸ βάλλει. ὁ ἄρα φοβόμενος,
 ἢ λυπόμενος, ἢ ὀργιζόμενος, δραπέτης.

Σπέρμα εἰς μήτραν ἀφ' ἧς ἀπέχωρεσθε, καὶ λοι-
 πὸν ἀλλοτρίαν πρᾶλαβῶσα, ἐργάζεται, καὶ ἀπὸ
 τῆς βρέφους. ὅς οἶον, οἶον. πάλιν ἱεροφάνη δὲ φά-
 ρυγγος ἀφ' ἧς, καὶ λοιπὸν ἀλλοτρίαν πρᾶλαβῶ-
 σα αἰδομένη, καὶ ὁρμῶν, καὶ τὸ ὅλον ζῶν καὶ ῥώ-
 μῳ, καὶ ἄλλα ὅσα καὶ οἷα ποιεῖ. ταῦτα οὐρτὰ γὰρ
 τοιαύτη ἐγκαλύψει γημόμνηα θεωρεῖν. καὶ τὴν
 δυνάμειν ὅπως ὁρᾷ, ὡς καὶ τὴν βεβήουσαν. καὶ τῇ
 ἀνωφερεῖ ὁρᾷ, ὅτι τοῖς ὀφθαλμοῖς, ἀλλ' ὅχι
 ἡ πῆλον γὰρ γὰρ. συνεχῶς ὑπὸ νοῦν, πῶς πάντα ἴσῃ
 αὐτὰ ὅποια νῦν γίνεται, καὶ πρόσθεν ἐγένετο,
 καὶ ὑπὸ νοῦν γεννησόμενα, καὶ ὅλα δράματα καὶ
 σκηναὶ ὁμοειδεῖς, ὅσα ἐκ πάσης ἐκείνης, ἢ ἐκ
 πρεσβυτέρων ἐκείνης ἐγνώσθαι, πρὸ ὁμμάτων τί-
 θεσθαι, οἶον αὐτὴν ὅλῳ Ἀδριανῷ, καὶ αὐτὴν ὅλῳ
 Ἀντωνίνῳ, καὶ αὐτὴν ὅλῳ Φιλίππῳ, Ἀλεξανδρῷ.
 Κροίσου, πάντα γὰρ ἐκεῖνα τοιαῦτα ἦν. μόνον
 δὲ ἐτόρῳ φαντάζεσθαι πάντα τὰ ἐφ' ὧν πνίθῃ λυ-
 πόμεν, ἢ διυλαρεσθῆναι, ὁμοιομετῶ θυομενῶ χοιρε-
 δῶν, καὶ ἀρλακτίζοντι καὶ κεραγότι. ὁμοιομεν καὶ ὁ
 ὑμῶν ἐπὶ τῷ κλινιδίῳ μόνον σιωπῇ τὴν ἐνθε-
 σιν ἡμῶν, καὶ ὅτι μόνον βεβή λογικῶς ὡς διέδοται,
 τὸ ἐκείνης ἐπεὶ τοῖς γινόμενοις. τὸ ἢ ἐπεὶ ὡς φι-
 λὸν παῖσιν ἀναγκαῖον. καὶ μὲν ἐφ' ἐκείνῳ ὡς
 πειθεῖς ἐφιστάνων, ἐρώτα σεαυτὸν, εἰ ὁ θάνατος δι-
 νόν ἐστι τὸ ἴσθαι ἐξ ἐκείνης. ὅταν προσκόπῃς ἐπὶ τῷ
 ἀμαρτίᾳ θυθῆς

μεταβάς ὑπὸ λογίζου, τί πρόμοιον ἁμαρτανύεις.
οἷον ἀργύριον ἀγαθὸν εἶναι λείωνι, τὴν ἡδονὴν, ἢ
τὸ δοῦν αἰσίου. καὶ κατ' εἶδός. τότε γὰρ ὑπὸ βάλ-
λων παχέως ὑπὸ λήσῃ τῇ ὀργῇ. συμπιπνόντων
τὸ ὅτι βιάζεται. τί γὰρ ποιήσεις; ἢ εἰ δυνάσασαι, ἀ-
φελὲ αὐτὸν τὸ βιάζομαι. (αὐτῶνα ἰδὼν, Σωκρά-
τειον φαντάζου ἢ εὐτυχίῳ, ἢ ὑμῶν. καὶ δὲ φρα-
τὴν ἰδὼν, εὐτυχίῳ, ἢ σιλουίνου φαντάζου, καὶ
ἀλκίφρονος, τροπαιοφόρου φαντάζου. καὶ Ξυνοφῶν-
τα ἰδὼν, Κρίτωνα ἢ Σόλωνα φαντάζου. καὶ εἰς
ἑαυτὸν ἀπιδὼν τῶν κακῶν ἢ καλῶν φαντάζου. καὶ
ἐφ' ἐκάστου τὸ ἀνάλωτον. εἴτα συμπροσπιπνέτω
σοι, ποῦ οὐκ ἐκείνοι. οὐδ' αὖ μοῦ, ἢ ὅπου δ' ἢ. οὕτως
γὰρ συνεχῶς θεάσῃ τὰ ἀνθρώπινα, καπνόν, καὶ
τὸ μηδ' ἄν. μάλιστα ἐὰν συμνημονεύσῃς, ὅτι τὸ
ἀπαξ μεταβαλὼν οὐκέτι ἔσαι γὰρ τῷ ἀπείρῳ χρό-
νῳ. σὺ οὐκ ἐν τίνι; τί δ' οὐκ ἀρκεῖ σοι τὸ βραχὺ
τοῦτο, καὶ σμίκρως διαπερᾶσαι; οἷον ὕλῃ καὶ ὑπο-
θεσίῃ φεύγεις; τί γὰρ ὅτι πάντα ταῦτα ἄλλο,
πλὴν γυμνάσματα λόγου ἐωρακότος ἀκριβῶς
καὶ φυσιολόγως τὰ γὰρ τῷ βίῳ; μὲν οὐκ, μέγιστον
ξοικειώσῃς σαυτῷ καὶ ταῦτα, ὡς ὁ ἐρῶμενός σου
μαχθῶ πάντα δέξοικε. ὡς τὸ λαμπρὸν πῦρ, ὅτε
αὐτὸ βάλλῃς, φλόγα δὲ αὐτὸ καὶ αὐγλὴν ποιεῖ. μη-
δ' ἄν δέξῃς εἰπεῖν ἀληθύνοντι ποδῶ σου, ὅτι οὐχ
ἀπλοῦς, ἢ ὅτι οὐκ ἀγαθός· ἀλλὰ ψευδὲς λέω, ὅτις

τὸν τῶν

πούτων ἡ πόλις ἔσολήψεται. πάντες ὅσοι αὐτοῖς
 σοί. τίς γὰρ ὁ κωλύων ἀγαθὸν εἶναι ἀπλούμ; σὺ
 μόνον κρινόν μεκέπιζω, εἰ μὴ ποιῇται ἔσθ. εἰ δὲ
 γὰρ αἰρεῖ λόγος μὴ ποιῶντα ὄντα. τί δὲ τὸ ὑπὸ
 ταύτης τῆς ὑλῆς διωάμεν ἢ ἢ τὸ ὑγιέναι πρᾶξ
 θῆναι, ἢ ῥηθῆναι; ὅτι γὰρ αὐτοῖς ἢ, ἐξείρισται τὸ πρᾶ
 ξαι ἢ εἰπεῖν. καὶ μὴ πεφασίς, ὡς κωλύμενος. ὅ
 πρότερον πάντων σένων, πρὶν ἢ ἔσθ πάθης. ὅτι
 οἷόν ἐστι τοῖς ἡδύπαθσι ἢ τρυφῇ, τοιόσοι τὸ ἐ-
 πί τῃ ὑποβαλλομένης καὶ ὑποπιπνύουσας ὑλῆς
 ποιεῖν τὰ οἰκεία τῇ τοῦ ἀνθρώπου κατασκευῇ.
 ἀπόλαυσιν γὰρ δεῖ ὑπολαμβάνειν, πάντες ὅσοι
 ἢ τὴν ἰδίαν φύσιν γνέργειν. πανταχοῦ δὲ ἐξε-
 σι. ἔθ' μὲν οὖν κυλίνδρω, ὅν πανταχοῦ δίδιοται
 φέρεσθαι τὴν ἰδίαν κίνησιν. οὐδὲ τῷ ὑδατι, οὐδὲ
 πυρὶ, οὐδὲ τοῖς ἄλλοις ὅσα ὑπὸ φύσεως ἢ ψυχῆς
 ἀλόγου διοικεῖται. τὰ γὰρ δεικνύοντα καὶ γνίσσ
 μενα πολλὰ. νοῦς δὲ καὶ λόγος δεῖ παντὸς τοῦ
 αὐτοῦ πρᾶντος, οὕτως πορεύεσθ διώαται, ὡς
 πέφυκε, καὶ ὡς θέλει. ταύτων τὴν ῥασιώνων πρὸ
 ὁμμάτων ἡβέμεν καὶ ἡ γνέχθησεν τοῦ λόγου
 δεῖ πάντων. ὡς πῦρ αὐτῷ, ὡς λίθος κάτω, ὡς κύ-
 λινδρος ἢ πρᾶντος, μεκέπι μεδὲν ὑπὸ τῇ τῇ.
 γὰρ λοιπὰ ἐγνώματα, ἢ τοῦ σώματος τοῦ δὲ τῇ
 νεκροῦ, ἢ χωρὶς ὑπολήψεως, καὶ τῇ αὐτοῦ τοῦ λό-
 γου γνῶσιν, οὐ θράνει, οὐδὲ ποιεῖ κακόν, οὐδὲ

Ἰουὺν· ἐπεὶ τὶ καὶ ὁ πάχων αὐτῶν, κακὸς αὐτῷ θυβὺς
 ἐγρήβετο. ὡς γοῦν τῶν ἄλλων κατασκοδασμάτων
 πάντων, ὅτι αὐτὸν κακὸν τινὶ αὐτῶν συμβῇ, πρὸ αὐτοῦ
 το χεῖρον γίνεται αὐτῶν τῶν πάχων· γνῶταῦτα δὲ εἰ
 δεῖ εἰπεῖν, καὶ κρείττω γίνεται ὁ ἀνδρωπότης, καὶ
 ἐπαινετῶτόν ἐστι, ὕδατος χρώμενος· τὸς πρὸς πῶ-
 πῃσι. ὅπως ἡ μέμνησος, ὅτι τὸν φύσει πελίτῳ,
 ἐδὲν βλάπτει, ὁ πόλις ὁ βλάπτει. οὐδ' ἐγὼ πόλις
 βλάπτει, ὁ νόμος ὁ βλάπτει· τὸ τῶν καλο-
 μόνων ἀμληρημάτων οὐδὲν βλάπτει νόμος. ὅτι
 νυν νόμος ἐν βλάπτει, ὅτε, πόλις, οὐτε πολίτῳ.
 Ἰδοὺ δεδιγμένον ὑπὸ τῶν ἀληθινῶν λογμάτων, ἀρ-
 καὶ καὶ τὸ βραχύτατον, καὶ γνῶμις καὶ μετὰ εἰς ὑπὸ
 μνησιν ἀλυπίας καὶ ἀφοβίας· οἶον, φύλλα τὰ
 μὲν τ' αὐτοῦ χαμάδις χεῖ. ὡς ἀνδρῶν γυναι-
 φυλάειον δὲ καὶ τὰ τεκνία σου. φυλάεια δὲ καὶ
 ταῦτα τὰ ὑπὸ βοῶντα ἀξιοπίσως, καὶ ὑπὸ φημῶν
 τα· ἢ ἐκ τῶν γνῶντίων καταρώμενα, ἢ ὑσυχῇ ψέ-
 γοντα, καὶ χλοῦάζοντα. φυλάεια δὲ ὁμοίως, καὶ
 τὰ δεξιόμενα τῶν ὑσεροφημίαν. πάντα γνῶταῦ-
 τα ἐὰρ ἐστὶν ὡς γίνεται ὥρῃ. εἴτα αὐτοῦ καταβί-
 βληκῶν ἐπειδ' ἢ ὑλὴ ἐτόρα ἀντὶ τῶν φύει. τὸ
 ἡ ὀλιγοχρόνιον κοινὸν πάντων· ἀλλὰ σὺ πάντα ὡς
 αἰώνια ἐσόμενα φεύγεις, καὶ διώκεις, μικρὸν καὶ
 καταμύσεις. τὸν δὲ ὀζυγεγόνοντα σε ἡδὴ, ἀλλὰ
 θρηνήσει. τὸ ὑγιαίνοντα ὁφθαλμὸν, πάντα ὁρᾷ
 δεῖ

δὲ τὰ ὀρατὰ, καὶ μὴ λέγειν τὰ χλωρὰ θέλω. ὅσοι
 γὰρ ὀφθαλμοὶν τίς ὅτι, καὶ τὴν ὑγιαίνουσαν ἀνο-
 λω, καὶ ὁσφρησιν, εἰς πάντα δὲ τὰ ἀκουσὰ καὶ
 ὁσφραντὰ, ἐπίμην εἶν. καὶ ἔρ ὑγιαίνοντα σώμα
 χορ πρὸς πάντα πρόφιμα ὁμοίως ἔχειν. ὥς μὴ
 λω πρὸς πάντα ὅρα ἀλέσουσα κρατεσκόβυαται.
 καὶ τοίνυν τὴν ὑγιαίνουσαν διάνοιαν, πρὸς πάν-
 τα δὲ τὰ συμβαίνοντα ἐπίμην εἶν. ἡ δὲ λέγου-
 σα τὰ τεκνία σωζέδω καὶ πάντῳ δ, τί αὖ πρᾶ-
 ξω ἐπαινέτωσα, ὀφθαλμός ὅτι τὰ χλωρὰ ζητῶ.
 ἡ ὁδόντῳ τὰ ἀπαλὰ. οὐδεὶς ὅτι οὐτως ὄντως
 μὲν ὡ ἀκρηνήσκοντι οὐ πρὸς ἕξονταί τινος ἀσσε-
 ζόμενοι ἔρ συμβαίνον κακόν. ἀποδιδῶ καὶ σὺ-
 φος λω, μὴ τὸ πανύστατον εἶται τις ὁ κατ' αὐτὸν λῶ-
 γων, ἀναπνύσω μὴ ποτε ἀρ' τούτου τρι παι-
 διαγωγού. χαλεπὸς μὲν οὐδὲν ἡμῶν λω. ἀλλὰ
 ἡ δαυόμην ὅτι ἡσυχῇ κατὰ γινώσκει ἡμῶν. ταῦτα
 μὴ ἔρ ὡδὶ τ' ἀπονδαιε. ἐφ' ἡμῶν ἡ πόρα ἀλλὰ ὅτι
 δὲ ἂ πολλὸς ὁ ἀπαλακτεῶν ἡμῶν. τ' το ἔρ γνῶσ-
 σεις ἀκρηνήσκων, καὶ ὁυκολώτορον ὅτι ἐλδύση, λο-
 γιζόμενι, ἐκ τοῦτου βίου ἀπέρχομαι, γν' ὡ αὐ-
 τοὶ οἱ κοινωνοί, ὑπερῶν τὰ ποσῶντα ἡγωνισά-
 μην, ἡνξάμην, ἐφρονέσα, αὐτοὶ ἐκείνοι ἐβέλτοίμα
 ὑπεράγην, ἀλλὰ τινὰ ἡμῶν ἐκ τούτου βίου ἐλπί-
 ζοντῶν. τί αὖ ἔρ τις ἀντέχοι τοῦ γνῶσθαι μακροτέ-
 ρας διατριβῆς, μὴ μέντοι εἰς ὅσον ἐλατῇ δυνάμει

αὐτοῖς ἀπιθί. ἀλλὰ τὸ ἴδιον ἐθεῖ δ' αὖτως, φι-
 λῶ, καὶ δύνης, καὶ ἰλως, καὶ μὴ πάλιν ὡς ἀπα-
 μῶ. ἀλλ' ὡσαύτως ὑπὸ τοῦ ὀδυνηατοῦ, ὀδυ-
 λως τὸ ψυχάριον ἀπὸ τοῦ σώματος δ' αὖτε, τοῖς
 αὐτοῖς καὶ τῶν ἀπὸ τούτων ἀποχώρησις διὰ γενέ-
 σθαι. καὶ γὰρ τούτοις ἡ φύσις σιωπῇ, καὶ σιωπῇ
 κρινεῖν. ἀλλὰ νῦν δ' αὖτε ; δ' αὖτε, ὡς ἀπὸ οἰ-
 κείων μὲν, ὅ μιν αὐθελόμην, ἀλλ' ἀβιάσως.
 ὅν γὰρ καὶ τῶν, τῶν καὶ φύσις. ἐθιστοῦ ὑπὸ πᾶντος
 ὡς οἶόν τε τοῖς προσομνῶν ὑπὸ ἑνὶ, ὑπὸ ἑνὶ
 καὶ σαυτοῦ, ὅτι τῶν, ἐπὶ τίνος φέρει. ἀρχὴ ἡ ἀπὸ
 σαυτοῦ, καὶ σεαυτοῦ προῖτον δ' αὖτε. μέμνησο ὅτι
 τὸ νόστον αὖτε δ' αὖτε ἐκείνο, τὸ ὅτι ἐκείνο ἐγκεκρυμ-
 μένον ἐκείνο ῥητορεία, ἐκείνο ζῶν, ἐκείνο, εἰ δ' εἰ-
 πέμ, ἀνθρώπων. μηδέποτε συμποδιστὰς
 τὸ ποδιστὰς ἀγγεῖωδον, καὶ τὰ ὀργανία ταῦ-
 τα τὰ ποδιστὰς πλάσμινα. ὅμοια γὰρ ὅτι σκεπάζ-
 νω. μόνον δ' αὖτε δ' αὖτε, καὶ ὅτι προσφυῇ δ' αὖτε.
 ἐπεὶ τοῖς ὅ μιν ὅτι τούτων ὅφελός ἐστι τὸ μοῖων,
 χωρεῖς τὸ κινέσθης καὶ ἰχέσθης αὐτὰ αἰτίας, ἢ τὸ
 κερκίδ' τῇ ὑφαντρίᾳ, καὶ τὸ καλὰ μὲν
 τῷ γράφοντι, καὶ τὸ μασιγίῳ
 τῷ ἡνιόχῳ.

ΜΑΡΚΟΥ ΑΝΤΩΝΙΝΟΥ ΑΥ-

τοκράτορος τῷ εἰς αὐτὸν

Βιβλίον ια.

Α ἴδμεν λογικῆς ψυχῆς ἐαυτῶν
 ὁρᾶν, ἐαυτῶν θλασθροῖ, ἐαυτῶν ὅποι
 ἀνὰ βύληται ποιῇ. Τὸν καρπὸν
 ὁμ φέρει, αὐτὴν καρποῦντ. αὐτὸν γὰρ
 τῷ φυτῷ καρπούς, καὶ τὸ ἀνάλογον αὐτῷ τῷ ζώῳ
 ἄλλοι καρποῦνται. τῷ ἰδίου τέλους τυγχάνει,
 ὅπου αὐτὸ τῷ βίου πέρας ὡλεῖται. οὐχ ὡσπερ αὐτὸ
 ὀρχήσεως καὶ ὑποκρίσεως καὶ τῷ τοιούτῳ ἀ-
 τελὲς γίνεται ἢ ὅλη πρᾶξις ἐάν τι ἐγκόψῃ. ἀλλ'
 ὡς πάντος μέρους, καὶ ὅπου αὐτὴ καταληφθῇ,
 πληρὸν καὶ ἀπὸσδεῖξαι αὐτῇ τὸ πῶς τεθῆναι ποιῇ.
 ὡς ἐπεὶ, ἐγὼ ἀπέχω τὰ ἐμὰ. ἔτι δὲ πῶς ἐρχετ'
 τὸν ὅλον κόσμον, καὶ τὸ πῶς αὐτὸν κενόν, καὶ τὸ
 σχῆμα αὐτοῦ, καὶ εἰς τὴν ἀπειρίαν τῷ αἰῶνι ἐκ-
 τείνεται, καὶ τὴν πῶς οὐδὲν παλιγγενεσίαν τῷ
 ὅλῳ ἐμπόδιλαμβάνει, καὶ πόρνοισι, καὶ θεωρεῖ.
 ὅτι οὐδὲν νεώτερον ὄντα οἱ μετ' ἡμᾶς, οὐδὲ
 πόρι πῶς ὅσον εἶδον οἱ πρὸ ἡμῶν. ἀλλὰ τρόπον τι-
 να ὁ τεσσερακονθῆς, ἐάν νοῦν ὅποσον οὐρ ἔχῃ,
 πάντα τὰ γεγονότα, καὶ τὰ ἐσόμενα ἐώρακε κα-
 τὰ τὸ ὁμοειδές. ἴδιον δὲ λογικῆς ψυχῆς, καὶ τὸ

φιλεῖν τοὺς πλησίον, καὶ ἀλήθεια, καὶ αἰδώς, καὶ τὸ μη
 διγνῆναι αὐτοὺς προέμαρ, ὅτι ἴδιον καὶ νόμος. ὅπως αὖ
 οὐ διγνῆναι διήνεγκε λόγῳ ὁ ῥόδος, καὶ λόγῳ δικαιο
 σωμένης. ὡς δὲ οὐκ ἔστιν, καὶ ὁ ῥόδος, καὶ παγ
 κρατίου καταφρονήσεις, ἐὰν τὴν μὲν ἐμμελῆ
 φωνὴν καταμερίσῃς εἰς ἑκάστην τῶν φθόγων, καὶ
 καὶ ἵνα πύθῃ σεαυτοὺς εἰς τοῦτου ἡγήσῃ. ὁ δὲ
 πύθῃ γὰρ. οὐκ δὲ ὁ ῥόδος τὸ ἀνάλογον ποιήσας
 καὶ ἐκείνῳ κίνησιν ἢ χέσιν. τὸ δὲ αὐτὸ καὶ ὡς
 τοὺς παγκρατίου. ὅπως οὐκ χωρὶς ἀρετῆς, καὶ τῶν
 ἀπ' ἀρετῆς, μέμνησο ὡς τὰ κατὰ τὴν μέσιν τρέχειν. καὶ
 τῇ διαρίσῃ αὐτῶν, εἰς καταφρόνησιν ἵνα. τὸ δὲ
 αὐτὸ καὶ ὡς τὸν βίον ὅλον μετὰ φέρε. οἷα δὲ ἵνα ἢ
 ψυχὴ ἢ ἔθιμος ἐὰν ἡδὴ ἀκλυθῇ δέῃ τοὺς σώ
 ματῳ. καὶ ἢ τοὺς βεδῇ, ἢ σκεδῇ, ἢ συμ
 μέναι. τὸ δὲ ἔθιμος ὅσον, ἵνα ἀπὸ ἰδικῆς λείσεως
 ὀρχηται. μὴ κατὰ φιλικῶς πρὸς ἀταξίαν οἱ χριστιανοί,
 ἀλλὰ λελογισμένως, καὶ σεμνῶς. καὶ ὡς καὶ ἄλ
 λον πείσαι ἀτραγώδως. πεποίηκά τι κρινωνι
 κῶς. ἐκὼν ἐφελιμμαι. ὅσον ἵνα αἰετὶ πρόχειρ) ἀπαν
 τῶν καὶ μηδὲ αὐτῶν τίς σου ἢ τέχνης ἀγαθὸν
 εἶν. ὅσον δὲ πῶς καλῶς γίνετ', ἢ ἐκδεωρημάτων.
 τῶν μὲν, πόθεν τὸ τοῦ ὅλου φύσεως. τῶν δὲ πόθεν
 ἰδίας τοῦ ἀνθρώπου κατασκότης. πρῶτον αἰτῶν
 γὰρ οἱ κατὰ τὴν ἑσθίαν ὑπομνησικὰ τῶν συμβαι
 νόντων. καὶ ὅτι ταῦτα οὐτως πεφύκε γίνεσθαι.

καὶ

καὶ ὅτι οἷς ὑδὶ τῇ σκηνῇ ψυχαγωγῆσθαι, τοῦτο
 μὴ ἀχθεῖσθαι ὑπὲρ τῆς μέζοντος σκηνῆς. ὁρᾶτε γὰρ, ὅ
 τι οὕτως δίδει ταῦτα πόραινέσθαι. καὶ ὅτι φέρου-
 σιν αὐτὰ καὶ οἱ κεκραγότες βίῳ κιθαυρῶν. καὶ λέ-
 γεται δέ τινα ὑπὸ τῶν τὰ δράματα ποιούντων
 χρησίμως. οἷον ὅτι ἐκείνο μάλιστ'· εἰ δὲ ἡμετέριον
 ἐκ θεῶν καὶ παῖδ' ἐμῶν, ἔχει λόγον καὶ ἴσος. καὶ
 πάλιν, τοῖς πράγμασι γὰρ οὐχὶ θυμοῦ δακρυβίον
 δείξιν ὥστε κάρπιμον σάχυν καὶ ὁλοκαυτὰ
 μετὰ δὲ τὴν τραγωδίαν ἢ ἀρχαία κωμῶδ' ἴα
 πρὸς ἡμᾶς, παιδιαγωγικῶς πρὸς ἡμᾶς ἔχουσα. καὶ
 τῇ ἀτυφίᾳ οὐκ ἀχθεῖσθαι δι' αὐτῇ τῇ διθυρράμῳ
 σωῆς ὑπομιμνήσκουσα· πρὸς οἷον καὶ διουγέ-
 νης τῶν τῶν πρὸς ἡμᾶς. μετὰ ταῦτα τίς ἢ μέ-
 ση κωμῶδ' ἴα, καὶ λοιπὸν ἢ νῦν πρὸς τίποτε πᾶ-
 ρεῖσθαι, ἢ κατ' ὀλίγον ὑπὲρ τῶν ἐκ μιμνήσεως
 φιλοτεχνίαν ὑπερβύνη ἐπίσημον ὅτι μὲν γὰρ λέγε-
 ται καὶ ὑπὸ τούτων ἡνὰ χρέσιμα, οὐκ ἀγνοεῖται.
 ἀλλὰ ἡ ὅλη ὑδὶ βολή τῇ τοιαύτης ποιήσεως καὶ
 δραματουργίας, πρὸς τίνα ποτὲ σκοπὸν ἀ-
 πέβλεψε. πῶς γὰρ γένοιτο προσπίπτει τὸ μὴ εἶναι
 ἀλλὰ βίου ὑπόθεσιν εἰς τὸ φιλοσοφεῖν οὕτως
 ὑδὶ τῇ δεικνύον, ὥς ταῦτα γὰρ ἢ νῦν ὡς τυγχά-
 νεις, λαλᾷ δὲ τῷ προσεχῶς λαλᾷ δὲ ἀποκοπῆς,

οὐ δυνάταται μὴ καὶ τῷ ὅλῳ φυτῷ ἀρκεῖν φθαί.
 οὕτω δ' ἡ καὶ ἀνθρώπου, γνὸς ἀνθρώπου ἀποχι-
 δις ὅλης τῇ κοινωνίας ἀποπέπῳκε. ἡ λαοδωρ
 μὲν οὖν ἄλλῃ ἀποκόπῃ, ἀνθρώπου δ' ἐκ αὐτὸς
 ἐαυτὸν τοῦ πλησίον χωρίζει, μισήσας καὶ ἀπο-
 στραφεῖς. ἀγνοεῖ δ' ἐπὶ καὶ τοῦ ὅλου πολιτὸν μα-
 τῷ ἅμα ἀποτέτμηκεν ἐαυτὸν. πλὴν ἐκείνο γὰρ
 δῶρον τοῦ συσχεαμένου τῷ κοινωνίαν Διὸς. ἔ-
 ξεισι γὰρ πάλιν ἡμῖν συμφῦναι τῷ περὶ σεχῇ, καὶ
 πάλιν τοῦ ὅλου συμπληρώσει γίνεσθαι. πλεο-
 νάκεις μὲν τοι γινόμεθ' ἡ τὸ ἡττῇ τῷ τοιαύτῳ δίστι-
 ρεισιν, διυσγνώστον καὶ δύσκαποκαθίστατον προ-
 χωροῦν ποιεῖ. ὅπως τε οὐχ ὅμοιοι ὁ κλάδιος ὁ
 ἀπ' ἀρχῆς συμβλασῆσας, καὶ σύμπλους συμ-
 μένας ἔθ' μετὰ τῷ ἀποκοπῇ αὐτὸς ἐγκρητρεῖ
 ἀδύνη. ὁ, τί ποτὲ λέγουσι οἱ φυτουργοὶ ὁμοθάμ-
 νειν μὲν, μὴ ὁμοδογματεῖν δ' ἐπὶ. οἱ γνῖσάμενοι περὶ
 ἰόντων σοι ἡττῇ τὸν ὀρθὸν λόγον, ὥσπερ ἀπὸ τῇ ὑγιᾶς
 πράξεως ἀποστρέψαι σε οὐ δυνήσονται. οὕτως
 μηδὲ τῇ πρὸς αὐτὸς θυμολείας ἐκκρετέτωσιν. ἀλ-
 λά φύλασσε ἐαυτὸν ἐπ' ἀμφοτέρω ὁμοίως. μὴ
 μόνον ὡς τῇ δύσκαθοῦς κρίσεως καὶ πράξεως, ἀλ-
 λά καὶ ὡς τῇ πρὸς αὐτὸν ἡσυχίᾳ ὑπὸ χειροῦντας. ἢ
 ἄλλως διυχεραίνοντας πραότητι. καὶ γὰρ τὸ
 τοῦ ἀδύνης, τὸ γαλεπαίνειν αὐτοῖς ὥσπερ τὸ ἀρ-
 κῆναι τῇ πράξεως, καὶ γνῶσθαι καταπλάγν-
 τα·

τα ἀμφοτέρωι γὰρ ἐπίσης λιποτάκτῃ. ὁ μὲν ὑπο-
 τρέας, ὁ δὲ ἀλλοτριωθείς πρὸς τὴν φύσιν συγγε-
 νῆκα φίλον. οὐκ ἐστὶ χείρω ὁδεμία φύσις τέχνης,
 καὶ γὰρ αἱ τέχναι τὰς φύσεις μιμοῦνται εἰς τὸ
 πρῶτον, ἢ πασῶν τῶν ἄλλων τελειωτάτη καὶ πόδην
 πῆικωτάτη φύσις, οὐκ αὖ ἀρλείποι τοῦ τεχνι-
 κῆς θυμηχανίας παῖσαι διέγει τέχναι τῶν κρείττω-
 νων ὄψεσθαι, τὰ χείρω ποιούσιν· οὐκ οὐρ καὶ ἡ κοινὴ
 φύσις. καὶ δὲ ἡ γυνὴ μὲν γυνήσις δικαιοσύνης, ἀπὸ
 τῆς ταύτης αἱ λοιπαὶ ἀρεταὶ ὑφίστανται. ὁ γὰρ τῆς
 θήσετῃ τὸ δίκαιον, ἐὰν ἦτοι διαφερώμεθα πρὸς τὰ
 μέγα, ἢ θυεξαπάτητο καὶ πρὸ πῆλιν καὶ μὲν ταπῆ-
 τικοὶ ὡμῶς. εἰ οὐκ ἐρχετῇ ὡς σε τὰ πράγματα
 ὦν αἰδιώξεις ἐφύγει βορυβόσι σε. ἀλλὰ τρόπον
 ἵνα αὐτὸς ἐπ' ἐκείνα ὀρχῇ. τὸ γούρ κείμεν τὸ πόδι
 αὐτῶν, ἡ συχαζέτω. κακῆνα μὲν ἀτρεμοῦντα, καὶ
 οὔτε διώκων οὔτε φεύγων ὀφθῆσθαι. σφαῖρα ψυ-
 χῆς αὐθιδής, ὅταν μὲν ἐκτείνηται ἐπὶ τὴν μέντε
 ἔσω σωτρέχῃ, μὲντε σιωπῇ. ἀλλὰ φωτὶ λάμ-
 πηται, ὡς τὴν ἀλήθειαν ὁρᾷ τὴν πάντων, καὶ τὴν
 ἐν αὐτῇ.

Καταφρονήσει μετ' ἵς; ὀφείτω. ἐγὼ δὲ ὀφείτω,
 ἵνα μήτε καταφρονήσεως ἄξιον πράσων ἢ λέγων
 εὐρίσκωμαι. μετ' ἵς; ὀφείτω. ἀλλὰ ἐγὼ θυμῶς
 καὶ δύνους παντί. καὶ τούτῳ αὐτῷ ἐποιμῶ τὸ
 πρὸς ὁρῶμεν δὲ εἶσαι. οὐκ ἀναιδισικῶς, οὐδὲ ὡς κατε

πιδ' εἰκνύμεν· ὅτι ἀνέχομαι, ἀλλὰ γνησίως καὶ
 χηρῶς, οἷον ὁ φωκίωρ ἐκείνους, εἴ γε μὴ προσε-
 ποιῆτο· τὰ ἔσω γὰρ δ' εἶδοι αὐτὰ εἶναι. καὶ ὑπὸ τῆς
 θεωρίας βλέπειν αὐτὸν πρὸς μικρὰ ἀγανακ-
 τικῶς διακείμενον, μὴ δὲ διανοητοῦντα· τί γὰρ
 σοι καὶ ἐν αὐτῷ νῦν ποιεῖ τὸ ὑπὲρ τῆς φύσεως σου
 οἰκτισμῶν, ὃ δέχεται τὸν νῦν τῇ τῆς ὅλων φύσει δύναι-
 ρον, αὐτὸν ποιεῖ· τεταμένον πρὸς τὸ γίνεσθαι δι-
 ὅθεν διὰ τὸ κοινὸν συμφέρον; ἀλλήλων κατὰ φρο-
 νήσαντες, ἀλλήλοις ἀρεσκούντες, καὶ ἀλλήλων ὑ-
 πόβριον δέχονται, ἀλλήλοις ὑποκατακλίνον-
 ται, ὥς ἀπὸ τοῦ καὶ ἐβόηθη ὁ λέγων, ἐγὼ προή-
 ρημαι ἀπλῶς σοι προσφέρειν. τί ποιεῖς αὐτὸν
 περὶ τοῦ οὐδὲ προλέγειν. αὐτὸ φανήσεται· ὑπὲρ
 τοῦ μετώπου γεγράφαι ὀφείλει δυνὺς ἡ φωνὴ· τοι-
 οῦτον ἔχει δυνὺς ἐν τοῖς ὀμμασιν ὅστις ἐ-
 ρασμῶν ἐν τῷ βλέμματι, πάντα δυνὺς γνωρίζει
 ὁ ἐρώμενος· τοιοῦτον ὅλως δέξαι τὸ ἀπλὸν καὶ ἀγαθόν
 εἶναι, οἷον ἡράσωναι· ἵνα ὁ πρῶτος, ἅμα τῷ προσελ-
 θεῖν δέλῃ ὃ δέλῃ αἰδέσθαι. ὑπὲρ τῆς δυνάμεως καὶ ἀπλῶς
 ἡ τῆς σκέλεως ἐν τῷ δέμῳ αἰχίον λυκοφιλίας
 πάντων μάστιξ τοῦ φθόνου, ὁ ἀγαθός, καὶ ἀπλὸς,
 καὶ ὑμνήσας, ἐν τοῖς ὀμμασιν ἔχουσιν ταῦτα. ὁ δὲ λαὸς
 θαυδ. κάλει καὶ ἡ ψυχή, διὸ αἰσὶν αὐτὴν τῇ ψυχῇ, ἐ-
 ανὴν πρὸς τὰ ἀδελφότητα ἀδελφότητι, ἀδελφότητι
 καὶ, ἐὰν ἐκαστοὺς τῶν θεωρητῶν διανοητικῶς καὶ ὁλικῶς.

καὶ

καὶ μεμνημένος, ὅτι ὁ δὲ γὰρ αὐτὸ ὑπόληψιν ποιεῖ αὐ-
 τὸν ἡμῖν ἐμποιεῖ. ἐγὼ ὁρῶντες ἐφ' ἡμᾶς. ἀλλὰ τὰ μὴ ἀ-
 ρεμείνῃς ἡμεῖς ἵδμεν, οἵ τ' αὖς ποδὶ αὐτὸν κρείσσει γυμνῶν
 τῶν καὶ ἐπὶ γράφοντες αὐτοῖς. ἔξορ μὲν μὴ γράφειν.
 ἔξορ δὲ ἐκ τῆς πολλῆς, οὐδὲν δὲ ἀλείψαι. ὅτι ἐλίγ-
 γονον ἔσται ἡ τοιαύτη προσοχή. καὶ λοιπὸν πε-
 παύσεται ὁ βίος. τί μὲντοι δύσνητορ καλῶς ἐ-
 χειρ ταῦτα, εἰ μὲν γὰρ ἡτὶ φύσιν ἐστὶ χαῖρε αὐτοῖς.
 καὶ εὐδία ἔσω σοι· εἰ δὲ πρὸς φύσιν, ζήτει τί δὲ
 σοι ἡτὶ τὴν σωφύσιν. καὶ ὑπὲρ αὐτῶν περὶ δὲ κ' ἀμ-
 αδοξοῖν. παντὶ γὰρ συγγνώμη τὸ ἰδίον ἀγαθὸν
 ζητοῦν. πέθον ἐλέλυθον ἑκαστον, καὶ ἐκ τίνων ἑ-
 καστον ὑποκειμένον, καὶ εἰς τί μεταβάλλει. καὶ
 οἷον ἔσται μεταβάλλον, καὶ ὡς ὁ δὲ γὰρ κακὸν πεί-
 σεται. καὶ πρῶτον, τίς ἢ πρὸς αὐτῶν μοιχεύει.
 καὶ ὅτι ἀλλήλων ἑνεκὸν γέγοναμεν. καὶ καθ' ἑτε-
 ρον λόγον, προσησόμεθα αὐτῶν γέγονα, ὡς
 κρείος παίμνης, ἢ ταῦτ' ἀγγέλης. αὐτῶν δὲ ἐπι-
 δι. ἀρτὸ εἰ μὴ ἄτομοι, φύσις ἢ τὰ ὅλα διοικεῖ-
 ναι. εἰ αὖτε, τὰ χείρονα τῶν κρείσσονων ἑνεκὸν. ταῦ-
 τα δὲ, ἀλλήλων. δ' οὐτόρου δὲ, ὅποιοί τινες εἰσιν
 ὑπὲρ τῆς τραπεζῆς, γὰρ τῶν κλιναιρίων. τὰλλα. μάλιστα
 δὲ, οἷας ἀνάγκας διλογμάτων κειμένων ἔχου-
 σιν. αὐτὰ δὲ ταῦτα. μεθ' οἷον τύφει ποιοῦ-
 σι. τρίτον, ὅτι εἰ μὲν ὀρθῶς ταῦτα ποιοῦσιν,
 οὐ δὲ διυλαίνειν· εἰ δὲ οὐκ ὀρθῶς, διηλε-
 γοῦσι ἀπορροῦ καὶ ἀγνοῦντες. πάντα γὰρ ψυχῇ

ἀκούει σέρεται, ὥσπερ τὸ ἀληθοῦς, οὕτως καὶ
 τὸ κατ' ἀξίαν ἐκείνῳ προσφέρει. ἀχθοντι γὰρ
 ἀκούοντες, ἄδικοι, καὶ ἀγνώμονες, καὶ πλεονέκται,
 καὶ καθάπαξ ἁμαρτῆται ποδοῖ ἐν πλησίον. τίταρ
 ὅτι καὶ αὐτὸς πολλὰ ἁμαρτανύεις, καὶ ἄλλος ὅς
 οὗτος εἶ. καὶ εἰπὼν δὲ ἁμαρτημάτων ἀπέχθαι,
 ἀλλὰ τίλω γε ἐξίην ποιητικῶς ἐξείς, εἰ καὶ οἷα δει
 λίαν, ἢ δ' οἰοκροπῖαν, ἢ τοιοῦτό τι κακόν, ἀπέχθη
 ὁμοίῳ ἁμαρτημάτων. πέμπτον, ὅτι οὐδὲ εἰ ἁμαρ
 τάνουσι κατέειληφας. πολλὰ γὰρ κατ' οἰκονομίαν
 γίνεται, καὶ ὅλως πολλὰ δεῖ πρότερον μαθεῖν.
 ἵνα τις ποδοῖ ἀλλοτρίας πράξεως καταλέπτικῶς
 ἢ ἀκρίβηται. ἕκτον, ὅτι ὅταν λῖαν ἀγανακτῆς,
 ἢ καὶ δυσπαθῆς, ἀκαριαῖος ὁ ἀνθρώπειος βίος,
 καὶ μετ' ὀλίγον πάντες ἐξετάθημεν. ἐβδολομον,
 ὅτι οὐ καὶ πράξις αὐτῶν γινώσκουσιν ἡμῖν. ἐκείναι
 γὰρ εἰσιν ἐν τοῖς ἐκείνων ἡγεμονικοῖς. ἀλλὰ αἱ ἢ
 μέτορα ὑπολήψεις. ἄρον γοῦν καὶ θέλησον ἀ-
 φεῖναι τίλως ποδοῖ δεινοῦ κρείσιν, καὶ ἀπὸ λθόν ἢ
 ὀργῇ. πῶς οὐκ ἄρῳ; λογισάμενος ὅτι οὐκ αἰσχρόν.
 ἐὰν γὰρ μὴ μόνον ἢ τὸ αἰσχρόν κακόν, ἀνάγκη καὶ
 σὲ πολλὰ ἁμαρτανύειν. καὶ λησὶν καὶ παντοῖον
 γινώσκει. ὁ γδομον, ὅσω χαλεπώτερα ὑπὸ φέρουσιν
 αἱ ὀργαὶ καὶ λύπαι αἱ ὑπὸ τοῖς τοιούτοις, ἢ πόρ
 ρα τὰ ὅσα ἐφ' οἷς ὀργιζόμεθα καὶ λυπούμεθα. ἔ-
 νατον, ὅτι τὸ δυνάμενες ἀνίκητον, ἐὰν γνήσιον ἢ καὶ
 μῆ

μὴ σπησηρός, μηδὲ ὑπόκεισιν. τί γάρ σοι ποιήσῃ
 ὁ ὑβρισκόμενος, ἐὰν διατελῆς θυμολύης αὐτοῦ,
 καὶ εἰ οὕτως ἐτύχε, πρῶτος παρὰ αὐτοῦ καὶ μεταδὲ
 δάσκει, δὴ χολῶν παρ' αὐτὸν ἐκείνοισιν ἔρμηνευον,
 ὅτι κακὰ ποιεῖν σε ὑποχειρὲς μὴ τέκνον, πρὸς ἄλ-
 λο πεφύκαμεν ἐγὼ μὲν ὃ μὴ βλάβω. σὺ δὲ βλά-
 πῃ, τέκνον. καὶ δεικνῦναι θυμολύως καὶ ὀλικῶς,
 ὅτι ἴσως οὕτως ἔχει. ὅτι οὐδὲ μέλισσαι αὐτὸν ποιοῦ-
 σιν, οὐδ' ὅρα συναγελασικὰ πτερυγεῖ δει δέ, μή-
 τε εἰρωνικῶς αὐτὸν ποιεῖν, μήτε ὀνειδιστικῶς, ἀλ-
 λά φιλοσόφως καὶ ἀδύκτως τῇ ψυχῇ, καὶ μὴ
 ὡς γνῆχολῃ, μηδὲ ἵνα ἄλλῃ παρὰ τὰς θαυμα-
 σίας ἀλλ' ἥτοι πρὸς μόνον, καὶ ἐὰν ἄλλοι ἴνδον πε-
 ρισσώκωσι. τούτων τῶν σφηνῶν κεφαλαίων μέμνη-
 σο, ὡς παρὰ τῶν μουσῶν δῶρα εἰληφώς. καὶ ἄρ-
 ξαίποτε ἀνδρῶν παρ' αὐτῶν, ἕως ἡμῶν. φυλακτέον δὲ
 ἐπίσης τῷ ὀργίζεσθαι αὐτοῖς, τὸ κολακάζειν αὐ-
 τοὺς. ἀμφοτέρω γὰρ ἀκοινώνητα, καὶ πρὸς βλάβ-
 ῆν φέροι. πρόχειρον δὲ γνῆταῖς ὀργαῖς, ὅτι οὐχὶ
 τὸ θυμοῦ δαῖν ἀνδρικόον, ἀλλὰ τὸ πρῶτον καὶ ἡμέ-
 ρον, ὡς παρὰ ἀνδρῶν πικρότονον, οὕτως καὶ ἀρετῆ-
 κώτονον, καὶ ἰσχυρὸν καὶ νύκτωρ καὶ ἀνδρῶν τῶ
 τῶ μετέπειτα. οὐχὶ βρὶ ἀγανακτοῦν καὶ δύσχε-
 ροῦν. ὅσα γὰρ ἀπαθεία ἴσως οὐκ ἐκείνοισιν, τοσοῦ-
 τῶ καὶ δυνάμει. ὡς παρὰ τῆς λύπης ἀδύνοῦς, οὐ-
 τως καὶ ἡ ὀργή. ἀμφοτέροι γὰρ τέτρωνται, καὶ γνῆ

δεδώκασι. εἰ δὲ βούλει, καὶ δέχεται πρὸ τοῦ
μουσπυγίου δάδρον λαβέ. ὅτι ἤ μὴ ἀξιῶν ἁ-
μαρτανεῖν εὖ φαύλους μανικόν. ἀδυνατοῦ γὰρ
ἐφίεται. ἡ δὲ συγχωρεῖν ἄλλοις μὲν εἰν τοῖς τοῖς,
ἀξιούμ δὲ μὴ εἰς σέ ἁμαρτανεῖν, ἀγνωμοσύνη τυ-
ραννικόν. τίς αἰτίας μάλιστα τροπᾶς τοῦ ἡγεμο-
νικοῦ πρὸς φυλακτικόν διηνεκῶς. καὶ ἐπειδὴ φω-
ραῖσης, ἀπαλειπῆϊον, ὑπὸ λέγοντα ἐφ' ἐκάστου οὐ-
τως. ὅσον τὸ φάσμα σὺ ἀναγκαῖον. ὅσον, λυ-
ζήν κοινωνίας. ὅσον, ἐκ ἀπὸ σαυτ' ἐμὲ λέγειν.
ἡ γὰρ μὴ ἀφ' ἑαυτοῦ λέγειν γν' τοῖς ἀτοπωτάτοις
νόμιζε. τέταρτον δὲ ὅτι καθ' ὅσα ὑποβλέπεις,
ὅτι ὅσον πῶλον δὲ καὶ ὑποκατακλινομένου
τοῦ γν' σοὶ θεοτόρου μέρους, τῇ ἀτιμωτόρᾳ καὶ
δνητῇ μοίρᾳ τῇ τῶ σώματι, καὶ ταῖς τούτου
παχείαις ἡδοναῖς. ἡ μὲν πονδύμαλόν σου, καὶ ἡ
πυρῶδες πᾶν ὅσον ἐγκέκρατ', καὶ τοιφύσθ' ἀνω-
φερῆ ὄντα, ὅμως πειθόμενα τῇ τῶ ὅλων διατά-
ξει, πρὸς κρατεῖται γν' ταῦτα ὑπὸ τοῦ συγκρίμα-
τος. καὶ ἡ γὰρ δὲ δὲ δὲ τὸ γν' σοὶ πᾶν, καὶ ἡ ὑγρόν,
καὶ τοι κατωφερῆ ὄντα, ὅμως ἐγὼ γερτ' ἐβέβηκε
τῇ ὀχέᾳ τῇ φυσικῇ ἁσίσ. ὅπως ἄρα καὶ τὰ σοιχεῖα
ὑποκαθεῖ τοῖς ὅλοις, ἐπειδὴ πρὸς κατὰ ταχὺ σὺ
βίᾳ μὲν ὄντα, μέχρις αὐτὸ ἐκείθεν πάλιν ἡ γν' ὅσι μὲν
τ' διαλύσεως σημῆνκ. ὅ δὲ τὸν ὅσον μόνον ἡ νοε-
ρόν σὺ μέρος ἀπείθεσθαι, καὶ ἀγανακτεῖν τῇ ἐκ τῇ

χώρα, καὶ τοὶ ὁδογὺν βίαιον τὸ τῶν ὑπὸ τὰς ἐξ-
 ἑλὰ μόνον, καὶ φύσιν δὲν αὐτῶν. οὐ μόνον αὐτῶν
 ταῖς, ἀλλὰ τῶν ἐναντίων φέρεται. ἢ γὰρ ἐπὶ τὰ ἀ-
 δικήματα καὶ τὰ ἀκολασήματα, καὶ τὰς λύπας,
 καὶ τοὺς φόβους κινήσεις, οὐδὲν ἄλλο ἐσιν, ἢ ἀφίστη
 μόνον ἐκ φύσεως. καὶ ὅταν δὲ πινὶ τῶν συμβα-
 νόντων διυχεραίνει τὸ ἡγεμονικόν, καταλείπει
 καὶ τότε τῶν αὐτῶν χώραν. πρὸς ἰσότητά γὰρ καὶ
 θεοσέβειαν κατεσκοδύναται, οὐχ ἢ ἥτοι καὶ πρὸς δι-
 καιοσύνην. καὶ γὰρ ταῦτα γὰρ εἶδαι δὲ ἐκ τῶν δι-
 καιοσύνης, μᾶλλον δὲ πρὸς βύτορα τῶν δικαιο-
 πραγημάτων. ὅ μὴ εἰς καὶ ὁ αὐτὸς ἐσιν αἰετῶν
 βίου σκοπὸς, ὅτι καὶ ὁ αὐτὸς δι' ὅλου τοῦ
 βίου εἶναι οὐ δυνάταται. οὐκ ἄρκει τὸ εἰρημνίον, ἐὰν
 μὴ καὶ κείνο προσδῇς, ὅ ποῖον εἶναι δὲ τῶν τοῦ
 σκοποῦ, ὡς περὶ γὰρ οὐχ ἢ πάντων τῶν ὑπὸ
 σοῦν πλείοσι δ' οὐκ οὐκ ἄγαθῶν ὑπολήψεις ὁ-
 μοία δὲν, ἀλλ' ἢ τῶν τοιῶν διέτινων, τούτῃς
 τῶν κοινῶν, οὕτως καὶ τὸν σκοπὸν, δὲ τὸν κοινῶν
 νικῶν καὶ πολιτικῶν ὑποσέσειν. ὁ γὰρ εἰς τῶν
 πάσας τὰς ιδίαις ὁρμαῖς ἀπ' αὐθιγῶν, πάσας τὰς
 πράξεις ὁμοίας ἀρδύσσει. καὶ καὶ τῶν αἰετῶν αὐτὸς
 ἐσται. τὸν μὲν τ' ὁρενόν, καὶ τ' κατοικίδιον καὶ τ'
 πηροῖαν τούτου καὶ διασώβησιν. Σωκράτης, καὶ τὰ
 πολλῶν λόγματ' α. λαμίας ἐκάλει, παιδίον δ' ἐί-
 ματ' α. λακεδαίμονιοι τοῖς μὴ ξηνοῖς γὰρ θεωρίας

ὑπὸ τῇ σκιᾷ τὰ βάθρα ἐτίθει, αὐτοὶ δὲ οὐ-
 τυχὸν ἐκαδέζοντο. Ἰὼν Περδίκκας ὁ Σωκράτης ποδὶ
 τοῦ μὴ ὀρχεῖσθαι παρ' αὐτόν, ἵνα ἔφη μὴ ἴδῃ κακί-
 σω ὀλέθρῳ ἀπόλωμαι. τουτέστι μὴ δὴ παθῶν οὐ
 σωθῆναι αὐτὸν ποιεῖσαι. γὰρ τοῖς ἑφεσίῳν γράμ-
 μασι, παρὰ γέλμα ἔκειτο συνεχῶς ὑπομιμνή-
 σκεσθαι τῷ παλαιῷ ἐν ᾧ τῷ ἀρετῇ χρησάμενον.
 οἱ Πυθαγόρειοι, ἔωθον εἰς τὸν οὐρανὸν ἀφορᾶν,
 ἐν ὑπομιμνησκόμεθα τῷ ἀεὶ καλῇ τὰ αὐτὰ καὶ ὡ-
 σαύτως τὸ ἑαυτῷ ὀργὴν διακονῶντων. καὶ ἢ τὰ
 ξίως καὶ ἢ καθαρότητι, καὶ ἢ γυμνότητι.
 οὐδὲν γὰρ πρὸς κάλυμμα ἔσται. οἱ δὲ ὁ Σωκράτης
 τὸ κῶδιον ὑπεζωσμένῳ. ὅτε ἡ Ξανθίππη λα-
 βούσα τὸ ἵματιον ἔξω πρὸ ἧλθε. καὶ ἂν ἔπην ὁ Σω-
 κράτης τοῖς ἐταίροις αἰδεῖσθαι καὶ ἀναχωρή-
 σαι, ὅτε αὐτὸν εἶδον ὅπως ἐσαλμένον.

Ἐν ἴδῃ γράφει καὶ ἀναγινώσκειν ὑν πρότερον
 ἀρξαις, πρὶν ἀρχῆς. ἴδῃ πολλῶ μάλλον γὰρ τῷ
 βίῳ. διούλῳ πέφυκας, οὐ μέτεσί σοι λόγου. ἐ-
 μόμ δ' ἐγέλασε φίλον κῆρ' ἐμψονται δ' ἀρετῇ
 χαλεποῖς βάλλοντες ἐπείσιν. σὺ κορυφαίαν ἔχῃ
 τῆν, μαινομένην. τοιοῦτ' ὁ τὸ παιδίον ἔχῃ,
 ὅτε οὐκ ἔτι δίδοται. κατὰ φιλοῦντα τὸ παιδίον
 ἔλεγε ὁ Ἐπίκτητος, γὰρ οὐκ ὡς φθιγγεῖται. αὐ-
 τοῖς ἴσως ἀρβανῇ. δύσφημα ταῦτα; οὐδὲν δ' ὅς
 φημι ἔφη φυσικῶν ἐν ᾧ ὀργῶν σημαντικόν. ἢ
 καὶ

Εἰ γὰρ αὖτ' ἐσάχυνας θειοδιδῆναι, δύσφημον. ὁμφαξ,
 σαφυλὴ, σαφίς, πάντα μεταβολαί, ὅκ' εἰς τὸ μὴ
 ὄν, ἀλλ' εἰς τὸ νῦν μὴ ὄν. λησὴς πθοαρείσεως ὅ γί-
 νεται, τὸ τοῦ Ἐπικτήτου. Τέχνῳ δὲ ἐφη πόδι τὸ συγ-
 κταπιδεῖν εὐρεῖν. καὶ γὰρ ἴσθ' πόδι τὰς ὁρμαῖς
 πόπῃ τὸ πθεσέκλινόν φυλάσσειν, ἵνα μετ' ὑπεξαε-
 ρείσεως, ἵνα κρινωνικαί, ἵνα πατ' ἀξίαν. καὶ ὁρε-
 ξίσεως μὲν παντάπασιμ ἀπέχεσθαι, ἐκκλίσει ἢ πῶς
 μηδὲν τῶν ὅκ' ἐφ' ἡμῶν χρῆσθαι. ὅ πόδι τοῦ τυχόν-
 τος ὅν ἐφ' ὅτιμ ὁ ἀγών, ἀλλὰ πόδι τοῦ μαίνεσθαι, εἰ
 μὴ ὁ Σωκράτης ἔλεγε. τί θέλετε λογικῶν ψυχὰς
 ἔχειν, ἢ ἀλόγων; λογικῶν. τί νῦν λογικῶν; ὑγιῶν,
 ἢ φεύλων; ὑγιῶν; τί νῦν ὅ ζῆτε; ὅτι ἔχα-

μισ. τί οὖν μάχεσθαι, καὶ
 διαφίρεσθαι;

ΜΑΡΚΟΥ ΑΝΤΩΝΙΝΟΥ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟ

ρος τῶν ἐς ἑαυτὸν Βιβλίον ιβ.

ΑΝΤΑ ἐκείνα ἐφ' ἃ εἶπα ποδολόλου
 δύχην ἐλθεῖν, ἥδη ἔχειν δυνάσασα,
 ἐὰν μὴ σαυτοῦ φθορῆς. ὅτε ὃ δέω
 ἐὰν παῦρ ᾗ πρὸς ἐλθὸν καταλίπης,
 καὶ τὸ μέλλον ὑπὸ τρέψης τῇ πεινοίᾳ. καὶ τὸ πα-
 ρὸν μόνον ἀπολυθῆς πρὸς ὁσιότητα καὶ δικαιο-
 σσύλῳ. ὁσιότητα μὲν, ἵνα φιλήσῃ τὸ ἀκνημόμην.
 σοὶ γὰρ αὐτὸ ἡ φύσις ἐφέρει, καὶ σὲ τούτῳ. δικαιο-
 σύλῳ δέ, ἵνα ἐλθὺν θέρως καὶ χωρὶς ποδολοκῆς
 λέγῃς τε τὰ ληθῆ, καὶ πράσῃς τὰ ἡγ' νόμον, ὅ
 κατ' ἀξίαν. μὴ ἐμποδίξῃ δέ σε, μὴ τε κακία ἀλ-
 λοτρίαν, μή τε ὑπόκληψις, μή τε φωνή, μηδὲ μὲν
 αἰδοῖσις τοῦ ποδολοκῆτος σοὶ βασιλίου. ὅ-
 ψεται γὰρ τὸ πάχος. ἐὰν οὖν ὅτε δ' ἡ ποτε πρὸς
 ὁδόδῳ γῆν, πάντα τὰ ἄλλα καταλιπὼν, μόνον
 τὸ ἡγεμονικὸν σου, καὶ τὸ ἐν σοὶ θεῖον τιμήσῃς. καὶ
 τὸ μὴ παύσεσθαι ποτε ζῶν φοβηθῆς. ἀλλὰ τό γε
 μηδέποτε ἀρξάσθαι ἡγ' φύσιν ζῶν, ἔσθαι αὐθρο-
 πῶ ἀξίῳ τοῦ γηνομένου κόσμου, καὶ πάντῃ
 ξυγ' ὡς ἐν πατρίδι, καὶ θαυμάζων ὡς ἀ-
 ποσδόκητα τὰ καθ' ἡμέραν γινόμενα, καὶ κρε-
 μάμεν ἐκ τῆς καὶ τῆς. ὁ θεὸς πάντα τὰ ἡγεμο-
 νικά, γυμνά τ' ὑλικῶν ἀγγείων καὶ φλοιδῶν καὶ κα-
 θαρμάκτων ὁρᾷ. μόνον γὰρ τῷ ἑαυτοῦ νοερώμενον
 ἀπ' ἑαυτοῦ,

ἃ πῆν, τ' ὅζ' ἐαυτ' εἰς ταῦτα ἐρρύθηκό τω κ' ἀπα-
 χετὸν μόνω. ἐὰν δὲ κ' σὺ τ' ὅθ' ἐθίσεις ποιεῖν, τ' πα-
 λὺν πειρασασμὸν σε αὐτὸ πῶς αἰρήσεις. ὁ γὰρ μὴ
 τὰ πῶς κείμην κρεῖα δια ὁρῶν, ἢ πῶς ἐδῆντα, κ' ὁ-
 κίαν, κ' δόξαν, κ' τ' τοιάντ' πῶς βολῶν κ' σκῆ-
 νῶν θεῶν μόνος, ἀχολήσεται. ἴδια δὲ σὺν ὅζ' ὡς σιωῇ
 κας, σωμάτιον, πνδύματιον, νῆς, τὸ τῶν τ' ἄλλων
 μέχρι τῶν μελεῖσθαι δ' εἰρ σ' ὅζ'. τὸ δὲ τρίτον μὲν
 νομινεύως σὸν, δ' ἐὰν χωρίσης ἀπ' σε αὐτὸ, τὸ τ' ὅ-
 σιν ἀπ' τ' σ' ὅς δ' ἀνοίας, ὅρα ἄλλα ποιεῖσιν ἢ λέγῃ-
 σιν, ἢ ὅρα αὐτὸς ἐποίησας ἢ εἴπας, καὶ ὅρα ὡς μέλ-
 λοντα ταράσσεις, κ' ὅρα τῶν πῶς κείμηνου σοι σα-
 ματίς, ἢ τῶν συμφύτῳ πνδύματις, ἀπὸ αἰρεταί-
 πρόσσεσιν, κ' ὅρα ἢ ἐξωθῶν πῶς ῥέσῃ δὴν ἐλίσσῃ,
 ὡς τ' ὡς σιωμαρμῶν ὅζ' κρημνῶν καθαρὰν τ' ὅ-
 νοιρὰν δυνάμιρ ἀπόλυτον ἐφ' ἑαυτὸν ζῶν, ποιεῖ-
 σαν τὰ δίκαια, κ' θέλῃσιν τὰ συμβαίνοντα, κ' ὅ-
 λέγῃσιν τὰ ληθῆ, ἐὰν χωρίσης φημί τῶν ἡγεμονι-
 κῶ τὸ τῶν τὰ πῶς κρημνῶν ἐκ προσπαθείας. ὅ-
 τ' χρόνος τὰ ἐπέκεινα, ἢ τὰ πῶς κρημνῶν, ποιήσῃ
 τε σε αὐτ', οἷος ὁ ἐμπειρίοκληθ' σφαῖρ' κυκλο-
 τῶνς κ' ὅθ' πῶς κρημνῶν γαίῳ, μόνον τε ζῶν ἐκμελε-
 τῶνς ὁ ζῆς, τὸ τῶν τὸ πῶν, δυνάσῃ πῶς μέχρι
 τ' ἀκτανῆν ἀπολειπόμεν, ἀταράκτως κ' ὅθ' γε-
 νῶς, κ' ἰλέως τῶν σε αὐτ' δ' αἰμῶνι δ' ἀβιῶναι. Πολλὰ
 κ' ἐθαύμαζε, πῶς ἐαυτ' ἢ ἐκαστος μὲν πάντων

φιλεῖ, τῷ δὲ ἑαυτοῦ πόδι αὐτοῦ ὑπόσχεσιν ἔλαβεν
 ἡνι λόγῳ τίθεται, ἢ τὴν τῶν ἄλλων. ἐὰν γοῦν
 πινὰ θεὸς ὑδισαῖς, ἢ διδ' ἀκαλθ' ἐμφρωμ κελούσῃ
 μηδὲν καὶ ἑαυτὸν γυμνῆσαι καὶ δεικνύειν,
 ὃ μὴ ἁμέγα γινώσκων ὁμοίσει, οὐδὲ πρὸς μίαν ἡ-
 μέραν ὅσον ὑπομνῆι. οὕτως οὖν πᾶσι μαλλορ
 αἰδ' ὅμεθα τί ποτε πόδι ἡμῶν φρονήσῃσι, ἢ ἑαυ-
 τούς. πῶς ποτε πάντα χαλῶς καὶ φιλανδρώ-
 πως δ' ἔταξαν τοὶ θεοί, ὅσον μόνον παρ' εἶδ' οἱ,
 τὸ γινώσκον τῶν ἀνθρώπων καὶ πάντων χησόντων, καὶ
 πλείστα πρὸς τὸ θεῖον ὡσαύτερ συμβόλαια βεβλήσας,
 καὶ ὑπὲρ πλείστον δὲ ὀργῶν ὁσίων καὶ ἱερουργιῶν
 σωθήσας ὅσας θείων γρηγομένων, ἐπειδ' αὖν ἁπασ-
 ῶν δάκνωσι, μηκέτι αὖτις γίνεσθαι, ἀλλ' εἰς τὸ παν-
 τελεῖς ἀπεσβηκέναι. ὅσον δὲ εἰ πόρ καὶ οὕτως ἔχει,
 οὐκ ἴδιον εἶναι ὡς ἐτόρως ἔχειν ἐπὶ ἐποίησιν αὐτῶν. εἰ
 γὰρ δίκαιον ἦν, ἢ αὐτὸ καὶ δυνάμει καὶ εἰς τὴν φύ-
 σιν, ἢ νεγκὼν αὐτὸν ἢ φύσις. ἐκ δὲ τῆς μὴ οὕτως
 ἔχειν, εἰ πόρ οὐχ ὅτως ἔχει, πῶς ὁδω σοι τὸ μὴ διε-
 σαι οὕτως γίνεσθαι. ὁρᾷς γὰρ καὶ αὐτὸς, ὅτι ὅσον
 πρᾶξῃ τῶν δικαιολογῶν πρὸς τὸν θεόν. οὐκ αὖτις
 οὕτως διελεγόμεθα τοῖς θεοῖς, εἰ μὴ ἀρίστοι καὶ
 δικαιοτάτοι εἰσιν. εἰ δὲ ὅσον, οὐκ αὖτις πόδεϊ δλον
 ἀδίκως καὶ ἀλόγως ἡμελημένον τῶν γν' τῆς διακοσ-
 μήσει. ἐδίξε καὶ ὅσα ἀργινώσκεις, καὶ γὰρ ἡ-
 χίρ ἢ ἀεισερεῖ, πρὸς τὰ ἄλλα δ' ἔτι τὸ ἀνέβητον ἀρ-
 γός

γὸς οὕτω, τοῦ χαλινοῦ ἐρῶμεν ἑξῆς ἢ ἡ δεξιὰ
κρατῇ. ἴδω γὰρ εἶθις αἰ. ὁποῖον δ' εἰς καταληφθῆ-
ναι ὑπὸ τοῦ θανάτου, καὶ σώματι καὶ ψυχῇ τὴν
βραχύτητα τοῦ βίου. τῇ ἀχαύνειαν τοῦ ὀπίσω καὶ
πρὸς αἰῶνος, τὴν αἰδιδύνειαν πάσης ὕλης, γυ-
μνὰ τῇ φλοιῷ διεσπασθῇ τὰ αἰτιώδη. τὰς ἀναφο-
ράς τῇ πράξεω. τί πόνει, τί ἡδονή. τί θάνατος, τί
δόξα. τίς ὁ ἐαυτῷ ἀχολίας αἴτιος. πῶς οὐδ' εἰς ὑπο-
ἄλλου ἐμποδίζεται. ὅτι πάντα ὑπόληψις. ὁμοι-
ον δ' εἶναι διὰ τῇ τῶν λογμάτων χρήσει, παγ-
κρατίας, οὐκ ἰσχυρῶς. ὁ μὲν γὰρ τὸ ξίφος ὡς
χρησθῇ, ἀρτίζεται καὶ ἀναίρεται. ὁ δὲ τὴν χει-
ρα αἰεῖ ἔχει, καὶ οὐδ' ἐν ἄλλο ἢ συστέλλει αὐτῷ δαί-
τοι αὐτὰ τὰ πράγματα ὁρᾷ διαιροῦντα εἰς ὕ-
λην, αἴτιον, ἀναφορὰν. ἢ λίαν ὁρᾷ οὐσίαν ἔχει αὐ-
θροπας, μὴ ποιεῖν ἄλλο, ἢ ὅπως μέλλει ὁ θεὸς ἐπαε-
νεῖν. καὶ δέχεσθαι πᾶν, ὃ αὐτὸν ἐν αὐτῷ ὁ θεός. τὸ
ἐξ ἡμῶν τῇ φύσει, μήτε θεοῖς μεμπτέον. οὐδ' ἐν γὰρ ἐ-
κόντες ἢ ἀκόντες ἀμαρτάνουσι, μήτε ἀνθρώ-
ποις, οὐδ' ἐν γὰρ οὐκ ἄκοντες, ὥς οὐδ' ἐν μεμ-
πτέον. πῶς γέλοιος καὶ ξένος ὁ θαυμάσιος οὐρανὸς
τῶν ἐν ὧν βίω γινομένων.

Ἡ δὲ ἀνάγκη ἐμαρμένη, ἀπαράβατος τάξις, ἢ
πρόνοια ἰλάσμενος. ἢ φρενός, ἐκίότητος ἀπεσπῆ-
της. εἰ μὲν ἀπαράβατος ἀνάγκη, τί ἀντείνεος. εἰ
πρόνοια ὑπὸ δεχομένη τὸ ἰλάσκεσθαι, ἄξιον αὐτοῦ

ἀγαθὸν δέ, εἴ πορ ἴδῃ ὅλω καίριον, καὶ συμφέ-
 ρον. καὶ συμφερόμεν. οὕτως γὰρ καὶ διαφορεκτος
 ὁ φερόμενος καὶ τὰ ταῦτα δεῖν. καὶ ὑπὸ τὰ ταῦτα τῇ
 γνώμῃ φερόμενος. τρία ταῦτα δεῖν πρόχειρα ἔ-
 χαν, ὑπὸ μὲν ὧν ποιεῖς, εἰ μήτε εἰκὴ, μήτε ἄλλως
 ἢ ὡς αὐτὴ δίκῃ αὐτὴν γνῶναι. ὑπὸ δὲ τῶν ἐξω-
 θῶν συμβαινόντων, ὅτι ἢ τοι κατ' ὑπὸ τυχίαν, ἢ
 καὶ πρόνοιαν. οὐτε δὲ τῇ ὑπὸ τυχίᾳ μεμπτέον
 οὐτε τῇ προνοίᾳ ἐγκλητέον. δίδυμόν, τὸ ὅ ποῶ
 οὐ καὶ σὸν ἀπὸ σερρήματός, μέχρι ψυχώσεως, καὶ
 ἀπὸ ψυχώσεως, μέχρι τοῦ τὴν ψυχὴν ἀρδούνα. καὶ
 ὅς οἱ ὡς ἢ σύγκεισιν, καὶ εἰς οἷα ἢ λύσεις. τρί-
 τον, εἰ ἀνωμετέωρος ὅς αὐθις κατὰ σκέψαις τὰ
 ἀνθρώπεια, καὶ τὴν πολυτροπίαν ὅση κατὰ
 νοήσας· στυλιδῶν ἅμα, καὶ ὅσην τὸ ποθεινοῦν,
 γνῶσεως καὶ γνῶσεως. καὶ ὅτι ὅσας αὐτὸς αὐθις
 δῆς, ταῦτα ὅς. τὸ ὅμοιός, τὸ ὀλιγοχρόνιον. ἐ-
 πὶ τούτοις, ὁ τὸν. βάλε ἐξω τὴν ὑπὸ ληψίαν,
 σέσωσαι. τίς οὖν ὁ κωλύων ἐκβάλλει; ὅταν
 δυσφορῆς ἐπὶ τῇ, ἐπιλάβου τοῦ, ὅς πάντα κα-
 τὰ τὴν τῶν ὅλων φύσιν γίνεται καὶ πῦ, ὅς τὸ
 ἀμαρτανόμῃ, ἀλλότριον. καὶ ἐπὶ τούτοις τοῦ, ὅ
 ἡ παῦν τὸ γινόμενόν οὕτως αἰετὶ γίνεται, καὶ γρη-
 σεται, καὶ νῦν πανταχοῦ γίνεται. τοῦ, ὅς ἢ
 συγγένεια ἀνθρώπου πρὸς παῦν τὸ ἀνθρώπειον
 γρηθ. οὐ γὰρ αἵματιον, ἢ σπέρματιον, ἀλλὰ τοῦ

κρινεννία. ἐπελάβου δὲ καὶ τοῦ, ὅτι ὁ ἐκάστου νοῦς
 θεός, καὶ ἐκείδων ἐρέυνκει. τοῦ, ὅτι οὐδὲν ἴδιον ὑ-
 φανός· ἀλλὰ καὶ τὸ τεκνίον, καὶ τὸ σωματίον, καὶ
 αὐτὸ τὸ ψυχάειον, ἐκείδων ἐλήλυθον. τοῦ, ὅτι
 πάνθ' ὑπέσχετο. τοῦ, ὅτι τὸ πᾶν μόνον ἐκασθ-
 ζῇ, καὶ ὅσων ἀκράβησι. συνεχῶς ἀναπολεῖν, αὐτὸν
 ἐπὶ τῇ λίσσῃ ἀγανακτοῦσάντας, αὐτὸν γὰρ μεγίστης
 ἀλόγας, ἢ συμφορᾶς, ἢ ἐχθρας, ἢ ὁποιασὼν τῶν
 χαρῶν ἀκμάσας. ἔτα ἐφισκῶν, πᾶν ὅν τινα
 ἐκείνα, καπνός, καὶ ἀποσμός, καὶ μῦθος, ἢ ὅς μῦθος.
 συμπροσπιπτεῖται δὲ καὶ τὸ τοῦ τοῦ πᾶν, οἷον,
 φάβειθ κατουλῶνθ' ἐπ' ἀγροῦ. καὶ λούσιθ
 λούπθ', καὶ στόρτινιθ' γὰρ βαίαις, καὶ τιβί-
 ρειθ' γὰρ καπρίαις. καὶ οὐγὰρ Ροῦφθ', καὶ ὁ-
 λως ἢ πῶς ὁποῦν μετ' οἰήσεως διαφορᾶ. καὶ ὡς
 θυτελὲς πᾶν τὸ κατηντενόμεν. καὶ ὁ σωφίλοσο-
 φώτορον τὸ ὑπὲρ τοῦ δ' οὐδείσης ὕλης αὐτὸν δίκαιον,
 σώφρονα, θεοῖς ἐπόμεν ἁφελῶς πρὸς ἑαυτὸν. ὁ γὰρ
 ὑπὸ ἀτυφία τυφθ' τυφόμενιθ' πάντων χα-
 λεπώτατθ'. πῶς αὖτε ὑπὲρ τοῦ ὄντος, ποῦ γὰρ ἰ-
 σθῶν αὐτὸν θεοὺς, ἢ πόθεν κατελεφὼς ὅτι αἰσὶν ὄ-
 τω σέβεις· πρῶτον μὲν καὶ ὅφειδερα τοῖς αἰσιν
 ἔπειτα μὲν οὐδὲ τίτῃ ψυχῇ τίτῃ ἐμᾶν τοῦ εἰ-
 ρακα, καὶ ὁμῶς τιμῇ. οὕτως οὐκ καὶ αὐτὸν θεοὺς,
 ὅς μιν τοῦ δ' οὐδὲ αὐτῶν ἐκαστὸν παρῶμαι, ἐκ

Τούτων ὅτι τί εἰσι καταλαμβάνω, καὶ αἰδῶμαι
 σωτηρία βίου, ἕκαστον δι' ὅλου αὐτῷ τί ὅτι οὐ
 ραῦν. τί μὲν αὐτῷ τὸ ὑλινόν. τί δὲ τὸ ἀπὸ τοῦ
 ὁμοῦ. τί ψυχῆς τὰ δίκαια ποιεῖν, καὶ τὰ ληθῆ
 λέγειν. τί λειπόμεν, ἢ ἀρῶμεν τὸ ζῶν, σωῶμεν
 τὰ ἄλλα ἐπ' ἄλλω ἀγαθόν, ὥστε μὴ δι' τὸ βραχύ-
 τατον δίκασμα ἀρῶμεν. ὅν φῶς ἡλίου ἕξμεν δι
 εἰργηταιρίοις, ὅροις, ἄλλοις μυθίοις, μία οὐσία
 ποιῶν, ἕξμεν διείργηται ἰδίως ποιοῖς σώμασι μυ-
 θίοις. μία ψυχὴ, καὶ φύσει διείργηται μυθίοις,
 καὶ ἰδίως ποιεῖται φῶς. μία νοερά ψυχὴ, καὶ
 διακεκρίσθαι δοκῇ. τὰ μὲν οὖν ἄλλα μέγ. τῶν αἰ-
 ρημάτων, οἷον πνύματα καὶ ὑποκείμενα, ἀνα-
 ὄντα καὶ ἀνοικέωτα ἀλλήλοις, καὶ τοὶ κακίους
 τὸν νοῦν συνίχθαι, καὶ τὸ ἐπεῖτα αὐτὰ βρεῖθαι. διὰ
 νοῖα δὲ ἰδίως ὑπὲρ τὸ ὁμόφυλον γίνεται, καὶ συνί-
 σκεται, καὶ οὐ διείργεται τὸ κοινωτικόν πάθος.
 τί ὑπὲρ τῶν τῶν ὁμοῦ γίνεσθαι; ἀλλὰ τὸ αἰδίνεσθαι;
 τὸ ὁμοῦ. τὸ αὐξάνεσθαι; τὸ λένεσθαι, αὐθις. τὸ φωνῆ
 ἡρῶναι; τὸ ὁμοῦ εἶναι; τί τούτων πέθου σοι ἄ-
 ριον δοκεῖ; δὲ ἕκαστα ὀνομαζόμενα, πρόσθε
 ὑπὲρ τῶν ταῦτον, τὸ ἐπεῖτα ὑπὲρ λόγου καὶ ὑπὲρ
 τοῦ. ἀλλὰ μάχεται ὑπὲρ τῶν ταῦτα, τὸ ἀχθί-
 ναι, ἢ ὁμοῦ τῶν ταῦτα κενήσεται τις αὐτῶν;
 πότερ μὲν τὸ ἀπείρου καὶ ἀχανοῦς αἰῶντος

ἀρμεμείεσθαι ἐκάσῳ, τάχιστα γὰρ γνῶφανίζεται
 τοῦ αἰδίου. πόσον δὲ τὴν ὅλης οὐσίας; πόσον ἢ τὴν
 ὅλης ψυχῆς; γνῶ πόσον ἢ βαλαρίῳ τὴν ὅλης γῆς ἑρ-
 πεις; πάντα ταῦτα γνῶ θυμούμεθα, μηδὲν μέ-
 γα φανταζοῦ, ἢ τὸ ὥς μὲν ἢ σὺ φύσις ἄγει, ποι-
 εῖν. πάλαι δὲ, ὡς ἡ ποιητὴ φύσις φέρει. πῶς ἐαυ-
 τοῦ χῆται τὸ ἡγεμονικόν. γνῶ γὰρ τούτῳ τὸ πᾶν
 ὅτι. τὰ δὲ λοιπὰ, εἰ προαίρετά ὄντι, ἢ ἀπροαίρε-
 τα, νεκρά καὶ καπνός, πῶς θανάτου καταφρό-
 νησιν ἐγγυλώτατον. ὅτι καὶ οἱ τὴν ἡδονὴν ἀγα-
 θόν καὶ τὸν πόνον κακόν κρίνοντες, ὅμως τού-
 του καταφρόνησαν. ὡς τὸ δύκαιρον μόνον ἀγαθόν,
 καὶ ὡς τὸ πλείους καὶ λόγον ὀρθῶς πρῶξιν ἀρδῶ-
 ναι, τῷ ὀλιγοτόρῳ, γνῶ ἴσῳ ἐσὶ καὶ ὡς τὸν κόσμον
 θεωρῆσαι πλείονι ἢ ἐλάσσονι χρόνῳ οὐ διαφέρει,
 τούτῳ οὐδὲ ὁ θάνατος φοβερόν. ἀνθρώπε,
 ἐπολιτόλυσω γνῶ τῇ μεγάλῃ ταύτῃ πόλει; τί
 σοι διαφέρει εἰ πρὸς ἑτέροις. Τὸ γὰρ κατὰ κοινὸν νό-
 μους, ἴσον ἐκάσῳ. τί οὖν δεινόν εἰ τὴν πόλιν ἀρ-
 πόμεναι σὺ οὐ τύραννος, οὐδὲ δικαστὴς ἄδελ-
 φος, ἀλλ' ἡ φύσις ἡ εἰσαγαγῶσα. οἱ δὲ καὶ κοινὸν
 ἀρλύοι τὴν σκηνῆς ὁ πρᾶλαβὼν στρατηγός. ἀλλ' ὅτι
 εἴπομεν τὰ πρὸς ἑτέροις, ἀλλὰ τὰ ἴδια. καλῶς ἔπας,

ἐν μύθοις τῷ βίῳ τὰ τρία, ὅλον τὸ φρονεῖν δὲ τὸ
 γὰρ τέλειον, ἐκείνου ὁρίζει. ὁ πότε μὲν φιλοσυγ-
 κρίσεως, νῦν δὲ φιλοβαλύνσεως αἵτιος,
 σὺ δὲ ἀναίτιος ἀμφοτέρωθεν.
 ἀπιδι οὕτως ἵλεως. καὶ
 γὰρ ὁ ἀκλυνός,
 ἵλεως.